

**КОМИСИЯ ЗА
ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ**

**ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА КОМИСИЯТА
ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ
ЗА 2019 ГОДИНА**

СЪДЪРЖАНИЕ

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ.....	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ГЛАВА ПЪРВА.....	11
РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ	11
ГЛАВА ВТОРА	17
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	17
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ.....	17
2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР.....	18
2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги.....	18
2.2. Премии за електрическа енергия.....	20
2.2.1. Възобновяеми енергийни източници	20
2.2.2. Високоэффективно комбинирано производство	21
2.2.2.1. Сертификати за произход на електрическата енергия.....	25
2.3. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги.....	28
2.4. Сделки, разрешения и залози.....	29
3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР	29
3.1. Пазари на едро	29
3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията.....	29
3.1.2. Трансгранични въпроси.....	42
3.2. Пазар на дребно	44
3.3. Балансиращ пазар.....	46
4. КОНТРОЛ	47
ГЛАВА ТРЕТА.....	52
ПРИРОДЕН ГАЗ.....	52
1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ И РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДАНЯ И СДЕЛКИ.....	53
2. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ И НА МРЕЖИТЕ	58
3. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ.....	62
3.1. Пазар на едро	62
3.2. Пазар на дребно.....	65
3.3. Насърчаване на конкуренцията	68
4. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ	70
5. КОНТРОЛ	73
ГЛАВА ЧЕТВЪРТА.....	76
ПРИЛАГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО	76
ГЛАВА ПЕТА.....	78
ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ	78
1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2017-2021 г.: НОВИ НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ.....	79
2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ	82
2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2017-2021 г.	84
2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги за 2020 г.	90

2.3. Спрени и/или прекратени производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори:.....	91
2.4. Образувана кореспонденция във връзка с административните производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори ..	95
3. КОНТРОЛ	98
4. РАЗВИТИЕ НА ПАЗАРА НА ВиК УСЛУГИТЕ	108
ПЕРСПЕКТИВИ.....	109
ГЛАВА ШЕСТА	117
ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ	117
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	117
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	123
3. ПРИРОДЕН ГАЗ	125
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	129
ГЛАВА СЕДМА.....	137
ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО.....	137
1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА	137
2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА	138
3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ.....	139
4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	140
5. ДРУГИ ДЕЛА	140
ГЛАВА ОСМА	141
ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ.....	141
ГЛАВА ДЕВЕТА.....	143
МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ	143
1. ЕНЕРГЕТИКА	143
2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ.....	147
ГЛАВА ДЕСЕТА	150
АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ.....	150
1. ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ	150
2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ.....	151
3. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ.....	153
ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА.....	155
ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ	155
ПРИХОДИ	155
РАЗХОДИ	157
ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ	157

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АСЕР	Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори
АВиК	Асоциация по ВиК
АПК	Административнопроцесуален кодекс
АУАН	Акт за установяване на административно нарушение
БАВ	Българска асоциация по водите
БЕХ ЕАД	„Български енергиен холдинг“ ЕАД
БНЕБ ЕАД	„Българска независима енергийна борса“ ЕАД
ВАС	Върховен административен съд
ВИ	Възобновяеми източници
ГРД	Газоразпределителни дружества
ГРМ	Газоразпределителна мрежа
ЕСРО	Единна система за регулаторна отчетност
ЗВ	Закон за водите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗК	Закон за концесиите
ЗРВКУ	Закон за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги
ЗУТ	Закона за устройство на територията
ИДЕС	Институт на дипломираните експерт-счетоводители
Комисия, КЕВР	Комисия за енергийно и водно регулиране
МЕ	Министерство на енергетиката
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МОЦДП	Методика за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ
МОДТДТНБ	Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
НИПОСПЕЕПВКПЕТЕ	Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отменяне на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия
НЛДЕ	Наредба № 3 за лицензиране на дейностите в енергетиката
НПГТМ	Наредба № 4 от 05.11.2013 г. за присъединяване към газопрееносните и газоразпределителните мрежи
НППКЕЕПРЕМ	Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи
НПО	Независим преносен оператор
НОПЕ	Номинирани оператори на пазарите на електроенергия
НРКВКУ	Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦВКУ	Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги
НРЦЕЕ	Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия

НРЦПГ	Наредба № 2 от 19 март 2013 г. за регулиране на цените на природния газ
НРЦТЕ	Наредба № 5 от 23 януари 2014 г. за регулиране на цените на топлинната енергия
ОПС	Оператор на газопреносна система
ОС	Общински съвет
СТИ	Средство за търговско измерване
СТП	Стандартизирани товари профили
ПБППГ	Правила за балансиране на пазара на природен газ
ПГХ „Чирен“	Подземно газово хранилище „Чирен“
ПИКЕЕ	Правила за измерването на количеството електрическа енергия
ПТЕЕ	Правила за търговия с електрическа енергия
ПТПГ	Правила за търговия с природен газ
ТД на НАП	Териториални дирекции на Националната агенция по приходите
ТПУ	Тематични предварителни условия
ФСЕС, Фонда	Фонд „Сигурност на електроенергийната система“
РВР	Регионална платформа за резервиране на капацитет

ВЪВЕДЕНИЕ

РЕГУЛАТОРНА ПОДКРЕПА НА КЛЮЧОВИТЕ ПРОМЕНИ В ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЙНИЯ И ГАЗОВИЯ СЕКТОР ПРЕЗ 2019 ГОДИНА

В съответствие със своите правомощия Комисията за енергийно и водно регулиране работи по изпълнение на ясни приоритети – оказване на регулаторна подкрепа за пълната либерализация на електроенергийния пазар; развитие на борсовата търговия с електрическа енергия; създаване на предпоставки за регионална свързаност на пазарите на електроенергия и природен газ; включване и активно участие на страната ни в европейския енергиен пазар; насърчаване развитието на конкурентен, сигурен и устойчив вътрешен пазар на електроенергия и природен газ ; подкрепа за провежданата реформа във ВиК сектора. Комисията осигурява достъпни услуги на потребителите, при спазване на принципите за законност, защита на националния интерес, икономическа обоснованост, прозрачност и справедливост. Независимостта на регулатора се превърна във важен фактор за баланса на неговите решения, отчитащи интересите на всички заинтересовани страни, при строго спазване на нормативните разпоредби.

Изминалата 2019 г. беше година на ускорени и ключови промени във всички сектори на българската енергетика. На електроенергийната борса излязоха производителите на електроенергия от 1 до 4 МВт. Осъществено бе пазарно обединение „в рамките на деня“ с още 21 европейски страни. Ценовите решения на регулатора осигуриха стабилност на регулирания пазар. Комисията създаде необходимата нормативна рамка в сектор „Природен газ“ за развитието и разширяването на газопреносната ни система и строителството на „Балкански поток“. Стартира търговията с природен газ на платформата на „Газов хъб Балкан“. Интензивна е работата по изграждане на интерконектора с Гърция - IGB, който ще осигури реална диверсификация на доставчиците на природен газ. Променена беше входната точка за пренос на природен газ от руския доставчик „Газпром Експорт“. С промените в Закона за енергетиката и с приетата от КЕВР подзаконова уредба беше нормативно уредена възможността за поетапно освобождаване на количества природен газ за търговия за вътрешния пазар.

В сектор „Електроенергетика“ усилията на регулатора бяха насочени към по-пълно отваряне на пазара и осигуряването на необходимата подзаконова нормативна рамка. Производители на електрическа енергия с обща инсталирана мощност от 1 MW до 4 MW бяха задължени да продават произведеното количество електрическа енергия на различните сегменти на организирания борсов пазар. Отпадна задължението на пазарните участници да заплащат цени за пренос и достъп до електропреносната мрежа за електрическата енергия, предназначени за износ.

На 19.11.2019 г., с включването на България, Хърватия, Чехия, Унгария, Полша, Румъния и Словения, стартира втората вълна за присъединяване към единното пазарно обединение „в рамките на деня“ посредством платформата Single intraday coupling (SIDC). Интегрираният пазар ще увеличи търговията в този сегмент чрез насърчаване на

конкуренцията и увеличаване на ликвидността. Проведена беше среща с регулаторния орган на Румъния за пазарно обединение и присъединяване на България към европейския пазар „ден напред“. С подкрепата на регулаторните органи на България и Гърция операторите на преносни мрежи на двете държави отправиха искане за включване на българо-гръцката граница към общия европейски пазар „ден напред“, през италианските граници. С цел синхронизиране с европейското законодателство, Комисията прие и решения във връзка с прилагането на регламентите и мрежовите кодекси на европейския електроенергиен пазар за гарантиране на сигурността на доставките, създаване на конкурентен вътрешен пазар на електрическа енергия и намаляване на въглеродните емисии.

По отношение на новите си правомощия за осъществяване на мониторинг и контрол на борсовата търговия по Регламент 1227/2011 REMIT, Комисията извърши предварително проучване по постъпили сигнали за евентуални злоупотреби и манипулации на борсовата търговия с електроенергия. Предстои произнасяне относно основателността на сигналите. Предвид значимостта на контролните функции по **REMIT** регулаторът създаде специализирана дирекция и експерти се запознаха с опита на водещи европейски регулатори за мониторинг и контрол на националните пазари на електроенергия.

В ценовите си решения Комисията последователно прилага балансиран и консервативен подход, отчитащ интересите на всички участници и не допусна резки ценови изменения. През 2019 г. цените на електрическата енергия за регулирания пазар останаха без значителна промяна, като крайните цени се увеличиха средно с 2,90%. По отношение определянето на пределна цена за сделките за балансираща енергия, КЕВР започна да прилага по-балансиран модел в сравнение с предишни години, с цел разходите за недостиг на пазарните участници да намалее. През отоплителните сезони 2018-2019 г. и 2019-2020 г. регулаторът не допусна изменение на цените на топлинната енергия, въпреки повишението на цената на основното гориво природен газ по време на ценовия период.

В сектор „Природен газ“ дейността на КЕВР беше насочена към обезпечаване на доставките, осигуряване на ликвиден и конкурентен пазар на природен газ и развитие на газопреносната инфраструктура. Със своите решения регулаторът оказва подкрепа за свързване на българския пазар на природен газ с пазарите на страните от региона. С приетите изменения и допълнения в Закона за енергетиката бяха въведени нови правомощия на КЕВР, свързани с контрола по преминаване от пазар по регулирани цени към организиран пазар по свободно договорени цени, в съответствие с Правилата за търговия с природен газ. По предложение на оператора регулаторът одобри Правилата за работа на организиран борсов пазар. В изпълнение на новите си правомощия в края на 2019 г. КЕВР одобри Платформа за търговия с природен газ и определи нейния оператор. Одобрено беше и Споразумението за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ. По този начин Комисията създаде условия за внедряване на платформата за търговия с природен газ от нейния оператор „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. Приетите решения

на КЕВР в газовия сектор оказаха положително въздействие върху либерализацията и функционирането на пазара на природен газ.

Основен приоритет на Комисията в **сектор „ВиК услуги“** през 2019 г. беше разглеждането на бизнес плановете на ВиК операторите с цел осигуряване на регулаторна подкрепа за реформите във водния сектор. С одобрените през периода бизнес планове и цени на услугите, общият брой на дружествата с одобрени бизнес планове за регулаторния период 2017-2021 г. достигна 35, което покрива 88,4% от населението в страната. Регулаторът контролира изпълнението на 29 показателя за качество на ВиК услугите при отчитане на прага на социалната поносимост на цените. Комисията контролира дружествата за реализиране на техните инвестиционни планове, свързани с рехабилитация, обновяване и модернизация на водопреносната инфраструктура. През 2020 г. регулаторът предстои да извърши цялостен преглед на тяхната дейност за изминалите три години от регулаторния период и при неизпълнение на заявените инвестиции - да предприеме предвидените в нормативната уредба мерки, включително и намаляване на цените на услугите.

През 2019 г. КЕВР извърши планови **проверки** на дружества във всички сектори – „Електроенергетика и Топлоенергетика“, „Природен газ“ и „ВиК услуги“. Извършени бяха проверки на трите електроразпределителни дружества, ЕСО ЕАД и „НЕК“ ЕАД. Проверено беше изпълнението на условията на издадените лицензии на топлофикационните дружества във Велико Търново, Разград и Русе. Регулаторът проведе и извънредни проверки на електроразпределителни и електроснабдителни дружества във връзка с установяване на нарушения на лицензионни задължения. В сектор „ВиК услуги“ КЕВР проведе планови проверки на 20 ВиК оператора.

Продължи работата по образуваните административни производства по подадени в КЕВР **жалби от потребители**. В сектор „Електроенергетика“ техният общ брой за годината е 818, като по 444 от тях Комисията се произнесе с решения. В сектор „Топлоенергетика“ Комисията обработи 203 жалби на клиенти и потребители на топлинна енергия. След констатираните сериозни нарушения на лицензионните задължения, Комисията приложи административно-наказателни мерки и наложи санкции, като даде задължителни указания за изпълнение. През 2019 г. Комисията се произнесе с 214 решения по постъпили жалби на потребители срещу ВиК оператори. Извършени бяха и 4 извънредни проверки.

Анализът на постъпилите жалби очерта проблемните области в различните сектори в обхвата на регулаторната дейност и необходимостта от засилване на контрола. Плановите проверки за следващата година са фокусирани, от една страна, върху конкретни региони на страната, и от друга - върху теми и проблеми с най-голям брой сигнали и жалби.

В областта на **международното сътрудничество** Комисията продължи да развива двустранните и многостранни контакти с енергийни и водни регулатори и да участва в работата на европейски и регионални форуми на регулатори. Членове и експерти на КЕВР участваха през годината в 17 срещи на работните групи на европейските регулаторни

органи. Нарасналият международен авторитет на Комисията получи потвърждение с избирането на българския регулатор за първи председател на новосъздадения Постоянно действащ Консултативен Форум на регулаторите от Балканския полуостров. В рамките на българското председателство Комисията беше домакин на три срещи на балканските регулатори. Експерти на КЕВР участваха и в работни срещи на Енергийната Общност, обединяваща осем страни от Югоизточна Европа и Черноморския регион и Европейския съюз, на Регионалната асоциация на енергийните регулатори (ERRA), Мрежата на Европейските водни регулатори (WAREG) и др.

През 2019 г. енергийният регулатор стартира два проекта, насочени към издигане на експертния капацитет на Комисията - „Повишаване на аналитичния капацитет на КЕВР“, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, и проекта КЕР (Know-how Exchange Programme) Програма за обмен CEI – Централноевропейска инициатива за подкрепа на енергийните регулаторни органи в Западните Балкани“ – фаза III.

* * *

Перспективата пред българския пазар на електроенергия и природен газ през следващите години е неговото обединение с регионалните и общоевропейските пазари. На ключов етап са промените във ВиК сектора, където Комисията изпълнява регулаторните си функции по отношение на одобряваните бизнес планове на дружествата и контрола върху тяхното изпълнение.

България е част от енергийна революция в световен мащаб, която обхваща както електроенергийния, така и газовия сектор. Достатъчно е да споменем появата на нови технологични направления като умни мрежи, умни измервателни системи, навлизане на водородната енергетика и др.

Належащ въпрос пред българската енергетика е изработване на стратегия, която да даде насока за развитие в ключовите направления. Тя трябва да включва рамката на Интегрирания план за енергетика и климат - постигане на 15% междусистемна свързаност в електроенергетиката, пълна либерализация на електроенергийния пазар до 2025 г., развитието на газовите проекти в страната с цел диверсификация на доставките. Голямо предизвикателство за България остава бъдещето на въглищните централи. Страната ни трябва максимално бързо да се включи в платформата "Въглищни региони в преход", което да позволи плавен и справедлив преход. Необходимо е да бъде въведен механизъм за капацитет, за да може българската въглищна енергетика да получи подпомагане в периода до 30 юни 2025 г и да се гарантира енергийната сигурност на страната.

Пълната либерализация на електроенергийния пазар изисква изготвянето на Пътна карта при спазване на две важни условия – визия за защита на енергийно уязвимите потребители и прекратяване на дългосрочните договори с двете американски централи. Защитата на енергийно уязвимите потребители е чувствителен социален въпрос, който трябва да намери решение през социалната, а не през енергийната политика на държавата. Дългосрочните договори с двете американски централи създават пречки за пълната

либерализация на пазара, защото изкривяват пазарните отношения. Преговорите с централите следва да бъдат водени по начин, който да не увреди инвестиционния климат в страната.

Водена от високите обществени очаквания и от възложените ѝ важни функции, през последните пет години Комисията положи всички усилия да осигури стабилност в секторите, които са обект на нейната регулаторна дейност. Не бяха допуснати резки изменения в цената на електрическата енергия за регулирания пазар като изменението е близо два пъти по-ниско от натрупаната инфлация през този период. Отчитайки баланса на интересите на всички заинтересовани страни, със своите решения и с цялостната си дейност независимият регулатор ще продължи да отстоява интересите на цялото общество, на основата на принципите на законност, защита на националния интерес, икономическа логика и прозрачност на вземаните решения.

Доц. Д-р Иван Иванов

Председател на КЕВР

ГЛАВА ПЪРВА

РАЗВИТИЕ НА ПОДЗАКОНОВИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) предприе необходимите действия за развитие и усъвършенстване на подзаконовите актове в съответствие със законовите си правомощия и предвид динамично развиващите се обществени отношения в областта на енергетиката и на ВиК услугите. Целта на тези действия е съобразяване на актовете на КЕВР с измененията в Закона за енергетиката (ЗЕ), Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ), Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ), Закона за водите (ЗВ), Закона за устройство на територията (ЗУТ), постигане на съответствие с европейското законодателство в областта, създаване на условия за развитие на пазарите на енергия и природен газ, както и преодоляване на проблеми, установени в практиката по прилагане на актовете на Комисията.

През 2019 г. КЕВР прие следните подзаконови нормативни актове:

1. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14 март 2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НИД на НРЦЕЕ)

Извършените съществени промени в ЗЕ и в ЗЕВИ, влезли в сила през 2019 г., налагат подзаконовите актове по прилагането им, в т.ч. и НРЦЕЕ, да бъдат приведени в съответствие със закона.

Във връзка с горното КЕВР прие изменения и допълнения в НРЦЕЕ, които се изразяват в следното:

1. Отпадане на съществуващия модел на задължително изкупуване на електрическата енергия от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана мощност 1 MW и над 1 MW, както и задължението на обществения доставчик да продава електрическа енергия на операторите на мрежи за покриване на технологичните разходи по пренос/разпределение. По този начин се пристъпва към следващ етап от либерализацията на пазара на електрическа енергия, като задължението на тези производители да продават цялото произведено количество електрическа енергия на различните сегменти на организирания борсов пазар следва да се прилага и спрямо тези, с обща инсталирана мощност от 1 MW до 4 MW.

В тази връзка на Комисията са делегирани допълнителни правомощия, свързани с определянето на преференциални цени и премии за електрическата енергия от възобновяеми източници и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 1 MW и над 1 MW. С измененията и допълненията на НРЦЕЕ ще продължи въвеждането на реалното участие на производители на електрическа енергия по горепосочения начин с обща инсталирана електрическа мощност 1 MW и над 1 MW, на организирания борсов пазар, което ще способства за продължаване на текущия процес по поетапно преминаване от пазар по регулирани цени към пазар по свободно договорени цени.

2. Промяна в начина на формиране на цените за достъп и/или пренос до/през електропреносната и електроразпределителните мрежи.

С допълнението на чл. 104 от ЗЕ с нова ал. 2 се въвежда яснота относно лицата, които дължат цени за достъп и/или за пренос до/през електропреносната и електроразпределителните мрежи, включително в случаите на износ на електрическа

енергия с произход България. Това допълнение на ЗЕ наложи изменение на разпоредбите в НРЦЕЕ, имащи отношение към утвърждаване на съответните цени и ценообразуващите елементи. С НИД на НРЦЕЕ са изменени чл. 26 и 29 от Наредбата, като по този начин се цели по-справедливо разпределение на съответните разходи между лицата, които ги предизвикват, допринасяйки същевременно за реализиране на принципите заложи в чл. 23, т. 4 и т. 5 от ЗЕ.

Приетата промяна в начина на формиране на цените за достъп и пренос ще способства за правилното и справедливо разпределение на съответните разходи за мрежови услуги върху лицата, които реално ги предизвикват, както и ще улесни търговията с електрическа енергия в региона. Отпадането на тези цени за изнасяната електрическа енергия е една от предпоставките за бъдещото обединение на националните пазари на електрическа енергия.

3. Прецизиране на разпоредбите относно производствата по утвърждаване на цени.

При прилагането на НРЦЕЕ в производствата по утвърждаване на цени са установени празноти и неточности в съществуващата редакция на акта, във връзка с определянето на компонентата за дейността „снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител“, както и по отношение на лицата, имащи право да предоставят студен резерв, и формирането на размера на пределната стойност на разходите на оператора на електропреносната мрежа за закупуване на разполагаемост за студен резерв и услуги. В тази връзка с цел яснота и безпротиворечивост при прилагането на НРЦЕЕ са направени промени в чл. 10, ал. 4 и чл. 5, чл. 11, ал. 5, чл. 27а и чл. 38, ал. 1.

2. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 19 март 2013 г. за регулиране на цените на природния газ (НИД на НРЦПГ)

През 2019 г. е иницирана процедура по изменение на Наредба № 2 от 19 март 2013 г. за регулиране на цените на природния газ (НРЦПГ, Наредбата), която цели прецизиране и допълване на нормите, въз основа на които се формират и утвърждават цените на природния газ. От друга страна, измененията и допълненията на Наредбата имат за цел постигане на справедливо разпределяне на разходите на обществения доставчик между всички негови клиенти, независимо от това дали купуват природен газ на регулирания пазар или по свободно договорени цени – по двустранни договори или във връзка с изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ.

Необходимостта от изменение и допълнение на Наредбата е с оглед привеждането ѝ в съответствие с изменени разпоредби на ЗЕ, отнасящи се до регулирането на цените на природния газ, а именно промяна на субектите, на които общественият доставчик продава природен газ по регулирана цена. Въведени са и нови задължения на обществения доставчик, свързани със споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ. Тези нови задължения заедно със съществуващите му такива по обществена доставка на природен газ и по доставка на природен газ по двустранни договори, налагат уреждането на правила, въз основа на които да бъдат разделяни общите разходи на обществения доставчик към съответната дейност. В тази връзка е направено допълнение на чл. 17, ал. 7 от НРЦПГ.

Във връзка с горното и с оглед справедливо разпределяне между всички клиенти на обществения доставчик на разходите, произтичащи от наложени му задължения към обществото, е направено допълнение на чл. 11а, ал. 3 от НРЦПГ.

С цел яснота при прилагането на разпоредбата относно определянето от Комисията на нормата на възвръщаемост на капитала, е допълнен чл. 13 от НРЦПГ с нова алинея, която регламентира приложимия при нейното определяне модел за оценка на капиталовите активи, както и използваните данни от официалната интернет страница на Aswath Damodaran – Stern School of Business и на Българската народна банка.

Прецизирани са разпоредбите на чл. 21, ал. 2 и чл. 35 от НРЦПГ.

3. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НИД на НЛДЕ)

С приемането на НИД на НЛДЕ се цели допълване на нормите, отнасящи се до лицензирането на дейностите в енергетиката, както и регламентиране на изискуемите данни и документи с оглед установяване дали определено лице, отговаря на изискванията по ЗЕ за издаване на лицензия за организиране на борсов пазар на природен газ.

ЗЕ допълва обхвата на дейностите, подлежащи на лицензиране от КЕВР с дейността „организиране на борсов пазар на природен газ“. По тази причина е допълнена разпоредбата на чл. 9, ал. 1 и е създадена нова ал. 7 в чл. 11 от Наредба № 3 от 21 март 2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (НЛДЕ).

За постигане на прецизност в НЛДЕ са направени изменения, като в чл. 148, ал. 1 от НЛДЕ в съответствие с чл. 13, ал. 9 от ЗЕ е посочен Административен съд - град София като компетентен съд, пред който подлежат на обжалване решенията на Комисията.

4. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 05.11.2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи (НИД на НППГМ)

С влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията, обн. ДВ, бр. 1 от 3.01.2019 г., в сила от 1.01.2019 г. (ЗИД на ЗУТ), се налага извършването на съответните изменения и допълнения на Наредба № 4 от 5 ноември 2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи (НППГМ, Наредба № 4), приета на основание чл. 196, ал. 1 от ЗЕ.

С НИД на НППГМ се цели облекчаване на административната тежест в процедурата по присъединяване на обекти към съответната мрежа чрез отпадане на изискванията за представяне на част от документите, за които може да се направи служебна справка от страна на оператора. С измененията се постига съкращаване на срока, в който клиент получава мотивиран отказ от оператора на преносната мрежа. Промените в Наредба № 4 целят постигане на съответствие със ЗЕ, както и прецизиране на нормите от действащата правна уредба, с оглед по-ясна регламентация на уредените в тази наредба обществени отношения. Създадени са ясни разпоредби, регламентиращи предоставянето на изходни данни, необходими за проектирането и за присъединяването към мрежите на техническата инфраструктура от съответните експлоатационни дружества, както и правила относно процедурата по присъединяване в случаите на издадена виза за проектиране по чл. 140а, ал. 6 от ЗУТ.

Прецизирана е разпоредбата на чл. 2, ал. 1, т. 1 от Наредба № 4, като е предвидено, че присъединяване към газопреносна или газоразпределителна мрежа може да се извърши и при подаване на заявление, придружено с влязла в сила виза за проектиране на основание чл. 140а, ал. 6 от ЗУТ. Предвидена е и възможността въз основа на влязлата в сила виза за проектиране да се сключи договор за присъединяване, което е основание за одобряване на инвестиционен проект (чл. 2, ал. 2).

В Глава втора е създаден нов раздел IIIа „Сключване на договор за присъединяване към газопреносната мрежа на основание чл. 140а, ал. 8 от ЗУТ“, като в чл. 17а, ал. 1 е предвидено за сключване на договора за присъединяване на основание чл. 140а, ал. 8 от ЗУТ, заявителят да представи и виза за проектиране с включени в нея изходни данни и условия за присъединяване, предоставени от оператора на газопреносната мрежа. В чл. 17а, ал. 2 от Наредба № 4 е предвидено в случай, че визата за проектиране по чл. 140а, ал. 6 от ЗУТ не съдържа условията за присъединяване по издаденото от оператора на газопреносната мрежа становище, операторът да може да откаже сключването на договор.

В чл. 17а, ал. 3 от Наредба № 4 е предвидено договорът за присъединяване по реда на раздел IIIа да може да се сключи не по-късно от една година от влизане в сила на визата за проектиране и в случай, че съответното лице е внесло за съгласуване и одобряване инвестиционните проекти.

В Глава трета са създадени Раздел IIа и Раздел IIб. В Раздел IIа „Предоставяне на изходни данни, необходими за проектирането и за присъединяване към газоразпределителните мрежи по чл. 140а, ал. 4 от ЗУТ“ е създадена правна уредба за случаите на подаване на заявление за предоставяне на изходни данни по чл. 140а, ал. 4 от ЗУТ, като са предвидени няколко възможни хипотези в зависимост от това дали се касае за имот, до който е изградена газоразпределителна мрежа (ГРМ) или за имот, до който не е изградена ГРМ. Предвидена е възможността, в случаите на предоставяне на изходни данни за имот, до който не е изградена ГРМ и операторът на ГРМ установи, че присъединяването е икономически неефективно и нецелесъобразно, операторът да може да покани заявителя на преговори за начина на финансиране на съответната връзка или за извършване на необходимата реконструкция на ГРМ. В Раздел IIб „Проучване за присъединяване към газоразпределителната мрежа в случаите на влязла в сила виза за проектиране по чл. 140а, ал. 4 от ЗУТ“ е уредена възможността физическите и юридическите лица да подадат заявление до оператор на ГРМ за присъединяване на промишлена или сградна газова инсталация в обектите, изградени съобразно дадените изходни данни по чл. 140а, ал. 4 от ЗУТ. В чл. 35в и чл. 35г са посочени данните, които следва да съдържа заявлението на физическите или юридическите лица и е дадена правна уредба какви документи следва да се приложат към заявлението. В чл. 35д са уредени правата и задълженията на оператора на ГРМ, след получаване на заявление по чл. 35в и чл. 35г. В 20-дневен срок от получаване на заявление, операторът на ГРМ следва да извърши проучване на условията за присъединяване на обекта, като определи условията, начина и точката (местоположението) на присъединяването; да посочи крайния срок за извършване на присъединяването от оператора на ГРМ; извършва оценка дали се доказва нормативната допустимост на присъединявания обект; посочва техническите параметри и възможните срокове за изграждане на отклонението и съоръженията за присъединяване; както и определя икономическата нецелесъобразност от изграждането на отклонението и съоръженията за присъединяване при отказ за присъединяване в случай, че за изградения обект са предоставени изходни данни по чл. 35а, ал. 2 и ал. 3.

Предвидена е възможността, в случаите на писмен отказ на оператора на газопреносната или на газоразпределителната мрежа, лицето, подало заявление за проучване на условията за присъединяване на обекта, да има възможност да обжалва отказа по КЕВР при условията и по реда на чл. 22 от ЗЕ.

5. Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (НИД на НППКЕЕПРЕМ)

С промените в ЗУТ се налага изменение на редица подзаконовни актове, включително и Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи (НППКЕЕПРЕМ, Наредбата).

С НИД на НППКЕЕПРЕМ се цели съобразяване на разпоредбите на Наредбата с промените в ЗУТ, имащи отношение към процедурата за присъединяване към преносната или към разпределителните електрически мрежи.

С цел уреждане на случаите, при които за присъединяване на обект на клиент към електрическата мрежа може да се реализира възможността, предвидена в чл. 140а от ЗУТ –

служебно предоставяне на изходни данни, както и случаите, в които клиентът може да обжалва отказа на енергийно дружество да присъедини обект към съответната електрическа мрежа, се изменят и допълват чл. 4, чл. 5, чл. 6 и чл. 11 от Наредбата.

Изменят се сроковете по чл. 7, ал. 3 и чл. 8, ал. 2, а именно – срокът за съгласуване на условията за присъединяване на обекти с оператора на преносната мрежа и срокът за препращане на искането заедно с постъпилите документи към оператора на друга мрежа и уведомяването на лицето, когато при проучване на условията за присъединяване на обекта се установи, че не е възможно присъединяването да се осъществи към оператора на мрежа, приел искането. Промените са съобразени с изискването на чл. 140а, ал. 3, съгласно който в 14-дневен срок от получаване на заявлението експлоатационните дружества предоставят служебно становища на компетентния орган по чл. 140, ал. 7 от ЗУТ.

Отпада изискването за сключване на предварителен договор, както и изискването съответния мрежови оператор да предлага условията за присъединяване в предварителния договор.

С цел намаляване на административната тежест отпада изискването за предоставяне от клиента на удостоверение за актуално състояние и единен идентификационен код.

6. Правила за измерването на количеството електрическа енергия (ПИКЕЕ)

Поради съществуващата необходимост от детайлно уреждане на обществените отношения, регламентиращи принципите на измерване, начините и местата за измерване, условията и реда за тяхното обслужване, включително реда и начините за преизчисляване на количеството електрическа енергия при установяване на неизмерена, неправилно и/или неточно измерена електрическа енергия или за която има измерени показания в невизуализиран регистър на средството за търговско измерване (СТИ), реда и начина за обслужване на СТИ, както и създаването, поддържането и достъпа до регистрираните от тези средства база данни Комисията прие Правила за измерването на количеството електрическа енергия (ПИКЕЕ, Правилата).

Във връзка с транспониране на чл. 4, параграф 8, изр. второ и параграф 9 от Директива 2014/94/ЕС и в изпълнение на разпоредбата на чл. 92а, ал. 4 от ЗЕ, по силата на която в Правилата за търговия с електрическа енергия (ПТЕЕ) следва да се уредят и отношенията по предоставянето на услуги за зареждане на електрически превозни средства, чрез преходна и заключителна разпоредба на ПИКЕЕ се изменят и допълват ПТЕЕ, като се урежда статутът на операторите на публично достъпни зарядни точки и се създават правни норми, регламентиращи отношенията по предоставяне на услуги за зареждане на електрически превозни средства. Създава се и нов раздел, уреждащ отношенията по предоставяне на услуги във връзка със зареждането на електрически превозни средства. С тези промени се гарантира възможност на ползвателите на услуги, свързани със зареждане на електрически превозни средства да реализират в пълен обем правата си по Директива 2014/94/ЕС.

7. Правила за изменение и допълнение на Правила за търговия с природен газ (ПИД на ПТПГ)

Целта на приемането на ПИД на ПТПГ е да се осигури прилагането на изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 на Комисията от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи (Регламент (ЕС) № 312/2014) и да се създадат условия за оператора на газопреносна мрежа и за всички пазарни участници да сключват сделки за краткосрочни стандартизирани продукти чрез платформа за търговия. С приемането на измененията и допълненията на Правилата за търговия с природен газ (ПТПГ) се осигурява възможност за предлагане на природен газ

за покупка и продажба чрез пазарни механизми, така че ползвателите на мрежата да могат да балансират балансовите си портфейли ефективно, а операторът на преносната система да може да използва гъвкавите продукти за природен газ при балансирането на преносната мрежа. Така се повишава ликвидността и прозрачността на пазара на природен газ при сделки с краткосрочни продукти. Промените са: Въвеждане на възможността за извършване на сделки с природен газ на електронна платформа за търговия, съответно фигурата „оператор на платформа за търговия“. В минималните изискуеми реквизити на договорите за пренос на природен газ по газопреносна и газоразпределителна мрежа се включват редът и условията за сключване на вторични сделки с капацитет, с оглед ясна регламентация на тези сделки на платформата за резервиране на капацитет. Временните мерки за балансиране до достигане на достатъчна ликвидност на пазара и създаване на действаща борса за енергия се отменя, предвид факта на изтичане на максимално допустимия срок за прилагане на такива мерки по член 47-50 от Регламент (ЕС) № 312/2014. Предвидена е нова процедура и ред за разпределение на количества по приоритет. Въвежда се задължение за ползвателите да осигурят за своя сметка техническо оборудване и софтуер за обмен на данни освен с оператора на газопреносна мрежа и с оператора на платформа за търговия, като в тази връзка е предвидено видът комуникация, начинът на обмен на данни и достъпът до тях да се определят съответно и от оператора на платформа за търговия.

8. Правила за изменение и допълнение на Правила за балансиране на пазара на природен газ (ПНД на ПБППГ)

Необходимостта от изменение и допълнение на Правила за балансиране на пазара на природен газ (ПБППГ) е с оглед отпадане на режима на балансиране при временни мерки, прилагани от оператора и одобрени от КЕВР с Решение № ВМ-1 от 29.09.2015 г. и Решение № ВМ-1 от 17.05.2018 г. С приемането на ПНД на ПБППГ се цели постигането на пълно съответствие с разпоредбите на Регламент(ЕС) № 312/2014 в неговата цялост, по-конкретно изпълнение на изискванията за предлагане на краткосрочни стандартизирани продукти и за въвеждане на платформа за търговия.

9. Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране (МОДТДТНБ)

Приемането на МОДТДТНБ има за цел да гарантира формиране на недискриминационни такси за дисбаланс за ползвателите на газопреносните мрежи, създавайки условия за ефективно управление на балансовите им портфолия, както и за отговорното им балансиране на входящите и изходящите количества природен газ. Целта е да се постигне пълно съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 312/2014 в неговата цялост, по-конкретно с изискванията относно таксата за дисбаланс и относно таксата за неутралност при балансиране и механизмите за управление на кредитния риск.

ГЛАВА ВТОРА

ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА И ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ), Комисията издава, изменя, допълва, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в този закон. На основание чл. 39, ал. 1 от ЗЕ дейностите, подлежащи на лицензиране в секторите „Електроенергетика“ и „Топлоенергетика“ са: производство на електрическа и/или топлинна енергия; пренос на електрическа енергия и пренос на топлинна енергия; разпределение на електрическа енергия; търговия с електрическа енергия; организиране на борсов пазар на електрическа енергия; обществена доставка на електрическа енергия; снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители; разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт; доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция.

Издадените към 31.12.2019 г. лицензии за дейностите, които подлежат на лицензиране по ЗЕ, са:

- производство на електрическа енергия – 45, в т.ч. 34 за производство на електрическа енергия от възобновяеми енергийни източници;
- производство на топлинна енергия – 1;
- производство на електрическа и топлинна енергия – 27;
- пренос на топлинна енергия – 15;
- пренос на електрическа енергия – 1;
- разпределение на електрическа енергия – 4;
- разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителни мрежи на железопътния транспорт – 1;
- обществена доставка на електрическа енергия – 1;
- снабдяване с електрическа енергия от крайни снабдители – 4;
- доставка на електрическа енергия от доставчик от последна инстанция – 5;
- организиране на борсов пазар на електрическа енергия – 1;
- търговия с електрическа енергия – 213, от които 49 са прекратени.

През 2019 г. не са издадени нови лицензии за дейностите „производство на електрическа и/или топлинна енергия“ и „пренос на топлинна енергия“.

През този период Комисията прие решения за изменение на лицензии за „производство на електрическа и/или топлинна енергия“ във връзка с извеждане или въвеждане в експлоатация на основни производствени съоръжения (парни и водогрейни котли), на следните дружества: „ТЕЦ Марица 3“ АД, „Топлофикация София“ ЕАД, „Топлофикация-ВТ“ АД, „ТЕЦ Горна Оряховица“ ЕАД, „Топлофикация – Габрово“ ЕАД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД и „Топлофикация Русе“ ЕАД.

С решения на Комисията са продължени лицензиите за производство на електрическа и топлинна енергия на: „ТЕЦ Горна Оряховица“ ЕАД, „Топлофикация-Габрово“ ЕАД и „Топлофикация Русе“ ЕАД, както и лицензиите за пренос на топлинна енергия на двете топлофикационни дружества.

Комисията по своя инициатива прекрати лицензиите за „производство на електрическа и топлинна енергия“ на дружества, които с решение на компетентния съд са обявени в несъстоятелност, както следва: „Полимери“ АД, „Топлофикация Шумен“ ЕАД и „Топлофикация Казанлък“ ЕАД.

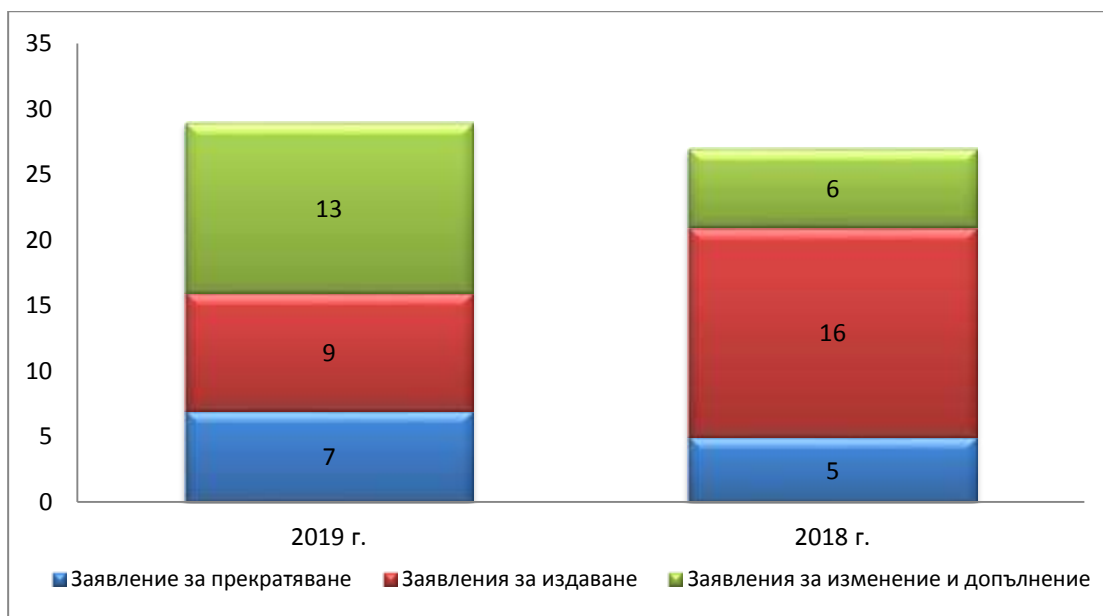
В изпълнение на правомощията си по лицензиране Комисията одобри бизнес планове за периода 2020 г. – 2024 г. на следните дружества: „Топлофикация-Габрово“

ЕАД, „ТЕЦ Горна Оряховица“ ЕАД, „Топлофикация Русе“ ЕАД и „Брикел“ ЕАД.

През 2020 г. предстои Комисията да се произнесе по заявления за продължаване срока на издадени лицензии за производство на електрическа и топлинна енергия и за пренос на топлинна енергия на следните 12 дружества: „Топлофикация София“ ЕАД, „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД, „Веолия Енерджи Варна“ ЕАД, „Топлофикация Бургас“ ЕАД, „Топлофикация - Плевен“ ЕАД, „Топлофикация - ВТ“ АД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД, „Топлофикация Сливен“ ЕАД, „Топлофикация Разград“ ЕАД, „ТЕЦ Марица 3“ АД, „ТЕЦ Марица Изток 2“ ЕАД и „ТЕЦ Варна“ ЕАД.

През 2019 г. КЕВР разгледа общо 29 заявления за издаване, изменение и допълнение, прекратяване и продължаване на срока на лицензии, издадени за дейността „търговия с електрическа енергия“, спрямо 27 заявления през 2018 г.

Данните са представени в графичен вид по-долу:

През 2019 г. не са образувани производства за спиране или отнемане на издадени лицензии за дейности в секторите „Електроенергетика“ и „Топлоенергетика“.

2. РЕГУЛИРАН ПАЗАР

2.1. Регулиране на цените на електрическата енергия и на мрежовите услуги

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8 от ЗЕ КЕВР осъществява регулиране на цените в случаите, предвидени в този закон. По силата на чл. 30, ал. 1, т. 1, 6, 9, 10, 13 и 17 от ЗЕ на регулиране от Комисията подлежат цените:

- по които производителите, в рамките на определената им от Комисията разполагаемост по чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ, продават електрическа енергия на обществения доставчик;
- по които общественият доставчик продава на крайните снабдители изкупената на основание чл. 21, ал. 1, т. 21 от ЗЕ електрическа енергия;
- по които крайните снабдители продават електрическа енергия на битови и небитови крайни клиенти за обекти, присъединени към електроразпределителна мрежа на ниво ниско напрежение;
- за достъп и/или за пренос през електропреносната мрежа;
- за достъп и/или за пренос през електроразпределителните мрежи;

- цената или компонентата от цена, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, включително операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи, участват в компенсирание на разходите по чл. 34 и чл. 35 от ЗЕ.

Правомощията на Комисията включват също така определянето на пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия, както и на пределна стойност на разходите на оператора на електропреносната мрежа за закупуване на разполагаемост за студен резерв въз основа на тръжна процедура.

През разглеждания период се приеха важни промени в Закона за енергетиката (обн. ДВ, бр. 41 от 2019 г.) и НРЦЕЕ (обн. ДВ, бр. 50 от 25.06.2019 г.) в областта на регулирането на цените на мрежовите услуги, в резултат на които отпадна задължението на пазарните участници да заплащат цени за пренос и достъп до електропреносната мрежа за количествата електрическа енергия с произход Република България, предназначени за износ, както и се въведе цена за достъп до електропреносната мрежа за производители на електрическа енергия.

В ценовите решения през периода Комисията последователно прилагаше балансиран подход, отчитащ интересите на всички участници, с цел да не се допускат резки ценови изменения. Този подход на регулатора по отношение на цените на електрическата и топлинната енергия беше от особена важност за битовите клиенти. За тяхната защита е необходимо да бъдат въведени мерки за подпомагане, които да позволят либерализацията на пазара да премине без социални сътресения.

С Решение № Ц-19 от 01.07.2019 г. КЕВР утвърди и съответно измени за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. регулираните цени на електрическата енергия и на мрежовите услуги, цените на електрическа енергия за регулиран пазар и цената за „задължения към обществото“. След анализ и оценка на информацията за отчетените резултати от електроенергийните предприятия по време на предходен ценови период, в т.ч. анализ и оценка на отчетеното общо финансово състояние, анализ на отчетените технически и икономически показатели, както и анализ и оценка на постигнатите показатели за качество, утвърдените крайни цени на битовите клиенти се повишиха средно с 2,90 % (за клиентите на „ЧЕЗ Електро България“ АД увеличение с 2,90 %; за клиентите на „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД увеличение с 2,97 %; за клиентите на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД увеличение с 2,80 %). В решението основен акцент е определянето на прогнозната пазарна цена на електрическа енергия, както и утвърждаването на цената за „задължения към обществото“, чрез която всички крайни клиенти, присъединени към електроенергийната система, включително операторът на електропреносната мрежа и операторите на електроразпределителните мрежи, участват в компенсирание на разходите по чл. 34 и чл. 35 от ЗЕ. Приходите от тази цена от 01.07.2018 г. се управляват от ФСЕС за покриване на разходите на обществения доставчик по чл. 93а и чл. 94 от ЗЕ и за изплащането на премии на производителите на електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия и от възобновяеми източници с обща инсталирана мощност 1 MW и над 1 MW.

Съгласно разпоредбите на чл. 81г от ЗЕ ЕСО ЕАД разработва и внася ежегодно в Комисията за одобряване десетгодишен план за развитие на електропреносната мрежа на Република България, който е разработен в съответствие с раздел три от Правилата за управление на електроенергийната система, като е съобразен с изискванията на Европейската мрежа на операторите на преносни системи за електричество (ЕМОПС-Е). С Решение № ДПРМ-2 от 16.08.2019 г. КЕВР одобри десетгодишния план за развитие на

преносната мрежа на Република България на ЕСО ЕАД за периода 2019 г. – 2028 г., който съдържа основната инфраструктура за пренос на електрическа енергия, която се предвижда за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация през следващите десет години. Годишните прогнозни стойности на всички разходи за изграждане, разширяване, реконструкция и модернизация на обектите от електропреносната мрежа и на системите за защита и управление на ЕЕС за периода на десетгодишния план са в размер на 1 347 млн. лв., от които 189 629 хил. лв. или 14% са привлечени европейски средства.

2.2. Премии за електрическа енергия

2.2.1. Възобновяеми енергийни източници

Съгласно чл. 6, т. 1 от Закона за енергията от възобновяеми източници (ЗЕВИ) Комисията определя преференциални цени за изкупуването на електрическата енергия от възобновяеми източници (ВИ), произведена от енергийни обекти с обща инсталирана мощност, по-малка от 1 MW (§ 37, т. 1 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката - ПЗР на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 41 от 2019 г., в сила от 01.07.2019 г.).

В тази връзка по силата на чл. 32, ал. 1, т. 1 от ЗЕВИ до 30 юни 2019 г. Комисията определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, с изключение на енергията, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност над 10 MW. Разпоредбата на чл. 32, ал. 2 от ЗЕВИ подробно посочва критериите и ценообразуващите фактори, които се отчитат при определяне на преференциалните цени при условията и по реда на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ).

КЕВР определи преференциални цени за изкупуване на електрическата енергия, произведена от ВИ, за енергийните обекти по чл. 24, т. 1 от ЗЕВИ, а именно – с обща инсталирана мощност до 30 kW включително, които се предвижда да бъдат изградени върху покривни и фасадни конструкции на присъединени към електроразпределителната мрежа сгради и върху недвижими имоти към тях в урбанизирани територии.

На следващо място, до 30 юни 2019 г. Комисията извършила актуализация на преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса, с коефициент, който отразява изменението на стойността на ценообразуващите елементи – разходи за суровини за производство на енергия, разходи за горива за транспорт и разходи за труд и работна заплата.

По силата на § 2, т. 1 от ЗИД на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 41 от 2019 г.) КЕВР определи премии за електрическа енергия от ВИ, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 1 MW и над 1 MW, като разлика между определената до влизането в сила на същия закон преференциална цена, съответно актуализираната преференциална цена на обекта, и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена от ВИ, в зависимост от първичния енергиен източник.

През 2019 г., на основание § 17 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, със свои решения Комисията установи нетното специфично производство (НСП) на електрическа енергия, въз основа на което са определени преференциалните цени в съответните решения на КЕВР, приети до влизане в сила на ЗИД на ЗЕ, както следва:

- № СП-1 от 06.03.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., по т. 11;

- № СП-2 от 06.03.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., по т. 14;

- № СП-3 от 06.03.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-18 от 20.06.2011 г., по т. 15;
- № СП-4 от 06.03.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-18 от 28.06.2012 г., по т. 15;
- № СП-5 от 28.03.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-10 от 30.03.2011 г., по т. 8;
- № СП-6 от 28.06.2019 г. – за установяване на НСП, относно Решение № Ц-015 от 31.03.2008 г., по т. 9;

През 2019 г. в сектор „Възобновяеми енергийни източници“ Комисията прие следните решения за цени:

- Решение № Ц-1 от 15.02.2019 г., с което е актуализирана преференциалната цена на електрическата енергия, произведена от електрически централи с инсталирана мощност до 5 MW, произвеждащи електрическа енергия от биомаса, получена от дървесни остатъци, прочистване на гори, горско подрязване и други дървесни отпадъци с комбиниран цикъл, считано от 01.07.2016 г., в изпълнение на влязло в сила решение на Върховния административен съд;
- Решение № Ц-14 от 03.04.2019 г., с което е определена преференциална цена на електрическата енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност под 10 MW, които са въведени в експлоатация до влизане в сила на Закона за възобновяемите и алтернативни енергийни източници и биогорива, отм. считано от 01.04.2011 г.;
- Решение № Ц-17 от 01.07.2019 г., с което са определени преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници, актуализирани са преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса и са определени премии на производителите на електрическа енергия от ВИ с обща инсталирана мощност 1 MW и над 1 MW, считано от 01.07.2019 г.

През 2020 г. предстои Комисията да:

- определи преференциални цени на електрическата енергия, произведена от възобновяеми източници;
- актуализира преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от биомаса;
- определи премии на производителите на електрическа енергия, в съответствие със ЗЕВИ;
- определи лицензионните такси, дължими от производители-лицензианти на електрическа енергия, произведена от централи с възобновяеми енергийни източници.

2.2.2. Високоэффективно комбинирано производство

Комисията регулира цените, по които производителите продават топлинна енергия на топлопреносното предприятие и на пряко присъединени клиенти и по които топлопреносното предприятие продава топлинна енергия на клиенти по силата на чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 от ЗЕ. Съгласно чл. 33, ал. 1 от ЗЕ, във връзка с § 40 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на ЗЕ (ПЗРЗИДЗЕ, обн. ДВ, бр. 41 от 21.05.2019 г.) Комисията определя преференциални цени за продажба на електрическа енергия, произведена по високоэффективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия по чл. 162, ал. 1 от ЗЕ, а именно за производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност по-малка от 1 MW.

Комисията определя ежегодно премии за електрическа енергия от високоэффективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, произведена от централи с обща инсталирана електрическа мощност 1 MW и над 1 MW, на основание чл. 21, ал. 1,

т. 86 от ЗЕ, във връзка с § 40 от ПЗРЗИДЗЕ, обн. ДВ, бр. 41 от 21.05.2019 г. По силата чл. 33а, ал. 2 от ЗЕ премиите се определят като разлика между преференциалните цени на производителите и определената за този период прогнозна пазарна цена за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин. За тези производители съгласно чл. 33, ал. 2 от ЗЕ, Комисията определя преференциални цени във връзка с определяне на премията.

Комисията извърши регулаторен преглед, чиито основни цели са свързани с установяването на фактическите технико-икономически и финансови резултати на дружествата, като изходна предпоставка за утвърждаването на прогнозните данни за новия регулаторен период. Конкретните задачи на регулаторния преглед са, както следва:

1. Да се съпоставят и сравнят утвърдените прогнозни технико-икономически параметри за периода 01.07.2019 г. – 30.06.2020 г. и отчетените действителни параметри, постигнати след изтичане на прогнозния период, с цел да се установят отклоненията между тях и да се направи анализ на причините за тези отклонения;

2. Да се сравни нивото на утвърдената норма на възвръщаемост на собствения капитал като елемент на действащите цени с действително постигнатата норма на възвръщаемост на собствения капитал, като се установят отклоненията и анализират причините за тях;

3. Да се оцени и сравни постигнатото общо финансово-икономическо състояние на дружествата към края на 2018 г., като предпоставка за осъществяване на дейността по лицензиите.

След извършен регулаторен преглед Комисията с Решение № Ц-18 от 01.07.2019 г. утвърди пределни цени на топлинната енергия и определи преференциални цени и премии на електрическата енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, при прилагане на метода на ценово регулиране „норма на възвръщаемост на капитала“ на 36 дружества от сектор „Топлоенергетика“. Със същото решение Комисията на основание чл. 54, ал. 1, т. 5 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 13, ал. 8 от ЗЕ е спряла административното производство, образувано по заявление от 14.05.2019 г. за утвърждаване на цени на електрическа и топлинна енергия, подадено от „Топлофикация Петрич“ ЕАД (в несъстоятелност), до отпадане на основанието за спиране.

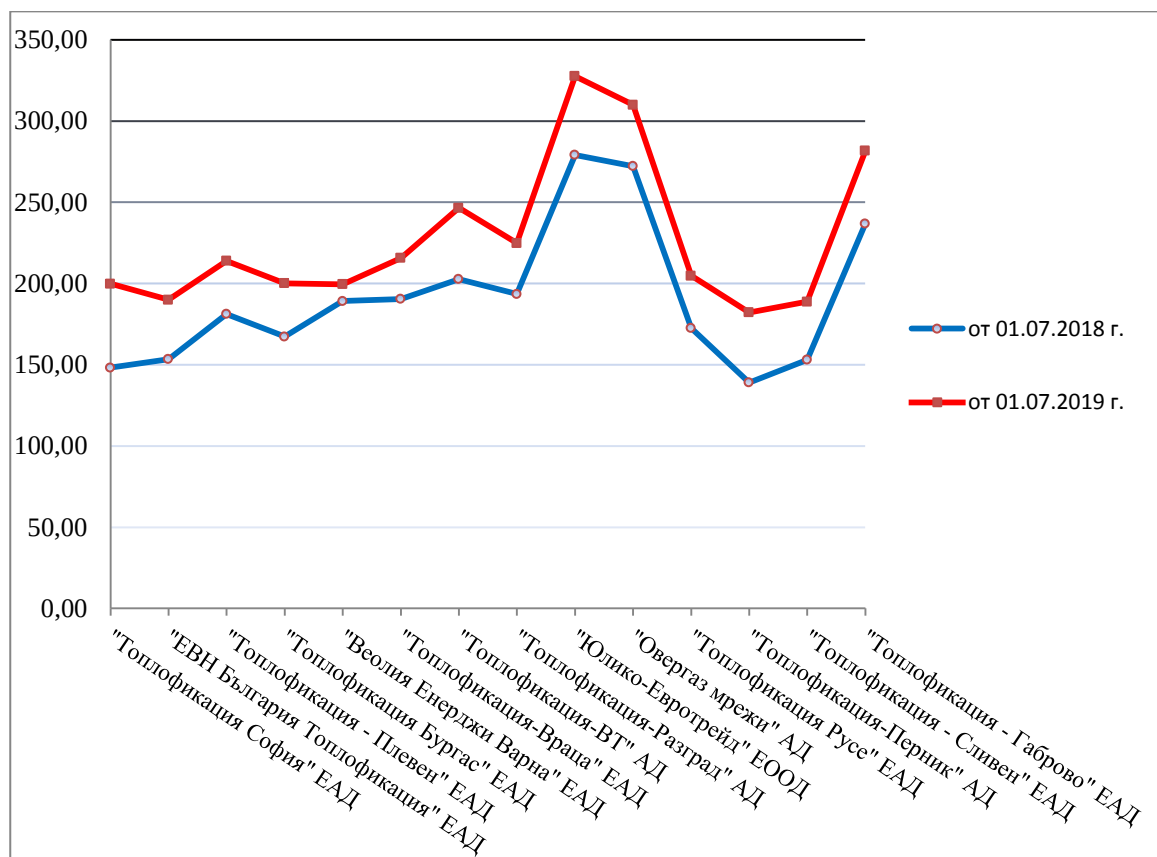
През 2019 г. от Комисията не е извършвано изменение на пределните цени на топлинната енергия и на преференциалните цени и премии за електрическа енергия, произведена по високоефективен комбиниран начин от централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, поради това, че промените на цените на природния газ на всяко тримесечие, по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдителите на природен газ и на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа, са били незначителни, което е довело до запазване на цената на електрическата и топлинната енергия, произвеждана от тези централи.

През 2019 г. е постигнат баланс между интересите на енергийните дружества и клиентите, като цените на топлинната енергия през отоплителен сезон 2019 г. – 2020 г. не бяха променяни.

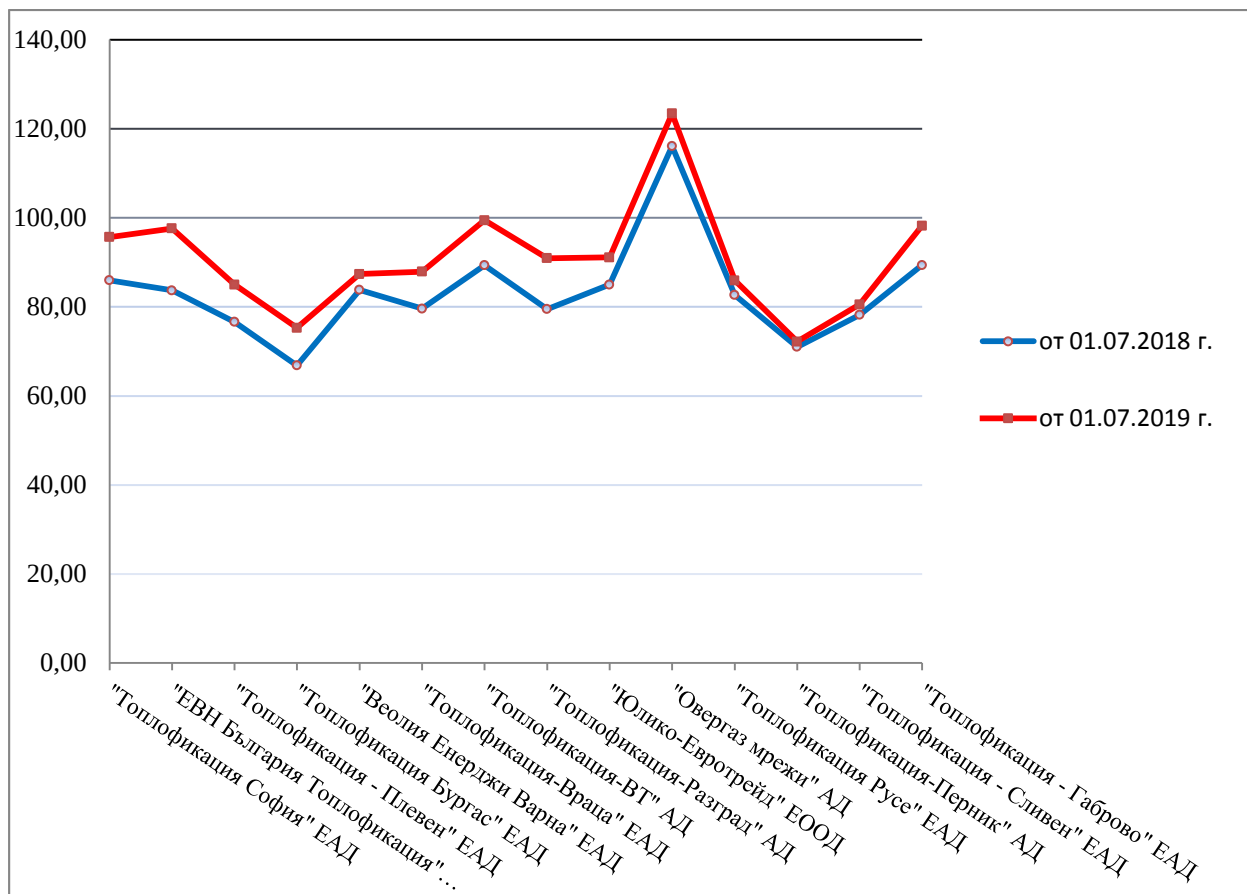
През 2019 г. Комисията с 14 свои решения утвърди пределни цени на топлинна енергия и преференциални цени на електрическа енергия след влезли в сила решения на Върховния административен съд, с които са отменени решения на Комисията за предходни ценови периоди, на следните дружества: „ЕВН България Топлофикация“ ЕАД (2 ценови решения), „Топлофикация – Габрово“ ЕАД, „Брикел“ ЕАД, „Топлофикация Русе“ ЕАД (2 ценови решения), Топлофикация – Сливен“ ЕАД, „Топлофикация – Плевен“ ЕАД (2 ценови решения), „Топлофикация – Бургас“ ЕАД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД (2 решения), „Топлофикация-ВТ“ АД, „Топлофикация – Перник“ АД.

Утвърдените от КЕВР цени са формирани при спазване на нормативните изисквания, в съответствие с правомощията на Комисията и в изпълнение на изискванията за регулиране на дейностите по снабдяване с топлинна и електрическа енергия при баланс между интересите на енергийните предприятия и потребителите, осигуряване на равнопоставеност между отделните категории предприятия и потребители и създаване на стимули за ефективна дейност. По този начин са осъществени и целите на ЗЕ, предвидени в чл. 2, ал. 1, т. 1, т. 2 и т. 3, а именно: качествено и сигурно задоволяване потребностите на обществото от електрическа и топлинна енергия; енергийно развитие и енергийна сигурност на страната при ефективно използване на енергията и енергийните ресурси и създаване и развитие на конкурентен и финансово стабилен енергиен пазар.

По долу е представена сравнителна диаграма за преференциалните цени на електрическата енергия, произведена от топлофикационните дружества, които са утвърдени с решения на Комисията, считано от 01.07.2018 г. и от 01.07.2019 г.

На следващата сравнителна диаграма са представени цените на топлинната енергия с топлоносител гореща вода, произведена от топлофикационните дружества, които са утвърдени с решения на Комисията, считано от 01.07.2018 г. и от 01.07.2019 г.

С измененията в ЗЕ, в сила от 21.05.2019 г., на Комисията са възложени правомощия да провежда търгове за предоставяне на преференциална цена и/или премия за електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия, произведена от съществуващ или нов обект, при следните условия:

1. Съществуващата мощност за производство на електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия да е изведена от експлоатация;

2. Предоставянето на помощта да не води до превишаване на одобрения от Европейската комисия размер на бюджета на схемата за подпомагане с преференциална цена и/или премия за производството на електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия;

3. До провеждането на търга да не е определяна преференциална цена и/или премия за енергията.

Във връзка с провеждането на търгове Комисията следва да приеме наредба за условията и реда, както и критериите за определяне на преференциална цена и/или премия, при спазване на Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика за периода 2014 – 2020 г.

Предстоящите предизвикателства в сектор „Топлоенергетика“ и сектор „Възобновяеми енергийни източници“ през следващите години са свързани с:

- плавен и справедлив преход към чиста, енергийноэффективна и нисковъглеродна икономика и изпълнение на Европейският зелен пакт, т. нар. „Зелена сделка“. Планът предвижда в следващите 10 години страните-членки да инвестират средства за мащабна „екологизация“ на икономиката на Съюза, като се цели драстично снижаване на вредните

емисии, които се отделят в атмосферата от големите горивни инсталации, което ще доведе до намаляване на „човешкото въздействие“ върху климата;

- цялостното реструктуриране на енергетиката, пълна либерализация на енергийния и газовия пазари и минаването им в режим на функциониране без доплащания, субсидии и непазарни привилегии;

- растящите цени на емисионни квоти (CO₂), които енергийните дружества са задължени да закупуват и да отчитат пред компетентните органи, съгласно ЗООС;

- използване на алтернативни горива за изгаряне от големите топлофикационни дружества, които произвеждат топлинна енергия за населението в страната;

- възможността за закупуване на основно гориво (природен газ) от топлофикационните дружества чрез платформата за търговия с природен газ, като по този начин дружествата могат да постигнат по-ниски цени на природния газ, което от своя страна поставя предизвикателство пред регулатора за определяне на актуални цени на топлинната енергия, по които топлопреносните предприятия продават топлинната енергия на своите клиенти.

2.2.2.1. Сертификати за произход на електрическата енергия

На основание чл. 21, ал. 1, т. 18 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията издава, прехвърля и отменя месечни сертификати на производителите на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство (ВЕКП) на електрическа и топлинна енергия. С подзаконовите нормативни документи са уредени начинът за определяне на количеството електрическа енергия, произведена от комбинирано производство в зависимост от вида на технологичния цикъл, изискванията към техническите средства за измерване и регистриране на електрическата енергия от комбинирано производство и критериите за определяне на комбинираното производство като високоефективно.

Сертификатът за произход е електронен документ, който се издава по искане на производителя, за минимално нетно количество (1 MWh) електрическа енергия, измерено на изхода на централата и подадено към съответната електрическа мрежа, при спазване на изискванията за точност, надеждност и невъзможност за подправяне.

За всяка единица произведена електрическа енергия от ВЕКП на електрическа и топлинна енергия може да се издава само един сертификат за произход, който е със срок на валидност 12 месеца от производството на съответната единица енергия и се използва от производителя, за да докаже пред купувача на енергията, че тя е произведена от високоефективно комбинирано производство.

С влезлите в сила от 01.07.2019 г. промени в ЗЕ се промени принципът на изкупуване на електрическата енергия, произведена от електрически централи с комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, като съответно общественият доставчик или крайните снабдителите изкупуват задължително цялото количество електрическа енергия от ВЕКП от производители с обекти с обща инсталирана електрическа мощност по-малка от 1 MW, които са присъединени към съответната мрежа, и за което количество Комисията е издала съответния брой електронни сертификати за произход. Издадените електронни сертификати се прехвърлят на купувача на електрическата енергия (обществения доставчик или крайните снабдителите). Друго изменение обхваща производителите с обекти с инсталирана електрическа мощност 1 MW и над 1 MW, които получават премии от Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ (ФСЕС) за цялото количество електрическа енергия от ВЕКП, за което са издадени електронни сертификати за произход, които производителите прехвърлят на ФСЕС.

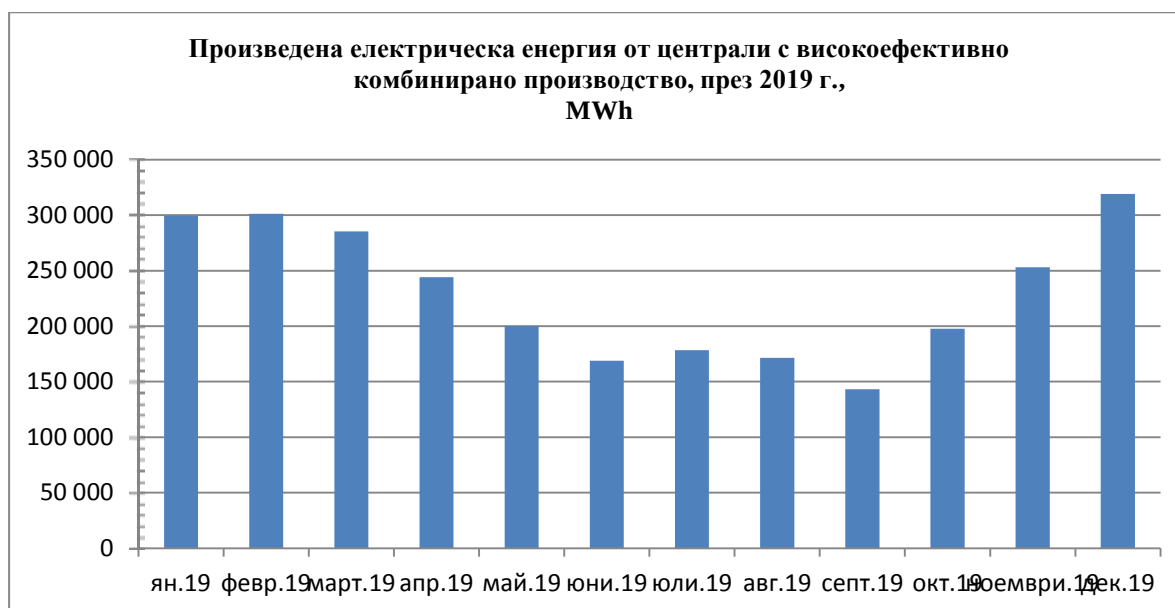
В изпълнение на чл. 21, ал. 1, т. 18 от ЗЕ през 2019 г. от Комисията бяха приети 23 решения във връзка с издаването на електронни сертификати за произход на стоката „електрическа енергия“, като Решения №№ С-1, С-2, С-3 и С-4 са за период на сертифициране – м. ноември и м. декември 2018 г. В следващата таблица са посочени издадените решения от Комисията, периода на сертифициране и броя на дружествата, за които са издавани електронни сертификати, обхванати в съответното решение.

Решение №/дата	Период на сертифициране	Брой дружества, на които са издадени електронни сертификати през периода
С-1 от 03.01.2019 г.	от 01.11.2018 г. до 30.11.2018 г.	15
С-2 от 17.01.2019 г.	от 01.12.2018 г. до 31.12.2018 г.	17
С-3 от 31.01.2019 г.	от 01.12.2018 г. до 31.12.2018 г.	16
С-4 от 31.01.2019 г.	от 01.12.2018 г. до 31.12.2018 г.	поправка на очевидна фактическа грешка
С-5 от 15.02.2019 г.	от 01.01.2019 г. до 31.01.2019 г.	18
С-6 от 28.02.2019 г.	от 01.01.2019 г. до 31.01.2019 г.	14
С-7 от 20.03.2019 г.	от 01.02.2019 г. до 28.02.2019 г.	18
С-8 от 28.03.2019 г.	от 01.02.2019 г. до 28.02.2019 г.	13
С-9 от 18.04.2019 г.	от 01.03.2019 г. до 31.03.2019 г.	17
С-10 от 25.04.2019 г.	от 01.03.2019 г. до 31.03.2019 г.	12
С-11 от 16.05.2019 г.	от 01.04.2019 г. до 30.04.2019 г.	16
С-12 от 05.06.2019 г.	от 01.04.2019 г. до 30.04.2019 г.	13
С-13 от 05.06.2019 г.	от 01.01.2019 г. до 31.01.2019 г.; от 01.02.2019 г. до 28.02.2019 г.; от 01.03.2019 г. до 31.03.2019 г.	1
С-14 от 05.06.2019 г.	от 01.04.2019 г. до 30.04.2019 г.	поправка на очевидна фактическа грешка
С-15 от 05.06.2019 г.	от 01.03.2019 г. до 31.03.2019 г.	прекръпяване на преписката
С-16 от 19.06.2019 г.	от 01.05.2019 г. до 31.05.2019 г.	17
С-17 от 21.06.2019 г.	от 01.05.2019 г. до 31.05.2019 г.	12
С-18 от 18.07.2019 г.	от 01.06.2019 г. до 30.06.2019 г.	25
С-19 от 16.08.2019 г.	от 01.07.2019 г. до 31.07.2019 г.	23
С-20 от 19.09.2019 г.	от 01.08.2019 г. до 31.08.2019 г.	26
С-21 от 17.10.2019 г.	от 01.09.2019 г. до 30.09.2019 г.	28
С-22 от 20.11.2019 г.	от 01.10.2019 г. до 31.10.2019 г.	29
С-23 от 18.12.2019 г.	от 01.11.2019 г. до 30.11.2019 г.	32

За 2019 г. са издадени общо 2 762 200 бр. електронни сертификати за произход на стоката електрическа енергия на дружествата, които са подали заявления за издаване на сертификати за произход, респективно произведената през 2019 г. електрическа енергия от високоефективно комбинирано производство е 2 762 200 MWh. В следващата таблица е представена справка за броя на издадените електронни сертификати за 2019 г. по месеци.

ИЗДАДЕНИ ЕЛЕКТРОННИ СЕРТИФИКАТИ ЗА 2019 г. (1 бр. = 1 MWh)	
месец	бр. (MWh)
януари	299 492
февруари	301 371
март	285 313
април	244 271
май	200 160
юни	168 871
юли	178 294
август	171 364
септември	143 241
октомври	197 648

ноември	253 135
декември	319 040
ОБЩО	2 762 200

От графиката се вижда, че в края на пролетния сезон (м. април, май), както и през летните месеци (юни, юли, август и септември) се наблюдава спад в производството на електрическа енергия от ВЕКП, което се дължи на по-ниско потребление на топлинна енергия, както и поради спирането на топлоподаването от големите топлофикационни централи за отопление в края на м. март. Покачването на производството на електрическа от ВЕКП настъпва през есенно-зимния период, когато стартира отоплителният сезон, при което се увеличава потреблението на топлинна енергия за отопление от клиентите на топлофикационните дружества.

През 2019 г. от Комисията няма приети решения за отмяна на месечни сертификати на производители на електрическа енергия за произхода на стоката електрическа енергия, произведена при високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия. С решение № С-15 от 05.06.2019 г. Комисията прекрати административното производство по подадено заявление за издаване на сертификати.

В изпълнение на чл. 14 от Наредба № 7 от 19 юли 2017 г. за издаване, прехвърляне и отмяна на сертификати за произход на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, Комисията създава и поддържа електронен регистър на сертификатите за произход, данни от който се публикуват на страницата на Комисията в интернет (www.dker.bg).

От практиката при издаването на електронните сертификати е установено, че има необходимост от промяна на чл. 36и, ал. 4 от ЗЕ, съгласно който Фондът изплаща премията до края на месеца, в който към 20-о число е представен разходооправдателен документ и са му прехвърлени месечни сертификати за произход или гаранция за произход по чл. 34 от Закона за енергията от възобновяеми източници. Това се налага, тъй като периодът от подаването на заявление от дадено дружество до приемането на решение на Комисията е твърде кратък, а самата процедура изисква технологично време. Понякога определеното в ЗЕ 20-то число попада в почивен ден или празничен период, поради което времето за изготвяне на доклад и приемане на решение са недостатъчни за експертите на Комисията.

Занапред предстои заявленията за издаване и прехвърляне на електронни сертификати да се подават от дружествата в електронна форма чрез Единния портал за предоставяне на информация и услуги от Комисията, подписани с квалифициран електронен подпис съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документи и електронните удостоверителни услуги. Към заявленията ще се прилага декларация за истинността на заявените обстоятелства и на приложените документи и данни, подписана от заявителя с квалифициран електронен подпис.

2.3. Общи условия и правила за работа с потребители на енергийни услуги

На основание чл. 21, ал. 1, т. 4 и 5 от ЗЕ Комисията одобрява общите условия на договорите, предвидени в този закон, както и правила за работа с потребителите на енергийни услуги.

През 2019 г. „Електроразпределение Юг“ ЕАД представи за одобряване в КЕВР проект на Общи условия на договорите за достъп и пренос на електрическа енергия през електроразпределителната мрежа на „Електроразпределение Юг“ ЕАД (Общи условия) и Правила за работа с клиенти и потребители на енергийни услуги (Правила). Заявления за одобряване на общи условия и правила за работа с клиенти бяха подадени също така от „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и „Електроразпределение Север“ АД.

Предвид неколкостранните изменения на Закона за енергетиката и Закона за устройство на територията и произтичащите от това задължения за изменения на съответните им подзаконови актове – наредби и правила, работата по предвидената процедура продължи през цялата година. Предстои изпращането на актовете за становище относно наличие на неравноправни клаузи от Комисията за защита на потребителите, каквото е изискването на чл. 148, ал. 2 от Закона за защита на потребителите.

Относно изпълнение на процедурата по одобряване на общи условия за продажба на топлинна енергия от топлопреносно предприятие на клиенти на топлинна енергия за битови нужди, на основание чл. 150, ал. 1 от Закона за енергетиката и на правила за работа с клиентите на енергийни услуги“, през 2019 г. бяха изпълнени следните основни дейности:

- изготвени и приети бяха 6 броя доклади със забележки по внесените проекти на общи условия и правила от „Топлофикация – Перник“ АД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД, „Топлофикация – ВТ“ АД, „Топлофикация – Габрово“ ЕАД, „Топлофикация – Бургас“ ЕАД и „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД;

- с Решение № ОУ-1/15.02.2019 г., Решение № ОУ-2/18.04.2019 г. и Решение № ОУ-3/18.07.2019 г. бяха дадени задължителни указания за изменения и допълнения на проектите на общи условия и правила, внесени съответно от „Топлофикация – Перник“ АД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД и „Топлофикация-ВТ“ АД;

- в изпълнение на чл. 148, ал. 2 от Закона за защита на потребителите в Комисия за защита на потребителите бяха изпратени коригираните съгласно указанията на КЕВР проекти на общи условия и правила на „Топлофикация – Перник“ АД, „Топлофикация – Враца“ ЕАД и „Топлофикация – Габрово“ ЕАД, за становище относно наличие на неравноправни клаузи, след получаването на които одобрението на общите и условия и правилата ще бъде финализирано с решение на Комисията.

Следва да се отбележи, че Наредба № 16-334 от 6 април 2007 г. за топлоснабдяването (Наредба за топлоснабдяване, НТ), издадена от министъра на енергетиката, е един от основните нормативни документи, с които общите условия следва

да бъдат съобразени. Измененията и допълненията в НТ (ДВ, бр. 74 от 20.09.2019 г., в сила от 20.09.2019 г.) и последвалото изготвяне на нова Наредба за топлоснабдяване, чието влизане в сила предстои, наложи временно спиране на процедурата по одобряване от КЕВР на внесените от дружествата проекти на общи условия и правила. След влизане в сила на новата Наредба за топлоснабдяване, всички проекти, включително разгледаните и изпратени в КЗП, следва да се актуализират, след което процедурата по одобряване ще продължи.

2.4. Сделки, разрешения и залози

В изпълнение на правомощията на Комисията на основание чл. 21, ал. 1, т. 23 и чл. 53, ал. 5 от Закона за енергетиката и чл. 92, ал. 1 от НЛДЕ, през 2019 г. Комисията издаде разрешения за извършване на сделки, които могат да доведат до нарушаване на сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие и за учредяване на залог и/или ипотека.

Административните процедури, свързани с разрешение за извършване на сделки, които могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие – издаване на облигации, заеми със срок на погасяване, по-дълъг от една година и сделки на стойност повече от 10 на сто от активите на лицензианта, обхващат оценка на финансовото състояние на енергийното предприятие и възможностите му да осигури финансов ресурс, необходим за обслужване на задълженията на база извършен финансов анализ. Финансовият анализ обхваща постигнатите финансови резултати, както и на прогнозираните парични потоци за периода на обслужване на сделката от лицензианта. Комисията издаде разрешение за сключване на договори за кредити с банкови институции, учредяване на залог, включително особен залог или ипотека върху имущество, с което се осъществява лицензионна дейност, както и разрешения за изменение на договорите за учредяване на особен залог върху вземания предвид сключването на договори с Фонд „Сигурност на електроенергийната система“ за компенсиране с премия на основание § 68, ал. 1 и ал. 9 от Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (обн. ДВ, бр. 38 от 2018 г.).

През 2019 г. КЕВР издаде разрешение за сключване на горепосочените сделки на следните дружества: „Компания за енергетика и развитие“ ООД, „Е.В.Т. – Електра Волт Трейд“ АД, „Сентрал Хидроелектрик дьо Булгари“ ЕООД, „Хаос Инвест-1“ ЕАД; „Ей И ЕС Гео енерджи“ ООД, „Биовет“ АД, „Уинд Форс БГ“ ЕООД, „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД, „Екоенерджи Солар“ ЕООД, „Екосолар“ ЕООД, „Би Си Ай Черганово“ ЕООД и „Хелиос Проджектс“ ЕАД.

3. ЛИБЕРАЛИЗИРАН ПАЗАР

3.1. Пазари на едро

3.1.1. Вътрешен пазар и насърчаване на конкуренцията

С измененията и допълненията на ЗЕ (обн. ДВ, бр. 41 от 21.05.2019 г.) се пристъпи към следващ етап от либерализацията на пазара на електрическа енергия, като производители на електрическа енергия, произвеждана от възобновяеми източници (ВИ) и от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия (ВЕКП), с обща инсталирана мощност от 1 MW до 4 MW бяха задължени да продават цялото произведено количество електрическа енергия на различните сегменти на организирания борсов пазар. В тази връзка за тази група производители отпадна досега съществуващият модел на задължително изкупуване на произведената електрическа енергия от ВИ и от ВЕКП, като същите бяха интегрирани в пазара на едро по свободно

договорени цени. В резултат на тези мерки се увеличи ликвидността на организирания борсов пазар, а оттам и стабилността и прозрачността на пазара. Очакванията на Комисията са по-високите търгувани обеми да доведат съответно и до търсенето/предлагането на по-голям брой и по-разнообразни борсови продукти, отговарящи в най-голяма степен на портфолиото на съответния търговски участник, което ще даде допълнителен тласък в развитието на борсовата търговия. По този начин ще се насърчи конкуренцията между доставчици, съответно клиенти и ще се повиши доверието на всички в пазара на електрическа енергия.

Производство на електрическа енергия

Таблица 1. Инсталирани мощности, присъединени към електропреносната мрежа и произведена енергия за 2018 и 2019 г.

Произведена електрическа енергия по енергийни източници	Инсталирана мощност в MW		Произведена енергия в MWh		Изменение в %
	2018	2019	2018	2019	
1. АЕЦ	1 893	1 893	15 291 204	15 712 446	3%
2. ТЕЦ на лигнитни въглища	3 522	3 522	16 717 934	15 672 009	-6%
3. ТЕЦ на черни и кафяви въглища	289	289	240 872	193 778	-20%
4. ТЕЦ на газ	809	1 035	1 316 623	1 477 734	12%
5. ВЕЦ, в т.ч.:	2 867	2 867	4 356 883	2 690,501	-38%
5.1. ПАВЕЦ производство	1 386	1 386	986 848	694 453	-30%
5.2. ПАВЕЦ помпи*	932	932	425 127	659 688	55%
6. ВЕИ към преносната мрежа, в т.ч.:	658	658	1 160 541	1 148 150	-1%
6.1. ВЯЕЦ	358	358	705 087	682 436	-3%
6.2. ФЕЦ	275	275	366 395	382 960	5%
6.3. ЕЦ на Биомаса	25	25	89 059	82 754	-7%
Общо: 1+2+3+4+5+6	10 038	10 264	39 084 056	36 894 618	-6%

Източник: ЕСО ЕАД

Използваните данни за инсталираните мощности, присъединени към преносната мрежа и произведената нетна електрическа енергия през 2018 г. и 2019 г. са предоставени от ЕСО ЕАД. Общо произведената от тези мощности електрическа енергия е 36 894 618 MWh.

При анализ на разликите между произведените количества електрическа енергия на присъединените към електропреносната мрежа централи за 2019 г., в сравнение с 2018 г., се забелязват следните тенденции: спад на производството от ВЕЦ (-38%), ТЕЦ на лигнитни въглища (-6%) и ТЕЦ на газ (-4%), съответно нарастване на производството на АЕЦ (3%), ФЕЦ (15%) и на централи на биомаса (16%).

Използваните данни за инсталираните мощности, присъединени към електроразпределителните мрежа и произведената от тях нетна електрическа енергия през 2018 г. и 2019 г. са систематизирани в Таблица 2. Общото произведено количество възлиза на 2 536 913 MWh.

Таблица 2. Инсталирани мощности, присъединени към електроразпределителните мрежи и произведена енергия за 2019 г.

	„Електроразпределение Юг“ ЕАД		„ЧЕЗ Разпределение България“ АД		„Електроразпределение Север“ АД		Общо ЕРП	
	2019 г.		2019 г.		2019 г.		2019 г.	
Данни за:	Инст. мощност	Произв. енергия	Инст. мощност	Произв. енергия	Инст. мощност	Произв. енергия	Инст. мощност	Произв. енергия
	MW	MWh	MW	MWh	MW	MWh	MW	MWh

ВЕИ	695	1 071 543	403	719 532	182	766 775	1 279	2 557 850
ВяЕЦ	48	55 020	18	22 980	128	557 350	194	635 351
ФЕЦ	522	696 027	150	195 958	54	149 114	727	1 041 099
Биомаса	29	124 226	13	63 762		28 652	42	216 640
ВЕЦ	95	196 270	190	415 895		31 658	285	643 823
Други (ТЕЦ)	17	54 465	31	20 937	224	120 124	273	195 526

Източник: ЕРД

Общото количество произведена електрическа енергия в България през 2019 г., разпределена в зависимост от източника на първична енергия и използваната производствена технология, е систематизирано на Фигура 1. Най-голям дял в производството на електрическа енергия имат АЕЦ (40%) и ТЕЦ на лигнитни въглища (39%). Следват съответно енергията от ВЕЦ (8%), ТЕЦ на газ (4%), ФЕЦ (4%), ВяЕЦ (3%) и централи на биомаса (1%).

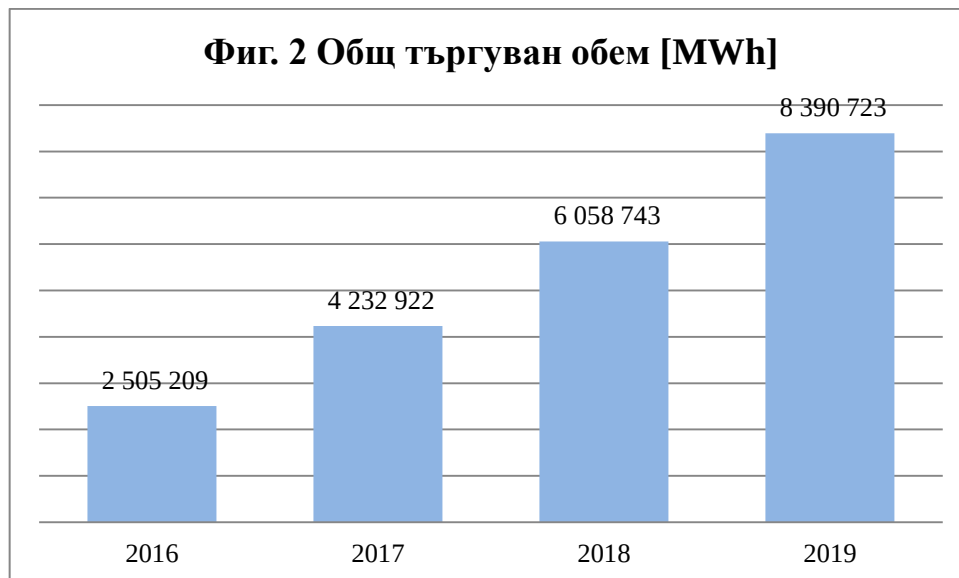

Източник: ЕСО, ЕРД

Лидер на пазара на производство на първична електроенергия през 2019 г. е „АЕЦ Козлодуй“ ЕАД с над 40% пазарен дял. Със значително по-малки пазарни дялове следват „ТЕЦ Марица изток 2“ ЕАД и „КонтурГлобал Марица изток 3“ АД с между 10 и 15% пазарен дял. Дружествата „Ей И Ес-ЗС Марица изток 1“ ЕООД, „ТЕЦ Бобов дол“ ЕАД и ВЕЦ на НЕК ЕАД, включително ПАВЕЦ в генераторен режим, имат пазарни дялове между 5 и 10%. За горните шест дружества общо индексът на концентрация е С6 има стойност 90 единици, което е характеристика на концентриран пазар с ограничена конкуренция. В подкрепа на този извод е и стойността на Хиршман Херфиндалов индекс, чиято стойност за пазара на производство на първична електроенергия е над 2 360 единици, което е индикация за концентриран пазар с ограничена конкуренция.

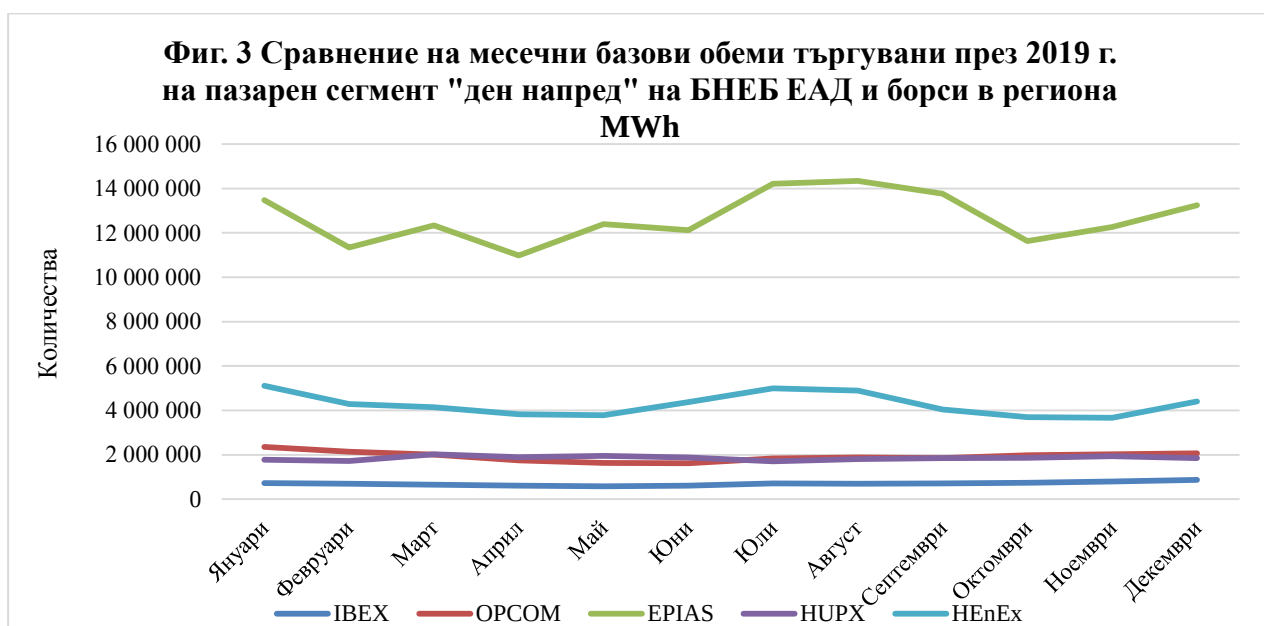
Пазар „ден-напред“

През 2019 г. търгуваните обеми базова енергия на пазар „ден-напред“ (фиг.2) нарастват с 2 331,7 GWh или с 38% спрямо 2018 г. Това е най-големият ръст на обема в абсолютна стойност, като за предишните години нарастването бе с 1 727,7 GWh за 2017 г. спрямо 2016 г. и с 1 826,1 GWh за 2018 г. спрямо 2017 г.

Източник: БНЕБ ЕАД

Общият обем на търгуваните количества на борсовия пазар „ден-напред“ за 2019 г. е 8 390,7 GWh, което е 3,3 пъти повече спрямо 2016 г. Годишният ръст спрямо предходната година нараства и е съответно 1 727,7 GWh за 2017 (69%), 1 826,1 GWh за 2018 (43%), 2 331,7 GWh за 2019 (38%). Въпреки повишението на търгуваните количества, те са значително по-ниски в сравнение с тези на борсите в региона. Това се демонстрира от Фигура 3 и Таблица 3.

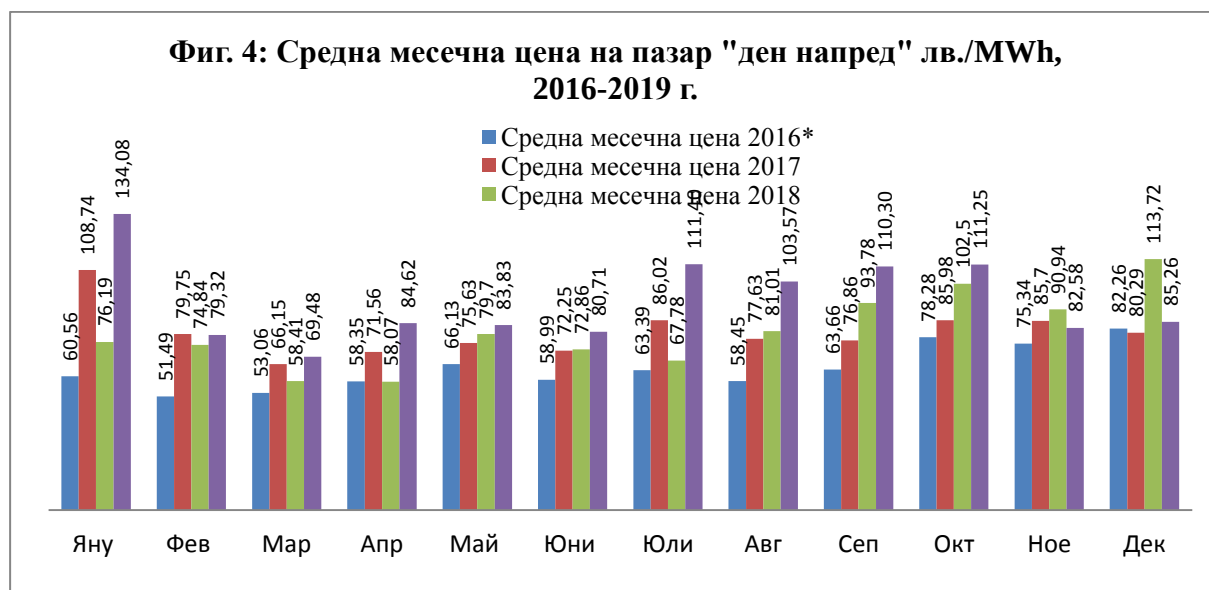
Източник: БНЕБ ЕАД

Таблица 3 Месечни тържувани количества на пазарите „ден-напред“ на борсите в региона за 2019 г.

Месец	IBEX	OPCOM	EPIAS	HUPX	HEEnEx
Януари	724 573	2 354 285	13 475 248	1 780 738	5 109 376
Февруари	690 231	2 138 768	11 343 022	1 719 200	4 293 381
Март	658 354	2 013 011	12 332 143	2 016 605	4 149 106
Април	604 493	1 747 524	10 985 611	1 895 699	3 825 973
Май	586 260	1 639 334	12 388 442	1 948 252	3 779 240
Юни	613 598	1 619 745	12 125 913	1 874 385	4 371 217
Юли	702 621	1 830 996	14 214 748	1 703 067	4 990 805
Август	698 782	1 875 269	14 342 242	1 804 861	4 893 004
Септември	704 352	1 846 348	13 762 594	1 841 911	4 040 743
Октомври	742 002	1 975 653	11 630 489	1 867 558	3 690 237
Ноември	792 188	2 018 622	12 270 735	1 940 952	3 660 524
Декември	873 270	2 071 823	13 250 354	1 853 765	4 404 600
Средно месечно 2019	699 227	1 927 615	12 676 795	1 853 916	4 267 350
Общо 2019	8 390 724	23 131 378	152 121 541	22 246 993	51 208 206

Източник: БНЕБ ЕАД

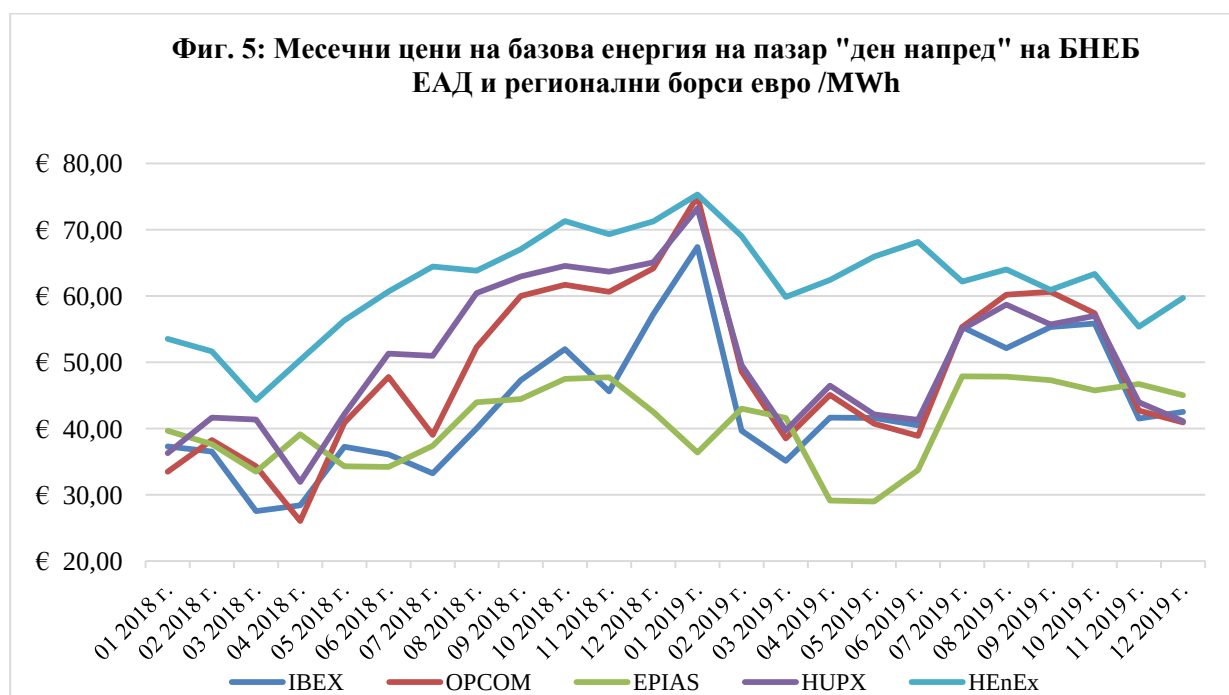
Сравнявайки количествата на борсите в региона, систематизирани в Таблица 3, в процентно съотношение количествата на IBEX са 36% от румънските (OPCOM), 6% от турските (EPIAS), 38% от унгарските (HUPX) и 16% от гръцките (HEEnEx).

Източник: БНЕБ ЕАД

През 2019 г. средните месечни цени нарастват с 20% спрямо нивата от 2018 г. Най-голям, спрямо същия месец на предходната година, е ръстът през януари, когато цената достига 134,08 лв. (ръст със 76%), юли, когато тя е 111,4 лв. (64%) и април – 84,62 лв. (46%). По-ниски са цените през ноември (82,58 лв., или понижение с 9% спрямо същия месец на 2018 г.) и декември (85,26 лв. или понижение с 25%).

Сравнителен анализ на цените и търгуваните количества на пазар „ден напред“ на БНЕБ ЕАД и на регионалните борси е представен на фигура 5.

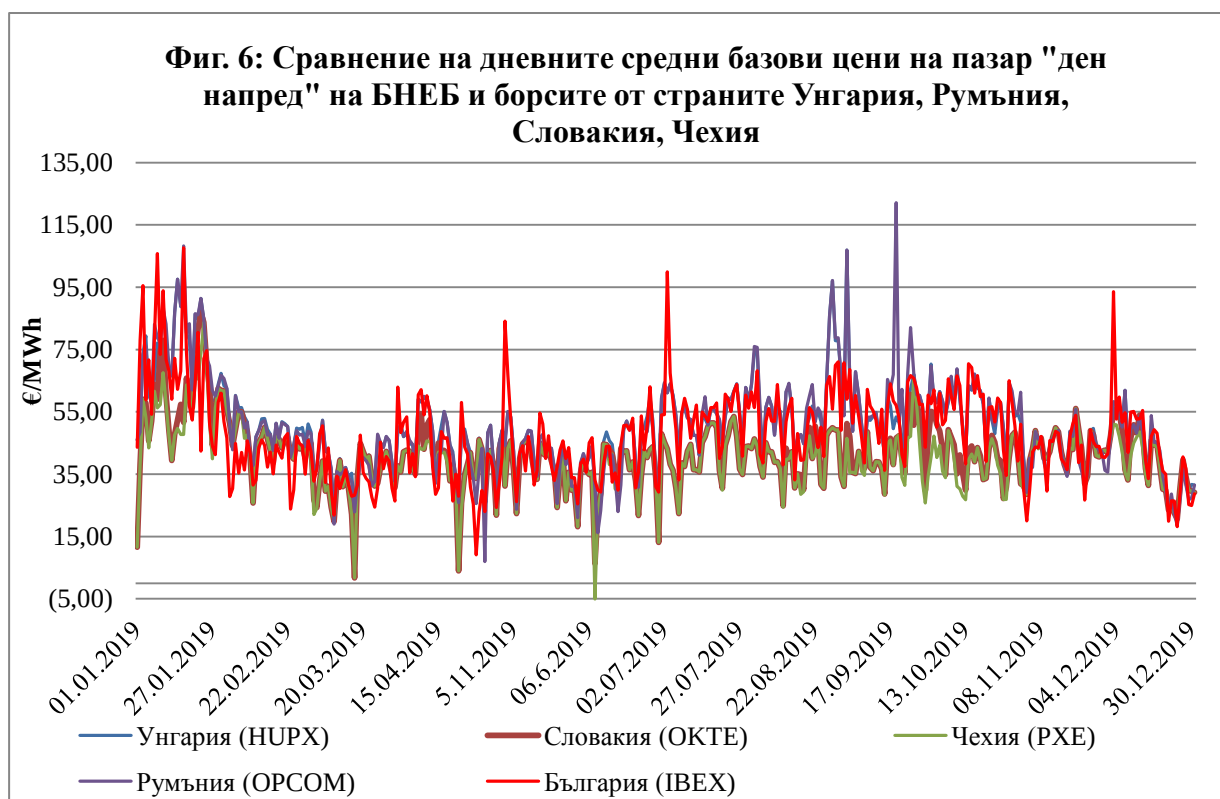
Източник БНЕБ ЕАД

Сравнителният анализ включва средните месечни цени за базов товар евро/MWh на търгувани количества на пазар „ден-напред“ за периода 2018 г. – 2019 г. на следните регионални борси: IBEX (България), OPCOM (Румъния); EPIAS (Турция); HUPX (Унгария); HEnEx (Гърция).

На Фигура 6 е представена динамиката на месечните базови цени на пазар „ден-напред“ на регионалните борси, сравнени с тези на българската борса за периода. Цените на българската борса са най-близки до тези на румънската (коефициент на корелация $\rho=0,9$) и тези на унгарската борса ($\rho=0,8$). Цените на гръцката борса са видимо най-високи, като надхвърлят средните в региона с 38% средногодишно. През януари 2019 г. цените на регионалните борси, с изключение на турската, рязко нарастват и имат много близки нива: € 67,38 в България, € 73,23 в Унгария, € 75,01 в Румъния и € 75,28 в Гърция. Цената на турската борса е € 36,37 или с 50% под средната за останалите държави. Цената в България е по-ниска от средната за Унгария, Румъния и Гърция, средно с 24% за 2018 г. и 14% за 2019 г. Тя е по-ниска от цената в Турция средно с 1% за 2018 г. и по-висока с 18% за 2019 г.

С оглед предстоящото присъединяване на пазар „ден-напред“ към обединения пазар на Унгария, Румъния, Словакия и Чехия, КЕВР изготви сравнителен анализ на средните месечни цени на базов товар евро/MWh на търгувани количества на пазар „ден-напред“ за 2019 г. на съответните борси в тези страни – OPCOM (Румъния), HUPX (Унгария), PXE (Чехия) и OKTE (Словакия), с цените на IBEX (България).

Волатилност на цената на пазар „ден-напред“ на БНЕБ ЕАД за 2019 г. е представена на фигура 6.

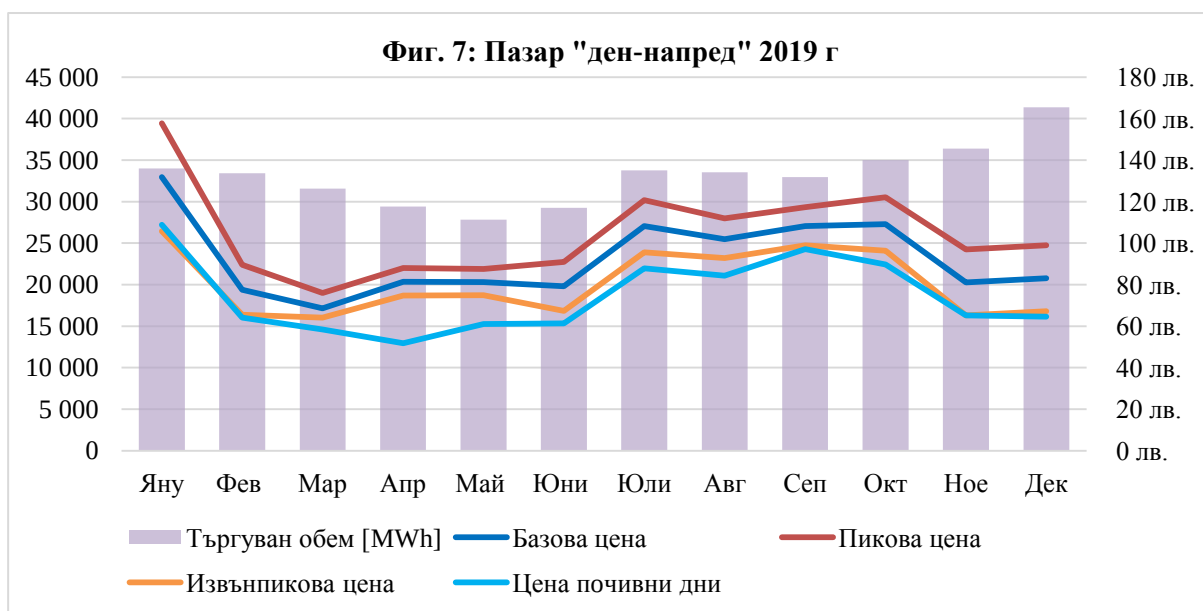

Източник: HUPX-Унгария, БНЕБ

От фигура 6 е видно, че базовата цена на електрическата енергия на БНЕБ ЕАД за пазар „ден-напред“ е силно волатилна. Тя е най-висока в началото на януари, като достига нива от 105,85 евро/MWh на 08 януари и 107,70 евро/MWh на 17 януари. Цената е най-висока в сравнение с всички борси в региона в периодите 02.01. – 03.01., 07.01. – 08.01. и на 05.01., 10.01. и 25.01. По-продължителни периоди, в които цената на българската борса е най-висока, са 26.05. – 03.06., 06.05. – 09.05., 12.07. – 15.07. и 17.07. – 19.07, 09.09. – 11.09., 22.10. – 25.10., 09.12. – 12.12. Цената в България надхвърля 100 евро/MWh на посочените 08.01 и 17.01. Ниски нива на цените, под 20 евро/MWh, са отбелязани на 28.04., 03.11. и 22.12. и 25.12. През останалите периоди средно месечната цена е сравнима с тези на останалите енергийни борси от региона. Тя е сравнително по-висока през май (0,43%), септември (0,32%) и декември (0,2%).

По-продължителни периоди, в които цената в България е по-ниска от тези на борсите от региона, са 28.01. – 08.02. и 11.02. – 20.02., 20.03. – 24.03., 26.04. – 30.04., 29.12. – 31.12.

От сравнителния анализ може да се направи изводът, че цените на пазара „ден напред“ в България са податливи на резки изменения и силна волатилност. В бъдеще тази волатилност може да се овладее, ако България обедини пазара си със съседните държави. По този начин бариерите пред конкуренцията на националния пазар ще бъдат премахнати, свободната търговията ще се разшири в рамките на регионалния пазар, което ще даде възможност на търговците на българския пазар и клиентите да имат по-голям избор за доставки на електроенергия. Ще се ограничат и рисковете от прилагане на манипулативни пазарни практики, които водят до изкривяване на пазарните цени.

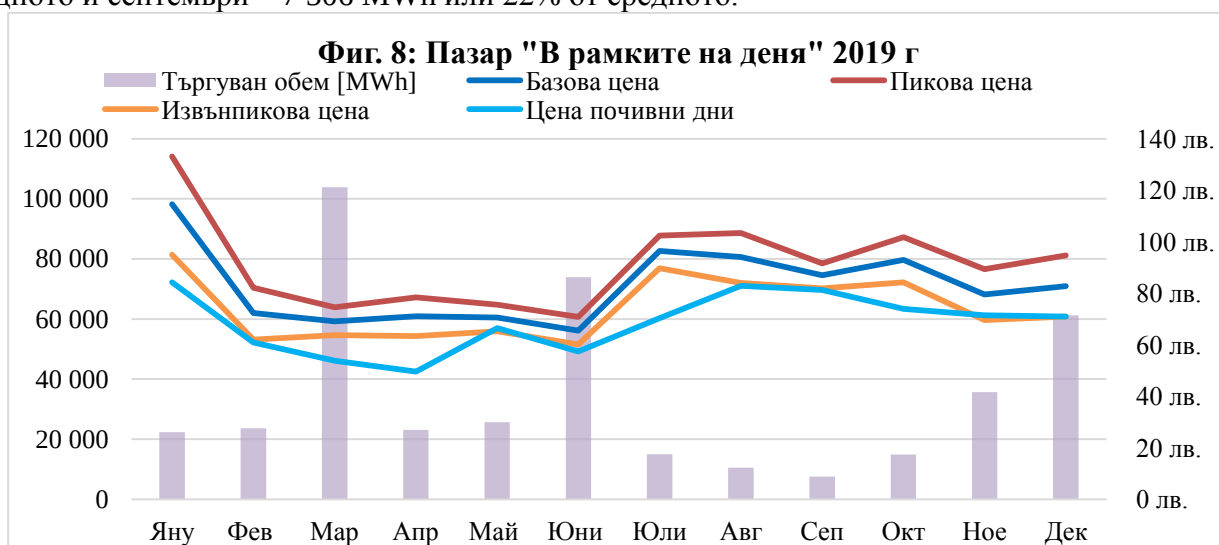

Източник БНЕБ ЕАД

На Фигура 7 са обобщени данните за цените на пазара „ден-напред“ по месеци за 2019 г.: базова цена, пикова цена, извънпикова цена и цена почивни дни. Разликите в цените са най-големи в началото на годината, при ценовия пик през януари, като различните цени се движат в границите между 15% (най-ниска) и 118% (цена за пиков товар) спрямо средната. През май и септември тези граници намаляват съответно до между 37% и 105% и 40% и 106%. Графиката демонстрира и тенденцията за нарастването на търгуваните количества към края на годината спрямо началото. Общият ръст е 21% за базовия обем и 22% за пиковия.

Пазар „в рамките на деня“

Фигура 8 показва динамиката на търгуваните месечни обеми и средномесечни цени на пазара „в рамките на деня“. Съществува значителна вариация при количествата. Средното месечно количество е 34 768 MWh, но през март са търгувани 103 842 MWh, или три пъти повече; през юни – 73 888 MWh, или над два пъти повече; през декември – 61 288 MWh или 176%. Минимални количества са търгувани през август – 10 492 MWh или 30% от средното и септември – 7 506 MWh или 22% от средното.

Източник БНЕБ ЕАД

Вариациите при цените са значително по-слаби. Най-високите цени са отбелязани през януари и в периода юли – август. Средно цената в началото на годината е 97,27 лв./MWh, а за юли и август съответно 116,43 лв./MWh и 118,49 лв./MWh. През септември и октомври ценовите нива също са сравнително високи, съответно 98,08 лв./MWh и 109,43 лв./MWh. Прави впечатление вариацията на пиковата цена, която е по-висока от средната от началото на годината до юни и в ноември и декември, като в този период разликите се движат между 37% (през януари) и 10% (през февруари). Причината за това е в нарастването на средните месечни нива на всички останали цени след юли и август.

Източник БНЕМ ЕАД

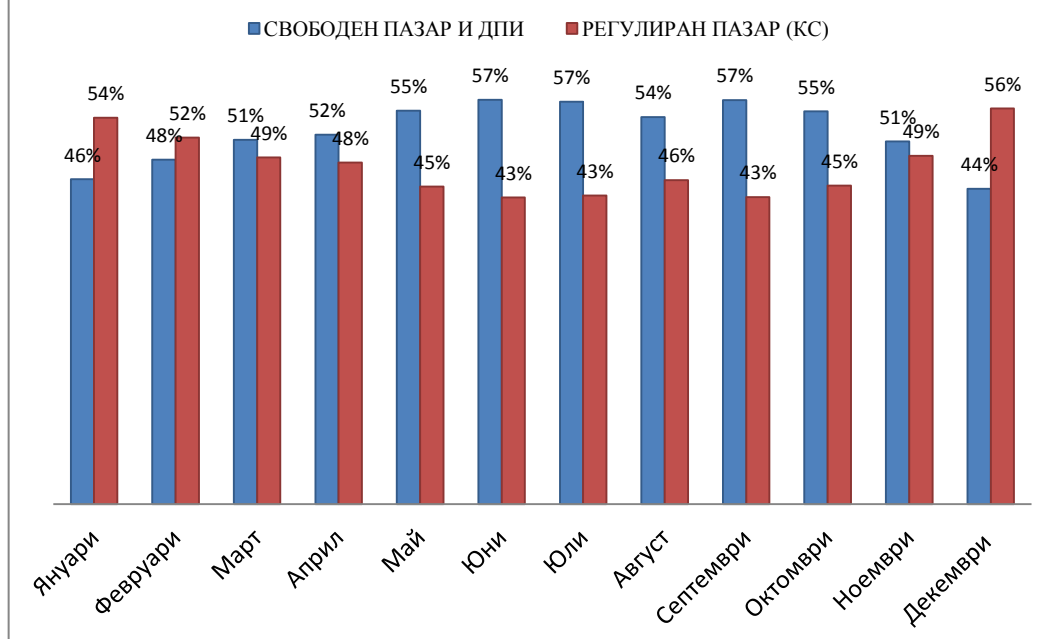
Дневните средни цени на двата пазарни сегмента „ден-напред“ и „в рамките на деня“ имат сравнително висока корелация ($\rho = 0,73$), което на Фигура 9 се вижда от сходната динамика на визуализираните данни. Средно за годината, цените на сегмент „в рамките на деня“ са с 12 лв./MWh по ниски.

Потребление на електрическа енергия в страната

Общото крайно потребление на електрическа енергия в страната за 2019 г. възлиза на 30 561 896 MWh, от които потреблението на свободен пазар е 15 856 746 MWh (52%) и 14 705 151 MWh (48%) крайно потребление на регулиран пазар.

При отчитането на динамиката и съотношението в % между крайно потребление на свободен и регулиран пазар на месечна база се забелязва, че през месеците януари (54%), февруари (52%) и декември (56%) на 2019 г. делът на крайното потребление на регулиран пазар е по-висок от този на свободния пазар.

**Фиг. 10 Дял в % на крайно потребление на
електрическа енергия на свободен и регулиран
пазар**

Крайно потребление в страната в, MWh.

	Ян.	Февр.	Март	Апр.	Май	Юни	Юли	Авг	Септ.	Окт.	Ноем.	Дек.	Общо
Свободен пазар и ДПИ	1 500 463	1 344 662	1 338 353	1 261 877	1 275 399	1 296 457	1 368 142	1 311 625	1 275 707	1 294 624	1 285 626	1 303 811	15 856 746
Регулиран пазар (КС)	1 785 035	1 430 530	1 273 487	1 166 645	1 029 276	983 527	1 049 286	1 098 215	969 601	1 049 972	1 234 228	1 635 349	14 705 151
Общо	3 285 498	2 775 192	2 611 840	2 428 522	2 304 675	2 279 984	2 417 428	2 409 840	2 245 308	2 344 596	2 519 854	2 939 160	30 561 897

Източник: ЕСО ЕАД

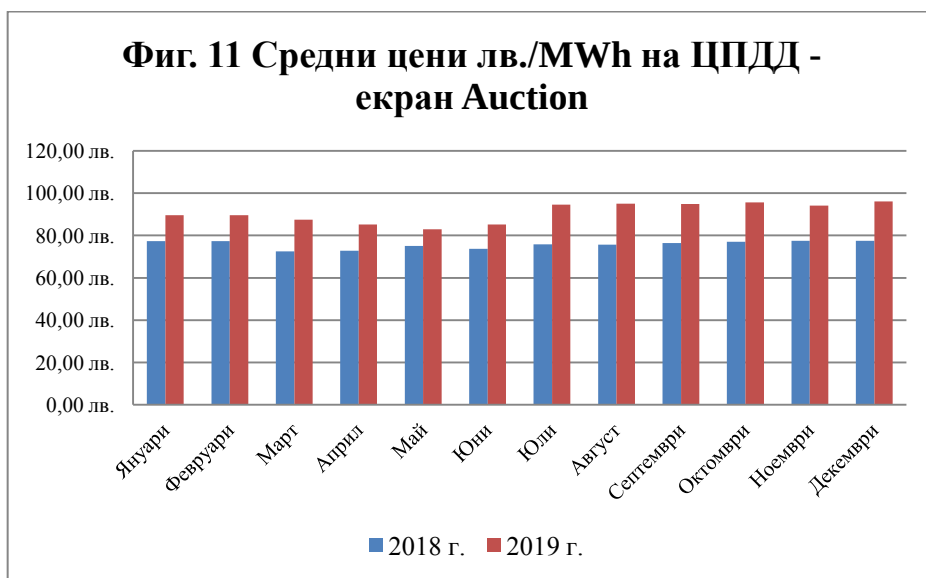
Централизиран пазар за двустранни договори – екран Auctions (ЦПД)

Данни за търгувани обеми и цени на пазар Централизиран пазар за двустранни договори – екран Auctions								
Месеци	Търгувани обеми		Изменение %	Брой успешни сесии		Средни цени лв./MWh		Изменени е %
	2018 г.	2019 г.		2018 г.	2019 г.	2018 г.	2019 г.	
Януари	1 226 569	1 459 417	19	11	10	77,35 лв.	89,52 лв.	15,73
Февруари	1 442 105	42 946	-97	16	3	77,33 лв.	89,66 лв.	15,94
Март	134 260	100 535	-25	8	5	72,49 лв.	87,50 лв.	20,70
Април	403 200	2 100	-99	2	1	72,75 лв.	85,24 лв.	17,16

Май	3 626 412	30 605	-99	21	2	75,01 лв.	82,93 лв.	10,56
Юни	4 005 665	3 394 031	-15	20	19	73,75 лв.	85,15 лв.	15,46
Юли	1 864 942	2 143 431	15	24	14	75,86 лв.	94,53 лв.	24,62
Август	654 945	112 777	-83	15	2	75,70 лв.	95,07 лв.	25,58
Септември	-	499 019	-	0	3	-	94,85 лв.	-
Октомври	2 105 033	65 750	-97	10	2	77,01 лв.	95,61 лв.	24,15
Ноември	3 056 630	2 953 530	-3	7	13	77,55 лв.	94,19 лв.	21,45
Декември	4 191 805	2 515 250	-40	28	6	77,44 лв.	96,10 лв.	24,10
Общо за годината	22 711 566	13 319 391	-41	162	80			

Източник: БНЕБ ЕАД

През 2019 г. месечните търгувани количества на ЦПДД бележат спад, с изключение на месеците януари и юли. Общо за годината намалението на търгуваните количества през 2019 г. спрямо 2018 г. е с 41% или с 9 392 175 MWh. Също трябва да се отбележи, че рязко намаляват успешните сесии на ЦПДД от 162 бр. през 2018 г. на 80 бр. през 2019 г.

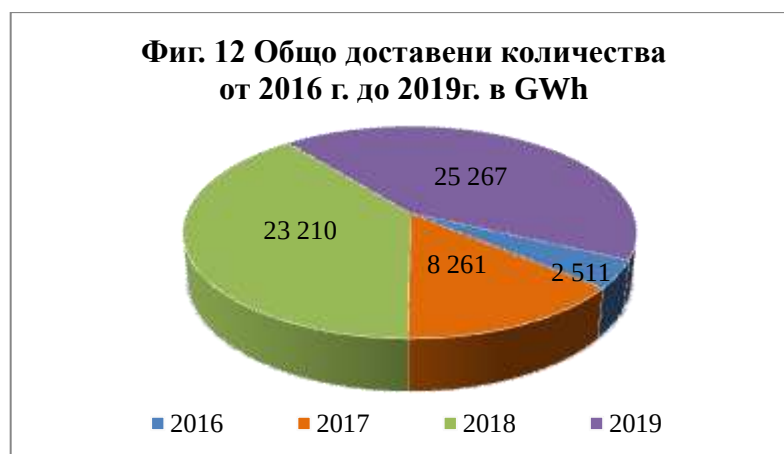
Цените бележат устойчив ръст през всички месеци на 2019 г. , спрямо месеците на 2018 г., в рамките на от 10% до 25 %.

Обобщени данни за цени и количества на пазарните сегменти на БНЕБ ЕАД за периода 2016 г. – 2019 г.

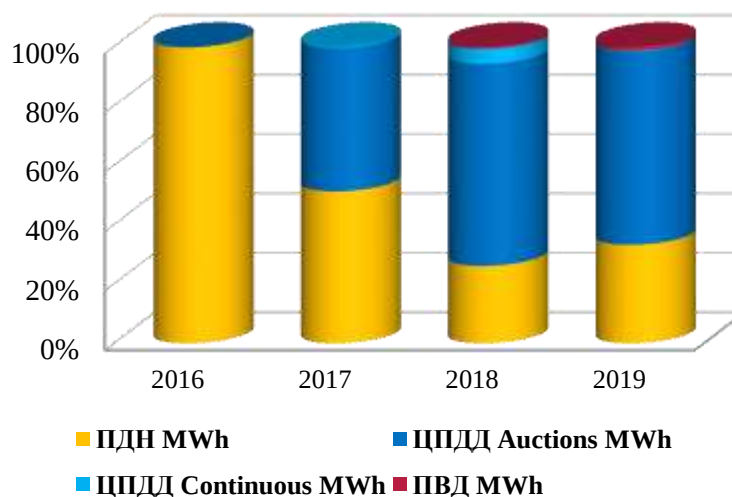
КОЛИЧЕСТВА							
Доставени количества	ПДН MWh	ЦПДД Auctions MWh	ЦПДД Continuous MWh	ПВД MWh	Общо GWh	Разлика GWh	Разлика %
2016	2 505 209	6 528			2 512		
2017	4 232 922	3 987 019	41 640		8 262	5 749	228,92%
2018	6 059 050	15 801 016	1 180 010	170 774	23 211	14 949	180,95%
2019	8 390 723	16 446 889	73 369	356 839	25 268	2 057	8,86%
Общо	21 187 904	36 241 453	1 295 019	527 612	59 252		

Източник: БНЕБ ЕАД

За периода от 2016 г. до 2019 г. доставените количества общо реализирани чрез пазарните сегменти на БНЕБ ЕАД се увеличават през 2017 г. спрямо 2016 г. с 5 749 GWh (228,92%), през 2018 г. бележат ръст от 14 949 GWh (180,95) спрямо 2017 г., а през 2019 г. увеличението спрямо 2018 г. е в рамките на 8,86 %. Най-големият дял на доставени количества през 2016 г. е на пазара „ден напред“ (ПДН), като през 2017 г. този дял се изравнява с доставените количества на ЦПДД Auctions. През 2018 г. най-голям дял имат количествата, доставени чрез ЦПДД Auctions – 15 801 016 MWh спрямо 6 095 050 доставени на ПДН. През 2019 г. отново най-голямо количество е доставено на ЦПДД Auctions.

Фиг. 13. Дял на доставени количества за периода 2016 г. до 2019 г.

ЦЕНИ							
Средни цени за доставени количества	ПДН лв./MWh	ЦПДД Auctions лв./MWh	ЦПДД Continuous лв./MWh	ПРД лв./MWh	Общо лв./MWh	Разлика лв./MWh	Разлика %
2016	67,30 лв.	72,55 лв.			67,31 лв.		
2017	79,56 лв.	69,55 лв.	76,84 лв.		74,72 лв.	7,40 лв.	11,00%
2018	82,84 лв.	75,86 лв.	69,30 лв.	84,90 лв.	77,41 лв.	2,70 лв.	3,61%
2019	95,13 лв.	90,66 лв.	97,14 лв.	70,66 лв.	91,88 лв.	14,47 лв.	18,69%

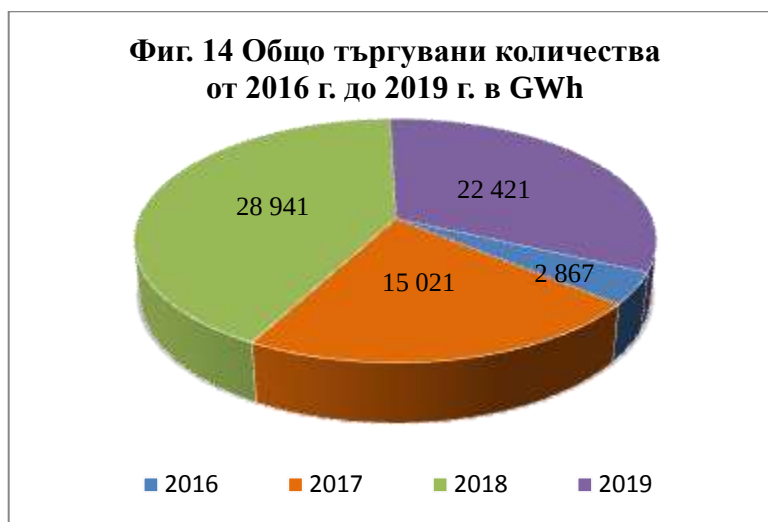
Източник: БНЕБ ЕАД

Годишните средни цени на доставените количества енергия нарастват с 11,00% през 2017 г. спрямо 2016 г. Най-висок ръст бележат цените през 2019 г. спрямо 2018 г. – 18,69%.

Търгувани количества	ПДН MWh	ЦПДД Auctions MWh	ЦПДД Continuous MWh	ПВД MWh	Общо GWh	Разлика GWh	Разлика %
2016	2 505 209	362 165			2 867		
2017	4 232 921	9 566 734	1 221 650		15 021	12 153	423,87%
2018	6 059 050	22 711 566	-	170 773	28 941	13 920	92,67%
2019	8 390 723	13 371 795	301 753	356 838	22 421	-6 520	-22,53%
Общо	21 187 904	46 012 260	1 523 403,0	527 612	69 251		

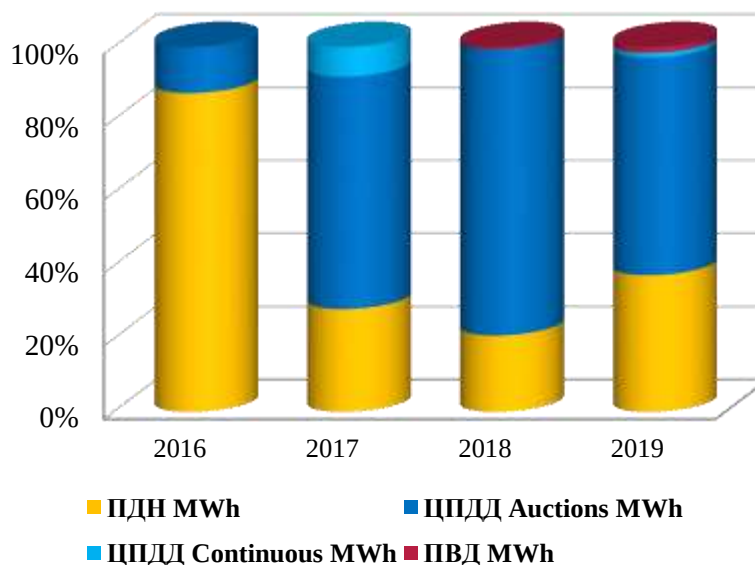
Източник: БНЕБ ЕАД

За периода 2016 г. – 2019 г. търгуваните количества общо чрез пазарните сегменти на БНЕБ ЕАД се увеличават през 2017 г. спрямо 2016 г. с 12 153 GWh (423,87%), през 2018 г. търгуваните количества бележат ръст с 13 920 GWh (92,67%) спрямо 2017 г., а през 2019 г. търгуваните количества намаляват с 6 520 GWh спрямо 2018 г. или с -22,53 %. Най-голямо е намалението на ЦПДД – от 22 712 GWh търгувани през 2018 г. на 13 372 GWh търгувани през 2019 г. През 2018 г. най-голям дял имат количествата, търгувани чрез ЦПДД Auctions – 22 711 566 MWh спрямо 6 095 050 MWh, търгувани на ПДН. През 2019 г. търгуваните количества на ЦПДД Auctions бележат спадат на 13 372 GWh, а на ПДН търгуваните количества се покачват от 6 059 GWh през 2018 г. на 8 390 GWh за 2019 г.

Източник: БНЕБ ЕАД

Фиг. 15 Дял на търгувани количества от 2016 г. до 2019 г. на пазарните сегменти

Източник: БНЕБ ЕАД

ЦЕНИ							
Среднопретеглени цени за търгувани количества	ПДН лв./MWh	ЦПДД Auctions лв./MWh	ЦПДД Continuous лв./MWh	ПВД лв./MWh	Общо лв./MWh	Разлика лв./MWh	Разлика %
2016	67,30 лв.	68,36 лв.			67,43 лв.		
2017	79,56 лв.	75,25 лв.	67,73 лв.		75,85 лв.	8,42 лв.	12,49%
2018	82,84 лв.	77,87 лв.	-	84,90 лв.	78,95 лв.	3,10 лв.	4,08%
2019	95,13 лв.	90,66 лв.	95,06 лв.	70,66 лв.	92,08 лв.	13,13 лв.	16,63%

Източник: БНЕБ ЕАД

Годишните средни цени на търгуваните количества енергия нарастват с 12,49% през 2017 г. спрямо 2016 г. Най-висок ръст бележат цените през 2019 г. спрямо 2018 г. – 16,63%.

3.1.2. Трансгранични въпроси

На 19.11.2019 г. стартира реалната работа на втората вълна за присъединяване към единното пазарно обединение в рамките на деня, посредством платформата SIDC (Single intraday coupling). България, Хърватия, Чехия, Унгария, Полша, Румъния и Словения се присъединиха към държавите, които вече участват в единното свързване на пазарите в рамките на деня. Страните от първата вълна на присъединяване към единното пазарно обединение в рамките на деня, които вече участват в обединението, са Белгия, Дания, Германия, Естония, Финландия, Франция, Латвия, Литва, Норвегия, Нидерландия, Австрия, Португалия, Швеция и Испания. В края на 2020 г. се очаква третата вълна за присъединяване към пазарното обединение в рамките на деня.

Интегрираният пазар „в рамките на деня“ ще увеличи цялостния резултат от търговията в този сегмент, чрез насърчаване на ефективната конкуренция, увеличаване на ликвидността и по-ефективно използване на ресурсите за производство в Европа. Интересът към търговията на пазарите „в рамките на деня“ ще се увеличава с нарастването на количеството непостоянно производство от възобновяеми източници. Търговията близо до времето на доставка, която се предлага от времевия сегмент „в рамките на деня“, е от

полза както за участниците на пазара, така и за енергийните системи. Общоевропейското свързване на пазарите в рамките на деня е ключов компонент за осъществяването на единен вътрешен електроенергиен пазар в съответствие с европейския целеви модел.

На 19.11.2019 г. с включването на България, Хърватия, Чехия, Унгария, Полша, Румъния и Словения стартира реалната работа на втората вълна за присъединяване към единното пазарно обединение в рамките на деня посредством платформата Single intraday coupling (SIDC). Очакванията са интегрираният пазар „в рамките на деня“ да увеличи цялостния резултат от търговията в този сегмент чрез насърчаване на ефективна конкуренция, увеличаване на ликвидността и по-ефективно използване на ресурсите за производство в Европа.

С оглед предстоящото обединяване на пазар „ден-напред“ с обединения пазар, който включва Унгария, Румъния, Словакия и Чехия, през изминалата година беше проведена среща с регулаторния орган на Република Румъния за пазарно обединение и присъединяването на България към инициативата, като беше договорено обединението да стартира на 20.12.2020 г.

През 2019 г., с подкрепата на регулаторните органи на България и Гърция, операторите на преносни мрежи и пазарните оператори на двете държави отправиха искане за включване на българо-гръцката граница към общия европейски пазар „ден напред“ чрез италианските граници.

С цел синхронизиране на националната уредба с европейското законодателство, Комисията прие и решения във връзка с прилагането на регламентите и мрежовите кодекси на единния европейски електроенергиен пазар, насочени към постигане на трите цели на европейската енергийна политика – гарантиране на сигурността на доставките, създаване на конкурентен вътрешен пазар на електрическа енергия и намаляване на въглеродните емисии в електроенергийния сектор.

През 2019 г. се проведе редица срещи с регулаторния орган и борсовия и преносен оператор по въпросите на пазарното обединение на пазарите „ден-напред“ на Република България и Република Северна Македония. Очаква се след приемане на съответните изменения в законодателството на Република Северна Македония и адаптирането му към правото на ЕС да бъдат предприети по-нататъшни стъпки в посока обединение на двата пазара.

Проекти от общ интерес

Българската електропреносна мрежа е част от обединената преносна мрежа на страните от континентална Европа и развитието ѝ е тясно свързано с развитието на мрежите на съседните страни. За сигурно функциониране на електропреносната мрежа при спазване на посочените по-горе принципи, осигуряване необходимата надеждност на преносната система и устойчивост на генериращите източници в мрежа 400kV на България, ЕСО ЕАД счита, че е необходимо да се изградят следните нови електропроводи: п/ст. „Марица изток“ – п/ст. „Неа Санта“ (Гърция); п/ст. „София запад“ – п/ст. „Ниш“ (Сърбия), втори електропровод; п/ст. „Пловдив“ – п/ст. „Марица изток“; п/ст. „Марица изток“ – ОРУ ТЕЦ МИЗ; п/ст. „Марица изток“ – п/ст. „Бургас“; п/ст. „Бургас“ – п/ст. „Варна“.

Предвижда се изграждането на втори междусистемен електропровод с Република Сърбия да се осъществи след 2028 г., поради което същият не е отразен в представения за одобрение десетгодишен план за периода 2019 г. – 2028 г.

Физически обмен на електрическа енергия между българската ЕЕС и ЕЕС на съседни страни			
Граница/посока	2018 г.	2019 г.	Изменение
Внос	MWh		
Физическа граница - общо	2 223 157	3 044 844	37%
в т.ч.			
- Румъния	2 083 540	2 733 101	31%
- Сърбия	38 522	149 609	288%
- Македония	395	3 026	666%
- Турция	93 111	121 432	30%
- Гърция	7 589	37 677	396%
Износ			
Физическа граница - общо	10 029 707	8 855 239	-12%
в т.ч.			
- Румъния	1 212 105	993 242	-18%
- Сърбия	2 304 215	1 391 891	-40%
- Македония	2 332 318	2 266 689	-3%
- Турция	2 062 672	1 967 417	-5%
- Гърция	2 118 398	2 236 000	6%

Източник: ЕСО ЕАД

3.2. Пазар на дребно

От гледна точка на предлагането на електроенергия, пазарът на дребно се състои от три групи доставчици:

- доставчик на свободен пазар – търговец/производител/борса, който доставя електрическа енергия на битови и небитови клиенти по цени, определени въз основа на търсенето и предлагането;

- доставчик от последна инстанция (ДПИ) – доставчик, който гарантира предоставянето на универсална услуга в краен случай, в съответствие с получен лиценз от КЕВР, има задължение да снабдява с електрическа енергия клиенти, които са присъединени към мрежата и не са избрали доставчик на електрическа енергия или когато избраният от тях доставчик не извършва доставка по независещи от клиента причини. Крайните продажни цени на ДПИ се определят по Методика на КЕВР за определяне на цените на електрическата енергия на доставчик от последна инстанция;

- краен снабдител (КС) на електрическа енергия – снабдява с електрическа енергия по регулирани цени, утвърдени от КЕВР, обекти на битови и небитови крайни клиенти, присъединени към електроразпределителната мрежа на ниво ниско напрежение.

На пазара за продажба на електрическа енергия на дребно активно оперират три вертикално свързани енергийни компании, действащи на пазара като икономически групи с брандове – Група ЧЕЗ, Група ЕВН и Група ЕНЕРГО-ПРО.

Пазарните дялове на крайните снабдители са изчислени въз основа на предоставени отчетни данни от тях за количествата доставена електрическа енергия на битови и небитови крайни клиенти по години за периода 2016 г. – 2019 г.

Пазарен дял				
Краен снабдител	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
„ЧЕЗ Електро България“ АД	40,71%	40,79%	40,01%	39,68%
„ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД	35,24%	35,83%	37,19%	38,26%
„ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД	24,05%	23,38%	22,81%	22,81%

Източник: ЕРД

От анализа на данните за пазарните дялове може да се отчете, че „ЧЕЗ Електро България“ АД е с най-голям пазарен дял, но той бележи лек спад през периода 2016 г. – 2019 г. от 40,71% на 39,68%. през 2019 г. Пазарният дял на „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД също бележи лек спад за периода от 24,05% до 22,81% през 2019 г. „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД повишава пазарния си дял от 35,24% през 2016 на 38,26% през 2019 г. Участието на „ЕСП Златни пясъци“ ООД не е включено в анализа, защото участва с пазарен дял под 1% и няма съществено влияние върху пазара.

От гледна точка на търсенето, пазарът на дребно се състои от два сегмента: битови клиенти и небитови клиенти. Общият брой клиенти, присъединени към разпределителните предприятия през 2019 г. е 5 136 361, от които битови клиенти – 4 512 126. Общият брой на клиентите с доставчик краен снабдител е 5 016 086, което представлява 97,66% от всички клиенти. Общият брой клиенти на свободен пазар, включително с доставчик ДПИ, е 120 275.

Индексът за смяна на доставчик е един от ключовите показатели, чрез който се прави оценка на развитието на конкуренцията на пазарите на дребно на енергия. Обикновено индексът има високи стойности за пазари с развита конкуренция, които гарантират на клиентите богат избор от доставчици и оферти. Безпрепятствената смяна на доставчика е белег, че участниците на пазара са подложени на ефективен конкурентен натиск, който може да осигури качествено обслужване на клиентите. Ниската стойност на индекса за смяна на доставчик е сигнал, че липсва ефективна конкуренция на пазара или нейното развитие е затруднено.

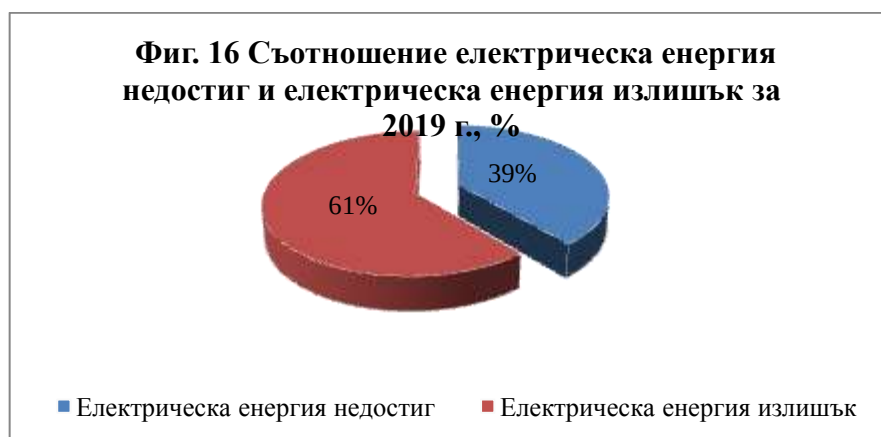
Данни за смяна на доставчик към 31.12.2019 г.		
	2018 г.	2019 г.
Общ брой битови клиенти, сменили доставчик вътре в групата	727	446
Общ брой битови клиенти, преминали от регулиран на свободен пазар с доставчик от групата	81	7
Общ брой битови клиенти, преминали от регулиран на свободен пазар при доставчик извън групата	964	190
Общ брой битови клиенти, преминали от свободен на регулиран пазар (по регулирани цени)	1 108	658
Общ брой небитови клиенти, сменили доставчик вътре в групата	337	13383
Общ брой небитови клиенти, преминали от регулиран на свободен пазар с доставчик от групата	1 276	1 680
Общ брой небитови клиенти, преминали от регулиран на свободен пазар при доставчик извън групата	72 365	5 493
Общ брой небитови клиенти, преминали от свободен на регулиран пазар (по регулирани цени)	24 496	30 914

От данните в таблицата може да се заключи, че през 2019 г. продължава тенденцията на връщане от свободния пазар обратно към регулирания пазар на значителен

брой клиенти, както от сегмент битови, така и от сегмент небитови клиенти. От сегмент битови клиенти от свободен пазар на регулиран пазар са се върнали 658, а от регулиран на свободен са преминали 1 014. На пазара на небитови клиенти общо 309 914 са преминали от свободен на регулиран пазар. Тази устойчива тенденция за връщане от свободен на регулиран пазар на значителен брой клиенти (с регулирани цени) може да опорочи по-нататъшната либерализация на пазара на дребно. Тя не е благоприятна, ако последователно се преследва политиката по изпълнение на дългосрочната цел за пълна либерализация на електроенергийния пазар в България и присъединяването му към вътрешния европейски енергиен пазар, част от Енергийния съюз.

3.3. Балансиращ пазар

Общият енергиен недостиг за 2019 г. е 624 727 MWh в сравнение с 1 040 648 MWh за 2018 г., което е намаление приблизително с 40%. Общият енергиен излишък за 2019 г. е 984 771 MWh спрямо 814 628 MWh за 2018 г., което е увеличение приблизително с 21%. Процентното съотношение на електрическа енергия недостиг и електрическа енергия излишък за 2019 г. е показано на фигура 16.

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 8, предл. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията определя ежегодно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия.

В практиката си до момента КЕВР утвърждава две отделни пределни цени, а именно пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране нагоре и пределна цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за предоставяне на системна услуга за регулиране надолу.

Пределната цена за регулиране нагоре е обвързана с постигнатата цена на пазара „ден напред“, като така се постига обвързаност на двата пазара и не се допускат арбитражи. Подобна мярка осигурява пропорционалност на разходите за балансиране на пазарните участници в зависимост от почасовите цени на пазара. Постигнатата цена на ПДН функционира като минимална цена за предложенията за регулиране нагоре. По този начин винаги цената за небаланси е по-неблагоприятна от тази на ПДН, както и пазарните участници се стимулират да участват и на пазара на балансираща енергия с резервния си капацитет.

С Решение № Ц-36 от 23.12.2019 г. КЕВР започна да прилага по-балансиран модел за ценообразуване, съгласно който пределната цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за регулиране нагоре е определена в размер на Цпдн + добавка в размер на 100 лв./MWh, където Цпдн е равна на цената на пазара „ден напред“ на БНЕБ ЕАД за съответния час. По-ниска добавка не би осигурила покриване на променливите разходи на централите, предоставящи тази услуга на ЕСО ЕАД. Комисията очаква при

използване на този подход пределните цена за регулиране нагоре, съответно разходите за недостиг на пазарните участници да намалее.

Пределната цена за регулиране надолу следва да е обща за всички участници на пазара, независимо от това дали използваните мощности са производствени и/или консумиращи. По този начин се осигурява недискриминационно и равнопоставено третиране на централите, предлагащи тази системна услуга, като не се допуска облагодетелстване на даден участник за сметка на останалите, както и спекулативно поведение. Пазарните принципи налагат цената за регулиране надолу да е положителна величина. При отрицателна стойност на цената централата, предоставяща системната услуга, продава недостиг, а потребителите, които са в излишък, го купуват, което противоречи на принципите на балансиращия пазар и води до екстремни стойности на балансиращата енергия и големи разходи за небаланси. Отрицателната цена за регулиране надолу представлява прекомерна санкция за производителите и потребителите, които са в излишък, която изкривява пазара, застрашава неговата работа и противоречи на европейските практики. В тази връзка с Решение № Ц-36 от 23.12.2019 г. КЕВР запази пределната цена за сключване на сделки на пазара на балансираща енергия за регулиране надолу на 0,00 (нула) лв./MWh.

4. КОНТРОЛ

Планови проверки

В съответствие с чл. 3 от Методика за осъществяване на контролните правомощия на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране по Закона за енергетиката и Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (Методиката), през м. януари 2019 г. КЕВР прие годишен график за извършване на планови проверки на място и по документи относно спазване на условията на издадените лицензии.

Съгласно приетия график експерти от КЕВР извършиха планови проверки на лицензирани дружества от сферата на електроенергетиката и топлоенергетиката, както следва:

1. Планова проверка на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 18.06.2019 г.

Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 21.06.2019 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на лицензията;

2. Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 18.06.2019 г.

Докладът на работната група беше приет с протоколно решение на 21.06.2019 г. В хода на проверката не са констатирани нарушения на лицензията;

3. Планова проверка на „Електроразпределение Север“ АД за съответствие на направените инвестиции с изискванията на т. 3.1.7 от издадената му лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 18.06.2019 г.

Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 21.06.2019 г. В хода на проверката не са констатирани нарушения на лицензията;

4. Планова проверка на „Топлофикация – ВТ“ АД относно изпълнението на условията на издадените от Комисията лицензия № Л-022-02/15.11.2000 г. за дейността „производство на топлинна енергия“, изменена и допълнена с Решение № И1-Л-022-02/18.09.2006 г. и Решение № И2-Л-022-02/09.05.2019 г., и лицензия № Л-021-02/15.11.2000 г. за дейността „пренос на топлинна енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 19.11.2019 г. На дружеството бяха дадени задължителни предписания за отстраняване на констатирани нередности.

Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 27.11.2019 г. Доказателства за изпълнение на дадените предписания бяха предоставени на КЕВР с писмо на 30.12.2019 г.;

5. Планова проверка на „Топлофикация – Разград“ АД относно изпълнението на условията на издадените от Комисията лицензия № Л-082-02/21.02.2001 г., изменена с Решение № И1-Л-082/10.08.2009 г. от лицензия за дейността „производство на топлинна енергия“ в лицензия за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ и лицензия № Л-083-05/21.02.2001 г. за дейността „пренос на топлинна енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 19.11.2019 г. На дружеството бяха дадени задължителни предписания за отстраняване на констатирани нередности.

Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 27.11.2019 г.

Доказателства за изпълнение на дадените предписания бяха предоставени на КЕВР в указания срок с писмо на 12.02.2020 г.;

6. Планова проверка на „Топлофикация Русе“ ЕАД относно изпълнението на условията на издадените от Комисията лицензия за дейността „производство на електрическа и топлинна енергия“ № Л-029-03/15.11.2000 г., изменена с Решение № И1-Л-029-03/14.05.2003 г. и Решение № И2-Л-029-03/22.01.2007 г., лицензия № Л-030-05/15.11.2000 г. за дейността „пренос на топлинна енергия“, изменена с Решение № И1-Л-030-05/14.02.2005 г. и Решение № И2-Л-030-05/22.01.2007 г. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 19.11.2019 г. На дружеството бяха дадени задължителни предписания за отстраняване на констатирани нередности.

Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 27.11.2019 г. Доказателства за изпълнение на дадените предписания бяха предоставени на КЕВР с писмо на 29.11.2019 г.;

7. Планова проверка на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД за изпълнение на условията на лицензия № Л-419-04 от 18.12.2013 г. за извършване на дейността „пренос на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 05.12.2019 г. Докладът на работната група е приет с протоколно решение на 12.12.2019 г.

В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на лицензията. На дружеството не са дадени задължителни предписания;

8. Планова проверка на „Национална електрическа компания“ ЕАД за изпълнение на условията на лицензия № Л-073-01/14.02.2001 г. за извършване на дейността „производство на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 05.12.2019 г. Докладът на работната група е приет с протоколно решение на 12.12.2019 г.

В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на лицензията. На дружеството не са дадени задължителни предписания;

9. Планова проверка на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД по документи и на място за изпълнение на условията на лицензия № Л-135-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол. В хода на проверката бяха констатирани нарушения на лицензията. Съставени бяха 5 броя АУАН. На дружеството не са дадени задължителни предписания. Работата по проверката продължава през 2020 г.;

10. Планова проверка на „Електроразпределение Юг“ ЕАД по документи и на място за изпълнение на условията на лицензия № Л-140-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол. В констативния протокол на дружеството бяха дадени задължителни предписания. Работата по проверката продължава през 2020 г.;

11. Планова проверка на „Електроразпределение Север“ АД по документи и на място за изпълнение на условията на лицензия № Л-138-07/13.08.2004 г. за дейността „разпределение на електрическа енергия“. За резултатите от проверката беше изготвен констативен протокол. Работата по проверката продължава през 2020 г.

През отчетната година бяха извършени и три планови проверки, разпоредени със заповеди на председателя на Комисията от 2018 г., чиито срок беше продължен през 2019 г., а именно:

1. На „ЧЕЗ Разпределение България“ АД по документи и на място на дейността за изпълнение на лицензионните условия за извършване на дейността „разпределение на електрическата енергия“ относно спазване на процедурите по присъединяване на клиенти и производители към електроразпределителната мрежа на дружеството. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 13.05.2019 г. С Решение на КЕВР № ПАМ – 3 от 16.05.2019 г. на електроразпределителното дружество бяха дадени задължителни писмени разпореждания;

2. На „Електроразпределение Юг“ ЕАД по документи и на място на дейността за изпълнение на лицензионните условия за извършване на дейността „разпределение на електрическата енергия“ относно спазване на процедурите по присъединяване на клиенти и производители към електроразпределителната мрежа на дружеството. За резултатите от проверката бе изготвен констативен протокол и доклад от 13.05.2019 г. С Решение на КЕВР № ПАМ – 1 от 16.05.2019 г. на електроразпределителното дружество бяха дадени задължителни писмени разпореждания;

3. На „Електроразпределение Север“ АД по документи и на място на дейността за изпълнение на лицензионните условия за извършване на дейността „разпределение на електрическата енергия“ относно спазване на процедурите по присъединяване на клиенти и производители към електроразпределителната мрежа на дружеството. За резултатите от проверката е изготвен констативен протокол и доклад от 13.05.2019 г. С Решение на КЕВР № ПАМ – 2 от 16.05.2019 г. на електроразпределителното дружество бяха дадени задължителни писмени разпореждания.

Извънредни проверки

При наличие на жалби, сигнали или публикации, които засягат въпроси от високо обществено значение, в обхвата на своите правомощия Комисията извършва и извънредни проверки.

През 2019 г. беше извършена извънредна проверка на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД, „ЧЕЗ Електро България“ АД, „Електроразпределение Юг“ ЕАД, „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД за установяване на нарушения на условията на издадените на дружествата лицензи за дейностите „разпределение на електрическа енергия“ и „снабдяване с електрическа енергия от краен снабдител“ във връзка с отчитането и фактурирането на количествата електрическа енергия съгласно действащата нормативна уредба. За резултатите от проверката бяха изготвени констативни протоколи и доклад от 27.03.2019 г. Докладът на работната група бе приет с протоколно решение на 03.04.2019 г. В хода на проверката не бяха констатирани нарушения на издадените лицензи.

Във връзка с постъпили сигнали и жалби през 2019 г. поради наличие на необходимост от допълнително изясняване на факти и обстоятелства, със заповеди на председателя на КЕВР бяха сформирани работни групи и извършени 5 броя извънредни проверки по документи и на място, а именно:

- по жалба на „ЮМТ“ ЕООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД. Предвид резултатите от проверката на разпределителното дружество бяха дадени задължителни указания;
- по сигнал на Администрация на президента на Република България срещу „Енерджи Сърплай“ ЕООД. Вследствие на констатирани в хода на проверката нарушения, на дружеството беше съставен и връчен АУАН;
- по жалба на Г. Х. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД. Вследствие на констатирани в хода на проверката нарушения, на дружеството беше съставен и връчен АУАН;
- по жалба на А. А. срещу ППК „Старт-93“. Вследствие на констатирани в хода на проверката нарушения, на ППК „Старт-93“ беше наложена принудителна административна мярка;
- по жалба на К. А. Г. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД. В хода на проверката беше установено, че жалбата е неоснователна;
- по жалба на Г. Н. К. срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД. В хода на проверката беше установено, че жалбата е недопустима за разглеждане от комисията;
- по жалба на Д. С. срещу „Топлофикация София“ ЕАД. При проверката бе установено, че жалбата е от компетентност на МЕ.

Текущ и последващ контрол

Във връзка с упражняване на контрол по изпълнение на лицензионните дейности на дружествата, на основание чл. 52, ал. 2 и 3 и чл. 54 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредба № 3), от всички топлофикационни дружества беше изисквана и анализирана информация относно приключване на отоплителен сезон 2018 г. – 2019 г., както и готовност за отоплителен сезон 2019 г. – 2020 г.

През годината регулярно беше осъществяван последващ контрол за изпълнение на дадените по време на плановите проверки задължителни предписания.

За всички решения на Комисията, с които на лицензираните дружества бяха дадени задължителни указания, бяха получени информация и доказателства за тяхното изпълнение в указаните срокове.

Изисквана и анализирана беше информация във връзка с медийни публикации и сигнали, постъпили в КЕВР от различни институции и организации.

ГЛАВА ТРЕТА

ПРИРОДЕН ГАЗ

Основните приоритети за газовия сектор в Република България са обезпечаване сигурността на доставките, осигуряване на ликвиден и конкурентен пазар на природен газ и развитие на газопреносната инфраструктура. Те са определени в Енергийната стратегия на Република България до 2020 г., изменена и допълнена през ноември 2018 г. с оглед очакваната значителна промяна в маршрутите на доставка на природен газ през територията на страната, потенциално намаляване на транзитираните през страната количества и предстоящото изграждане в региона на ключови инфраструктурни проекти за развитие на Южния газов коридор. Енергийна стратегия включва концепция за изграждане на газоразпределителен център (хъб) на територията на Република България, основана на идеята от различни входни точки на газопреносната система да постъпват значителни количества природен газ от различни източници, с цел търгуването им на хъба, както и за по-нататъшно транспортиране. Изграждането на необходимата газопреносна инфраструктура и реализацията на концепцията за газов хъб ще допринесе за достигане на стратегически за България цели, включително: запазване ролята на страната на газовата карта на Европа, както и на основна държава, осигуряваща входни количества и търговия на природен газ и трансграничен пренос за региона и ЕС. Свързването на българския пазар на природен газ с пазарите на природен газ на страните-членки в региона и в Европа като цяло, ще способства за реализиране на Европейската енергийна политика за изграждане на единен взаимосвързан общеевропейски пазар на природен газ.

С измененията и допълненията в ЗЕ през 2019 г., обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., се създадоха предпоставки за повишаване на конкуренцията и постигане на ликвидност на организирания борсов пазар на природен газ, като част от мерките за постепенно преминаване от пазар по регулирани към пазар по свободно договорени цени и реална либерализация на пазара. От субектите, които ще купуват природен газ от обществения доставчик по регулирани цени, отпаднаха клиентите, присъединени към газопреносната мрежа, с изключение на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Едновременно с това, беше регламентирано задължение на обществения доставчик да предлага за продажба на организирания борсов пазар количества природен газ на годишна база за периода 2020 г. – 2024 г. в съответствие със споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ, сключено между оператора на организирания борсов пазар на природен газ и обществения доставчик.

В тази връзка бяха въведени нови правомощия на КЕВР:

- да извършва контрол по преминаването от пазар по регулирани цени към организиран пазар по свободно договорени цени в съответствие с правилата за търговия с природен газ;
- по предложение на оператор на съответния борсов пазар да одобрява правила за работа на организиран борсов пазар на природен газ;
- по предложение на обществения доставчик да одобрява споразумението за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ, включително ценовите механизми в него, и контролира изпълнението му;
- да одобрява платформа за търговия с природен газ и да определя нейния оператор;
- да издава лицензия за организиране на борсов пазар на природен газ и да одобрява правила за работа на организиран борсов пазар на природен газ.

В изпълнение на новите си правомощия в края на 2019 г. КЕВР прие решения, с които одобри платформа за търговия с природен газ и определи нейния оператор, както и

одобри споразумението за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ. По този начин Комисията създаде условия за внедряване на платформата за търговия с природен газ в съответствие с Регламент (ЕС) № 312/2014 от нейния оператор „Газов Хъб Балкан“ ЕАД. Тези решения създадоха условията реално да стартира търговията на природен газ на борсов принцип, извършване на първите сделки с природен газ в рамките на програмата за освобождаване на природен газ и за развитие на ликвиден и конкурентен пазар на природен газ.

Във връзка с отпадане на режима на балансиране при временни мерки съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014 и за постигането на пълно съответствие с разпоредбите му, през годината Комисията прие изменения и допълнения в Правилата за търговия с природен газ, Правилата за балансиране на пазара на природен газ, както и прие нова Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране. С приетите от Комисията актове се осигуряват нормативните предпоставки за преминаване от пазар по регулирани към пазар по свободно договорени цени и постигане на реална либерализация на пазара на природен газ, с оглед предвидените промени във функционирането на пазара на природен газ.

С приетите през 2019 г. решения в газовия сектор КЕВР оказва положително въздействие върху развитието на процесите на либерализация в сектора и правилното функциониране на българския пазар на природен газ като част от пазара в ЕС, в съответствие с европейското и националното законодателство, с оглед отваряне на националния пазар на природен газ, диверсифициране и сигурност на газовите доставки с цел намаляване на цените и насърчаването на конкуренцията на пазара.

След като през декември 2019 г. започна изпълнението на одобреното от КЕВР споразумение за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ, от началото на 2020 г. стартира и многостранна търговия на одобрената от регулатора платформа за търговия с природен газ, която вече има над 30 регистрирани членове, участващи успешно в сделки с продукти в рамките на деня и ден напред, както и в сделки на дългосрочния сегмент.

1. ЛИЦЕНЗИРАНЕ И РАЗРЕШЕНИЯ ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА РАЗПОРЕЖДАНЯ И СДЕЛКИ

Регулирането на дейностите в сектор „Природен газ“ се извършва съгласно Закона за енергетиката и Наредбата за лицензиране на дейностите в енергетиката.

Със Закона за изменение и допълнение на Закона за енергетиката (ЗИД на ЗЕ), обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., в обхвата на дейностите, подлежащи на лицензиране от КЕВР, е добавена дейността „организиране на борсов пазар на природен газ“. В тази връзка и в изпълнение на § 26 от същия закон КЕВР прие Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, изм. и доп., ДВ, бр. 98 от 13.12.2019 г., в сила от 13.12.2019 г., с която са допълнени нормите, отнасящи се до лицензирането на дейностите в енергетиката и са регламентирани изискуемите данни и документи с оглед установяване дали определено лице отговаря на изискванията по ЗЕ за издаване на лицензия за организиране на борсов пазар на природен газ.

Лицензиране

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 1, КЕВР издава, изменя, допълва, продължава срока, спира, прекратява и отнема лицензии в случаите, предвидени в ЗЕ. В изпълнение на това правомощие Комисията е лицензирала дружествата, които осъществяват дейности, подлежащи на лицензиране в сектор „Природен газ“. Към края на 2019 г. лицензираните

дружества в сектора са 26.

„Булгартрансгаз“ ЕАД е титуляр на лицензии за дейностите „пренос на природен газ“ и „съхранение на природен газ“. „Булгаргаз“ ЕАД е титуляр на лицензия за „обществена доставка на природен газ“. Лицензираните дружества за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ“ са 24, които осъществяват дейност на 35 територии. От тях лицензии за няколко територии имат „Овергаз Мрежи“ АД, „Ситигаз България“ АД, „Аресгаз“ ЕАД, „Си Ен Джи Марица“. През 2019 г. не са лицензирани нови дружества.

През 2019 г. от „Костинбродгаз“ ООД е подадено заявление с искане за изменение и допълнение на издадените му лицензии за територията на община Костинброд, чрез присъединяване към лицензионната територия на територията на община Сливница, административното производство по което е в ход.

Във връзка с подадени от три газоразпределителни дружества заявления КЕВР продължи срока на издадените им лицензии, на основание чл. 56, ал. 1, т. 1 от ЗЕ и чл. 69, ал. 2, т. 1 и ал. 3 от НЛДЕ. От извършеният анализ на заявленията и приложените към тях документи бе установено и КЕВР прие, че дружествата отговарят на изискванията да притежават технически и финансови възможности, материални и човешки ресурси и организационна структура, за да продължат да упражняват дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“.

С Решение № И2-Л-143 от 21.06.2019 г. КЕВР продължи на „Камено-газ“ ЕООД срока на лицензия № Л-143-08 от 11.10.2004 г. за осъществяване на дейността „разпределение на природен газ“ и лицензия № Л-143-12 от 27.04.2009 г. за осъществяване на дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ за територията на община Камено до 11.10.2039 г.

С Решение № И2-Л-185 от 25.07.2019 г. КЕВР продължи на „Кнежа-газ“ ООД срока на лицензия № Л-185-08 от 14.03.2005 г. за осъществяване на дейността „разпределение на природен газ“ и лицензия № Л-185-12 от 27.04.2009 г. за осъществяване на дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ за територията на община Кнежа до 14.03.2042 г.

С Решение № И2-Л-172 от 12.12.2019 г. КЕВР продължи на „Севлиевогаз-2000“ АД срока на лицензия № Л-172-08 от 17.12.2004 г. за осъществяване на дейността „разпределение на природен газ“ и лицензия № Л-172-12 от 27.04.2009 г. за осъществяване на дейността „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ за територията на община Севлиево до 17.12.2039 г.

Съгласно чл. 49, ал. 2, т. 3 и ал. 3 от НЛДЕ, бизнес планът е неразделна част от издадената лицензия и периодично се актуализира, без това да се счита за изменение на лицензията. Всеки следващ бизнес план лицензиантите представят за одобряване от Комисията не по-късно от 3 месеца преди изтичането на срока на предходния бизнес план съгласно чл. 13, ал. 5 от НЛДЕ.

В изпълнение на посочените разпоредби дружествата, на които изтича срокът на одобрените бизнес планове, съответно през 2018 г. и 2019 г., са подали заявления за одобряване на бизнес планове за нов период. Комисията, след преценка на параметрите, заложили от тях в предложените бизнес планове, прие, че те ще им осигурят необходимите материални и финансови ресурси за изпълнение на лицензионните задължения във връзка с дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ на съответната територия, като одобри бизнес планове на следните дружества:

за периода 2019 – 2023 г.

- „Каварна газ“ ООД за територията на общините Каварна и Шабла – Решение № БП-1 от 06.02.2019 г.;

- „Комекес“ АД за територията на община Самоков - Решение № БП-2 от 11.02.2019 г.;
- „Ситигаз България“ ЕАД за обособена територия Тракия и общините Кърджали, Велинград, Павел баня, Гурково, Твърдица и Брацигово – Решение № БП - 3 от 11.02.2019 г.;
- „Газтрейд Сливен“ ЕООД за територията на община Сливен – Решение № БП-4 от 11.02.2019 г.;
- „Примагаз“ АД за територията на община Варна – за кметствата „Владислав Варненчик“, „Младост“ и „Аспарухово“-Решение № БП - 5 от 08.03.2019 г.;
- „Газинженеринг“ ООД за територията на община Долни Дъбник – Решение № БП-6 от 23.05.2019 г.;
- за периода 2020 – 2024 г.*
- „Камено-газ“ ЕООД за територията на община Камено – Решение № БП-7 от 21.06.2019 г.;
- „Кнежа-газ“ ООД за територията на община Кнежа – Решение № БП-8 от 25.07.2019 г.
- „Балкангаз 2000“ АД за територията на община Ботевград – Решение № БП-9 от 14.11.2019 г.;
- „Неврокоп-газ“ АД за територията на община Гоце Делчев – Решение № БП-10 от 13.12.2019 г.;
- „Севлиевогаз-2000“ АД за територията на община Севлиево – Решение № БП-11 от 23.12.2019 г.;
- „Овергаз Мрежи“ АД за пет лицензионни територии – Решение № БП-12 от 23.12.2019 г.

Административните производства по заявления от 2019 г., подадени от „Аресгаз“ ЕАД с искания за одобряване на бизнес планове за териториите на община Хисаря и на община Сопот за периода 2020 – 2022 г., приключиха през месец януари 2020 г.

Изпълнението на параметрите, заложи в инвестиционната и производствената програма в одобрените бизнес планове ще доведе до увеличение на изградената газоразпределителна мрежа от дружествата, нарастване броя на присъединените клиенти и консумацията на природен газ и ще създаде условия за по-широкото използване на природния газ като енергоносител в производството и бита. Това от своя страна ще способства за положителни промени в производствения, обществено-административния и битовия сектор. Развитието на дейността на газоразпределителните дружества и повишаване на качеството на снабдяването с природен газ ще окаже социално-икономическо влияние върху населението чрез подобряване на жизнения стандарт, качеството и културата на бита, намаляване замърсяването на околната среда и подобряване здравето на хората; постигане на висок икономически ефект в стопанския сектор в резултат на газификацията на средни и малки фирми, семейни предприятия и малки цехове, оранжерии и ферми; нарастване на инвестиционния интерес на български и чужди компании и увеличаване на заетостта в резултат на разкриване на нови работни места в лицензираните територии.

Разрешения за извършване на разпореждания и сделки

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 23 от ЗЕ, КЕВР разрешава извършването на разпореждане с имущество, с което се упражнява лицензионна дейност в случаите, предвидени в този закон, както и на други сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задължнялост на енергийното предприятие. При изпълнение на това правомощие КЕВР извършва преценка дали сключването на тези сделки води или може да доведе до нарушаване сигурността на снабдяването, вследствие

на задължнялост на енергийното предприятие, или до нарушаване на съществени условия за осъществяване на лицензионната дейност, включително принципите по чл. 23 от ЗЕ. Преценката се основава на резултатите от извършен анализ на финансово-икономическото състояние на заявителя.

Във връзка с подадени заявления от „Булгаргаз“ ЕАД през 2019 г. КЕВР разреши на дружеството да сключи договори за кредит, договори за кредит овърдрафт за оборотни средства и анекс към договор за предоставяне на кредит овърдрафт – Решение № Р - 293 от 16.08.2019 г. и Решение № Р - 300 от 28.11.2019 г., след преценка, която се основава на резултатите от извършен анализ на финансово-икономическото състояние на заявителя, който показва, че „Булгаргаз“ ЕАД ще притежава възможности да генерира достатъчно парични средства и ще разполага с необходимия паричен ресурс за обслужване на задълженията по договорите за банков кредит тип овърдрафт, както и да изпълнява лицензионните си задължения.

Сключването на договорите е с оглед даване на възможност на „Булгаргаз“ ЕАД да оптимизира паричните си потоци, включително с цел посрещане на задължението за нагнетяване на природен газ в подземното газово хранилище „Чирен“ и осигуряване на финансова стабилност на обществения доставчик.

Съгласно чл. 53, ал. 5, предложение първо от ЗЕ, Комисията издава разрешение и в случаите на залог или ипотека върху имущество, с което се извършва лицензионна дейност. Във връзка с подадено от „Костинбродгаз“ ООД заявление с искане на посоченото основание, КЕВР разреши на дружеството да сключи договор за инвестиционен банков кредит, договор за учредяване на особен залог върху търговско предприятие и договор за финансово обезпечение, чрез залог върху вземания по Закона за договорите за финансово обезпечение – Решение № Р - 301 от 05.12.2019 г. Решението е взето въз основа на извършен анализ на финансово-икономическото състояние на дружеството, който показва, че при спазване на заложените параметри в представените финансови разчети и прогнози за периода на банковия кредит, вкл. инвестиционен план по години за периода на кредита, очакваните парични потоци на „Костинбродгаз“ ООД ще гарантират изпълнение на лицензионните задължения, както и необходимия паричен ресурс за обслужване на плащанията по договора за банков инвестиционен кредит.

Други решения на КЕВР

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 27 от ЗЕ, Комисията има правомощие да сертифицира операторите на газопреносни мрежи за спазване на изискванията за независимост, да наблюдава тяхното спазване и да изпраща съответните уведомления до Европейската комисия. Според разпоредбата на чл. 81а, ал. 1 от ЗЕ, Комисията сертифицира всеки оператор на преносна мрежа за изпълнението на изискванията за независимост и наблюдава тяхното спазване от сертифицирания оператор. С Решение № С-4 от 22.06.2015 г. на КЕВР „Булгартрансгаз“ ЕАД е сертифицирано като НПО на газопреносната система на България, в съответствие с изискванията на Директива 2009/73/ЕО, Регламент (ЕО) № 715/2009 и Глава осем „а“ от ЗЕ. С посоченото решение КЕВР извърши преценка за спазване изискванията за независимост във връзка с правомощията на общото събрание (едноличния собственик на капитала), на управителния и на надзорния орган на „Булгартрансгаз“ ЕАД. От извършения анализ КЕВР установи, че са изпълнени изискванията за независимост по отношение вземане на решения от НПО независимо от вертикално интегрираното предприятие по отношение на активи, необходими за функционирането, поддръжката или развитието на преносната мрежа, както и правомощия да предлага обвързващи общото събрание решения относно набиране на средства на капиталовия пазар чрез заем или увеличаване на капитала, без да се засягат решенията на надзорния орган съгласно чл. 81е, ал. 1 от ЗЕ, а именно решенията, които могат

съществено да повлияят върху стойността на активите на оператора на преносна мрежа, включително решенията, свързани с одобрението на годишните финансови планове, нивото на задлъжнялост на оператора на преносна мрежа и обвързващи общото събрание на оператора решения относно размера на дивидентите, които се разпределят между акционерите.

Във връзка с изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 27 от ЗЕ да наблюдава спазването на изискванията за независимост на преносния оператор по отправено от „Булгартрансгаз“ ЕАД искане КЕВР да извърши преценка доколко прилагането на одобрената от БЕХ ЕАД Политика за управление на човешките ресурси би представлявало нарушение на изискванията за независимост на оператора на газопреносна система, с Решение по Протокол № 62 от 11.04.2019 г. Комисията прие, че политиката за управление на човешките ресурси на БЕХ ЕАД не създава необходими и достатъчни гаранции, че при прилагането ѝ ще бъдат спазвани изискванията за независимост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, в качеството му на сертифициран независим преносен оператор, съгласно Решение № С-4 от 22.06.2015 г. на КЕВР, за което уведоми дружеството.

На основание чл. 81е, ал. 2 и ал. 3, във връзка с чл. 81д, ал. 3, ал. 4, т. 1, ал. 5, ал. 6 и ал. 11 от ЗЕ, след преценка дали изискванията за независимост са изпълнени по отношение на лицата, преизбрани за членове на Надзорния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД, КЕВР прие Решение по Протокол № 68 от 25.04.2019 г., по т. 2, с което не възразява срещу преизбирането на същите.

На основание чл. 81д, ал. 4, т. 1 от ЗЕ, въз основа на извършен анализ дали изискванията на чл. 81д, ал. 6, изр. 1 от ЗЕ са спазени, Комисията прие Решение по Протокол № 68 от 25.04.2019 г., по т. 3, с което не възразява срещу преизбирането на членове на Управителния съвет на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Съгласно чл. 21, ал. 3, т. 8 от ЗЕ, Комисията одобрява Десетгодишен план за развитие на преносната мрежа, наблюдава и контролира изпълнението му при условията и по реда на НЛДЕ. Операторът на преносна мрежа разработва, консултира с всички заинтересовани страни и предоставя на Комисията ежегодно до 30 април десетгодишен план за развитие на преносната мрежа. При изготвянето на десетгодишния план, операторът на газопреносна мрежа се съобразява с наличната информация относно предстоящи изменения в производството, доставките, потреблението и обмяна с други държави, с инвестиционните планове за регионални мрежи и мрежи на територията на Европейския съюз, както и с инвестиционните планове за съоръжения за съхранение на природен газ. В изпълнение на посоченото правомощие Комисията ежегодно одобрява Десетгодишен план за развитие на мрежите. През 2019 г. КЕВР прие Решение № ДПРМ-1 от 09.08.2019 г., с което одобри Десетгодишен план за развитие на мрежите на „Булгартрансгаз“ ЕАД за периода 2019 – 2028 г. Очакваният резултат от изпълнението на плана е да се повиши качеството и обема на предлаганите от „Булгартрансгаз“ ЕАД услуги, свързани с транспортирането и съхранението на природен газ, в пряка връзка с превръщането на Република България в значим регионален газов център – хъб, в който се създават технически възможности за вход и изход на потоци природен газ, постъпващи от разнообразни източници и по нови маршрути.

На основание чл. 117, ал. 8, чл. 138, ал. 3 и чл. 197, ал. 9 от ЗЕ от Комисията е приета Методика за определяне на цените за предоставен достъп на преносно или разпределително предприятие от потребители през собствените им уредби и/или съоръжения до други потребители за целите на преобразуването и преноса на електрическа енергия, на преноса на топлинна енергия и на преноса на природен газ. Съгласно т. 8 от тази методика, за целите на изчисляването на цената за достъп, КЕВР определя коефициенти на обслужване за дейността по сектори – пренос и разпределение на електрическа енергия, пренос на топлинна енергия и разпределение на природен газ. В

тази връзка, с Решение по Протокол № 219 от 12.12.2019 г., по т. 7 КЕВР определи коефициентите за обслужване на дейността по сектори – пренос и разпределение на електрическа енергия, пренос на топлинна енергия и разпределение на природен газ, които да се прилагат през 2020 г.

На основание чл. 56, ал. 1 от Административнопроцесуалния кодекс във връзка с чл. 13, ал. 8 от ЗЕ, през 2019 г. КЕВР прекрати следните административни производства, поради оттегляне от страна на заявителите на подадени от тях заявления:

- за одобряване на бизнес програма на „Булгаргаз“ ЕАД за периода 2019 – 2023 г. – Решение № ПП-3 от 08.05.2019 г.

- с искане от „Костинбродгаз“ ООД за издаване на разрешение за извършване на сделки, които водят или могат да доведат до нарушаване сигурността на снабдяването вследствие на задлъжнялост на енергийното предприятие - Решение № Р – 294 от 04.09.2019 г.

- за одобряване на бизнес план на „Камено-газ“ ЕООД за територията на община Камено за периода 2020 – 2024 г. – Решение № ПП-4 от 24.10.2019 г.

2. РЕГУЛИРАНЕ НА ЦЕНИТЕ И НА МРЕЖИТЕ

Регулирането на цените на природния газ се извършва съгласно ЗЕ и приетата от Комисията Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ (НРЦПГ).

Решения за утвърждаване на цени

Съгласно чл. 30, ал. 1, т. 8, т. 11 и т. 12 от ЗЕ, цените по които крайните снабдители продават природен газ на клиенти, присъединени към съответните газоразпределителни мрежи, цените за присъединяване към мрежите и цените за достъп и пренос на природен газ през ГРМ подлежат на регулиране от Комисията. В изпълнение правомощията си по ценово регулиране, през 2019 г. КЕВР прие решения за утвърждаване на цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за продажба на природен газ от краен снабдител и цени за присъединяване на клиенти към газоразпределителната мрежа на съответната територия на осем газоразпределителни дружества.

Съгласно чл. 27, ал. 2 от НРЦПГ, енергийните предприятия подават заявления за утвърждаване на цени не по-късно от 3 месеца преди изтичането на стария ценови период. В изпълнение на цитираната разпоредба дружествата, на които регулаторният период на цените изтича съответно през 2018 г. и 2019 г., са подали заявления за утвърждаване на цени за нов регулаторен период.

В тази връзка, след анализ на представените в заявленията данни и подкрепящите ги обосновки, който показва, че предложените за утвърждаване цени ще дадат възможност на дружествата да реализират заложените инвестиционна и производствена програми в одобрените им бизнес планове, КЕВР утвърди цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за продажба на природен газ от краен снабдител и цени за присъединяване на клиенти към газоразпределителната мрежа на газоразпределителни дружества, както следва:

за регулаторен период от 2019 до 2023 г.

- на „Каварна газ“ ООД за териториите на общините Каварна и Шабла – Решение № Ц-6 от 14.03.2019 г.;

- на „Ситигаз България“ ЕАД за обособена територия Тракия и на териториите на общините Кърджали, Велинград, Павел баня, Гурково, Твърдица и Брацигово – Решение № Ц-7 от 14.03.2019 г.;

- на „Газтрейд Сливен“ ЕООД за територията на община Сливен – Решение № Ц-8 от 14.03.2019 г.;

- на „Комекес“ АД за територията на община Самоков – Решение № Ц-9 от 14.03.2019 г.;

- на „Примагаз“ АД за територията на община Варна за кметствата „Владислав Варненчик“, „Младост“ и „Аспарухово“ – Решение № Ц-13 от 01.04.2019 г.;

- на „Газинженеринг“ ООД за територията на община Долни Дъбник – Решение № Ц-15 от 21.06.2019 г.

за регулаторен период от 2020 до 2024 г.

- на „Балкангаз 2000“ АД за територията на община Ботевград – Решение № Ц-33 от 18.12.2019 г.

- на „Камено-газ“ ЕООД за територията на община Камено – Решение № Ц-34 от 18.12.2019 г.

При изпълнение на регулаторните си правомощия на ценово регулиране Комисията се ръководи от принципите по чл. 23 и чл. 31 от ЗЕ. Съгласно чл. 3, ал. 2, т. 2 от НРЦПГ, при прилагане на метода за регулиране на цените „горна граница на цени“, който се прилага за газоразпределителните дружества, регулаторният период е с продължителност от 2 до 5 години. Регулаторният период на цените на ГРД обикновено е с продължителност от 5 години, което дава възможност за избягване на големи флуктуации на цените през годините на регулаторния период и предвидимост за крайните клиенти на дружествата.

Административни преписки в процес на производство към 31.12.2019 г.

В края на 2019 г. са образувани административни преписки за утвърждаване на цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за снабдяване с природен газ от краен снабдител и цени за присъединяване по подадени заявления от шест газоразпределителни дружества, както следва:

за регулаторен период 2020 – 2024 г.

- „Севлиевогаз 2000“ АД за територията на община Севлиево – Заявление с вх. № Е-15-26-15 от 26.09.2019 г.;

- „Неврокоп-газ“ АД за територията на община Гоце Делчев – Заявление с вх. № Е-15-49-15 от 30.09.2019 г.;

- „Овергаз Мрежи“ АД за лицензионните територии на дружеството – Заявление с вх. № Е-15-57-32 от 30.09.2019 г.;

- „Кнежа газ“ ООД за територията на община Кнежа – Заявление с вх. № Е-15-34-14 от 31.10.2019 г.

за регулаторен период 2020 – 2022 г.

- „Аресгаз“ ЕАД за територията на община Сопот – Заявление с вх. № Е-15-60-20 от 30.09.2019 г.;

- „Аресгаз“ ЕАД за територията на община Хисаря – Заявление с вх. № Е-15-60-22 от 30.09.2019 г.

На основание чл. 25, ал. 2, т. 3 от НРЦПГ от „Аресгаз“ ЕАД е подадено заявление с вх. № Е-15-60-19 от 30.09.2019 г. за утвърждаване на коригирани необходими приходи и цени за пренос на природен газ през газоразпределителната мрежа, цени за продажба на природен газ от краен снабдител за обособена територия „Добруджа“ и общините Добрич, Тервел, Търговище и Омуртаг за ценови период от 01.01.2020 – 31.12.2020 г.

Производствата по горесцитираните преписки приключиха в началото на 2020 г.

Съгласно чл. 30, ал. 1, т. 7 от ЗЕ, КЕВР утвърждава цени на природния газ, по които продава общественият доставчик. В изпълнение на посоченото правомощие, през 2019 г.

Комисията утвърди на „Булгаргаз“ ЕАД цени, по които продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиентите, присъединени към газопреносната мрежа за II, III и IV тримесечие на годината.

Със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., са направени промени в ЗЕ, които имат за цел създаване на предпоставки за повишаване на конкуренцията и постигане на ликвидност на организирания борсов пазар на природен газ. Приетите норми са част от мерките за плавно преминаване от пазар по регулирани към пазар по свободно договорени цени и реална либерализация на пазара. В тази връзка от субектите, които ще купуват природен газ от обществения доставчик по регулирани цени, отпадат клиентите, присъединени към газопреносната мрежа, с изключение на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. В ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., са регламентирани нови задължения на обществения доставчик, свързани със споразумение за изпълнение на програма за освобождаване на природен газ.

Във връзка с промените в ЗЕ, през 2019 г. КЕВР прие Наредба за изменение и допълнение на НРЦПГ (обн. ДВ, бр. 95 от 2019 г., в сила от 3.12.2019 г.). С направените промени в НРЦПГ се постига прецизиране и допълване на нормите, въз основа на които се формират и утвърждават цените на природния газ. От друга страна, с измененията и допълненията на НРЦПГ се постига справедливо разпределяне на разходите на обществения доставчик между всички негови клиенти, независимо от това дали купуват природен газ на регулирания пазар или по свободно договорени цени – по двустранни договори или във връзка с изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ.

Съгласно § 32 от ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., в срок до 31 декември 2019 г. КЕВР провежда процедура за утвърждаване на цената, по която общественият доставчик продава природен газ от 1 януари 2020 г.

Предвид горното, след проведена процедура през декември 2019 г. съгласно § 32 от ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., с Решение № Ц-1 от 01.01.2020 г. Комисията утвърди цени на природния газ на „Булгаргаз“ ЕАД за I тримесечие на 2020 г., по които общественият доставчик продава природен газ на крайните снабдители на природен газ и на лицата, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия.

Достъп и пренос по газопреносната мрежа

КЕВР наблюдава степента и ефективността на отваряне на пазара и конкуренцията, като следи за свързването с енергийните пазари на други държави, като при изпълнение на регулаторните си правомощия КЕВР се ръководи от следните основни принципи: развиване на конкурентни и добре функциониращи регионални пазари в рамките на Европейския съюз; предотвратяване и недопускане на ограничаване или нарушаване конкуренцията на енергийния пазар; създаване на стимули за развитието на конкурентен пазар за дейности в енергетиката, където има условия за това; създаване на стимули за ефективно развитие на сигурни, надеждни и ефикасни мрежи в съответствие с интересите на клиентите. Комисията извършва контрол за развиването на газовите мрежи в полза на всички участници, което ще гарантира достатъчен и разполагаем за всички капацитет, следи за недопускане ограничаването и нарушаването на конкуренцията на пазара и за ефективното му функциониране.

КЕВР осъществява наблюдение върху сигурността на снабдяването, като следи за баланс между търсенето и предлагането на природен газ на националния пазар, нивото на очакваното бъдещо потребление и предвижданите допълнителни капацитети, които са в процес на планиране или изграждане, и качеството и нивото на поддържане на мрежите и преодоляване на дефицита на доставчици или търговци.

Операторът на газопреносна мрежа осигурява достатъчен трансграничен капацитет с оглед интегриране на европейската газопреносна инфраструктура при удовлетворяване

на всички икономически разумни и технически осъществими искания за капацитет и с оглед спазване на изискванията за сигурност на доставките на газ, като планира инвестициите си, за да осигури дълготрайния капацитет на мрежата, да покрива в разумни граници търсенето и да гарантира сигурността на доставките

В изпълнение на законовите си правомощия КЕВР с Решение № БП – 7 от 01.08.2017 г. одобри бизнес план за развитие на дейността „пренос на природен газ“ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, за периода 2017 – 2019 г., а с Решение № НГП-1 от 01.08.2017 г. утвърди на „Булгартрансгаз“ ЕАД необходими годишни приходи за първата година от регулаторния период и прилагане на входно-изходния модел за газопреносната система.

Съгласно чл. 21 от Методиката за определяне на цени за достъп и пренос на природен газ през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД, тарифната структура на цените за достъп и пренос на природен газ през националната газопреносна мрежа и през газопреносната мрежа за транзитен пренос или през преносната система се определя от оператора при стриктно спазване на условията и изискванията на тази методика.

В съответствие с Решение № НГП-1 от 01.08.2017 г. на КЕВР, „Булгартрансгаз“ ЕАД прие цени за достъп и пренос през газопреносните мрежи, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД за газова година 01.10.2018 г. – 30.09.2019 г., както и за газова година 01.10.2019 г. – 30.09.2020 г.

Във връзка с отпадане на режима на балансиране при временни мерки съгласно Регламент (ЕС) № 312/2014, който предвижда отмяната им най-много пет години след влизането на регламента в сила, след което регламентът следва да бъде прилаган в неговата цялост, през 2019 г. КЕВР прие изменения и допълнения на Правилата за търговия с природен газ (Решение по протокол № 122 от 11.07.2019 г., т. 3, публ. ДВ, бр. 57 от 19.07.2019 г.) и на Правилата за балансиране на пазара на природен газ (Решение по протокол № 122 от 11.07.2019 г., т. 4, публ. ДВ, бр. 57 от 19.07.2019 г.), както и прие нова Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране (Решение по протокол № 122 от 11.07.2019 г., т. 5, публ. ДВ, бр. 57 от 19.07.2019 г.). В резултат от измененията и допълненията в правилата се осигурява прилагането на изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 и създаване на условия за оператора на газопреносна мрежа и за всички пазарни участници да сключват сделки за краткосрочни стандартизирани продукти, чрез платформа за търговия. С приемането им се създава възможност за предлагане на природен газ за покупка и продажба чрез пазарни механизми, така че ползвателите на мрежата да могат да балансират балансните си портфейли ефикасно, а операторът на преносната система да може да използва гъвкавите продукти за природен газ при балансирането на преносната мрежа и има за цел повишаване ликвидността и прозрачността на пазара на природен газ при сделки с краткосрочни продукти. С Методиката се въвеждат промени в приложимия режим на балансиране, предвид отпадане на режима на балансиране при временни мерки и необходимостта от изпълнението в цялост на Регламент (ЕС) № 312/2014. Методиката гарантира формиране на недискриминационни такси за дисбаланс за ползвателите на газопреносните мрежи, създавайки условия за ефикасно управление на балансните им портфолия, както и за отговорното им балансиране на входящите и изходящите количества природен газ. Също така, се постига пълно съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 312/2014 в неговата цялост, по-конкретно изпълнение на изискванията относно таксата за дисбаланс и таксата за неутралност при балансиране и механизмите за управление на кредитния риск. В резултат на прилагане на Методиката се създадоха ясни условия за прилагането на таксата за дисбаланс и таксата за неутралност, както по отношение оператора на газопреносна мрежа, така и за всички пазарни участници. Даде се

възможност на ползвателите на мрежата да балансират балансовите си портфейли ефективно, като се постигне и дисциплиниране на ползвателите на газопреносните мрежи. Прилагането ѝ цели повишаване ликвидността на краткосрочния пазар на газ на територията на страната, чрез прозрачни и недискриминационни правила и прозрачни такси за дисбаланс, отразяващи действителните разходи за балансиране.

С приетите от Комисията актове се осигуряват нормативните предпоставки за преминаване от пазар по регулирани към пазар по свободно договорени цени и постигане на реална либерализация на пазара на природен газ, с оглед промените във функционирането на пазара на природен газ.

3. ПАЗАР НА ПРИРОДЕН ГАЗ

3.1. Пазар на едро

Съгласно ЗЕ, сделките с природен газ се извършват въз основа на писмени договори, а от 08.10.2019 г. - и/или на организиран борсов пазар на природен газ, при спазване на разпоредбите на ЗЕ и на Правилата за търговия с природен газ, приети от Комисията. Сделките с природен газ са доставка, пренос по газопреносна и газоразпределителни мрежи и съхранение на природен газ, както и сделки по прехвърляне собствеността на природния газ с цел балансиране и търговия на физическа точка или виртуална търговска точка на газопреносните мрежи.

Договорите за природен газ се сключват при регулирани от КЕВР цени за услуги от обществен интерес по преноса, разпределението и доставката на природен газ и извън тези случаи – при свободно договаряне между страните цени. Цените на природния газ не подлежат на регулиране от Комисията при установяване от нея наличието на конкуренция, която създава предпоставки за свободното им договаряне при пазарни условия.

Общественият доставчик сключва сделки с природен газ по свободно договорени цени в качеството му на доставчик на ликвидност, търговец на природен газ и участник, формиращ пазара.

Основни участници на пазара на природен газ в Република България

- „Булгартрансгаз“ ЕАД – комбиниран оператор, осъществяващ дейностите „пренос на природен газ“ и „съхранение на природен газ“;

- „Булгаргаз“ ЕАД – обществен доставчик на природен газ в България, осигуряващ доставката на природен газ на крайните снабдители на природен газ и на клиентите, присъединени към газопреносна мрежа при регулирани от КЕВР цени;

- **Търговци на природен газ** – сключват сделки за доставка на природен газ с обществения доставчик, крайни снабдители, клиенти, други търговци на природен газ, добивни предприятия, предприятия за съхранение на природен газ и с оператори на газопреносни и газоразпределителни мрежи;

- **Газоразпределителни дружества** – осъществяват дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“ и доставят природен газ до клиенти, присъединени към газоразпределителните мрежи на съответните лицензирани територии;

- **Небитови клиенти** на природен газ, присъединени към газопреносната мрежа.

Със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., се въведоха нови участници на пазара на природен газ - участник, формиращ пазара и доставчици на ликвидност.

Съгласно ЗЕ, операторът на газопреносната мрежа е длъжен да извършва разширение и реконструкция на газопреносната мрежа във връзка с присъединяването на

обекти на газоразпределителните мрежи, добивните предприятия, съоръжения за съхранение на природен газ, съоръжения за втечнен природен газ и обекти за производство на газ от възобновяеми източници, както и на небитови клиенти на природен газ.

Общата дължина на газопреносните мрежи на „Булгартрансгаз“ ЕАД към края на 2019 г. е 2800 км, в т.ч.:

- национална газопреносна мрежа – 1835 км (в т.ч. газопроводни отклонения);
- газопреносна мрежа за транзитен пренос – 965 км (в т.ч. новоизградени 11 км).

Общо извършените инвестиции в газопреносните мрежи от „Булгартрансгаз“ ЕАД през 2019 г. са 146 138 хил. лв.

Структурата на ползвателите на газопреносните мрежи, осъществили пренос през 2019 г., е следната:

- обществен доставчик;
- двама крайни снабдители;
- двама небитови клиенти;
- 25 търговци на природен газ.

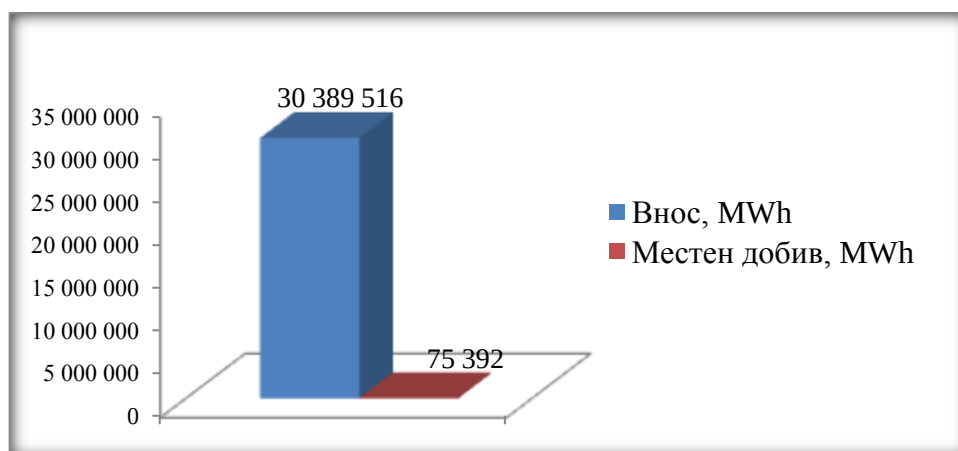
През 2019 г. „Булгартрансгаз“ ЕАД е пренесло 33 831 985 MWh природен газ от внос и местен добив, в т. ч. за крайни клиенти на територията на страната и за износ извън територията на Република България.

Пренесените от „Булгартрансгаз“ ЕАД количества природен газ за износ извън територията на Република България са 3 367 077 MWh.

Година	2019 г.
Внос, MWh	3 260 597
Местен добив, MWh	106 480
Общо, MWh	3 367 077

Пренесените от „Булгартрансгаз“ ЕАД количества природен газ за вътрешния пазар на Република България са 30 464 908 MWh.

Година	2019 г.
Внос, MWh	30 389 516
Местен добив, MWh	75 392
Общо, MWh	30 464 908

По данни на „Булгартрансгаз“ ЕАД през 2019 г. са закупени 437 199,738 MWh природен газ за балансиране по националната газопреносна мрежа и газопреносната

мрежа за транзитен пренос, а са продадени 256 186,318 MWh природен газ за балансиране по посочените мрежи.

В Република България към момента има само едно газохранилище – ПГХ „Чирен“, което разполага с 22 експлоатационни сондажа, компресорна станция с обща инсталирана мощност 10 MW и други технологични съоръжения, необходими за осигуряване нагнетяването, добива и качеството на съхранявания природен газ. Технологичният процес, свързан с извършването на услугата „съхранение на природен газ“ е сезонен (цикличен) и се изразява в добив и нагнетяване на газ от/в подземното газово хранилище. Чрез съхранение в ПГХ „Чирен“ на количества природен газ се компенсират сезонните колебания в доставките и потреблението в страната. За осигуряване на сигурността на доставките на природен газ в страната основно се разчита на количества природен газ, съхранени в ПГХ „Чирен“. Важна роля на хранилището е и осигуряването на количества технологичен газ за балансиране, както и във връзка със стабилността на газопреносната система. През 2019 г. от „Булгартрансгаз“ ЕАД са нагнетени 410 млн. м³ природен газ и са добити 358 млн. м³, а към 31.12.2019 г. в газохранилището има наличност от 1164 млн. м³ природен газ, от които 750 млн. м³ буферен газ. Важна предпоставка за реализацията на газоразпределителен център в България е разширението на капацитета на ПГХ „Чирен“.

Доставени и реализирани количества природен газ

През 2019 г. доставката на природен газ на пазара се осъществяваше от обществения доставчик „Булгаргаз“ ЕАД, „Проучване и добив на нефт и газ“ АД, „Петрокелик България“ ЕООД и търговци на природен газ.

Внос на природен газ за вътрешния пазар през 2019 г. „Булгаргаз“ ЕАД осъществи съгласно Договор № 02-12-13 от 15 ноември 2012 г. за доставка на природен газ, сключен с ООО „Газпром экспорт“ и договор, сключен с „Kolmar NL B.V.“.

Закупените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ от внос и местен добив са следните:

- от внос – 28 982 439,444 MWh;
- от местен добив – 57 021,790 MWh;
- по договор за покупка и продажба на природен газ за балансиране – 164 623,482 MWh.

Продадените от „Булгаргаз“ ЕАД количества природен газ в Р България и извън страната са, както следва:

- в страната по регулирани цени – 29 108 404,503 MWh, от които 4 205 348,089 MWh на крайни снабдители и 24 761 937,665 MWh на клиенти, присъединени към газопреносната мрежа;

- извън страната по свободно договорени цени – 121 772,153 MWh.

Структурата на потреблението на природен газ по отделни отрасли е следната:

- енергетика – 9 354 401,383 MWh или 32,29%;
- химическа индустрия – 10 501 924,627 MWh или 36,25%;
- разпределителни дружества – 4 205 348,089 MWh или 14,52%;
- металургия – 1 125 050,004 MWh или 3,88%;
- строителство – 400 609,823 MWh или 1,38%;
- стъкло и порцелан – 2 005 074,160 MWh или 6,92%;
- земеделие – 668 124,678 MWh или 2,31%;
- други индустрии – 706 752,990 MWh или 2,44%.

Добивните предприятия на територията на Република България са две.

„Проучване и добив на нефт и газ“ АД е добило 164 560,260 MWh природен газ от местен добив, от които 19 260,230 MWh е продало на един краен клиент, 36 495,357 MWh – на три газоразпределителни дружества и 102 846,332 MWh – на двама търговци на природен газ. За собствени нужди на добивното предприятие са потребени 5858,341 MWh.

„Петрокелтик България“ ЕООД е добило и продало 140 963,584 MWh природен газ на търговци.

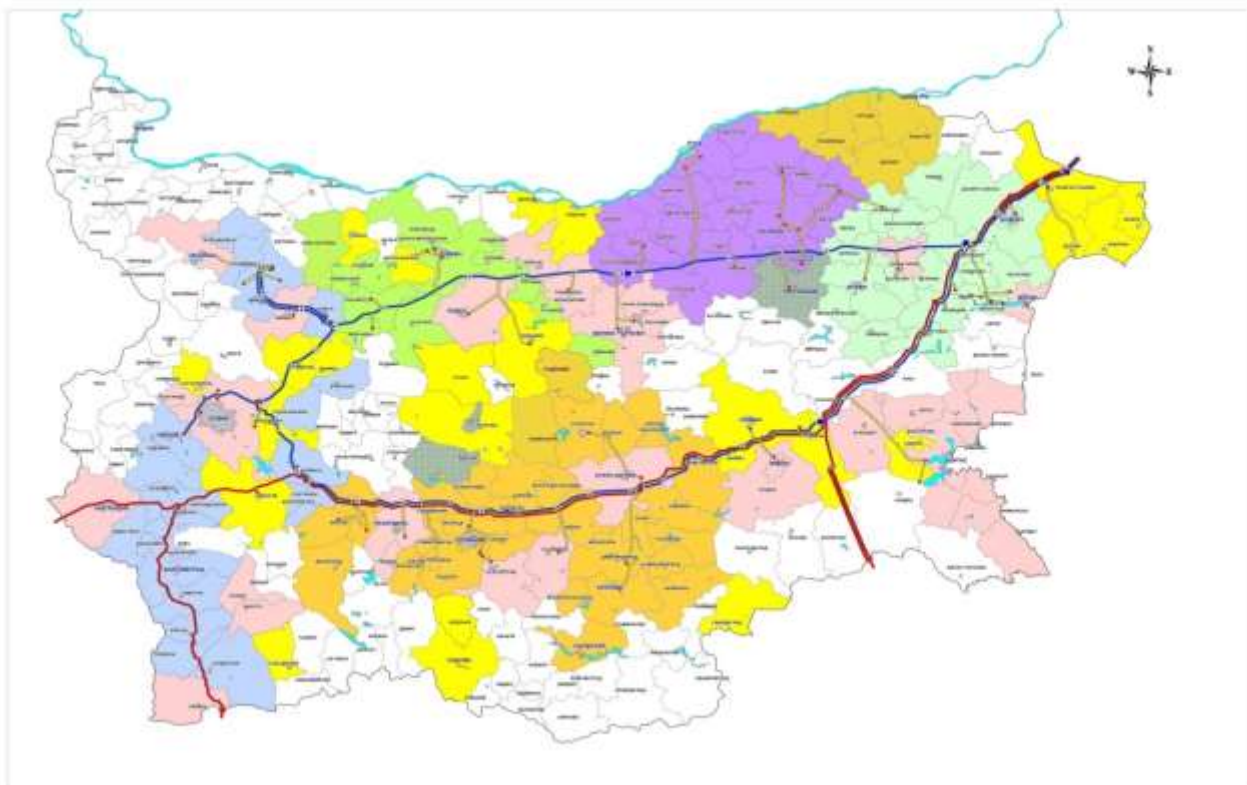
Дейността „търговия с природен газ“ не подлежи на лицензиране съгласно ЗЕ. КЕВР не води регистър на търговците на природен газ и съответно не разполага с информация за количествата природен газ, продадени от търговци на природен газ на крайни клиенти през 2019 г.

3.2. Пазар на дребно

Снабдяването с природен газ на територията на България се осъществява по газопреносна мрежа, собственост на „Булгартрансгаз“ ЕАД за пряко присъединени клиенти и по газоразпределителни мрежи, собственост на съответните газоразпределителни дружества.

В края на 2019 г. на територията на България са лицензирани 24 дружества за 35 територии, които обхващат 172 общини, представляващи 65% от всички общини в страната. Девет от дружествата осъществяват снабдяване чрез доставка на сгъстен природен газ до клиенти на територия на общини, които нямат връзка с газопреносната мрежа. Важна предпоставка за увеличаване броя на стопанските и битовите клиенти на природен газ в страната е изграждането на газопроводи, свързващи ГРМ на лицензираните територии с газопреносната мрежа.

Картата по-долу илюстрира разположението на лицензираните територии за дейностите разпределение и снабдяване с природен газ.

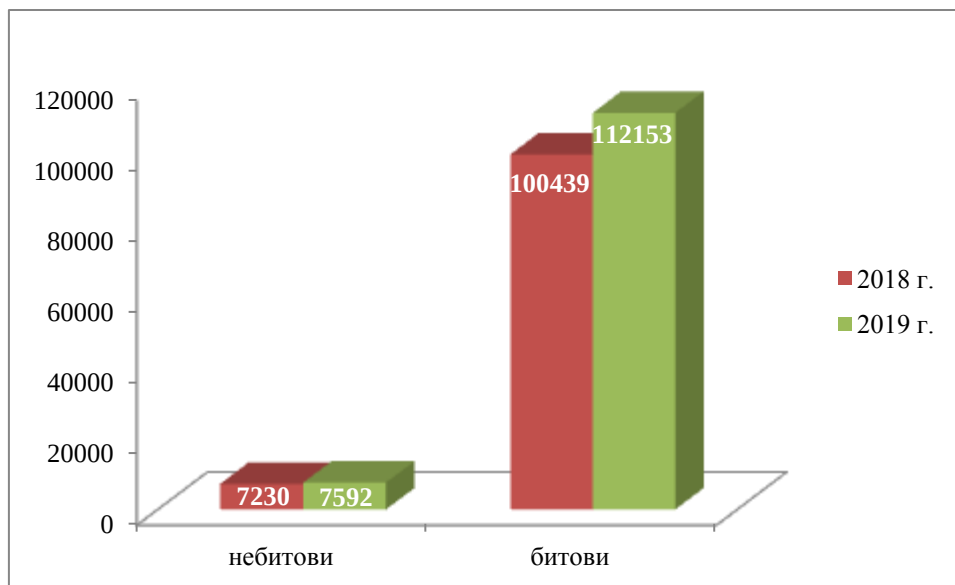

Необходимата инфраструктура за разпределение на природен газ в страната е в процес на изграждане и присъединените битови клиенти към газоразпределителните мрежи са малко. Прилаганият от КЕВР регулаторен механизъм осигурява стимули за газоразпределителните дружества да продължават развитието на газоразпределителните мрежи и присъединяването на нови клиенти с цел постепенно увеличаване на консумацията на природен газ. В тази връзка КЕВР утвърждава пределни цени за продажба на природен газ, което дава възможност на газоразпределителните компании да продават на крайни потребители на цени, по-ниски от утвърдените, като така насърчава конкуренцията на пазара.

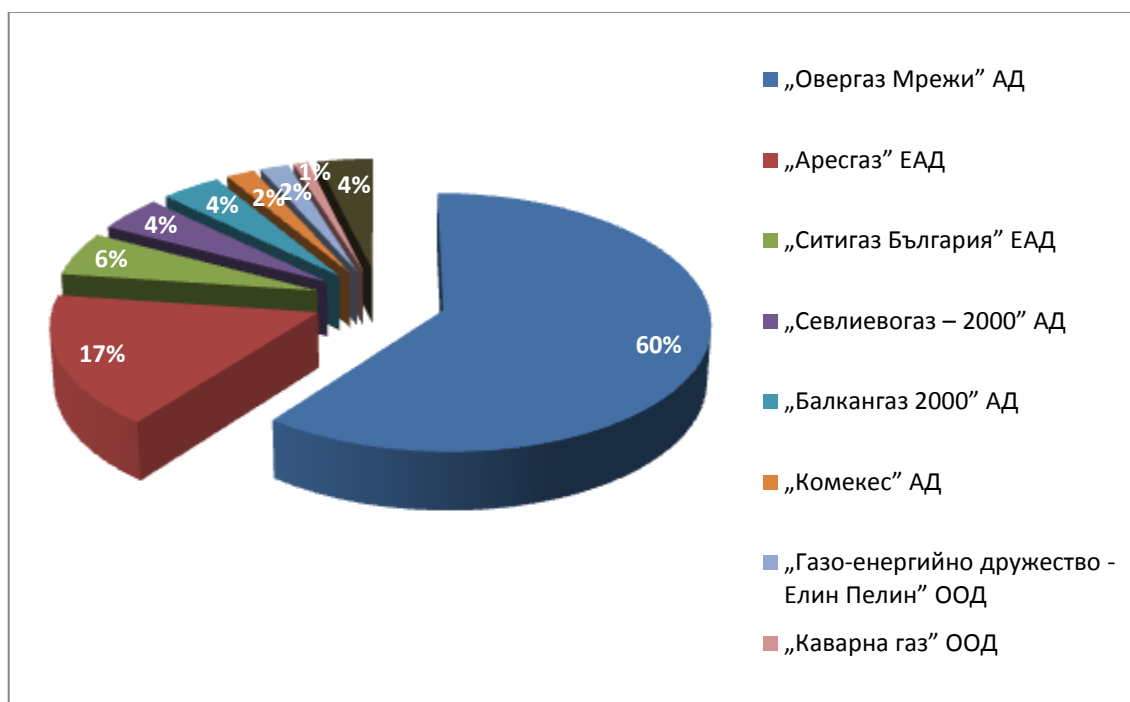
Комисията извършва наблюдение и текущ контрол върху газоразпределителните дружества за изпълнение на заложените параметри в одобрените им бизнес планове, свързани със задълженията им по лицензиите за дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“.

Изградената мрежа от газоразпределителните дружества през 2019 г. е 186 771 м, а общата дължина на ГРМ в страната е 5 156 965 м. Извършените инвестиции от ГРД през 2019 г. са 26 548 хил. лв. Част от газоразпределителните дружества снабдяват клиентите си с компресиран природен газ, поради липса на връзка на изградената от тях разпределителна мрежа с газопреносната мрежа, което повишава крайната цена на природния газ. Това обстоятелство възпрепятства достигането на услугата до по-голям брой клиенти.

Общият брой клиенти на газоразпределителните дружества към 31.12.2019 г. е 119 745, от които небитови 7592 бр. (6,3%) и 112 153 битови клиенти (93,7%). Броят на клиентите е нараснал с 11% за една година - от 107 669 през 2018 г. на 119 745 през 2019 г. Битовите клиенти са е увеличили с 12%, а стопанските – с 5%.

Разпределението на клиентите на природен газ по дружества е представено в графиката по-долу:

„Овергаз Мрежи“ АД обслужва най-много клиенти – 72 355, което е 60% от всички клиенти на природен газ в страната, следвано от „Аресгаз“ АД с 17%, „Ситигаз България“ ЕАД с 6%, „Севлиевогаз – 2000“ АД, „Балкангаз 2000“ с 4%.

Общата консумация на природен газ от клиенти на газоразпределителните дружества през 2019 г. е 5 436 093 MWh, от които 4 367 246 MWh на небитови клиенти (80%) и 1 068 846 MWh на битови клиенти (20%).

Според индекса Херфиндал-Хиршман, който е общоприет измерител за пазарна концентрация и установяване наличието на монопол и е посочен за изчисление в годишните газови индикатори на Съвета на европейските енергийни регулатори, силно концентриран пазар е налице при стойност на Херфиндал-Хиршман над 2000, съгласно Насоките на Европейската комисия относно оценката на хоризонталните сливания във

връзка с Регламента на Съвета относно контрола върху концентрациите между предприятия (2004/С 31/03). висока концентрация на монополна власт е налице при стойност над 2500. Стойността на индекса Херфиндал-Хиршман, по отношение на доставените количества природен газ от газоразпределителните дружества на битови потребители в България е 4127, а по отношение на небитовите клиенти той е 3286 и показва висока пазарна концентрация. Стойността на индекса Херфиндал-Хиршман, при дружествата, доставящи природен газ на клиенти присъединени към газоразпределителните мрежи в България е 4127 при битовите клиенти и 3286 при стопанските клиенти.

През 2019 г. се наблюдава нарастване на броя на газифицираните битови клиенти в сравнение с 2018 г., което е свързано с реализирането на проекта „Мерки за енергийна ефективност при крайните потребители на природен газ чрез газоразпределителните дружества в България“ DESIREE GAS, който има за цел да осигури специален и ефективен механизъм за подкрепа на газификацията на българските домакинства в съответствие с изискванията на Директивата за енергийна ефективност на ЕС, като насърчава най-ефективните технологии и подкрепя преминаването от въглеродно интензивни източници на енергия към природен газ. Срокът на проекта беше удължен до м. юни 2020 г. Безвъзмездната финансова помощ за газификация на българските домакинства по проект DESIREE GAS е 30% от допустимите разходи за сградна инсталация. Допълнително се финансира безвъзмездно 100% такса присъединяване.

КЕВР извършва мониторинг на пазара на природен газ, като следи за недопускане на дискриминация между всички участници на пазара, както и между участниците от една и съща категория, което също стимулира конкуренцията на дребно и правилното функциониране на пазара. В тази връзка, при осъществяване на контролните си правомощия, Комисията извършва планови проверки на енергийните дружества. КЕВР извършва и извънредни проверки по сигнали срещу лицензианти, както и проверки по постъпили жалби от клиенти на лицензирани дружества и от лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната дейност по ЗЕ.

3.3. Насърчаване на конкуренцията

Либерализацията на пазара на природен газ заема важно място в европейската енергийна политика и е свързана със стратегическите цели за подобряване сигурността на доставките и диверсификацията на източниците на доставка на природен газ, както и изграждане на взаимосвързан и единен общеевропейски газов пазар. Със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., са регламентирани нови правомощия на КЕВР – да извършва контрол по преминаването от пазар по регулирани цени към организиран пазар по свободно договорени цени в съответствие с правилата за търговия с природен газ; да одобрява правила за работа на организиран борсов пазар на природен газ; да одобрява споразумение за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ, включително ценовите механизми в него и да контролира неговото изпълнение.

В изпълнение на § 29, ал. 1 от Преходните и Заключителни разпоредби (ПЗР) на ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., КЕВР одобри платформа за търговия с природен газ на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД и определи дружеството за оператор на платформата за търговия (Решение по Протокол № 209 от 29.11.2019 г., т. 1). Чрез платформата търговските участници могат да обявяват и приемат, в т.ч. да изменят и оттеглят, оферти за покупка и продажба на газ за посрещане на краткосрочните колебания на търсенето и предлагането на газ, съгласно условията, важащи за платформата, и на която операторът на преносната система търгува с цел извършване на действия за балансиране. На платформата за търговия се търгуват краткосрочните стандартизирани

продукти – нематериален, локален, времеви и времеви локален, за доставка в рамките на деня или за ден напред, съгласно приложимите правила на платформата за търговия, в съответствие с Регламент (ЕС) № 312/2014. Предвид функционалностите на платформата за търговия, тя отговаря на изискванията на Регламент (ЕС) № 312/2014 относно съдържанието на уведомлението за сделка, режима на непрекъснато търгуване на краткосрочни стандартизирани продукти, както и видовете такива продукти, критериите, на които следва да отговаря платформата за търговия, за предоставяне на търговските участници на достатъчно сведения за потвърждаване на сделката след нейното сключване, както и да подава уведомления за сделка до оператора на газопреносната система и да му предоставя сведения за изменението на пределната покупна цена и пределната продажна цена след всяка сделка.

Платформата за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД е успешно въведена в търговска експлоатация в рамките на първия търг по програмата за освобождаване на природен газ за 2020 г., проведен на 9 декември 2019 г., в който право на участие имаха над 15 участника. В търга бяха предложени един годишен и дванадесет месечни продукта. В резултат от сделките за първи път на българския газов пазар е осъществена електронна търговия, като са изтъргувани успешно 550 000 MWh, което е 25% от количеството природен газ, предвидено за продажба на организирания борсов пазар на природен газ през 2020 г в размер на 2 220 000 MWh.. През месец декември 2019 г. бяха проведени още два търга по програмата, на 16.12.2019 г. и 23.12.2019 г., при които са изтъргувани 550 445 MWh природен газ. С цел гарантиране сигурността на доставките за страната, продуктите от първите два търга са предназначени за покупка от крайни снабдителите и/или клиенти, присъединени към газопреносната система на Република България, директно или чрез търговци на природен газ. Споразумението предвижда всеки втори понеделник от месеца, предхождащ месеца на физическа доставка да се провежда търг за количествата, незакупени в предходните търгове като месечни продукти с равномерна доставка. Количествата, предложени в последващите търгове, са предназначени за клиенти във и/или извън страната.

В изпълнение на § 28, ал. 1 от ПЗР на ЗИД на ЗЕ, ДВ, бр. 79 от 08.10.2019 г., с Решение по Протокол № 209 от 29.11.2019 г., т. 2, КЕВР одобри споразумение за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ, сключено между оператора на организирания борсов пазар на природен газ и обществения доставчик. Със споразумението са определени и редът за провеждане на търговете за освобождаване, ценовите механизми за освобождаване, срокът на действие на споразумението, видовете предлагани продукти и периодите на тяхното предлагане.

С посочените решения КЕВР изпълни изискванията на закона, като реализира вменените ѝ със ЗИД на ЗЕ, обн. ДВ, бр. 79 от 08.10. 2019 г., нови регулаторни правомощия, с което създаде необходимите условия за реална либерализация на пазара на природен газ в България и постигане на диверсификация на източниците на доставка и конкурентна среда. Считано от 2 януари 2020 г. на платформата за търговия на „Газов Хъб Балкан“ ЕАД стартира многостранна търговия на организирания борсов пазар, в т.ч. краткосрочен сегмент (spot), дългосрочен сегмент и брокерска услуга.

Краткосрочният (спот) сегмент на платформата предлага краткосрочни стандартизирани продукти „в рамките на деня“, „ден напред“, както и продукти за нуждите на балансиране на мрежата на операторите на газопреносни мрежи. Търговията се осъществява на анонимен принцип съгласно разпоредбите на Регламент (ЕС) № 312/2014.

Дългосрочният сегмент на платформата за търговия ще предлага продукти, търгуеми на средносрочна и дългосрочна база на анонимен принцип, както следва:

месечни (до 60 месеца напред); тримесечни (до 20 тримесечия напред) и годишни (до 5 календарни години напред).

Брокерската услуга дава възможност за сключване на договори за покупка на газ от страна на крайни клиенти/крайни снабдители, пряко присъединени към газопреносната система на България, без за тях да възникват разходи за членство на платформата за търговия и без да има нужда да получават достъп до услугите по достъп и пренос през мрежата. Брокерската услуга също ще предостави и средата за администриране на договорите, сключени преди 2 януари 2020 г. с предмет покупко-продажба на природен газ за период след 01.01.2020 г., по-малък или равен на една година, в изпълнение изискванията на чл. 176, ал. 3 от ЗЕ.

4. ТРАНСГРАНИЧНИ ВЪПРОСИ

В изпълнение на правомощието си да осъществява сътрудничество по въпроси от трансграничен характер с регулаторните органи на други държави-членки на Европейския съюз, с Решение по Протокол № 68 от 25.04.2019 г., т. 4, КЕВР прие становище по Втори доклад на гръцкия оператор на газопреносна система DESFA S.A. относно прилагане на временни мерки по Регламент (ЕС) № 312/2014 на Европейската комисия от 26 март 2014 година за установяване на Мрежов кодекс за балансиране на газопреносните мрежи.

С Решение по Протокол № 58 от 03.04.2019 г., т. 5, КЕВР прие проект на Решение на АСЕР за провеждане на обвързваща фаза за предлагане на пазара на допълнителен капацитет на ниво оферта I и предлагане на ниво оферта II в точката на свързване Mosonmagyaróvár от Унгария до Австрия (проект HUAT), което има пряко влияние върху Проекта за разширение на газопреносната инфраструктура от българо-турската до българо-сръбската граница, в резултат на реализацията на концепцията за Газов хъб Балкан, фаза 1 от която се явява този проект. С реализацията на Проекта се създават предпоставки да бъде изпълнено Решение № 847 от 22.11.2018 г. на Министерски съвет и Решение от 30 ноември 2018 г. на Народното събрание на Република България за изменение и допълнение на Енергийната стратегия на Република България до 2020 г. (обн. ДВ, бр. 101 от 07.12.2018 г.). Решението на АСЕР ще позволи предлагането на потенциалния добавен капацитет на процедура за разпределение на капацитет, като реализирането на Проекта ще зависи от резултатите от провеждането на икономическия тест, предвиден в Регламент (ЕС) 2017/459.

На основание т. 4.3.1. и т. 4.4.1. от част IV от Окончателното съвместно решение на Комисията за енергийно и водно регулиране и Регулаторния орган за енергия на Гърция по заявлението за освобождаване, подадено от „Ай Си Джи Би“ АД, неразделна част от Решение № Р-ВО-2 от 08.08.2018 г., КЕВР одобри с Решение № К-1 от 08.10.2019 г. Мрежови кодекс за междусистемен газопровод Гърция – България (IGB) и неговите приложения, в т.ч. Тарифен кодекс на IGB и Споразумение за пренос на газ. С Решение № К-1 от 27.02.2020 г. КЕВР прие Съвместно решение на КЕВР и РАЕ за одобряване на Мрежови кодекс за IGB и неговите приложения, в т.ч. Тарифен кодекс на IGB, неразделна част от решението. Предстои КЕВР да лицензира проектната компания „Ай Си Джи Би“ АД и да сертифицира дружеството като независим газопреносен оператор в съответствие с критериите на газовата директива и условията на Окончателното съвместно становище на националните регулаторни органи на Гърция и България относно заявлението за освобождаване на „Ай Си Джи Би“ АД.

Междусистемният газопровод IGB е голям инфраструктурен проект, с реализацията на който ще се промени енергийната карта в региона и Европа. След пускане в експлоатация на газопровода ще навлязат нови за българския газов пазар търговци. При стартиране на търговска експлоатация ще бъде предложен и останалият нерезервиран

капацитет, което ще създаде допълнителен потенциал и възможности за навлизане на още участници на пазара. В тази връзка, значението на проекта е не само стратегическо от гледна точка на диверсификация на източниците и сигурност на доставките на газ, но и ключово за развитието на един по-отворен, динамичен и конкурентен газов пазар у нас. Поставени в по-конкурентна пазарна среда, търговците на природен газ ще предложат и по-добри цени и условия за клиентите в България, което от своя страна ще повлияе благоприятно на повишаването на конкурентоспособността на природния газ като енергоизточник и ще доведе до положителен ефект за икономиката на страната.

С Решение № Д-1 от 21.12.2018 г. КЕВР одобри Обвързващи правила и Методика за образуване на цените за резервиране на капацитет за провеждане на ангажиращата Фаза 3 от Процедурата Open Season за „Проект за развитие и разширение на газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД“. Предвидената за изграждане нова газова инфраструктура включва две точки на свързване със съседни газопреносни системи – IP Странджа 2/Малкочлар (от Република Турция към Република България) и IP Киреево/Зайчар (от Република България към Република Сърбия). През 2019 г. е изграден нов газопровод с дължина 11 км (DN1200) от българо-турската граница до компресорна станция „Странджа“. От 01.01.2020 г. беше променен пункта на доставка на природен газ в България – от „Исакча“ и „Негру-Вода“ на „Странджа 2/Малкочлар“.

Стратегически приоритет на Република България в газовия сектор е диверсифицирането на газовите доставки с цел намаляване на цените и насърчаването на конкуренцията на пазара. Пречка за разнообразяване на газовите доставки за България, освен дългосрочния договор с ООО „Газпром экспорт“, е и липсата на междусистемни връзки със съседните държави.

Потреблението в страната, което през последните години е около 33 млн. MWh, се задоволява основно с внос от Русия и в незначителна степен от местен добив. Българският газов пазар е малък и силно зависим от доставките на руски газ, поради което за диверсифицирането на източниците на газовите доставки, насърчаването на конкуренцията и намаляване на цените на пазара, е необходимо България да се интегрира с пазарите в региона и в ЕС като цяло.

Природният газ няма водеща роля в общото енергийно потребление на страната. Още от възникването си газовият пазар в България е ориентиран предимно към индустрията, а не към домакинствата. Само 65% от общините в България попадат в обхвата на лицензираните територии, на които газоразпределителните дружества извършват дейността си. От 24 лицензирани дружества, снабдяващи крайни клиенти, териториите на девет от тях нямат връзка с газопреносната мрежа, което е съществена пречка пред развитието на газифицирането на тези територии. Растежът на потреблението на природен газ в страната е свързан с разширяването на битовата газификация, която е на значително по-ниско ниво от средното за ЕС – едва около 3%, и то при висока пазарна концентрация – „Овергаз Мрежи“ АД снабдява 60% от крайните клиенти в страната.

Нарастването на броя на газифицираните обекти в страната и повишаване използването на природен газ в индустрията и бита е в зависимост от различни фактори, между които развитието на инфраструктурата и свързването ѝ със газопреносни системи на съседни държави, намаляване зависимостта на страната от един източник на природен газ чрез диверсифициране на източниците на доставка, либерализиране на пазара и понижаване на цените на природния газ в дългосрочен план.

Основна роля за разнообразяване на доставките, а и за нови транзитни потоци през България, се очаква да има интерконектора Гърция-България (IGB), който е с

първоначален капацитет от 3 млрд. куб. м, с възможност за надграждане до 5,5 млрд. куб. м. Той е замислен като северно продължение на маршрута на азербайджанския газ в посока изток-запад от голямото морско находище Шах-Дениз до ЕС. Въвеждането в експлоатация на проекта в синергия с Трансадриатическия газопровод е от стратегическо значение. Чрез IGB страната ни ще получава договорените 1 млрд. куб. м/г. азербайджански природен газ от втората фаза на газовото находище Шах Дениз. Силна подкрепа за интерконектора Гърция-България дава Европейският съюз, който осигури безвъзмездно финансиране за малко над една трета от стойността на тръбопровода. България също се ангажира с държавна гаранция в размер на 110 млн. евро, отпуснат от Европейската инвестиционна банка. Успешната реализация на проекта за терминал за втечнен природен газ край гръцкия град Александруполис е от особено значение за проекта IGB, тъй като ще създаде повече възможности за пренос на газ през интерконектора Гърция-България. Двата енергийни проекта се развиват в пълна синергия, като разчитат на активната подкрепа на България и Гърция.

Националните енергийни регулаторни органи на Гърция и България приеха през октомври 2019 г. решения за одобрение на Мрежови кодекс и Тарифен кодекс на проекта за интерконектор Гърция-България, което даде възможност на „Ай Си Джи Би“ АД на 10 октомври 2019 г. да подпише дългосрочни споразумения за пренос на газ с търговците, които са резервирали капацитет от интерконектора.

За диверсифицирането на газовите доставки е от значение и изградената през ноември 2016 г. интерконекторна връзка Гюргево-Русе. На 1 ноември 2019 г. Румъния откри компресорната станция „Подишор“, която е част от газопровода, свързващ България, Румъния, Унгария и Австрия. Така ще се осъществява двупосочен пренос на газ чрез интерконектора Гюргево-Русе с капацитет 1,5 млрд. куб. м. газ годишно.

Възможностите за разнообразяване на доставките за България са свързани и с доставки на втечнен природен газ (ВПП) от Гърция. Втечненият природен газ е фактор за глобализация на световната газова търговия. Поради бурния ръст на предлагането на ВПП от края на 2018 г., той е трайно по-евтин от тръбопроводния газ, доставян в Европа. Главни доставчици на ВПП за страните от ЕС и Турция са Катар, Нигерия и Алжир, но много бързо нараства и вносът от САЩ и Русия. За първи път през 2019 г. „Булгаргаз“ ЕАД проведе няколко търга и сключи договори за доставки от други източници, включително и САЩ, в размер на 403 млн. куб. м. втечнен природен газ.

От друга страна, България има сериозен потенциал и дълга традиция в транзита на природен газ. Преносът на руски газ през България за Турция по Трансбалканския газопровод започва през 1988 г., за Гърция – през 1994 г., а за Северна Македония – през 1995 г. За нуждите на транзита „Булгартрансгаз“ ЕАД разполага с 953 км газопрепосна мрежа и с 6 компресорни станции, позволяващи преноса на общо 17,8 млрд. куб. м за посочените три държави.

От началото на 2020 г. доставките на природен газ от Русия вече се осъществяват успешно през новата входна точка - Странджа 2/Малкочлар, през Турция. През новата входна точка природен газ получават, освен Турция, и Северна Македония и Гърция. От 01.01.2020 г. по трансбалканския газопровод не преминава природен газ. Реверсивният поток, част от концепцията за вертикалния газов коридор, е отворен и при пазарен интерес, по него може да се транспортира природен газ във всички посоки.

Изпълнението на програмата за освобождаване на природен газ в периода 2020 – 2024 г., успешното функциониране на борсов пазар на природен газ, както и въвеждането в експлоатация на интерконектора IGB и разширяването на газопрепосната инфраструктура от българо-турската до българо-сръбската граница, ще допринесат за постигане на основния приоритет в газовия сектор - диверсифициране на газовите доставки с цел намаляване на цените и насърчаването на конкуренцията на пазара.

5. КОНТРОЛ

В изпълнение на правомощието си по чл. 21, ал. 1, т. 44 във връзка с чл. 75, ал. 2 и чл. 76, ал. 4 от Закона за енергетиката, Комисията извършва превантивен, текущ и последващ контрол в предвидените от закона случаи и контролира съответствието на изпълнението на лицензионната дейност с условията на лицензиите. В правомощията на Комисията е също така да контролира извършването на дейностите по чл. 39, ал. 1 от ЗЕ, както и изпълнението на задължението за осигуряване на достъп до собствена уредба и/или съоръжение и до добивна газопроводна мрежа, както и за осигуряване на достъп за ползването им в случаите, предвидени в ЗЕ.

Комисията текущо контролира съответствието на изпълнението на лицензионните дейности с условията на лицензиите, като извършва периодични проверки, които са комплексни и тематични. Комплексните проверки се провеждат по график и обхващат всички условия на лицензиите. Тематичните проверки се провеждат по график или извънредно и обхващат изискванията на точно определени условия от лицензиите. Включването на лицензианти в график за проверка се извършва по следните критерии:

- размер на годишния оборот и стойност на дълготрайните им активи;
- дружества, които са останали извън обхвата на плановите проверки през последните две години; финансови резултати от предходната година;
- сигнали и жалби от потребители, в които са поставени проблеми от значим обществен интерес и засягат цели населени места;
- неизпълнение на показателите за качество на предоставяните услуги на потребителите.

Плановите проверки в лицензираните енергийни предприятия се извършват съгласно приета от Комисията Методика и имат за цел гарантиране поддържането на критериите, приложени в процеса на лицензиране, и изпълнение на изискванията на условията на издадените лицензии от страна на лицензиантите. Въз основа на резултатите от проверките, длъжностните лица могат да дават задължителни предписания, да съставят актове за установяване на административни нарушения и да правят предложения за налагане на принудителни административни мерки. Комисията упражнява последващ контрол за изпълнението на дадените задължителни предписания, като в случай на констатирано неизпълнение, може да предприеме предвидените в закона мерки.

Планови проверки

В съответствие със ЗЕ и съгласно приет от КЕВР График за извършване на планови проверки през 2019 г. в сектор природен газ, експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове - природен газ“ извършиха девет планови проверки на седем газоразпределителни дружества, лицензирани за извършване на дейностите „разпределение на природен газ“ и „снабдяване с природен газ от краен снабдител“, както следва:

1. **„Газо-енергийно дружество Елин Пелин“ ООД**, за територията на община Елин Пелин;
2. **„Газтрейд Сливен“ ЕООД**, за територията на община Сливен;
3. **„Камено-газ“ ЕООД**, за територията на община Камено;
4. **„Овергаз Мрежи“ АД**, за територията на Столична община (в т.ч. СОР Банкя) и община Божурище;
5. **„Овергаз Мрежи“ АД**, за територия Запад, включваща общини: Кюстендил, Монтана, Мездра, Петрич, Банско и Разлог;
6. **„Овергаз Мрежи“ АД**, за територия Юг, включваща общини: Асеновград, Първомай, Пазарджик и Пещера;

7. „Севлиевогаз – 2000“ АД, за територията на община Севлиево;
8. „Ситигаз България“ ЕАД, за регион Тракия и общини Кърджали, Велинград, Павел баня, Гурково, Твърдица и Брацигово;
9. „Си Ен Джи Марица“ ООД, за територията на община Чепеларе.

При „Газо-енергийно дружество Елин Пелин“ ООД, „Газтрейд Сливен“ ЕООД, „Овергаз Мрежи“ АД, „Севлиевогаз – 2000“ АД и „Си Ен Джи Марица“ ООД бе установено, че не са въвели система за управление на качеството на лицензионната дейност, сертифицирана от независима компетентна организация, съгласно условията на издадените лицензии. Въвеждане на система за управление на качеството от дружествата, извършващи дейностите по разпределение и снабдяване с природен газ, е важно по отношение на работата с клиентите на природен газ, тъй като системата е насочена към подобряване на възможностите за повишаване удовлетвореността на клиента, непрекъснато подобряване на компетентността на персонала, способността за непрекъснатото предоставяне на услуги, съответстващи на изискванията на клиента и изпълнение на приложимите изисквания на относимите нормативни актове.

При Газо-енергийно дружество Елин Пелин“ ООД, „Газтрейд Сливен“ ЕООД, „Камено-газ“ ЕООД и „Севлиевогаз – 2000“ АД беше установено, че не са сключили оперативно споразумение за взаимодействие с оператора на газопреносната мрежа „Булгартрансгаз“ ЕАД, към която мрежа са присъединени газоразпределителните мрежи на посочените дружества. Споразумението урежда начина на взаимодействие и обмена на информация между диспечерските центрове на „Булгартрансгаз“ ЕАД и на съответния оператор на газоразпределителна мрежа и е важно за техническото осигуряване на дейностите по оперативно управление на мрежите с цел осигуряване на сигурна и непрекъсната работа на газоразпределителните мрежи.

При „Газо-енергийно дружество Елин Пелин“ ООД и „Газтрейд Сливен“ ЕООД бе установено, че във връзка със заявления за присъединяване към газоразпределителната мрежа в становищата на дружеството не е определена точката на присъединяване на клиента към газоразпределителната мрежа, съгласно чл. 34, ал. 1, т. 1 от Наредба № 4 от 5 ноември 2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи.

За резултатите от извършените проверки са съставени и подписани констативни протоколи. Предвид констатациите от проверките, с оглед подобряване работата на дружествата и привеждане на дейността им в максимална степен в съответствие с лицензионните задължения, са дадени задължителни предписания, които проверяваните дружества са изпълнили в определения им срок.

Извънредни проверки

Комисията извършва в рамките на своите правомощия извънредни проверки по жалби, сигнали или във връзка с медийни публикации, които касаят въпроси от голяма обществена значимост.

През 2019 г. експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове - природен газ“ извършиха девет извънредни проверки, както следва:

- по сигнал на „Овергаз Мрежи“ АД за авария на газопровод в гр. Русе;
- във връзка с писмо, съдържащо твърдения на „Овергаз Мрежи“ АД за немотивиран отказ на „Булгаргаз“ ЕАД да приема предложения на „Овергаз Мрежи“ АД за изменение на дневни договорени количества;
- по искане на „Овергаз Мрежи“ АД за проверка на действия на „Булгаргаз“ ЕАД за стабилизиране на господстващото си поведение на пазара на природен газ;
- по сигнал на „Овергаз Мрежи“ АД за нарушение при извършена смяна на доставчик на природен газ по чл. 180 от Закона за енергетиката;

- по сигнал на „Овергаз Мрежи“ АД за неизпълнение на задължения от „Булгаргаз“ ЕАД по споразумението за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ;
- по писмо на „Газтрейд Сливен“ ЕООД относно строителство на директен газопровод за неправомерно присъединяване към газопреносната мрежа на „Булгартрансгаз“ ЕАД от „Декотекс“ АД;
- във връзка със сключен договор между „Си Ен Джи Марица“ ООД и „Райков сервиз“ ООД;
- по сигнал относно действия на организирана група по незаконно придобиване собствеността и управлението на „Си Ен Джи Марица“ ООД;
- по сигнал срещу „Си Ен Джи Марица“ ООД и „Родопи газ“ ООД за източване на лицензираното дружество.

При проверка във връзка със сключен договор между „Си Ен Джи Марица“ ООД и „Райков сервиз“ ООД контролните органи са констатирани нарушения на лицензионните условия и са направили предложение за налагане на принудителни административни мерки, като КЕВР е упражнила правомощието си по чл. 202 от ЗЕ и с решения е наложила принудителни административни мерки по чл. 201, ал. 2, т. 1, б. „а“ на „Си Ен Джи Марица“ ООД и „Райков сервиз“ ООД.

При проверка на „Булгаргаз“ ЕАД за изпълнение на задължения по споразумението за изпълнение на програмата за освобождаване на природен газ длъжностните лица са констатирани нарушения на одобреното от КЕВР споразумение, за което на „Булгаргаз“ ЕАД са съставили актове за установяване на административни нарушения по чл. 206, ал. 1 от ЗЕ.

При проверката на „Си Ен Джи Марица“ ООД и „Родопи газ“ ООД са констатирани нарушения на лицензионните условия, извършени от „Си Ен Джи Марица“ ООД и съответно на дружеството са съставени актове за установяване на административни нарушения по чл. 206, ал. 1 от ЗЕ.

При останалите шест проверки длъжностните лица са констатирани, че не са налице нарушения на ЗЕ.

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

ПРИЛАГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

През 2019 г. Комисията извърши множество дейности и прие редица решения в сектор „Електроенергетика“ и сектор „Природен газ“, свързани с прилагането на регламентите и мрежовите кодекси, определящи Правилата на единния европейски електроенергиен пазар. Мрежовите кодекси и свързаните с тях насоки са разработени, за да се реализират трите цели на европейската енергийна политика – да се гарантира сигурността на доставките, да се създаде конкурентен вътрешен пазар на електрическа енергия и намаляването на въглеродните емисии в електроенергийния сектор. За да се случи това, мрежовите кодекси и свързаните с тях насоки трябва да се прилагат и изпълняват в цяла Европа.

При извършване на дейностите по прилагането на Европейското законодателство в сектор „Електроенергетика“, КЕВР се ръководеше от следните Регламенти и Мрежови кодекси:

- Регламент (ЕС) 2015/1222 на Комисията от 24 юли 2015 година за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването;
- Регламент (ЕС) 2016/1719 на Комисията от 26 септември 2016 година за установяване на насока относно предварителното разпределяне на преносна способност;
- Регламент (ЕС) 2017/1485 на Комисията от 02 август 2017 г. за установяване на насоки относно експлоатацията на системата за пренос на електроенергия;
- Регламент на Комисията (ЕС) 2017/2195 от 23 ноември 2017 година за установяване на насоки за електроенергийното балансиране;
- Регламент (ЕС) 2019/943 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно вътрешния пазар на електроенергия.
- Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (Регламент 1227/2011). Основните цели на регламента са откриването и възпирането на пазарните злоупотреби.

За прилагане на чл. 8, пар. 2 и пар. 6 от Регламент 1227/2011 беше приет Регламент за изпълнение № 1348/2014, който дава конкретика по отношение на подробните данни за енергийните продукти на едро, които подлежат на докладване, и основните данни, като се установяват подходящи канали за докладване на данните, включително определяне на графиците и периодичността на докладите за данните. Регламентът дефинира забрана за търговия с вътрешна информация и забрана за извършването или опитът за извършване на манипулиране на пазара по отношение на пазарите за търговия на едро с енергия. Регламента също така гарантира интегритета и прозрачността, чрез наблюдение на пазарите за търговия на едро с енергия с цел разкриване и възпиране на пазарни манипулации от страна на националните регулаторни органи и Агенцията за сътрудничество между регулаторите на енергия (АСРЕ).

Съгласно целите на Регламент 1227/2011 при констатиране на гореизложените забрани регулаторните органи трябва да налагат ефективни, пропорционални и възпиращи санкции, като отразяват характера, продължителността и сериозността на нарушението, нанесените на потребителите вреди и потенциалните ползи от търговията, извършена на базата на вътрешна информация и манипулиране на пазара.

Съгласно чл. 16 от Регламента, националните регулаторни органи, компетентните финансови органи и националните органи за защита на конкуренцията в дадена държава-членка могат да установят подходящи форми на сътрудничество, за да осигурят ефективно и ефикасно разследване и прилагане и за да допринасят за съгласуван и последователен подход към разследването, съдебното производство и прилагането на настоящия регламент и съответното финансово и конкурентно право. В тази връзка КЕВР проведе срещи с представители от Комисията за защита на конкуренцията за изготвянето на общи правила и процедури за прилагането на Регламент 1227/2011.

В съответствие с чл. 9, ал. 1 от Регламент 1227/2011 през 2019 г. КЕВР продължи дейността по регистрация на участниците на пазара в платформата „Централизиран европейски регистър на участниците на енергийния пазар“ (Centralised European Register of Energy Market Participants, CEREMP).

През 2019 г. представители на КЕВР участваха в работата на работна група (Комитет за мониторинг на пазара). През 2019г. се проведеха пет срещи от Комитета за мониторинг на пазара с представители от различни държави-членки. На срещите на работната група се обсъдиха и се споделиха опита на представители на националните регулаторни органи по прилагане на чл. 3 и чл. 5 от Регламента, както и бяха обсъдени и дискутирани казуси от различни страни-членки, свързани с прилагането на Регламент № 1227/2011. През октомври 2019 г. е публикувана актуализация на един от документите от Насоките на Агенцията.

Също така, АСРЕ актуализира 56 документа през 2019 г. и единадесет представители от национални регулаторни органи направиха презентации през изминалата година.

Във връзка с критериите и изискванията към националните регулаторни органи за достъп до Инструмента за управление на случаи (Case management tool), платформа на Агенцията за сътрудничество на регулаторите на енергия чрез която тя комуникира с всички държави-членки, КЕВР възложи на външен консултант да извърши обследване и даде предписания за достъп до платформата.

В сектор „Електроенергетика“ на основание чл. 74а от ЗЕ, са постъпили сигнали от търговски участници и асоциации, също така и сигнали от „Българска независима енергийна борса“ ЕАД (БНЕБ ЕАД) в съответствие с чл. 15 от Регламента, във връзка с това са образувани единадесет предварителни проучвания, които следва да се разгледат от Комисията в съответствие с чл. 74а от Закона за енергетиката.

В сектор „Природен газ“ във връзка с проведена от „Булгаргаз“ ЕАД процедура за доставка на природен газ беше проведено предварително проучване за наличие на обосновано предположение за извършено нарушение на чл. 3 и чл. 5 от Регламент № 1227/2011. КЕВР прие Решение № РЕ-1 от 27.09.2019 г., с което прекрати предварителното проучване, поради липса на обосновано предположение за извършено нарушение.

На основание чл. 21, ал. 1, т. 26 от ЗЕ КЕВР прие Годишен доклад до Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори и до Европейската комисия относно дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране във връзка с развитието на вътрешния пазар на електроенергия и природен газ, за 2018 г. (Протокол № 132 от 25.07.2019 г., по т. 1).

ГЛАВА ПЕТА

ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Законът за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги (ЗРВКУ) в чл. 1 дефинира ВиК услугите, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги (ВиК оператори), като услуги по пречистване и доставка на вода за питейно-битови, промишлени и други нужди, отвеждане и пречистване на отпадъчните и дъждовните води от имотите на потребителите в урбанизираните територии (населените места и селищните образувания), както и дейностите по изграждането, поддържането и експлоатацията на водоснабдителните и канализационните системи, включително на пречиствателните станции и другите съоръжения.

Водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане, а ВиК услугите са дейности от обществен интерес ¹.

Подсектор „Води, водоснабдяване и канализация“ е определен като сектор с критична инфраструктура². Осигуряването на питейна вода е стратегическа дейност, а язовирите с национално значение за питейното водоснабдяване са стратегически обекти, като същите са от значение за националната сигурност на Република България и са част от критичната инфраструктура ³.

Съгласно дефинициите в ЗРВКУ и Закона за водите (ЗВ):

- *ВиК оператори са всички предприятия с предмет на дейност извършване на ВиК услуги (чл. 2, ал. 1 от ЗРВКУ);*

- *ВиК операторът е търговец, държавно или общинско предприятие – юридическо лице, което има сключен договор с председателя на асоциацията по ВиК или с кмета на общината съгласно решение на общинския съвет за управление, поддържане и експлоатация на ВиК системите и предоставяне на ВиК услуги в границите на една или повече обособени територии, когато предоставянето на ВиК услуги е основната му дейност (чл. 198о, ал. 5 от ЗВ).*

С Решение №: РД-02-14-2234/22.09.2009 г., на основание на §34, ал. 2 от преходни и заключителни разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ, бр.47 от 2009 г.) във връзка с чл. 198а от Закона за водите, министърът на регионалното развитие и благоустройството е обявил обособени територии на действие на 51 ВиК оператора с държавно и/или общинско участие, в което са посочени обхват и граници на обособените територии.

ЗРВКУ и ЗВ допускат наличието на дружества, които в определени случаи (по отношение на определени потребители и/или по отношение на определени дейности) могат да бъдат смятани за ВиК оператори:

- *други предприятия, които извършват услуги по доставяне, отвеждане и пречистване на питейни и отпадъчни води, осъществяват тези дейности съгласно изискванията на този закон (чл. 2, ал. 3 от ЗРВКУ);*

¹ Чл.3, ал.1 и ал.2 на ЗРВКУ

² Приложение № 1 към чл. 2, ал. 1 на Наредба ПМС №256/17.10.2012 г.

³ Постановление № 181 на МС от 20.07.2009 г. за определяне на стратегическите обекти и дейности, които са от значение за националната сигурност

- търговците, държавните или общинските предприятия – юридически лица, които извършват услуги по доставяне и пречистване на води за питейно-битови цели, за обществени нужди, за производствени, промишлени и други дейности с търговски характер или дейности по пречистване и отвеждане на отпадъчни води и не обслужват цялата обособена територия, а отделни потребители, като те осъществяват тези услуги съгласно изискванията на ЗВ и ЗРВКУ и по отношение на тези потребители те се смятат за ВиК оператори (чл. 198о, ал. 6 от ЗВ).

Съгласно чл. 5, ал. 3 от ЗРВКУ Комисията регулира цените и качеството на ВиК услугите, извършвани от ВиК операторите, включително и от предприятията по чл. 2, ал. 3, независимо от формите на собственост и управление на ВиК системите.

Съгласно докладваните данни за показателите за качество на ВиК услугите, през 2018 г. в експлоатация са следните активи по ВиК системите ⁴:

Описание на параметъра	Ед. мярка	Общо за ВиК сектора
Общ брой водоизточници (основни и резервни)	брой	7 913
Общ брой пречиствателни станции за питейни води (ПСПВ)	брой	55
Общ брой резервоари (водоеми)	брой	6 031
Общ брой водоснабдителни помпени станции (ВПС)	брой	3 597
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения.	км	73 376
Обща дължина на довеждащите водопроводи и разпределителната водопроводна мрежа. В изчисляването на дължината на водопроводната мрежа не се включва дължината на сградните водопроводни отклонения, както и дължината на водопроводите, по които се довежда вода до друг оператор, само в случаите когато се използват единствено за тази цел.	км	73 353
Общ брой на водомерни зони в обслужваната от ВиК оператора територия.	брой	4 604
Общ брой на сградните водопроводни отклонения	брой	2 196 817
Общ брой водомери на СВО (средства за измерване).	брой	2 114 881
Общ брой на сградните канализационни отклонения	брой	662 230
Обща дължина на канализационната мрежа, експлоатирана от ВиК оператора	км	11 750
Общ брой канализационни помпени станции (КПС)	брой	213
Общ брой пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ)	брой	117

1. РЕГУЛАТОРЕН ПЕРИОД 2017-2021 г.: НОВИ НОРМАТИВНИ ИЗИСКВАНИЯ

Изпълнението на разпоредбите на ЗВ води до сериозни промени както по отношение на статута на ВиК системите и съоръженията (същите са публична държавна или общинска собственост, и следва да се отпишат от капитала на дружествата), така и до статута на ВиК операторите (които от собственик на активите стават договорен оператор).

⁴ Сравнителен анализ на ВиК сектора в Р България за 2018 г., приет с решение на КЕВР по т.6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г.

Създават се нови институции – регионални асоциации по ВиК, които имат важни отговорности и правомощия по отношение планирането на бъдещото развитие на публичните ВиК активи.

Във връзка с тези промени, и в съответствие с провежданата от изпълнителната власт реформа в отрасъл ВиК, Комисията ревизира и измени нормативната и регулаторната си рамка.

Нови подзаконови нормативни актове към ЗРВКУ:

С Постановление № 8 от 18.01.2016 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.) са приети Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги и Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги, които се прилагат за регулаторния период по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, започващ от 1 януари 2017 г., както и за следващи регулаторни периоди.

Разработването на двете наредби е извършено след задълбочен анализ и оценка на основните нормативни актове, приложими в отрасъла, функционалните отговорности, ресурси и капацитет на Комисията за енергийно и водно регулиране и съществуващите взаимоотношения между КЕВР и заинтересованите страни в отрасъла.

В наредбата за регулиране на качеството на ВиК услугите е използвана методологията на Международната водна асоциация (IWA).

В наредбата за регулиране на цените на ВиК услугите са използвани добрите международни практики за ценообразуване, като са отразени специфичните условия на ВиК сектора в България, с цел предоставяне на устойчиви ВиК услуги.

С приемането на новите наредби се цели да се подобри регламентацията и да се оптимизира редът и условията по административната регулация на цените и качеството на ВиК услугите, като се осигури по-ясна предвидимост на регулаторния режим.

Указания по прилагане на новите наредби за регулаторен период 2017-2021 г.:

На основание приетите наредби, след проведени процедури по обществено обсъждане, КЕВР прие указания по тяхното прилагане през периода 2017-2021 г., както следва:

- Указания за прилагане на Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги за регулаторния период 2017-2021 г., приети с решение по Протокол № 76 от 19.04.2016 г., т. 2 (Указания НРКВКУ);

- Указания за образуване на цените на водоснабдителните и канализационните услуги чрез метода „горна граница на цени“ за регулаторния период 2017-2021 г., приети с решение по Протокол № 76 от 19.04.2016 г., т. 3, поправени с решение по Протокол № 118 от 07.06.2016 г., т. 8 (Указания НРЦВКУ);

- Правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО), приети с решение по Протокол № 76 от 19.04.2016 г., т. 5, изменени с решение по Протокол № 252 от 29.11.2017 г., т. 1;

- Решение № НВ-1 от 19.04.2016 г. за утвърждаване на норма на възвръщаемост на собствения (НВск) и на привлечения (НВпк) капитал, и нетен цикъл на оборотния капитал (НЦОК) в дни, по години за съответните групи ВиК оператори за регулаторен период 2017-2021 г.;

- Решение № ПК-1 от 22.06.2016 г. за определяне на групи ВиК оператори и определяне на прогнозни конкретни цели за показателите за качество на ВиК услугите за регулаторен период 2017-2021 г.

След приемане на указанията Комисията проведе редица обучения и работни срещи с ВиК операторите, така че да се осигури нужното разбиране на направените промени и въведените нови изисквания.

Изготвен бе анализ на проблеми, свързани с критериите по прилагане на принципа на социална поносимост на водоснабдителните и канализационните услуги, внесен с доклад В-Дк-139/25.08.2016 г. и приет от Комисията с решение по т. 3 от Протокол № 177 от 01.09.2016 г. В анализа бе извършен задълбочен преглед на относимите нормативни изисквания и тяхното практическо приложение, констатирани бяха проблеми, които могат да предизвикат негативен ефект върху състоянието и дългосрочната устойчивост на ВиК сектора и да доведат до невъзможност от постигане на целите, заложи в Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г., приета с Решение на Министерски съвет № 269 от 07.05.2014 г. Предложени бяха възможни алтернативи за тяхното решение. Анализът бе изпратен до ресорните министерства, парламентарните комисии и бе публикуван на страницата на КЕВР.

В изпълнение на нормативните разпоредби ВиК операторите представиха в Комисията проекти на своите бизнес планове и ценови заявления за периода 2017-2021 г. в началото на м. юли 2016 г.

Изменения в правила за водене на Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО) през 2017 г.:

С решение по т. 5 от Протокол № 76 от 19.04.2016 г. на КЕВР, след проведено обществено обсъждане, са приети Правила за водене на ЕСРО, включващи правила и Единен сметкоплан на ВиК операторите за регулаторни цели, инструкции и електронен модел за попълване на годишните отчетни справки за целите на регулаторното счетоводство на ВиК операторите. След приемането на Правилата за водене на ЕСРО, от Комисията са констатирани пропуски или неточно формулирани изисквания, които се нуждаят от допълнителни уточнения.

В тази връзка, след проведено на 19.10.2017 г. обществено обсъждане, с решение по т. 1 от Протокол № 252 от 29.11.2017 г., Комисията измени правилата за водене на ЕСРО с начална дата на прилагане на измененията 01.01.2018 г. Изменените правила са публикувани на интернет страницата на КЕВР и ВиК операторите са информирани с писмо изх.№ В-17-00-7 от 06.12.2017 г.

С решение по Протокол № 276 от 15.12.2017 г., т. 2 КЕВР прие принципно становище по представени от Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС) Насоки за изготвяне на доклад за фактически констатации и Примерен доклад за фактически констатации от страна на одитор, във връзка с изискванията на чл. 34, ал. 5 от Наредба за регулиране на цените на ВиК услугите (НРЦВКУ), утвърдени от Управителния съвет на ИДЕС на заседание на 11.12.2017 г. Документите на ИДЕС и принципното становище на КЕВР са публикувани на интернет страницата на КЕВР и ВиК операторите са информирани с писмо изх. № В-17-00-9 от 18.12.2017 г.

Годишен доклад и сравнителен анализ на ВиК сектора:

Сравнителен анализ на ВиК сектора за изтеклия регулаторен период 2009-2013 г., удължен двукратно до края на 2016 г., е приет с решение на КЕВР по т. 1 от Протокол №276 от 15.12.2017 г.

Сравнителен анализ на ВиК сектора за 2017 г. е приет с решение на КЕВР по т. 7 от Протокол №244 от 13.12.2018 г., поправен с решение по т. 10 от Протокол №230 от 18.12.2019 г.

Сравнителен анализ на ВиК сектора за 2018 г. е приет с решение на КЕВР по т. 6 от Протокол №238 от 23.12.2019 г. Анализът е изготвен за целите на регулирането на ВиК услугите в съответствие с разпоредбите на чл. 30 от ЗРВКУ и чл. 43 от Наредба за регулиране на качеството на ВиК услугите. За целите на анализа е обобщена отчетна информация от дружествата за 2018 г. В рамките на анализа са представени данни за информационните източници (регистри и бази данни), от които ВиК операторите предоставят отчетни данни към КЕВР, въз основа на извършените през 2017 - 2019г. планови проверки. Извършена е оценка на качеството на информация и на изпълнение на нивата на показателите за качество на ВиК услугите за дружествата, имащи одобрен бизнес план. Посочена е информация за постигнатите нива на показателите за качество на ВиК услугите, оперативни и капиталови разходи, дълготрайни активи общо за сектора и по групи дружества.

Анализът с общ обем 137 страници, от които 67 страници текстова част (включително таблици и графики), и 4 бр. приложения с обем 70 страници, в които са посочени конкретни данни по ВиК оператори.

2. БИЗНЕС ПЛАНОВЕ И ЦЕНОВО РЕГУЛИРАНЕ

Съгласно новата регулаторна рамка, Комисията обединява двете производства – бизнес план и ценово заявление в едно и приема общо решение по тях. В тази връзка дружествата представят един електронен модел, в който са посочени параметри както на бизнес плана, така и на ценовия модел. По този начин се гарантира вътрешна връзка и зависимост между отделните елементи и при промяна на параметрите на бизнес плана автоматично се променят и предложените цени на ВиК услуги.

От друга страна, при прегледа на предложените бизнес планове и ценови заявления, от съществено значение е и етапът на изпълнение на разпоредбите на Закона за водите (ЗВ), както следва:

- учредяване на асоциации по ВиК (АВиК);
- изготвяне на окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите по смисъла на § 9 на Закон за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИДЗВ, обн. ДВ бр. 103 от 2013 г.);
- определяне на ВиК оператори и сключването на договори между АВиК или общински съвети, и ВиК оператори за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията, както и предоставяне на ВиК услуги на потребителите срещу заплащане;
- съгласуване на бизнес плановете на ВиК операторите от АВиК или общинския съвет.

Всички тези фактори изискват от Комисията изключително задълбочен преглед и анализ на представените от дружествата документи. Извършеният първоначален преглед показва наличие на редица грешки и неточности в представената информация, липса на

достатъчно задълбочени обосновки на направените прогнози и липса на документи, удостоверяващи статута и разпределението на ВиК активите.

В хода на образуваните административни производства по разглеждане на представените бизнес планове и ценови заявления от страна на ВиК операторите е установено, че в редица случаи част от горесцитираните разпоредби на Закона за водите не са изпълнени. Същевременно, за част от ВиК операторите са настъпили промени в границите на обособените им територии, които не са отразени както в сключените договори, така и в представените бизнес планове.

Съгласно чл. 198о, ал. 1 от ЗВ, *стопанисването, поддържането и експлоатацията на ВиК системите и съоръженията, както и предоставянето на ВиК услуги на потребителите срещу заплащане, се извършват от ВиК оператори по реда на този закон и на ЗРВКУ. Чл. 198п, ал. 1 от ЗВ посочва, че възлагането на дейностите по чл. 198о, ал. 1 се извършва с договор по реда на този закон или по реда на Закона за концесиите, а съгласно чл. 198о, ал. 5 от ЗВ, ВиК операторът е търговец, държавно или общинско предприятие - юридическо лице, което има сключен договор с председателя на асоциацията по ВиК или с кмета на общината съгласно решение на общинския съвет за управление, поддържане и експлоатация на ВиК системите и предоставяне на ВиК услуги в границите на една или повече обособени територии, когато предоставянето на ВиК услуги е основната му дейност.*

Посочените нормативни разпоредби на ЗВ поставят като задължително изискване за ВиК оператор да има сключен договор по реда на чл. 198п, ал. 1 от ЗВ или по реда на Закон за концесиите (ЗК), за да може да извършва дейност като ВиК оператор. През 2016 г. са сключени договори по реда на ЗВ между съответните АВиК и съществуващите регионални държавни ВиК оператори в 26 области. В област София-град има сключен договор по реда на ЗК още през 2000 г., а през 2017 г. е сключен договор и с регионалното дружество в област Пазарджик.

В § 9, ал. 11 от Преходни и заключителни разпоредби на ЗИДЗВ (обн. ДВ, бр. 103 от 2013 г., изм. и доп., бр. 58 от 2015 г.) е регламентиран редът по описване на публичните ВиК системи и съоръжения – като съгласно ал. 1 и ал. 2, *ВиК оператори с държавно и/или общинско участие, областните управители и кметовете на общините в срок до 4 месеца от влизането в сила на този закон изготвят и изпращат на министъра на регионалното развитие списъци на ВиК системите и съоръженията по чл. 13, 15 и 19, намиращи се в обособената територия. Съгласно ал. 4, министърът на регионалното развитие и благоустройството в тримесечен срок от получаването на списъците по ал. 1 и 2 изготвя и изпраща за съгласуване с общините протоколи за разпределение на собствеността на активите между държавата и общините, намиращи се в обособената територия, а съгласно ал. 5 общините могат да представят становища по разпределението на собствеността на активите в двумесечен срок от получаване на протоколите по ал. 4. След изтичане на този срок министърът на регионалното развитие и благоустройството изпраща на общините и областните управители окончателните протоколи. Окончателните протоколи имат доказателствена сила за разпределението на собствеността на активите между държавата и общините до доказване на противното. Ал. 6 от разпоредбата посочва, че министърът на регионалното развитие и общините, упражняващи правата на собственост в еднолични търговски дружества с държавно или общинско участие или върху дялове и акции в*

търговски дружества по ал. 1, в които държавата или общината е съдружник или акционер, предприемат необходимите действия за отписване на активите по ал. 1 и тяхната стойност от баланса на дружествата в двумесечен срок от изготвянето, съответно получаването на окончателните протоколи по ал. 5.

Изготвянето на окончателните разпределителни протоколи по смисъла на § 9, ал. 5 от ЗИДЗВ е съществен елемент от реформата в сектор ВиК, т. к. въз основа на тези документи се уточнява кои са публичните ВиК активи в обособената територия – респективно ВиК операторите могат да определят кои публични активи следва да отпишат от своя баланс, а АВиК може да определи кои публични активи ще предостави на ВиК оператора за стопанисване чрез договор.

Наличието на окончателните разпределителни протоколи е съществено с оглед извършването на анализ и преценка за стойността и разпределението на активите в амортизационните планове към бизнес плановете.

Същевременно наличието на окончателните разпределителни протоколи за ВиК операторите с общинско участие е съществено, за да се определи дали управлението на ВиК системите в техните обособени територии ще продължи да се извършва от общинските съвети по реда на чл. 198б, т. 3 от ЗВ (ако всички ВиК активи в обособената територия са публична общинска собственост) или следва да се учреди АВиК по реда на чл. 198б, т. 2 от ЗВ (ако има ВиК активи – публична държавна собственост).

От представената в КЕВР информация е изяснено, че през 2016-2017 г. са изготвени окончателни разпределителни протоколи за повечето общини, влизащи в обособените територии на регионални държавни ВиК оператори, за които има сключени договори по реда на ЗВ. Все още обаче тези изисквания не са изпълнени за някои общини – включително и за членове на асоциации по ВиК, за които вече има сключени договори по реда на ЗВ (например през 2018 г. са изготвени протоколи за общините Кубрат, Завет, Попово, Елин Пелин, Долна баня, Челопеч, Ботевград, Димитровград, Стамболово, Дупница, Исперих, Велинград, Батак, Сандански; през 2019 г. е изготвен протокол за община Троян, а все още в Комисията не са представени протоколи за общини Сърница, Белово, Панагюрище, Стрелча).

2.1. Производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори за регулаторен период 2017-2021 г.

През 2019 г. КЕВР продължава процедурите по разглеждане на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори, за които са изпълнени разпоредбите на Закона за водите, а именно:

- Изпълнени са разпоредбите на § 9, ал. 5 от ПЗР на ЗИДЗВ (обн. ДВ, бр. 103 от 2013 г., изм. и доп., бр. 58 от 2015 г.) за изготвяне и изпращане от министъра на регионалното развитие и благоустройството на окончателни протоколи за разпределение на собствеността на публичните ВиК активи между държавата и общините в съответната обособена територия;

- Изяснен е, въз основа на собствеността на публичните ВиК активи, органът за управление на ВиК системи по реда на чл. 198б от ЗВ – за регионалните дружества това е АВиК по реда на чл. 198б, т. 2 от ЗВ;

- АВиК е определила ВиК оператор съгласно чл. 198в, ал. 4, т. 1 от ЗВ и е възложила извършването на дейностите по чл. 198о, ал. 1 от ЗВ с договор по реда на чл.

198п, ал. 1 от ЗВ или по реда на Закона за концесиите, респективно дружеството отговаря на изискванията на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ;

- В съответната обособена територия не са стартирани действия за изменения на границите на обособената територия чрез присъединяване или отпадане на общини, респективно не се предвижда изменение на сключения между АВиК и съответното дружество договор;

- Бизнес планът на ВиК оператора е съгласуван от АВиК по реда на чл. 198м, ал. 2 от ЗВ, респективно АВиК не се възползва от своите правомощия да върне бизнес плана за доработка с мотивирано становище и указания при констатирано несъответствие с генералните планове, инвестиционните програми и договорите за възлагане.

След съгласуването на бизнес плана от АВиК започва процедурата по неговото одобрение по реда на ЗРВКУ от страна на КЕВР. Комисията регулира качеството и цените на ВиК услугите, като в тази връзка КЕВР определя конкретни цели на всеки ВиК оператор за качеството на ВиК услугите и анализира всеки ценообразуващ елемент, участващ във формирането на цените на ВиК услугите. Комисията има правомощията да изисква изменения в проекта на бизнес плана, в случай че се констатират грешки или несъответствия с нормативната уредба и указанията на КЕВР, както и в случай че предложените от ВиК оператора параметри не са обосновани.

Експерти от КЕВР извършват задълбочен анализ на представените от ВиК операторите заявления. Направен е детайлен преглед на всички ценообразуващи елементи, като от страна на ВиК операторите са изисквани необходимите обосновки и анализи така, че да се постигне уверение, че същите са икономически обосновани.

Във връзка с поставените от експертите на Комисията изисквания и указания, дружествата извършват редица корекции и изменения в проектите на бизнес плановете спрямо първоначалните си заявления. Едва след представяне на окончателни изменени проекти на бизнес план и ценово заявление, които отговарят на всички нормативни изисквания и указания на Комисията, за които са представени необходимите документи и обосновки, КЕВР стартира процедура по тяхното одобрение.

Процедурата по одобрение включва приемане на проект на общо решение по бизнес плана и ценовото заявление, провеждане на открито заседание с ВиК оператора, и на обществено обсъждане със заинтересованите лица по смисъла на чл. 14, ал. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ), и приемане на решение за одобряване на бизнес план, утвърждаване на цени на ВиК услуги за първата година от бизнес плана и одобряване на цени на ВиК услуги за следващите години от бизнес плана.

През текущият регулаторен период 2017-2021 г. са извършени следните дейности по години:

През 2017 г. са проведени процедури за разглеждане на бизнес планове и са приети 45 решения, както следва:

- Одобрени бизнес плановете на 14 регионални ВиК оператори в областите София-град, Смолян, Варна, Пловдив, Силистра, Кърджали, Русе, Перник, Монтана, Шумен, Сливен, Ямбол, Враца, Бургас;

- Одобрени са бизнес плановете на 2 дружества опериращи по реда на чл. 198о, ал. 6 от ЗВ - „Напоителни системи“ ЕАД и „ВиК-Златни пясъци“ ООД;

- Постановени са двукратно (общо 4) решения за връщане на бизнес плановете на регионалните ВиК оператори в областите Добрич и Видин, със задължителни указания за тяхното изменение;

- Постановени са 14 решения за спиране на административните производства по разглеждане на бизнес планове на регионални ВиК оператори в областите Хасково, Стара Загора, Плевен, София-област, Габрово, Кюстендил, Разград (2 дружества), Пазарджик, Благоевград - чиито граници на обособени територии са променени чрез присъединяване или отпадане на общини, и тази промяна не е отразена в договорите с анекс, както и общински дружества в Берковица, Троян, Кресна, Сандански – за които не е изяснена собствеността на ВиК системите, респективно редът за тяхното управление по чл. 198б от ЗВ;

- Постановени са 11 решения за прекратяване на административните производства по разглеждане на бизнес планове на ВиК оператори, чиито обособени територии са прекратени след като съответните общини са приети в АВиК, респективно дружествата нямат сключен договор със собственика на публичните ВиК системи, и осъществяват временно дейност като ВиК оператори – в общините Димитровград, Стамболово, Кнежа, Ботевград, Севлиево, Дупница, Кубрат, Панагюрище, Стрелча, Свищов и Петрич.

През 2018 г. са проведени процедури за разглеждане на бизнес планове и са приети 12 решения, както следва:

- Одобрени бизнес планове на регионални ВиК оператори в областите Добрич и Видин след двукратни преработки;

- Одобрени са бизнес планове на регионални ВиК оператори в областите Велико Търново, Габрово, Плевен и Благоевград след административно приключване на процедурите по окрупняване, включително сключването на анекси към договорите между АВиК и регионалните ВиК оператори които да изяснят сроковете и отговорностите на дружествата по настъпилите промени;

- Одобрени са бизнес планове на общински ВиК оператори в Брацигово и Кресна след изпълнение на разпоредбите на ЗВ – изясняване собствеността на ВиК системите и редът за тяхното управление (чл. 198б, т. 3 от ЗВ – от общинските съвети) и сключване на договори по реда на ЗВ между общините и определените ВиК оператори;

- Одобрени са бизнес планове на 3 дружества опериращи по реда на чл. 198о, ал. 6 от ЗВ - „ПСОВ-ЛЕКО КО“ ЕООД, гр. Радомир, „Верила Сървис“ АД, „ЛУКОЙЛ Нефтохим Бургас“ АД;

- Постановено е решение за връщане на бизнес плана на регионалният ВиК оператор в област Ловеч, със задължителни указания за неговото изменение.

През 2019 г. са проведени процедури за разглеждане на бизнес планове и са приети 9 решения, от които 7 решения за одобряване на бизнес планове, и 2 решения във връзка с влезли в сила съдебни актове. Детайлна информация за извършените действия по одобряване на бизнес планове и ценови заявления през 2019 г. е дадена в следващата таблица:

Дружество	Внесен първоначален бизнес план	Представени последващи изменения	Проведено обсъждане по чл. 25, ал.1 от НРКВКУ	Представен окончателен бизнес план	Представена информация за съгласуване от АВиК / ОС	Приемане на проект на решение по бизнес план и ценово заявление	Проведени открито заседание и обществено обсъждане	Приемане на решение по бизнес план и ценово заявление
„ВиК Паничище” ЕООД, гр. Сапарева баня	08.07.2016 г.	-	18.09.2018 г.	13.12.2018 г.	Решение № 516 от Протокол № 43 от 21.12.2018 г. на Об.С. Сапарева баня	10.04.2019 г.	17.04.2018 г.	БП-Ц-2 от 15.05.2019 г.
„Водоснабдяване и канализация Берковица“ ЕООД	30.06.2016 г.	-	22.08.2018 г.	05.04.2019 г.	Решение № 1554 от Протокол № 77 от 29.03.2019 г. на Об.С. Берковица	15.05.2019 г.	29.05.2019 г.	БП-Ц-3 от 19.06.2019 г.
„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Стара Загора	11.07.2016 г.	04.12.2018 г. 12.04.2019 г.	28.02.2019 г.	30.05.2019 г.	Протокол № 1 от 07.01.2019 г. на АВиК – Стара Загора	19.06.2019 г.	27.06.2019 г.	БП-Ц-4 от 25.07.2019 г.
„Водоснабдяване и канализация” АД, гр. Ловеч	30.06.2016 г. 19.07.2018 г.	09.11.2018 г.	Решение на КЕВР №БП-Ц-3 от 20.04.2018 г. за връщане	21.06.2019 г.	Решение №4 по Протокол № 4 от 22.07.2019 г. на АВиК-Ловеч	25.07.2019 г.	01.08.2019 г.	БП-Ц-5 от 22.08.2019 г.
„Водоснабдяване - Дунав” ЕООД, гр. Разград	01.07.2016 г.	-	20.03.2019 г.	10.06.2019 г.	На основание чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ се счита, че бизнес планът е приет без възражения от АВиК-Разград след изчитане на срока по договор	25.07.2019 г.	01.08.2019 г.	БП-Ц-6 от 22.08.2019 г.
„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. София	06.07.2016 г.	22.07.2019 г.	23.04.2019 г.	16.09.2019 г.	На основание чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ се счита, че бизнес планът е приет без възражения от АВиК-София след изчитане на срока по договор	03.10.2019 г.	09.10.2019 г.	БП-Ц-8 от 30.10.2019 г.
АЦК” ООД	19.09.2018 г.	-	07.02.2019 г.	11.10.2019 г.	-	31.10.2019 г.	06.11.2019 г.	БП-Ц-9 от 27.11.2019 г.

През 2019 г. са одобрени бизнес плановете на три регионални ВиК оператори, чийто граници на обособената територия са били променени:

„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Стара Загора: На 12.01.2016 г. АВиК-Стара Загора взема решение за промяна в границите на обособената територия чрез отпадане на община Тополовград. През м. февруари 2016 г. е изготвен от МРРБ окончателен протокол за разпределение на собствеността на ВиК активите между държавата и община Тополовград. На 20.12.2018 г. между АВиК-Стара Загора и „ВиК” ЕООД, гр. Стара Загора е сключено допълнително споразумение към договора, съгласно което дружеството ще престане да предоставя ВиК услуги в община Тополовград от 01.01.2019 г. След сключването на анекса към договора и съгласуването на изменения бизнес план, КЕВР одобри бизнес плана на ВиК оператора през 2019 г.

„Водоснабдяване - Дунав” ЕООД, гр. Разград: На 08.11.2016 г. АВиК-Разград взема решение за промяна в границите на обособената територия чрез присъединяване на общините Кубрат и Завет, а на 11.01.2018 г. взема решение за промяна в границите чрез отпадане на общините Попово и Опака. Окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите между държавата и общините са изготвени от МРРБ през април 2016 г. (Опака), февруари 2018 г. (Кубрат), март 2018 г. (Завет), юли 2018 г. (Попово). На 14.11.2018 г. между АВиК-Разград и „Водоснабдяване - Дунав” ЕООД, гр. Разград е сключено допълнително споразумение към договора, съгласно което дружеството ще започне да предоставя ВиК услуги в Кубрат и Завет и ще преустанови предоставянето на ВиК услуги в Попово и Опака от 01.01.2019 г. АВиК-Разград не е изпълнила правомощията си по чл. 198м, ал. 2 от ЗВ и не е съгласувала изменения бизнес план на ВиК оператора, като след изтичане на срока по договор на основание чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ се счита, че бизнес плана е приет без възражения. През 2019 г. КЕВР одобри бизнес плана на ВиК оператора.

„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. София: На 07.06.2016 г. АВиК-София взема решение за промяна в границите на обособената територия чрез присъединяване на община Ботевград. Окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите между държавата и общините са изготвени от МРРБ през юли 2018 г. (Елин Пелин), август 2018 г. (Долна баня), септември 2018 г. (Челопеч и Ботевград), за останалите общини в обслужваната територия тези протоколи са изготвени през 2016 г. На 28.01.2019 г. между АВиК - София и „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. София е сключено Допълнително споразумение № 1 към договора, съгласно което дружеството ще започне да предоставя ВиК услуги в Ботевград считано от 01.04.2019 г. АВиК-София не е изпълнила правомощията си по чл. 198м, ал. 2 от ЗВ и не е съгласувала изменения бизнес план на ВиК оператора, като след изтичане на срока по договор на основание чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ се счита, че бизнес плана е приет без възражения. През 2019 г. КЕВР одобри бизнес плана на ВиК оператора.

През 2019 г. е одобрен и бизнес планът за развитие на дейността на **„Водоснабдяване и канализация” АД, гр. Ловеч**, след като през 2018 г. Комисията е постановила решение за неговото връщане със задължителни указания за изменение.

През 2019 г. КЕВР разгледа и одобри бизнес плановете на две общински дружества **„ВиК Паничище” ЕООД, гр. Сапарева баня** (област Кюстендил) и **„Водоснабдяване и канализация Берковица“ ЕООД** (област Монтана), за които са изпълнени разпоредбите на ЗВ:

- от страна на МРРБ са изготвени окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите между държавата и съответната община, според които ВиК активите са изцяло публична общинска собственост, т.е. управлението на ВиК активите се извършва по реда на чл. 198б, т. 3 от ЗВ от общинския съвет;

- общинските съвети са взели решения за избор на действащите ВиК оператори и са сключили с тях договор по реда на чл. 198п, ал. 1, с който са възложили дейностите по чл. 198о, ал. 1 от ЗВ. Договорите са сключени след даване на становище от КЕВР по реда на чл. 21, ал. 3 от ЗРВКУ.

През 2019 г. КЕВР е разгледала и одобрила бизнес планове на едно дружество, което няма обособени територии по смисъла на ЗВ и не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ за ВиК оператори, но съгласно разпоредбите на чл. 198о, ал. 6 от ЗВ и чл. 2, ал. 3 от ЗРВКУ могат да предоставят ВиК услуги:

- „АЦК” ООД: дружеството предоставя услугите по доставяне на вода, отвеждане и пречистване на отпадъчни води на потребителите на територията на голф игрище и вилно селище „Лайтхаус Голф и Спа Ризорт“, община Балчик, област Добрич. Дружеството не е имало одобрен бизнес план през предишните регулаторни периоди.

Следва да се отбележи, че още от 2014 г. Комисията поставя въпроса за статута и бъдещите предвиждания на дружествата по реда на чл. 198о, ал. 6 от ЗВ. До момента не е изяснено дали се предвиждат законови промени, които да изяснят и регламентират наличието и възможностите за работа на подобни дружества.

През 2019 г. са постановени и две решения във връзка с влезли в сила съдебни актове, както следва:

По протест на прокурор в отдел „Надзор за законност“ при Върховна административна прокуратура (ВАП) с влязло в сила Решение № 1436 от 04.02.2019 г. по адм. д. № 6199/2018 г. тричленен състав на Четвърто отделение на Върховния административен съд (ВАС) е отменил Решение № 1961 от 26.03.2018 г. постановено по адм. д. № 14220/2017 г. на Административен съд София - град и вместо него е постановил решение, с което е отменил Решение № БП-Ц-21 от 30.11.2017 г. на КЕВР и е върнал преписката на Комисията за ново произнасяне при спазване на задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона.

По протест на прокурор в отдел „Надзор за законност“ при Върховна административна прокуратура (ВАП), с влязло в сила Решение № 10477 от 05.07.2019 г. по адм. дело № 8759 от 2018 г. тричленен състав на четвърто отделение на Върховния административен съд (ВАС) е отменил Решение № 3553 от 29.05.2018 г., постановено по адм. дело № 14218 от 2017 г. на Административен съд София – град (АССГ) и вместо него е постановил решение, с което е отменил Решение № БП-Ц-22 от 30.11.2017 г. на КЕВР и е върнал преписката на Комисията за ново произнасяне при спазване на задължителните указания по тълкуване и прилагане на закона.

Видно от мотивите на решенията на касационната инстанция, съставите на ВАС са приели за неправилен извода на АССГ, че след представяне на първоначален проект на бизнес план ведно със становище по съгласуване от асоциациите на ВиК операторите, с което се поставя началото на административното производство по одобряване на бизнес плана пред КЕВР, последвалите негови изменения, настъпили в изпълнение на указания от КЕВР, в рамките на административното производство, не налагат ново съгласуване с каквито и да било правни субекти, включително и асоциациите на ВиК операторите. Касационната инстанция намира, че видно от горепосочените разпоредби, съгласуването от Асоциациите по ВиК на бизнес планове на ВиК операторите, които са сключили договори с тях, е задължителна

предпоставка, за да се допусне разглеждането на бизнес плана в производството пред КЕВР.

„Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Ямбол е представило план на 13.02.2019 г. в АВиК-Ямбол одобрения с Решение № БП-Ц-21 от 30.11.2017 г. на КЕВР бизнес план. Доколкото АВиК-Ямбол не са разгледали бизнес плана в предвидения в договора срок, на основание чл. 27, ал. 5 от НРЦВКУ се счита, че същият е приет без възражения. С решение № БП-Ц-1 от 10.04.2019 г. Комисията е одобрила бизнес плана за развитие на „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Ямбол за регулаторен период 2017-2021 г., утвърдила е цени на ВиК услуги считано от 01.12.2017 г., и е одобрила цени на ВиК услуги за 2018-2021 г.

„Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Враца е представило на 21.08.2019 г. в АВиК-Враца одобрения с Решение № БП-Ц-22 от 30.11.2017 г. на КЕВР бизнес план. Доколкото АВиК-Враца не са разгледали бизнес плана в предвидения в договора срок, на основание чл. 27, ал. 5 от НРЦВКУ се счита, че същият е приет без възражения. С решение № БП-Ц-7 от 03.10.2019 г. Комисията е одобрила бизнес плана за развитие на „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Враца за регулаторен период 2017-2021 г., утвърдила е цени на ВиК услуги считано от 01.12.2017 г., и е одобрила цени на ВиК услуги за 2018-2021 г.

2.2. Годишни изменения на одобрени цени на ВиК услуги за 2020 г.

Съгласно чл. 29, ал. 1 от НРЦВКУ, при прилагане на методите на ценово регулиране "горна граница на цени" и "горна граница на приходи", одобрените цени за всяка година от бизнес плана се изменят служебно от Комисията, в съответствие с чл. 6, т. 2 и 3, във връзка с чл. 4. Алинея 2 от същата разпоредба посочва, че измененията по ал. 1 се извършват ежегодно с решение на Комисията, което се взема в закрито заседание преди началото на ценовия период, за който се отнасят. Съгласно чл. 29, ал. 3 от НРЦВКУ, при измененията по ал. 1, се извършва анализ на социалната поносимост на цените на ВиК услугите. Ал. 5 от същата разпоредба посочва, че решението по ал. 2 влиза в сила от 1 януари на ценовия период, за който се отнася.

С оглед изпълнение на правомощията на КЕВР, произтичащи от горепосочените разпоредби, е извършен анализ относно годишните изменения на цените по метода на ценово регулиране “горна граница на цени” за ВиК операторите с одобрени от КЕВР бизнес планове и одобрени цени за 2019-2021 г. Резултатите от извършения анализ са отразени в доклад с вх. № В-Дк-271 от 06.12.2019 г (Доклада), който е приет от КЕВР с решение по протокол № 216 от 11.12.2019 г., т. 1 и е публикуван на интернет-страницата на Комисията. В изпълнение на изискванията на чл. 13, ал. 5, т. 2 от Закона за енергетиката (ЗЕ) е проведено открито заседание на 17.12.2019 г.

Отчитайки направените устни изказвания в рамките на проведеното открито заседание и постъпилите писмени становища впоследствие, с Решение № Ц-37 от 23.12.2019 г. Комисията утвърди, считано от 01.01.2020 г., цени на ВиК услуги на 34 дружества.

Изменението на одобрените цени на ВиК услуги за 2019 г. по реда на Глава четвърта, раздел II от НРЦВКУ, довежда до **надхвърляне на нивото на социална поносимост на цените на ВиК услуги, предоставяни от „Водоснабдяване - Дунав” ЕООД, гр. Разград.** В тази връзка и на основание чл. 13, ал. 1, т. 5 от ЗРВКУ изменените по реда на Глава четвърта, раздел II от НРЦВКУ цени на ВиК услуги за битови и приравнените към тях обществени, търговски и др. потребители са преизчислени до нивото на социалната поносимост.

2.3. Спрени и/или прекратени производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори:

2.3.1: Спрени и прекратени производства във връзка с настъпили изменения в границите на обособени територии:

Във връзка с правомощията на АВиК и/или общинските съвети по чл. 198а, ал. 3 от ЗВ (решенията за промяна на границите на обособената територия се приемат от Общото събрание на асоциацията по ВиК или от общинския съвет) и във връзка с разпоредбите на чл. 198а, ал. 2 от ЗВ (границите на обособената територия могат да се променят в зависимост от присъединяването или отпадането на общини от нея), през 2016-2018 г. настъпиха промени в границите на обособените територии в 11 области – Стара Загора, Хасково, Велико Търново, София, Плевен, Габрово, Кюстендил, Пазарджик, Разград, Благоевград и Търговище. Общо 11 общини (Стамболово, Димитровград, Свищов, Ботевград, Кнежа, Севлиево, Дупница, Панагюрище, Стрелча, Кубрат и Петрич), в които до момента ВиК услуги се предоставят от общински ВиК оператори, имащи обособени територии по смисъла на ЗВ, са взели решения за присъединяване към регионалната АВиК и съответно АВиК е взела решение за промяна в границите на обособената си територия чрез тяхното присъединяване. Съгласно разпоредбите на чл. 198а, ал. 4 от ЗВ, обособената територия прекратява съществуването си, когато общините в нея се присъединят към друга обособена територия и в тази връзка след решенията на АВиК посочените 11 общински ВиК оператори вече нямат своя обособена територия и не отговарят на изискванията на чл. 198о, ал. 6 от ЗВ.

Отделно от това, две общини са излезли от една обособена територия и са присъединени в друга такава – това са общините Тополовград, която излиза от АВиК – Стара Загора и се присъединява към АВиК – Хасково, и община Завет, която излиза от АВиК – Исперих и се присъединява към АВиК – Разград.

Съгласно § 9, ал. 11 от ПЗР на ЗИДЗВ (обн. ДВ, бр. 103 от 2013 г., изм. и доп., бр. 58 от 2015 г.), до сключването на договор по реда на чл. 198о, ал. 4 активите по ал. 8 – 10 продължават да се стопанисват, поддържат и експлоатират по досегашния ред от действащите към деня на влизането в сила на този закон ВиК оператори на обособената територия по смисъла на § 34 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ДВ, бр. 47 от 2009 г.; изм., бр. 95 от 2009 г.).

Съгласно чл. 2.2. (б) от сключените между АВиК и регионалните ВиК оператори договори по реда на чл. 198п, ал. 1 от ЗВ, обособената територия се променя съответно при увеличаване/намаляване на територията, включена в нея, в съответствие със ЗВ. Страните се съгласяват да сключат анекс към договора, който да уреди отношенията им по повод на горепосочената промяна на обособената територия във възможно най-кратък срок след промяната. Съгласно буква (в) от същия член на договорите, в случай на промяна на границите на обособената територия, операторът ще продължи да изпълнява задълженията си по договора в рамките на първоначалната територия до датата, посочена в анекса по чл. 2.2. (б).

Въпреки настъпилите изменения в границите на обособените територии след взети решения на АВиК и въпреки договорните изисквания за сключване на анекси към договорите, с които да се уредят взаимоотношенията между АВиК и дружествата във възможно най-кратък срок след промяната, през 2017 г. отношенията между страните по договор не са уредени, доколкото не са сключени анекси.

През 2018 г. са приключени действията по окрупняване в област Велико Търново и са предприети административни действия в областите Габрово, Плевен и Благоевград, след което КЕВР е одобрил изменените бизнес планове на регионалните ВиК оператори.

В края на 2018 г. са сключени допълнителни споразумения към договорите на регионалните ВиК оператори в областите Стара Загора и Хасково, Кюстендил, Разград и Търговище. В болшинството от случаите се предвижда регионалните ВиК оператори да започнат да предоставят ВиК услуги в новоприсъдинените общини от 01.01.2019 г., при което общинските ВиК оператори следва да преустановят временната си работа. В област Кюстендил се предвижда това да започне от 01.01.2020 г. „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково ще започне да предоставя ВиК услуги в община Димитровград чак от 01.01.2021 г., като в КЕВР не е представена информация за причините за това отлагане. През м. януари 2019 г. е сключено допълнително споразумение между АВиК и регионалният оператор в област София.

През 2019 г. в КЕВР са представени изменени бизнес планове от регионалните ВиК оператори в областите **Стара Загора, Разград и София област**, които са разгледани и одобрени от Комисията. АВиК-Разград и АВиК-София област не са изпълнили нормативно установените си задължения да разгледат и съгласуват бизнес плановете в определените в договорите срокове, поради което на основание чл. 27, ал. 5 от НРКВКУ се счита, че бизнес планът е приет без възражения.

Регионалният ВиК оператор в област **Търговище** е представил изменен бизнес план през м. декември в КЕВР, след неговото съгласуване от АВиК-Търговище, и Комисията е стартирала процедурата по неговото разглеждане и одобрение.

Дружествата в областите **Хасково** и **Кюстендил** не са представили изменени бизнес планове в КЕВР през 2019 г., въпреки многократните напомняния на Комисията, включително до МРРБ и съответните областни управители и председатели на АВиК.

През 2019 г. е изяснена собствеността на ВиК системите в община Троян след подписан през м. юни 2019 г. от кмета на община Троян и от министъра на регионалното развитие и благоустройството окончателен разпределителен протокол, съгласно който всички публични ВиК системи и съоръжения на обособената територия на „ВиК Стенето“ ЕООД, гр. Троян са публична общинска собственост. С решение № 958 от 25.04.2019 г. Общински съвет Троян е взел решение за сключване на договор с „ВиК-Стенето“ ЕООД за възлагане на дейностите по предоставяне на ВиК услугите и поддържане на ВиК системите на обособената територия на ВиК оператора, но такъв не е сключен до края на 2019 г., поради което Комисията не е стартирала процедура по разглеждане на бизнес плана на ВиК оператора.

2.3.2: Спрени производства във връзка с липса на издадени окончателни разпределителни протоколи и неяснота кой е органът за управление на ВиК системите:

По отношение на останалите общински ВиК оператори, имащи обособени територии по смисъла на ЗВ, през 2016-2018 г., за които не се желае окрупняване, също не са изпълнени разпоредбите на § 9, ал. 5 от преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗВ (обн. ДВ, бр. 103 от 2013 г., изм. и доп., бр. 58 от 2015 г.) за изпращане от министъра на регионалното развитие на окончателни протоколи за разпределение на собствеността на ВиК активите между държавата и съответната община.

Въз основа на данните за разпределението на собствеността на ВиК активите се определя редът за управление на ВиК активите – дали е по смисъла на чл. 198б, т. 2 от ЗВ (*управлението на ВиК системите се осъществява от асоциацията по ВиК, в която*

участват държавата и една или повече общини - когато собствеността на ВиК системите в границите на обособената територия е разпределена между държавата и общините или между няколко общини) или е по смисъла на чл. 198б, т. 3 от ЗВ (управлението на ВиК системите се осъществява от общинския съвет - когато в границите на обособената територия попадат ВиК системи - собственост само на една община).

Липсата на учредена АВиК води до неизпълнение на изискванията на чл. 198в, ал.4, т. 1 от ЗВ, а именно – решение на АВиК, с което да определи ВиК оператора по реда на ЗВ, както и неизпълнение на изискванията на чл.198п, ал. 1 от ЗВ, а именно - да възложи извършването на дейностите по чл.198о, ал. 1 от ЗВ с договор по смисъла на чл. 198п, ал.1 от ЗВ.

При липсата на сключен договор, ВиК операторът не отговаря на изискванията за ВиК оператор, посочени в чл. 198о, ал. 5 от ЗВ.

Липсата на учредена АВиК води и до неизпълнение на разпоредбите на чл. 198в, ал. 4, т. 5 и чл. 198м, ал. 2 от ЗВ, съгласно които АВиК съгласува бизнес плана на ВиК оператора и има правомощия да го върне за доработка с мотивирано становище и указания.

„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Исперих:

За обособената територия на „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Исперих е учредена АВиК-Исперих, с председател областният управител на област Разград. Община Завет е излязла от обособената територия на дружеството и е присъединена към обособената територия на „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, гр. Разград.

До момента АВиК-Исперих не е възложила изпълнението на дейностите по чл. 198о, ал. 1 от ЗВ с договор, респективно дружеството не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ.

„ВКС“ ЕООД, гр Пещера:

През април 2018 г. е подписан окончателен разпределителен протокол за обособената територия на „ВКС“ ЕООД, гр Пещера, с който е установено, че в община Пещера има ВиК активи – публична държавна собственост, респективно се прилага чл. 198б, т. 2 от ЗВ, и тяхното управление се осъществява от асоциация по ВиК. АВиК-Пещера е учредена през 2018 г., като до момента не е възложила изпълнението на дейностите по чл. 198о, ал. 1 от ЗВ с договор, респективно дружеството не отговаря на разпоредбите на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ.

„ВиК-Батак“ ЕООД:

С решение № 79 от 16.02.2017 г, Административен съд – Пазарджик – III състав по адм. дело № 734 по описа на съда за 2016 г. обявява нищожността на решение № 157, прието с протокол № 10 на заседание на Общински съвет Батак, проведено на 28.07.2016 г. за промяна в границите на обособената територия. С решение № 232 от 05.05.2017 г. Административен съд Пазарджик, V състав по адм. дело № 735 по описа на съда за 2016 г. обявява нищожността на Решение № 160, прието на заседание на Общински съвет Батак, проведено на 28.07.2016 г., протокол № 10, с което е определен „ВиК Батак“ ЕООД като ВиК оператор по реда на Закона за водите за територията на община Батак и е възложено на кмета на общината да сключи договор с посочения ВиК оператор.

В хода на адм.дела е изяснено, че има наличие на ВиК системи и съоръжения, които по силата на разпоредбите на ЗВ следва да са публична общинска собственост, и следователно не е налице правното основание на чл. 198б, т. 3 от ЗВ за издаване на

посочените решения на общинският съвет. С оглед на това когато собствеността на В и К системите в границите на обособената територия е разпределена между държавата и общините или между няколко общини компетентен да осъществява управлението на В и К системите, съгласно чл. 198б, т. 2 от Закона за водите е асоциацията по В и К, в която участват държавата и една или повече общини, а не общинският съвет.

През август 2018 г. е подписан окончателен разпределителен протокол за обособената територия на „ВиК-Батак“ ЕООД, с който е установено, че в община Батак има ВиК активи – публична държавна собственост, респективно се прилага чл. 198б, т. 2 от ЗВ, и тяхното управление се осъществява от асоциация по ВиК.

До момента не е учредена АВиК-Батак с участието на държавата и община Батак, съответно липсва орган, който да управлява публичните ВиК активи и да съгласува бизнес плана на ВиК оператора. Същевременно на 01.08.2019 г. е проведено Общо събрание на АВиК-Пещера, като по т. 5 е разгледано искане на община Батак за присъединяване към обособената територия на „ВКС“ ЕООД, гр. Пещера след влизане в сила на договора с избрания ВиК оператор. Решението не е прието, като съгласно публикувания протокол областният управител е представил информация, че трябва да гласува „Против“ в съответствие с дадения му мандат от МРРБ.

ВКТВ“ ЕООД, гр. Велинград:

С Указ на Президента от 22.06.2014 г. в сила от 01.01.2015 г. се определят граници на община Сърница и нови граници на община Велинград, с което е настъпила промяна в границите на обособената територия на „ВКТВ“ ЕООД, гр. Велинград.

През юли 2018 г. е подписан окончателен разпределителен протокол за община Велинград, в който е посочено, че всички ВиК активи на територията на общината са публична общинска собственост. До момента в Комисията не е представен подписан окончателен разпределителен протокол за община Сърница.

Съгласно чл. 198б, т. 2 от ЗВ управлението на ВиК системите се осъществява от АВиК когато собствеността на ВиК системите в границите на обособената територия е разпределена между няколко общини. До момента не е учредена АВиК-Велинград с участието на държавата и общините Велинград и Сърница, нито общините Велинград и Сърница са присъединени към регионалната АВиК-Пазарджик, съответно липсва орган, който да управлява публичните ВиК активи и да съгласува бизнес плана на ВиК оператора

„ВКТВ“ ЕООД, гр. Ракитово

До момента в КЕВР не е представен сключен окончателен разпределителен протокол за обособената територия на „ВКТВ“ ЕООД, гр. Ракитово, респективно не е изяснена собствеността на ВиК активите и редът за тяхното управление за община Ракитово. Същевременно е получена информация от областния управител, че част от ВиК системите и съоръженията на територията на общината следва да са публична държавна собственост

„Увекс“ ЕООД, гр. Сандански

През м. април 2018 г. е подписан окончателен разпределителен протокол за обособената територия на „Увекс“ ЕООД, гр. Сандански, в който е отразено, че в община Сандански има ВиК активи – публична държавна собственост, респективно се прилага чл. 198б, т. 2 от ЗВ и тяхното управление се осъществява от асоциация по ВиК. До момента не е учредена АВиК-Сандански с участието на държавата и община Сандански, нито община Сандански е присъединена към регионалната АВиК-Благоевград, съответно не може да се определи органът, който следва да управлява

публичните ВиК активи и да съгласува бизнес плана на ВиК оператора

„ВиК – Белово“ ООД:

До момента в КЕВР не е представен сключен окончателен разпределителен протокол за обособената територия на „ВиК – Белово“ ООД, респективно не е изяснен редът за управлението им. От страна на областния управител е предоставена информация, че има ВиК системи и съоръжения на територията на община Белово, които следва да са публична държавна собственост.

Същевременно на 25.07.2014 г. община Белово е сключила с „ВиК-Белово“ ЕООД договор за концесия за предоставяне на ВиК услуги. С Решение № 520 от 11.05.2018 г. по Протокол № 42 от 11.05.2018 г. Общински съвет – Белово дава съгласие за приватизация на „ВиК-Белово“ ЕООД чрез продажба на 80% от дружествените дялове на дружеството при публично оповестен конкурс. С Решение № 599 от 31.10.2018 г. по т. 1 от Протокол № 49 от 31.10.2018 г. Общински съвет – Белово е взел решение за определяне на 30-дневен срок за сключване на приватизационен договор.

2.4. Образувана кореспонденция във връзка с административните производства по разглеждане и одобрение на бизнес планове и ценови заявления на ВиК оператори

С редица писма КЕВР постави запитвания към МРРБ и съответните областни управители относно прилагането на изискванията на ЗВ, съгласно които в общините Сандански, Батак, Ракитово, Пещера, Велинград и Сърница следва да се прилага чл. 198б, т. 2 от ЗВ, а именно ВиК системите следва да се управляват от асоциация по ВиК. Към момента АВиК е учредена единствено за община Пещера, но все още не е сключен договор с избрания ВиК оператор - „ВКС“ ЕООД, гр. Пещера.

С писмо вх. № В-17-07-8 от 19.03.2019 г. МРРБ информира КЕВР, че Законът за водите не поставя изискване за сформирание на отделна асоциация по ВиК за всеки отделен случай, в който дадена община има на територията си ВиК инфраструктура, която е публична държавна собственост. Във всички области има работещи асоциации по ВиК, към които няма пречки за членство от страна на общините в областта. В същото време членството е доброволен акт и е свързано със самостоятелността на общинските власти, в която МРРБ не може да се намесва. В писмото си МРРБ не представя конкретна информация за изпълнението на изискванията на чл. 198б, т. 2 от ЗВ за посочените общини, с оглед изпълнението на изискванията за съгласуване на бизнес плана от компетентния орган – а именно асоциация по ВиК.

С писмо изх. № В-08-00-12 от 15.04.2019 г. КЕВР сигнализира Окръжна прокуратура –Пазарджик за взетите решения от Общински съвет в община Белово за сключване на договор за концесия с ВиК-Белово“ ЕООД през 2014 г. и за приватизация на „ВиК-Белово“ ЕООД чрез продажба на 80% от дружествените дялове на дружеството при публично оповестен конкурс през 2018 г. при липса на яснота за собствеността на ВиК системите в общината, респективно при липса на яснота дали същите следва да се управляват по реда на чл. 198б, т. 2 от ЗВ (от асоциация по ВиК) или по чл. 198б, т. 3 от ЗВ (от общинския съвет).

С писмо изх. № 1181 от 14.05.2019 г. (вх. № в КЕВР В-08-00-12 от 15.05.2019 г.) Окръжна прокуратура –Пазарджик изпрати писмото на КЕВР към МРРБ в качеството му на компетентен орган.

С писмо изх. № В-03-06-30 от 18.02.2019 г. е представена информация на МРРБ,

че Механизъм за гарантиране на инвестициите във ВиК сектора, който следва да е въведен във връзка с Тематично предварително условие 6.1. за Европейски структурни и инвестиционни фондове 2014-2020, Действие №7, би следвало да се въвежда при одобрението на бизнес плана на съответното дружество, разходите за амортизации на публични активи включени в цената на ВиК услугите следва да се използват единствено и само за финансиране на инвестиции в публичните ВиК активи, а не за покриване на текущи разходи, и е напомнено за съществуващия нерешен въпрос за социалната поносимост на цените на ВиК услугите който поставя под риск изпълнението на одобрените бизнес планове. Писмото е изпратено след вече представена с изх.№ В-03-06-30 от 17.12.2018 г. информация за направените констатации по изпълнение на одобрените инвестиционни програми от ВиК операторите с държавно участие.

В отговор на направени запитвания от страна на Комисията, МРРБ е представило следната информация в Комисията:

- С писмо вх. № В-03-06-30 от 18.01.2019 г. в отговор на посочено по-горе запитване МРРБ информира, че Търговския закон и в Правилника за реда за упражняване правата на държавата в търговските дружества с държавно участие в капитала няма изискване ВиК операторите да представят годишни доклади за отчитане на дейностите, свързани с Механизъм за реинвестиране на част от приходите на ВиК операторите; както и че в договорите за възлагане на управлението на търговските дружества не фигурират клаузи за изготвяне и представяне на посочените доклади. Посочено е също така, че ВиК операторите поемат редица непредвидени разходи за работни заплати, осигуровки и електрическа енергия, за чието изплащане се насочват средства от включените в цените на ВиК услугите разходи за амортизации на публични ВиК активи. В допълнение е получено писмо вх. № В-03-06-30 от 18.03.2019 г., в което не е представена конкретна информация за прилагането на Механизъм за реинвестиране на част от приходите на ВиК операторите.

- С писмо вх. № В-03-06-26 от 26.02.2019 г. в отговор на посочените по-горе запитвания МРРБ информира КЕВР, че не вижда обективна необходимост да се реферира към инициране на нормативни промени по отношение на социалната поносимост, както и, че не се предвиждат изменения в договорите между АВиК и ВиК операторите. По отношение на изготвения от Световна банка проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК е посочено, че същият се използва като консултативен документ, няма статут на нормативен документ и неговото изготвяне не е свързано с изпълнение на заложените нормативни или други изисквания.

- С писмо вх. № В-03-06-7 от 28.02.2019 г. в отговор на посочените по-горе запитвания МРРБ информира КЕВР, че Комисията не е орган за одит и контрол по отношение търговското управление на дружествата във ВиК сектора, като не представи конкретна информация за предприети действия за промяна в управлението и/или контрола на търговските дружества с оглед повишаване на тяхната ефективност и капацитет.

С писмо вх. № В-03-15-13 от 04.11.2019 г. Министерство на околната среда и водите информира КЕВР за окончателен проект на доклад с препоръки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) по проект за оценката на нуждите от инвестиции и финансиращ капацитет за водоснабдяване, пречистване и защита от наводнения, с искане за предоставяне на становище и коментари.

В представения доклад не са отправени конкретни предложения и/или

препоръки, касаещи правомощията на Комисията за енергийно и водно регулиране по отношение регулирането на ВиК услугите. Същият адресира основно държавната политика в отрасъл водоснабдяване и канализация като посочва, че има разработена финансова стратегия за ВиК отрасъла с помощта на Световна банка. Същевременно в доклада се посочва, че разработената финансова стратегия няма да гарантира наличието на средства за нейното изпълнение поради редица фактори като тежки ограничения в публичните бюджети; ограничен бхват на нарастване на цените на ВиК услугите поради изискване за социална поносимост в законодателството; стареене и неефективност на съществуващата инфраструктура, както и много високи нива на загуби на вода; липса на стимули за местните власти и ВиК операторите да повишат оперативната и финансова ефективност - поддръжката на ВиК мрежите е организирана реактивно, вместо да се въведе проактивен подход за поддръжка и подмяна; липса на яснота в разпределението на ролите и отговорностите между собствениците и операторите на инфраструктурата; ограничен капацитет за приоритизиране на инвестициите по отношение постигането на съответствие със законодателството на ЕК, недостатъчен институционален капацитет за подготовка и изпълнение на проекти; негативни тенденции за намаляване на населението, риск от преоразмерена инфраструктура; проблем с безопасността на част от остаряващата инфраструктура (специално язовири).

С писмо изх. № В-03-15-13 от 06.11.2019 г. от страна на Комисията е представена информация за извършени от КЕВР дейности и осъществена кореспонденция с компетентните органи при упражняването на контролните правомощия на Комисията.

С писмо изх. № В-01-00-18 от 13.12.2019 г. КЕВР изпрати подробна информация до председателите на Комисиите по Енергетика, Регионална политика, благоустройство и местно самоуправление, Околна среда и водите, както и до Омбудсмана на Република България по отношение на въведения режим на водоснабдяване в гр. Перник и населени места, водоснабдявани от язовир „Студена“. В приложения към писмото е представена информация за наличните в КЕВР данни за използвани водни количества, представена информация за предприети действия за предотвратяване и/или намаляване на негативния ефект от намаления обем на язовир „Студена“, предвиждания на одобрения регионален генерален план и одобрения проект по ОП „Околна среда 2014-2020“, както и информация за изпълнението на одобрения бизнес план на „ВиК“ ООД, гр. Перник.

С писмо вх. № В-03-06-25 от 05.11.2019 г. МРРБ информира КЕВР за сформирана междуведомствена работна група във връзка с изработване на проект на Закон за водоснабдяване и канализация, изпраща презентация с наименование „Концепция за Закон за водоснабдяване и канализация“ от проведена на 10.10.2019 г. първа работна среща на групата, и предлага КЕВР да определи представители за членове в работната група.

В отговор с писмо изх. № В-03-06-25 от 13.12.2019 г. КЕВР информира МРРБ, че в Комисията липсва информация за проведена цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на новия закон, в съответствие с разпоредбите на чл. 20, ал. 3, т. 1 от Закона за нормативните актове и чл. 21 от Наредбата за обхвата и методологията за извършване на оценка на въздействието, както и че до момента не са проведени консултации с КЕВР, която е заинтересована страна по прилагането на разпоредбите на ЗРВКУ, а в процеса на работата си следва да съобразява прилагането на разпоредбите на глава единадесет „а“ от ЗВ. В писмото се посочва, че през 2020 г. КЕВР следва да започне подготовка на новия регулаторен период 2022-2026 г., а към момента

съществуват редица неизвестни факти и обстоятелства които могат да застрашат този процес, т.к. не могат да бъдат разрешени при действащите нормативни разпоредби – включително изискването за постигане на дългосрочните нива на показателите за качество през 2026 г. и представената от МОСВ информация за стартирала наказателна процедура за неизпълнение на изискванията на директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчните води за агломерациите над 10,000 е.ж.; липсата на решение на проблема със социалната поносимост на цените на ВиК услугите; липсата на яснота за прилагането на Механизъм за гарантиране на защитата на уязвимите потребители и/или ползватели обявен от МРРБ в началото на 2018 г.; обявена в публичното пространство информация за промени в начина на ценообразуване на ВиК услугите; както и неизпълнение от страна на асоциациите по ВиК на законови задължения в срок за разглеждане и съгласуване на проектите на бизнес планове на ВиК операторите и наличието на съдебни решения за отмяна на решения на КЕВР поради неизпълнение на действия на АВиК произтичащи от ЗВ. В писмото е предложено да се обсъди необходимостта от изменения на действащата нормативна уредба, въз основа на които Комисията да изготви нормативните и регулаторни изисквания за следващия регулаторен период 2022-2026 г. Изразена е готовността на КЕВР да взема участие в работни срещи като изпраща свои представители в зависимост от съответната тематика след предварителна покана.

3. КОНТРОЛ

Планови проверки на ВиК оператори

КЕВР ежегодно следи и анализира постигнатите нива на показателите за качество на предоставяните ВиК услуги в страната, както въз основа на изготвяните и представяни в Комисията годишни отчетни доклади на ВиК операторите, така и чрез планови проверки, съгласно чл. 23 от ЗРВКУ.

Приетите нови наредби за регулиране на качеството и цените на ВиК услугите поставят нови изисквания както към ВиК операторите, така и към Комисията. Особено голям фокус е отреден на качеството на информацията, предоставяна от дружествата, като на КЕВР е вменено и ново задължение освен да оценява постигнатите резултати за подобрене на качеството на ВиК услугите, но и да оценява качеството на предоставяната информация. В тази връзка в своите указания по прилагането на новите наредби за регулаторен период 2017-2021 г. Комисията заложи конкретни изисквания към дружествата, включително:

- Създаване от дружествата на регистри и бази данни (конкретно посочени в указанията);
- Внедряване от дружествата на стандарти за системи за управление БДС EN ISO 9001:2008, БДС EN ISO 14001:2004, BS OHSAS 18001:2007;
- Създаване и поддържане от дружествата на интернет страница на български език, както и поддържане на 24 часова телефонна линия за връзка с потребители;
- Внедряване на правила за Единна система за регулаторна отчетност, включително и предоставяне на одиторски доклад за тяхното прилагане.

С решение по т. 4 от Протокол № 5 от 17.01.2019 г. Комисията прие на основание чл. 38, ал. 1 от Методиката за осъществяване на контролните правомощия на Комисията по Закон за енергетиката (ЗЕ) и ЗРВКУ, график и програма за извършване на планови проверки през 2019 г. на дейността на 20 ВиК оператори, имащи обособени територии по смисъла на Закона за водите и имащи одобрени бизнес планове за регулаторен период 2017-2021 г.

В одобрената програма отново бе включена проверка на състоянието на регистрите и бази данни, изискуеми съгласно Указания НРКВКУ, включително налични официални политики и процедури, проверка на направената оценка на качеството на информацията.

В рамките на плановите проверки през 2019 г. бе включена и проверка на изпълнени обекти от инвестиционна и ремонтна програма (техническа документация, начин на отчитане на разходите), както и проверка на новопридобити активи през 2018 г., за чиято експлоатация в бизнес плана са включени разходи в коефициент Qp. Извършена бе и детайлна проверка на начина на водене на ЕСРО, включително проверка на начално и крайно салдо и обороти по сметка 207, на начина на отчитане и осчетоводяване на проверени обекти от инвестиционната и ремонтната програма, начина на водене и отчитане на амортизационни планове, разпределение на оперативни разходи, проверка на първични счетоводни документи и проверка на прилагането на утвърдените цени на ВиК услуги чрез представяне на фактури на произволно избрани потребители по категории. За констатираните нарушения при прилагането на утвърдените цени на съответните дружества са съставени актове за установени административни нарушения. В програмата е включена и проверка на прилагането на Механизъм за гарантиране на инвестициите във ВиК сектора, който следва да е въведен във връзка с Тематично предварително условие 6.1. за Европейски структурни и инвестиционни фондове 2014-2020,

За извършените проверки са съставени двустранни констативни протоколи, в които е описана фактическата обстановка за обекта на проверката, които са връчени на представителите на съответните ВиК оператори. Работните групи са изготвили доклади за извършените проверки, които след изтичане на регламентирания срок за представяне на становища от дружествата, са разгледани и одобрени от Комисията на закрити заседания, както следва:

ВиК оператор	Решение за одобряване на БП	Доклад от проверката е приет с решение на КЕВР:
"ВиК" ООД, гр. Монтана	БП-Ц-14 / 09.08.2017 г.	Протокол №171/03.10.2019 г., т. 4
"В и К - Видин" ЕООД, гр. Видин	БП-Ц-5 / 22.05.2018 г.	Протокол №171/03.10.2019 г., т. 5
"В и К" ЕООД, гр. Плевен	БП-Ц-10 / 25.10.2018 г.	Протокол №177/23.10.2019 г., т. 6
"В и К" ЕООД, гр. Добрич	БП-Ц-1 / 28.02.2018 г.	Протокол №177/23.10.2019 г., т. 7
"ВиК" ООД, гр. Силистра	БП-Ц-7 / 09.06.2017 г.	Протокол №178/24.10.2019 г., т. 2
"ВиК" ООД, гр. Шумен	БП-Ц-15 / 25.09.2017 г.	Протокол №178/24.10.2019 г., т. 3
"ВиК" ООД, гр. Варна	БП-Ц-3 / 28.4.2017 г.	Протокол №207/28.11.2019, т. 2
"ВиК" ЕООД, гр. Ямбол	БП-Ц-21 / 30.11.2017 г.	Протокол №207/28.11.2019, т. 3
"В и К - Йовковци" ООД, гр. В. Търново	БП-Ц-7 / 19.07.2018 г.	Протокол №215/05.12.2019, т. 4
"ВиК" ООД, гр. Сливен	БП-Ц-16 / 25.09.2017 г.	Протокол №219/12.12.2019 г., т. 9
"В и К" ЕООД, гр. Благоевград	БП-Ц-12 / 29.11.2018 г.	Протокол №219/12.12.2019 г., т. 10
"ВиК" ООД, гр. Русе	БП-Ц-10 / 26.07.2017 г.	Протокол №219/12.12.2019 г., т. 11
"ВиК" ООД, гр. Кърджали	БП-Ц-9 / 26.07.2017 г.	Протокол №230/18.12.2019 г., т. 11
"ВиК" ЕООД, гр. Смолян	БП-Ц-2 / 26.4.2017 г.	Протокол №230/18.12.2019 г., т. 12
"ВиК" ООД, гр. Враца	БП-Ц-22 / 30.11.2017 г.	Протокол №230/18.12.2019 г., т. 13

"В и К" ООД, гр. Габрово	БП-Ц-9 / 28.09.2018 г.	Протокол №230/18.12.2019 г., т. 14
"ВиК" ЕООД, гр. Пловдив	БП-Ц-6 / 09.06.2017 г.	Протокол №238/23.12.2019, т. 4
"ВиК " ООД, гр. Перник	БП-Ц-13 / 09.08.2017 г.	Протокол №238/23.12.2019, т. 5
"ВиК" ЕАД, гр. Бургас	БП-Ц-20 / 30.11.2017 г.	Протокол №4/09.01.2020, т. 1
"Софийска вода" АД, гр. София	БП-Ц-1 /29.03.2017 г.	Протокол №10/17.01.2020, т. 1

Протоколите от закритите заседания, включващи докладите на работните групи и проведените на заседанието дискусии и изказвания са публикувани на интернет страницата на КЕВР и са достъпни за преглед от заинтересованите лица.

Резултатите от проверките показваха, че голяма част от дружествата са започнали да предприемат необходимите мерки за внедряване и/или допълване на необходимите регистри и бази данни, както и създаване на официални правила и процедури за тяхната поддръжка. Въпреки това обаче са необходими фокусирани и целенасочени усилия за да се постигне сигурност и надеждност на събираната и обработвана информация от страна на дружествата.

Проверка на налични регистри и бази данни;

Съгласно т. 83 от Указания НРКВКУ, ВиК операторът въвежда и поддържа следните системи и регистри: *Регистър на активи; Географска информационна система (ГИС); Регистър на аварии; Регистър на лабораторни изследвания за качеството на питейните води; Регистър на лабораторни изследвания за качеството на отпадъчните води; Регистър на оплаквания от потребители; Регистър за утайките от ПСОВ; Регистър на водомерите на СВО (средства за измерване); Система за отчитане и фактуриране и Счетоводна система.*

Съгласно т. 3д от Указания НРКВКУ, Регистър е електронна база данни, която:

- е изградена по единна методология;
- съдържа достоверна информация, която може да се потвърди с документи;
- се актуализира своевременно;
- се съхранява по леснодостъпен начин съдържащата се в нея информация;
- дава възможност за генериране на справки за всяко вписано обстоятелство.

Така предвидените регистри следва да предоставят достоверна и надеждна информация за ключови параметри от дейността на ВиК операторите – активи, аварии, лабораторни изследвания, оплаквания на потребители, утайки от ПСОВ, водомери на СВО, фактурирани количества и счетоводни данни. Дигиталните регистри следва да са специализирани софтуерни системи, които по надежден начин да защитават въведената в тях информация срещу последващи нерегламентирани корекции и/или манипулации, да могат да генерират справки и отчети във всеки момент на проверка, които да са съпоставими с представени официални отчети и да могат да бъдат потвърдени с данни от първични източници (протоколи, фактури, чертежи и други).

В рамките на извършените проверки са проверени и описани всички налични дигитални регистри, изискуеми съгласно Указания НРКВКУ, като са описани техните

Общи характеристики – описание на използвания софтуер, начин на достъп до софтуера (потребителски имена и пароли) и въвеждане на данни, наличие на официална заповед на управителя/изпълнителния директор за въвеждане на регистъра, наличие на процедура за начина на поддържане, защита от изтриване на информация, съхраняване на записи за извършени промени, съхранение на данните на корпоративен сървър и тяхното регулярно архивиране, възможност за генериране на справки и други;

Специализирани характеристики – подробно описание на поддържаната информация в регистрите, като за всеки конкретен регистър са изследвани съответните специфични параметри, които би следвало да се поддържат от дружеството;

Проверка на данни – съпоставяне на представени отчетни данни с генерирани отчети в момента на проверката.

Въз основа на извършените проверки са направени констатации и са дадени препоръки за всеки отделен регистър, изискуем съгласно Указания НРКВКУ.

Съгласно т. 84 от Указания НРКВКУ, ВиК операторът въвежда и поддържа следните бази данни (БД): *БД с измерените количества вода на вход ВС; БД за контролни разходомери и логери; БД за изчисляване на неизмерената законна консумация; БД за изразходваната електрическа енергия; БД с измерените количества вода на вход ПСПВ; БД с измерените количества вода на вход ПСОВ; БД за сключени и изпълнени договори за присъединяване; БД с длъжностите и задълженията на персонала на ВиК оператора.*

В рамките на извършените проверки са проверени и описани всички налични електронни БД, изискуеми съгласно Указания НРКВКУ, като са описани техните:

Общи характеристики – описание на наличната БД, наличие на официална заповед на управителя/изпълнителния директор за въвеждане на БД, наличие на процедура за начина на поддържане, защита от изтриване на информация, съхраняване на записи за извършени промени, съхранение на данните на корпоративен сървър и тяхното регулярно архивиране, възможност за генериране на справки и други;

Специализирани характеристики – подробно описание на поддържаната информация в БД, като за всяка конкретна БД са изследвани съответните специфични параметри, които би следвало да се поддържат от дружеството;

Проверка на данни – съпоставяне на представени отчетни данни с генерирани отчети в момента на проверката.

Въз основа на извършените проверки са направени констатации и са дадени препоръки за всяка отделна БД, изискуема съгласно Указания НРКВКУ.

Оценка на качеството на информация:

Съгласно чл. 34., ал. 1 от НРКВКУ, Комисията оценява качеството на информацията за всяка променлива на показателите за качество и свързаната с нея допълнителна информация по отношение на специфичните обстоятелства за осъществяване на дейността, като използва система за оценка с 4 нива (добро, средно, лошо и липса на информация).

Съгласно т. 66 от Указания НРКВКУ, четирите нива за оценка на качеството на информацията, съдържаща се в отчетните доклади, се определят за всеки отделен показател за качество с оценка 1 (Добро качество), 2 (Средно качество), 3 (Лошо качество) и 4 (Липсва информация).

Въз основа на наличието и състоянието на внедрените регистри и бази данни, техните технически характеристики, наличните в тях данни, както и наличието на официални политики и процедури за внедряване и поддържане, от страна на Комисията е извършена проверка на качеството на информация на променливите, участващи в изчисляване на показателите за качество на ВиК услугите. В случаите, в които представената от ВиК оператора оценка не съответства на изискванията на Комисията, същата е изменена.

Подробна индивидуална информация за всеки ВиК оператор, включваща внедрени регистри и бази данни, наличие на процедури и правила за работа, представени от дружеството, оценки на качеството на информация и последващите

оценки на КЕВР, е представена в Приложение 3 на Сравнителен анализ на ВиК сектора за 2018 г., приет с решение на КЕВР по т. 6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г.

Разходи за нови обекти или дейности, включени в коефициент Qp:

В съответствие с чл. 29, ал. 4 от НРЦВКУ, дружествата, с одобрени от КЕВР бизнес планове за 2018 г., са представили в Комисията през 2019 г. отчетни доклади за тяхното изпълнение, включително информация за отчетените разходи за нови обекти или дейности, за чиято експлоатация в бизнес плана са включени разходи в коефициент Qp. През 2019 г. Комисията е извършила проверки на новопридобити активи през 2018 г. за тези дружества, за чиято експлоатация в бизнес плана са включени разходи в коефициент Qp, включително: наличие на досие на обекта (техническа документация - съгласувани работни проекти, протоколи от изпитване, екзекутивни чертежи, количествени сметки, протокол за вложен труд, други); начина на отчитане и осчетоводяване на избрани новопридобити активи; първични счетоводни документи, включително договори за назначаване на персонал, за външни услуги и други, за оперативни разходи, които са в резултат на осъществяване на нови дейности и/или експлоатация и поддръжка на нови активи (разходи, включени в коефициент Qp).

В резултат от извършените проверки са изяснени и съпоставени одобрените в бизнес плановите разходи, включени в коефициент Qp за конкретни нови обекти или дейности и действително извършените разходи за съответните нови обекти или дейности.

Информацията от извършените планови проверки е използвана при постановяване на Решение № Ц-37 от 23.12.2019 г. за изменение на одобрените цени на ВиК услуги за 2020 г.

Отчетени инвестиции през 2018 г.:

Считано от новия регулаторен период 2017-2021 г., след влизане в сила на новите наредби за регулиране на цените и качеството на ВиК услугите, КЕВР дава възможност за целите на ценообразуването на ВиК услугите да се включват разходи за амортизации на публични ВиК активи в цените на ВиК услугите, с които да се финансират инвестиции в публичните ВиК активи, както и изплащането на главници на инвестиционни заеми, взети от ВиК операторите за инвестиции в публични ВиК активи.

През 2019 г. КЕВР извърши подробна проверка на отчетените от ВиК операторите инвестиции през 2018 г. Информация за изпълнението на одобрените инвестиции в публични и собствени ВиК активи за тези дружества е представено в Приложение 2 Индивидуални раздели за ВиК оператори с одобрени бизнес планове през 2017 г. и 2018 г. Сравнителен анализ на ВиК сектора за 2018 г., приет с решение на КЕВР по т. 6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г.

В рамките на проверките са изискани досиета на общо 635 обекти от инвестиционните програми, и 510 обекти от ремонтните програми на проверените дружества, избрани на случаен принцип (като са изисквани обекти от основни категории и направления). Информация за извършените проверки и направените констатации е представена в следващата таблица:

№ по ред	В и К оператор	Инвестиционна програма		Ремонтна програма	
		бр. проверени обекти	констатации	бр. проверени обекти	констатации
1	"ВиК" ООД, гр. Монтана	36	Не поддържа необходимите технически документи. Поддържа изискуемата информация за вложени материали, труд и други разходи.	17	Не поддържа изискуемите технически документи.

2	"ВиК - Видин" ЕООД, гр. Видин	36	Не поддържа необходимите технически документи	33	Поддържа необходимите технически документи за проверените обекти от ремонтната програма; за линейните обекти липсва екзекутивна документация.
3	"ВиК" ООД, гр. Сливен	25	Не поддържа всички необходими технически документи. За линейните обекти липсват одобрени инвестиционни проекти или екзекутивна документация. Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи.	18	Поддържа изискуемите технически документи. Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи.
4	"ВиК" ЕООД, гр. Ямбол	17	Поддържа необходимите технически документи, вкл. екзекутивни чертежи. Поддържа изискуемата информация за вложени материали, труд и други разходи.	19	Поддържа изискуемите технически документи, с изключение на схеми/скици.
5	"ВиК" ООД, гр. Русе	28	Не поддържа необходимите технически документи. За линейните обекти липсват одобрени инвестиционни проекти или екзекутивна документация. Поддържа изискуемата информация за вложени материали, труд и други разходи.	19	Не съставя екзекутиви за обектите от ремонтната програма, изпълнени с вътрешен ресурс. Подобни пропуски са установени при планова проверка през 2018 г., но дадените препоръки не са изпълнени.
6	"ВиК" ООД, гр. Силистра	42	Поддържа необходимите технически документи, включително и екзекутивни чертежи и схеми. Поддържа изискуемата информация за вложени материали, труд и други разходи.	42	Поддържа изискуемите технически и счетоводни документи.
7	"ВиК" ООД, гр. Враца	22	Не поддържа всички необходими технически документи. За линейните обекти липсва екзекутивна документация.	13	Поддържа изискуемите икономически документи, но не поддържа всички необходими технически документи (включително екзекутивни чертежи /схеми).
8	"ВиК" ЕООД, гр. Плевен	14	Поддържа изискуемата техническа и икономическа информация.	17	Поддържа изискуемите технически и икономически документи.
9	"ВиК" ЕООД, гр. Благоевград	17	Не поддържа всички необходими технически документи. Поддържа изискуемата информация за вложени материали, труд, външни услуги и други разходи.	14	Поддържа изискуемите технически документи.
10	"ВиК - Шумен" ООД, гр. Шумен	28	Поддържа необходимата техническа документация.	33	Поддържа изискуемите технически документи.
11	"ВиК - Добрич" АД	25	Не поддържа необходимите технически документи. Не капитализира всички съпътстващи разходи при рехабилитацията/ изграждането на дълготраен актив.	17	Не поддържа изискуемите технически документи. Липсват екзекутивни чертежи.
12	"ВиК - Йовковци" ООД	32	Поддържа необходимите технически документи.	22	Поддържа изискуемите технически документи. Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи.
13	"ВиК" ООД, гр. Габрово	28	Поддържа необходимите технически документи. Капитализира всички съпътстващи разходи при рехабилитацията/ изграждането на дълготраен актив, с изключение на разходите за труд при монтаж на помпи и приходни водомери.	18	Не поддържа изискуемите технически документи. Не поддържа във всички досиета на обекти информация за вида и количеството на извършената работа и вложени материали.
14	"ВиК-Варна" ООД, гр. Варна	43	Поддържа необходимите технически документи. Капитализира всички съпътстващи разходи при рехабилитацията/ изграждането на дълготраен актив, но при дейности по монтаж на разходомери, приходни водомери, помпи и др. не капитализира разходите за труд, а само за материали.	24	Поддържа изискуемите технически документи.

15	"ВиК" ООД, гр. Перник	25	Поддържа всички необходими технически документи. За линейните обекти липсват одобрени инвестиционни проекти или екзекутивна документация. Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи.	19	Поддържа изискуемите технически документи, с изключение на схема/скица за линейните обекти.
16	"ВиК" ЕАД, гр. Бургас	63	Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи, но при някои обекти липсват скици, екзекутивни чертежи и др.	46	Поддържа информация за вложени материали, труд и други разходи, с изключение на чертежи/скици.
17	"ВиК" ООД, гр. Кърджали	33	Поддържа технически и счетоводни документи, включително чертежи и екзекутиви за линейните обекти. Капитализира всички съпътстващи разходи при рехабилитацията/изграждането на дълготраен актив.	48	Поддържа технически и счетоводни документи за проверените обекти от ремонтната програма, с изключение на чертежи и скици за линейните обекти. Поддържа информация за вложени материали, труд, социални осигуровки и други материали.
18	"ВиК" ЕООД, гр. Смолян	38	Поддържа необходимите технически документи, с изкл. на чертежи/екзекутиви за линейните обекти. Капитализира всички съпътстващи разходи при рехабилитацията/изграждането на дълготраен актив.	28	Поддържа технически и счетоводни документи, с изключение на чертежи и скици за линейните обекти. Поддържа информация за вложени материали и труд.
19	"Софийска вода" АД	40	Поддържа изискуемите технически и счетоводни документи.	36	Поддържа изискуемите технически и икономически документи.
20	"ВиК" ЕООД, гр. Пловдив	43	Не всички обекти от инвестиционната програма съдържат необходимата техническа документация. ВиК операторът отнася към стойността на капиталовите обекти всички свързани разходи: вложени материали, труд, външни услуги и други.	27	Поддържа информация за вложени материали, външни услуги, възнаграждения и осигуровки.
Общо проверени обекти		635	Обекти от инвестиционната програма	510	Обекти от ремонтната програма

Прилагане на правилата на Единна система за регулаторна отчетност (ЕСРО):

Към момента на проверката не всички дружества са създали разходни центрове или проектни кодове по инвестиционни направления, по които да се отнасят изградените активи, в съответствие с принципите на ЕСРО. Все още не всички ВиК оператори поддържат информация за вложен труд и не всички дружества включват в размера на инвестициите всички разходи, свързани с придобиване, изграждане и основен ремонт на дълготрайните активи, разходи за вложения труд и осигуровки, механизация и автотранспорт.

Все още не всички ВиК оператори са създали аналитични сметки за текущо счетоводно отчитане на оперативни ремонти, съгласно структурата на ремонтната програма, не се отчита вложения труд и механизация.

Въз основа на изискани досиета на конкретни изпълнени обекти от инвестиционната и ремонтната програма е установено, че не всички дружества поддържат пълни досиета на извършените строително-монтажни дейности, включително екзекутивни чертежи и скици, количествено-стойностни сметки, данни за вложен труд и механизация и други.

Доколкото в сключените между АВиК и регионалните ВиК оператори договори по реда на ЗВ няма въведени конкретни изисквания за реда и начина на отчитане на извършените от дружествата инвестиции и доколкото дружествата прилагат различни счетоводни практики за отчитане на инвестициите в публични активи (отчитане като нематериални активи или отчитане като текущи разходи за строителство), се очаква

отделните ВиК дружества да представят по различен начин извършените инвестиции в публични активи към съответните асоциации по ВиК. Отчетните инвестиции от дружествата към АВиК и към КЕВР също ще се различават.

Към момента единственият стандарт на национално ниво за разделението и отчитането на капиталовите и оперативните разходи за поддръжка, подмяна и изграждане на нови публични активи са правилата на КЕВР за водене на ЕСРО. В този смисъл е от изключително важно значение всички дружества да ги въведат и прилагат съгласно указанията на Комисията.

Прилагане на утвърдените цени на ВиК услуги:

При осъществяване през 2019 г. планови проверки на дейността на 20 ВиК дружества, от страна КЕВР бе извършен контрол по прилагането на утвърдените от Комисията цени на ВиК услуги чрез представяне на фактури на произволно избрани потребители по категории.

За следните ВиК оператори: „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Враца; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Русе; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Габрово и „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас се констатира, че са предоставяли услугата „пречистване на отпадъчните води“ на обществени, търговски и др. потребители, приравнени към битовите по цени за „промишлени и други стопански потребители“ със степен на замърсеност 1, а не по цената, утвърдена от КЕВР за битови потребители и приравнени към тях.

В периода на проверката дружествата не са представили документите, доказващи принадлежността на тези потребители към промишлени и други стопански потребители със степен на замърсеност 1, в съответствие с т. 12.2. от Указания НРЦВКУ - сключен договор с потребителя по Наредба № 7 от 14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места.

На тези ВиК оператори е дадена препоръка да преразгледат задълженията, за периода от 01.01.2018 г. до 31.12.2018 г. и приложат утвърдените с Решение № Ц-34/15.12.2017 г. на КЕВР цени, като услугата „пречистване на отпадъчните води“ бъде фактурирана по цена за битови и приравнени към тях потребители.

За изпълнението на тази препоръка КЕВР ще осъществи последващ контрол - съгласно чл. 21, ал.5 от ЗРВКУ.

Информирание на заинтересованите лица за резултати от плановите проверки, извършени през 2019 г.:

В Сравнителен анализ на ВиК сектора за 2018 г., приет с решение на КЕВР по т. 6 от Протокол № 238 от 23.12.2019 г., е представена подробна информация за извършените проверки, включително протоколите от закрити заседания на Комисията, на които са разгледани и приети докладите на работните групи (протоколите са публично достъпни на интернет страницата на КЕВР).

След приключване на плановите проверки през 2019 г. е изпратена подробна информация до всички дружества с копие до МРРБ и браншови организации с писмо изх. № В-17-00-3 от 20.01.2020 г., и синтезирана информация до МРРБ и всички областни управители и председатели на асоциации по ВиК с писмо изх. № В-07-00-5 от 20.01.2020 г.

МРРБ и областните управители и председатели на АВиК са информирани за направени констатациите за проблеми във ВиК сектора към края на 2018 г., както следва:

1. ВиК операторите все още не са внедрили и не поддържат всички изискуеми

регистри и бази данни, както и все още липсват процедури за обработката на информация. Липсата на надеждни и достоверни информационни източници влошава качеството на стопанисване на ВиК системите и предоставяне на ВиК услуги, и намалява достоверността на отчитаните резултати;

2. Не при всички ВиК оператори процедурата за изпълнение на дейностите по присъединяване на потребители към ВиК системите, е в съответствие с действащата нормативна уредба (ЗУТ и Наредба №4/2004 г.);

3. При присъединяване на имоти към ВиК системите част от дружествата изискват от потребителите заплащане на стойността на строително-монтажните работи за изграждане на нови сградни ВиК отклонения, които са елементи на техническата инфраструктура, публична общинска собственост и не следва да се заплащат от потребителите.

4. ВиК дружествата които доставят вода на други ВиК оператори или поддържат отделни водоснабдителни системи за доставяне на вода с непитейни качества не са осигурили необходимото измерване, с оглед коректна отчетност;

5. В чести случаи ВиК операторите не създават досиета на обектите от инвестиционна и ремонтна програми с включени: съгласувани инвестиционни проекти и/или екзекутивна документация, протоколи за установяване на извършени СМР и работни карти. При отчитане на изпълнените обекти не се спазва структурата на инвестиционната и ремонта програма от одобрените бизнес планове;

6. Голяма част от проверените ВиК оператори не са открили специални инвестиционни банкови сметки във връзка с изискването за прилагане на Механизъм за реинвестиране на част от приходите и не отделят от приходите си съответния размер на включените в цената амортизационни отчисления и възвръщаемост, които следва да се изразходват целево за извършването на капиталови разходи;

7. Не всички ВиК оператори са създали разходни центрове или аналитични подсметки по услуги и инвестиционни направления в съответствие с инвестиционната програма от одобрените бизнес планове;

8. Отчетени са нарушения на правилата на ЕСРО – например неправилно отчитане за регулаторни цели на Право на ползване на публични активи като собствен актив, неправилно разпределение на преки дълготрайни активи и активи за административна и спомагателна дейност;

9. Констатира се, че като оперативни разходи са отчетени капиталови разходи (разходи за монтаж на приходни водомери) и дълготрайни активи - ММП под прага на същественост съгласно счетоводната политика;

10. Констатирано е, че за някои битови и обществени потребители (училища, детски градини, общини и др.) услугата пречистване на отпадъчни води е фактурирана по цена за промишлени и други стопански потребители със степен на замърсеност, вместо по цена за битови и приравнени към тях потребители.

В Комисията не е представена информация за предприети последващи действия от информираните институции в съответствие с контролните им правомощия по Закона за водите. Видно е, че част от проблемите (липса на внедрени регистри, липса на досиета на обекти от инвестиционна програма и неточното им отчитане, както и прилагане на по-високи цени за услугата пречистване на отпадъчни води за битови и обществени потребители) са вече констатирани през предходната година, и компетентните органи са вече информирани за това, но констатираните практики не са преустановени.

Извънредни проверки на ВиК оператори

През 2019 г. са извършени извънредни проверки на ВиК оператори, които доставят вода до водоснабдителните системи на други ВиК дружества:

"Водоснабдяване и канализация" ООД, гр. Монтана

През м. януари 2019 г. е извършена проверка на "Водоснабдяване и канализация" ООД, гр. Монтана във връзка с искане за преразглеждане на цена за услугата „Доставяне на вода на друг ВиК оператор – „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Враца“, поради намалено потребление от страна на дружеството. Докладът от проверката е приет с решение на КЕВР по т. 15 от Протокол №66 от 18.04.2019 г. с което са дадени препоръки на ВиК дружеството за представяне на информация и документи удостоверяващи наличие на измерване и съответствие на монтираните разходомери със съответните нормативни изисквания; както и препоръки за прилагане правилата на ЕСРО включително разпределяне на преки разходи, и разходи за административна и спомагателна дейност между услуги и системи.

Водоснабдяване и канализация" АД, гр. Ловеч

През м. февруари 2019 г. извършена проверка на Водоснабдяване и канализация" АД, гр. Ловеч във връзка с внесен за одобрение бизнес план и ценово заявление, и получени възражения от „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Плевен и В и К - Стенето“ ЕООД, гр. Троян. Докладът от проверката е приет с решение на КЕВР по т. 14 от Протокол №66 от 18.04.2019 г. с което са дадени препоръки на ВиК дружеството за изготвянето на проекта на бизнес план по отношение разпределянето и планирането на разходи между основната система и системите за друг ВиК оператор.

Във връзка с постъпили жалби от потребители са извършени извънредни проверки, както следва:

„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник

Във връзка с постъпили жалби в комисията от потребител относно наводняване с отпадъчни води на мазето на имот в гр. Брезник срещу „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник, през м. март 2019 г. е извършена извънредна проверка на място. С решение № Ж - 323/ 28.06.2019 г. Комисията е дала задължителни указания на ВиК оператора да подмени сградното канализационно отклонение към имота на жалбоподателя, като в 14-дневен срок от получаване на решението представи в Комисията за енергийно и водно регулиране техническо решение за начина, по който ще бъдат осъществени строително-монтажните работи; да извърши обследване с видеозаснемане на съществуващия уличен канал, към който е присъединен имота на жалбоподателя и да набележи мерки с конкретни срокове за привеждането му в съответствие с нормативните изисквания, за което да уведоми Комисията за енергийно и водно регулиране и Асоциацията по ВиК, гр. Перник. В рамките на определения от КЕВР срок, ВиК операторът е представил информация за предприетите действия, а именно изграждане на ново СКО към имота на жалбоподателя, с което проблемът със съществуващия теч е решен.

„Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас

Във връзка с постъпили жалби в Комисията относно отказ на „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас да присъедини имот в к.к. „Слънчев бряг-запад“, общ. Несебър към ВиК мрежите в комплекса, през м. април 2019 г. е извършена извънредна проверка на място. С решение № Ж - 302/19.06.2019 г. Комисията е прекратила образувното административно производство поради неоснователност в частта, касаеща

присъединяване на имота към водопроводната мрежа в района и поради липса на компетентност в частта присъединяване на имота към канализационната мрежа в района.

4. РАЗВИТИЕ НА ПАЗАРА НА ВИК УСЛУГИТЕ

Съгласно §14, ал. 1 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (обн. - ДВ, бр. 103 от 2013 г., изм. и доп. - ДВ, бр. 58 от 2015 г.), *настоящият регулаторен период по смисъла на чл. 10, ал. 1 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги се удължава до 31 декември 2016 г. Следващият регулаторен период започва от 1 януари 2017 г.*

С Постановление № 8 от 18.01.2016 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.), с което са приети НРКВКУ и НРЦВКУ, изрично е посочено, че двете наредби се прилагат за *регулаторния период, започващ от 1 януари 2017 г.* Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ регулаторният период е с продължителност от пет години. Горните нормативни изисквания ясно са определили, че регулаторният период има начална дата (01.01.2017 г.) и продължителност (5 години), респективно обхваща периода 2017–2021 г. Именно в тази връзка и приетите през 2016 г. указания на КЕВР по прилагане на наредбите към ЗРВКУ са за регулаторен период 2017-2021 г.

Съгласно разпоредбите на чл. 1, ал. 3 от НРЦВКУ, указанията на Комисията по прилагане на наредбата *се дават преди началото на регулаторния период, за който се прилагат.* В тази връзка Комисията няма нормативни правомощия да измени указанията по прилагане на НРЦВКУ, във връзка със забавянето при одобряването на бизнес планове и ценовите заявления на ВиК операторите за регулаторен период 2017-2021 г. Същевременно това забавяне е свързано с редица факти и обстоятелства извън възможностите за влияние на КЕВР.

С оглед на гореизложеното КЕВР не е имала възможност да одобри бизнес планове на горепосочените дружества преди изтичане на 2019 г., която е третата година от нормативно определения регулаторен период 2017-2021 г. Това обстоятелство следва да бъде съобразено при одобряване на бизнес плана и утвърждаване и одобряване на цени на ВиК услуги. В тази връзка, в случай че нормативните изисквания бъдат изпълнени и горепосочените ВиК оператори представят бизнес планове, отговарящи на всички изисквания през 2020 г., КЕВР следва да утвърди цени на ВиК услуги, предоставяни от съответните дружества за 2020-2021 г., съобразно бизнес плана.

Предстои Комисията да разгледа и одобри бизнес планове на регионални ВиК оператори в областите **Търговище, Хасково и Кюстендил**, в които са настъпили промени в границите на обособените територии, и страните са уредили своите взаимоотношения със сключени допълнителни споразумения към договорите по ЗВ, след като ВиК операторите представят своите изменени бизнес планове изготвени в съответствие с нормативните изисквания и указанията на Комисията.

Към момента Комисията не може да стартира разглеждането на бизнес планове на:

- **„Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД, гр. Пазарджик** – поради настъпили промени в границите на обособената територия, които не са отразени в сключения в последствие договор по ЗВ, и до момента няма сключен анекс, а новоприсъединените общини изявяват желание да напуснат асоциацията по ВиК;

- **„Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Исперих и „ВКС“ ЕООД, гр.**

Пещера – поради липса на сключени договори по ЗВ със съответните асоциации по ВиК, поради което дружествата не отговарят на изискванията на чл. 198о, ал. 5 от ЗВ;

- **„ВиК -Батак“ ЕООД, „ВКТВ“ ЕООД, гр. Велинград, „ВКТВ“ ЕООД, гр. Ракитово, „Увекс“ ЕООД, гр. Сандански** – поради липса на учреден орган по чл. 198б, т. 2 от ЗВ, който следва да сключи договор с избраните дружества и да съгласува бизнес плановете им;

- **„ВиК-Белово“ ООД** – поради липса на яснота за редът който следва да се прилага по чл. 198б от ЗВ, респективно кой е органът който следва да съгласува бизнес плана на дружеството.

ПЕРСПЕКТИВИ

Съгласно чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, *ВиК операторите разработват бизнес планове за 5-годишни периоди, които съдържат производствена, ремонтна, инвестиционна и социална програма, с техническа и икономическа част.* С разпоредбата на чл. 10, ал. 7 от ЗРВКУ законодателят е въвел изрично задължение за всички ВиК оператори да предоставят в Комисията бизнес плановете по чл. 10, ал. 1, не по късно от 6 месеца преди изтичането на последната година, съгласно действащия бизнес план. С изменението на § 14 от Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за водите (ЗИД на ЗВ), обнародвано в ДВ бр. 58 от 31.07.2015 г., новият петгодишен регулаторен период започва от 1 януари 2017 г.

С Постановление № 8 от 18.01.2016 г. на Министерския съвет (обн. ДВ, бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.) са приети Наредба за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги (НРКВКУ) и Наредба за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги (НРЦВКУ), които се прилагат за регулаторния период по чл. 10, ал. 1 от ЗРВКУ, започващ от 1 януари 2017 г., както и за следващи регулаторни периоди.

Горепосочените нормативни разпоредби показват ясно, че действащият регулаторен период е 2017-2021 г., а следващият регулаторен период следва да бъде 2022-2026 г., като ВиК дружествата трябва да представят в КЕВР проекти на своите 5-годишни бизнес планове до 30.06.2021 г. **В тази връзка КЕВР следва да започне подготовка на новия регулаторен период 2022-2026 г. още през 2020 г.**, доколкото Комисията трябва да издаде указания по прилагането на нормативната уредба за новия период и да определи индивидуални цели за нивата на показателите за качество, които ВиК операторите трябва да постигнат към 2026 г. Същевременно към момента има редица неизвестни, които ще затруднят или застрашат подготовката на новия регулаторен период.

1. Въпроси, които следва да бъдат съобразени при подготовката на новия регулаторен период:

1.1. Съгласно разпоредбите на §1, ал. 1, т. 1 от ДР на ЗРВКУ, *дългосрочните нива на показателите включват нивата на показателите за качество на предоставяната услуга за период 10 години.* В тази връзка определените с Наредба за регулиране на качеството на ВиК услугите (НРКВКУ, обн. ДВ бр. 6 от 22.01.2016 г., в сила от 22.01.2016 г.) дългосрочни нива на показателите за качество следва да бъдат достигнати до 2026 г. – последната година от следващия регулаторен период.

Отчетните данни на ВиК операторите за 2018 г. показват, че към момента нивата на редица показатели – общи загуби на вода (ПК4а и 4б), аварии по ВиК мрежите (ПК5

и 9), налягане във водоснабдителната система (ПК6), нива на покритие с услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчни води (ПК7а и 7б), оползотворяване на утайките от ПСОВ (ПК11в), рехабилитация на водопроводната мрежа (ПК11г), ефективност на водомерите на СВО (ПК12д и 12е), събираемост (ПК12г) и ефективност на персонала (ПК15а и 15б) са много далеч от определените дългосрочни нива, и за постигнато им ще са необходими значителни усилия от ВиК сектора.

Пряко свързано с този въпрос е и представената от МОСВ информация, че ЕК е започнала наказателна процедура за неизпълнение на изискванията на директива 91/271/ЕС за пречистване на отпадъчните води за агломерациите над 10,000 е.ж., като се очаква към тази процедура да се присъединят и неизпълненията за агломерациите между 2,000 – 10,000 е.ж. Постигането на целите на директивата е свързано с много големи инвестиции – съгласно публикуван в края на 2018 г. от МОСВ Доклад с програма за прилагане на изискванията на Директива 91/271/ЕИО (Доклад по чл. 17 от Директивата), през следващия регулаторен период 2022-2026 г. се предвижда да стартира строителство на обекти на обща стойност 1 838,7 млн. евро, за които не е предвидено финансиране от фондове на ЕС, няма данни откъде ще се финансират. За момента не е обявено дали са предвидени средства от държавния бюджет, а в действащите договори между АВиК и ВиК операторите не са предвидени ангажменти за дружествата да планират инвестиции в тази връзка.

Същевременно в договорите, с които е възложена експлоатацията на публичните ВиК системи и предоставянето на ВиК услуги по реда на ЗВ или ЗК не са предвидени изисквания към дружествата да осигурят съответствие с изискванията на директивите на ЕК; а КЕВР от своя страна не може да постави цели за нивата на показателите за качество на ВиК услугите, които ще доведат до надхвърляне на нивата на социална поносимост на цените на ВиК услугите.

1.2. Данните за средно-месечен доход на лице от домакинството предоставяни в КЕВР от НСИ, въз основа на които КЕВР изчислява социалната поносимост съобразно регламента в §1, ал. 1, т. 4 от Допълнителни разпоредби на ЗРВКУ довеждат до трайна тенденция одобрените цени на ВиК услуги да надхвърлят социалната поносимост в различни области на страната, като не е възможно да се правят прогнози за бъдещите тенденции на доходите.

Това застрашава изпълнението на одобрените бизнес планове, защото Комисията не може да утвърждава цени над границата на социална поносимост, а към момента липсват ясни разпоредби за чия сметка следва да се поемат признатите разходи за оперативна и капиталова поддръжка на ВиК мрежите в тези случаи.

Особено голям ще бъде рискът за ВиК операторите – бенефициенти по ОП „Околна среда 2014-2020“, които са взели заеми за да осигурят съ-финансиране на одобрените проекти. В тази връзка е видна необходимостта от изменения в действащото законодателство преди започването на следващия регулаторен период 2022-2026 г.

1.3. Същевременно процесът на повишаване на цените на ВиК услугите поставя все по-актуално въпроса за осигуряване на икономическа достъпност до ВиК услуги на бедните слоеве от населението, които съгласно чл. 3, ал. 2 от ЗРВКУ *са дейности от обществен интерес*, а съгласно ал. 1 от същата разпоредба *водата за питейно-битови нужди е основна жизнена потребност по смисъла на Закона за социалното подпомагане*.

Все още липсва информация как ще бъде приложен обявеният в началото на 2018 г. Механизъм за гарантиране на защитата на уязвимите потребители и/или

ползватели в контекста на стратегията за ВиК отрасъл, респективно как ще бъде осигурен достъпа до жизненоважни ВиК услуги за тези потребители преди началото на следващия регулаторен период 2022-2026 г.

1.4. Отрицателният прираст на населението и миграционните процеси довеждат до обезлюдяване на редица населени места, като същевременно постоянните разходи на ВиК операторите за поддръжка на ВиК системите нарастват. При прилагане на действащия подход за утвърждаване на цени изцяло зависещи от потреблението, това допълнително засилва увеличението на цените.

В публичните медии са отразени идеи на изпълнителната власт за нормативни изменения по отношение ценообразуването на ВиК услугите и въвеждане на фиксирани цени за достъп до ВиК услуги, но липсва яснота в какви срокове могат да се реализират необходимите законодателни промени така, че Комисията да регламентира и реализира подобен нов подход през следващия регулаторен период 2022-2026 г.

1.5. Асоциациите по ВиК не изпълняват законовите си задължения за съгласуване на бизнес плановете на ВиК операторите в сроковете по договори, което застрашава и/или удължава срока, в който КЕВР може да започне разглеждането на бизнес плановете по същество.

Този проблем е особено актуален, отчитайки влезли в сила решения № 1436 от 04.02.2019 г. по адм. д. № 6199/2018 г. и № 10477 от 05.07.2019 г. по адм. дело № 8759 от 2018 г. на Върховния административен съд (ВАС), с които ВАС е отменил решения на КЕВР за одобряване на 5-годишни бизнес планове на ВиК оператори поради факта, че в процеса на разглеждане и одобряване на бизнес плановете от Комисията по реда на ЗРВКУ са настъпили изменения в бизнес плановете, които е следвало повторно да бъдат съгласувани от съответните Асоциации по ВиК.

Към момента не е ясно как тези проблеми ще бъдат разрешени, дали това ще се случи в рамките на изготвянето на новия Закон за водоснабдяване и канализация, и как това ще бъде съчетано със сроковете, в които Комисията следва да изготви указания по прилагането на изменените нормативни изисквания за новия регулаторен период 2022-2026 г., ВиК операторите да подготвят проекти на бизнес планове, същите да бъдат разгледани и съгласувани от асоциациите по ВиК или общинските съвети, и да бъдат разгледани и одобрени от КЕВР преди 01.01.2022 г.

2. През 2020 г. предстои да бъде представен нов Закон за водоснабдяване и канализация.

На 25.01.2018 г. МРРБ, чрез публикувана информация на Портала за обществени консултации, организира обществена консултация в 30-дневен срок по предложение за изготвяне на проект на нов закон за ВиК отрасъла с работно заглавие Закон за водоснабдяването и канализацията. В публикуваната структура за закона се предвижда в същия да се обединят редица съществуващи нормативни актове, включително ЗРВКУ, ЗВ, части от други закони, и редица подзаконови нормативни актове. Публикувано бе и предложение за Механизъм за гарантиране на защитата на уязвимите потребители и/или ползватели в контекста на стратегията за ВиК отрасъл. Информация за резултатите от проведената обществена консултация не са обявени публично, нито е представена информация в КЕВР.

С писмо вх. № В-03-06-25 от 05.11.2019 г. МРРБ информира КЕВР за сформирана междуведомствена работна група във връзка с изработване на проект на Закон за водоснабдяване и канализация, и изпрати презентация с наименование „Концепция за

Закон за водоснабдяване и канализация“ от проведена на 10.10.2019 г. първа работна среща на групата, на която представители на КЕВР не са били поканени и не са взели участие. В Комисията липсва информация за проведена цялостна предварителна оценка на въздействието на проекта на новия закон, включително за проведени консултации със заинтересованите страни. До момента в КЕВР не е постъпила покана за участие в следваща среща на междуведомствената работна група.

На 13.12.2019 г. 44-то Народно събрание взе решение, съгласно което по т. 1: *В срок до 15 май 2020 г. министърът на регионалното развитие и благоустройството да подготви и обяви за обществено обсъждане проект на Закон за ВиК, който да гарантира дългосрочното решение на проблемите в сектора, в това число социална поносимост на цените на ВиК услугите и въвеждане на водни помощи, качество на услугите и осигуряване на допълнителни финансови инструменти за увеличение на инвестициите в сектора и повишаване на контрола по тяхното изпълнение*, а по т. 2: *Министърът на регионалното развитие и благоустройството да информира два пъти годишно – през юни и декември, Народното събрание за напредъка по изпълнението на Плана за действие за изпълнение на мерките към Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията за периода 2014 – 2023 г. и при необходимост да предложи на Министерския съвет актуализация на стратегията*. Решението е публикувано на интернет страницата на Народно събрание (<https://www.parliament.bg/bg/desision/ID/157271>).

Към края на 2019 г. в КЕВР не е постъпила информация как подготовката на новия Закон за водоснабдяване и канализация ще бъде съобразено с подготовката на новия регулаторен период 2022-2026 г.

Същевременно е важно да се уточни, че отчитайки спецификата на приетите от Министерски съвет нови наредби към ЗРВКУ не би било възможно действащият регулаторен период 2017-2021 г. (отчитайки факта, че предходният регулаторен период 2009-2013 г. беше двукратно удължен до края на 2016 г.), т.к. НРКВКУ и НРЦВКУ са изцяло съобразени с нормативно определеният 5-годишен срок на регулаторния период, и изискват от КЕВР предприемане на конкретни действия през всяка една от годините, както и отчитайки факта, че КЕВР не може да изменя указанията по прилагането на НРЦВКУ през текущия регулаторен период. **В тази връзка евентуалното удължаване на действащия регулаторен период ще доведе до невъзможност за КЕВР да упражнява регулаторните си правомощия през удължения период.**

3. Проект на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК.

Със Заповед № РД-14-02-504 от 05.06.2017 г., изменена и допълнена със Заповед № РД-14-02-542 от 16.06.2017 г. на министъра на регионалното развитие и благоустройството е сформирана Междуведомствена работна група във връзка с разработване и изпълнение на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК. Представител на КЕВР е включен в работната група като наблюдател, доколкото съгласно чл. 10, ал. 3 от Закона за енергетиката, при осъществяване на своите правомощия, Комисията е независима от изпълнителната власт.

Споразумение за предоставяне на консултантски услуги за разработване на Стратегия за финансиране, укрепване на регулаторния капацитет и повишаване ефективността на предоставяните услуги в отрасъл ВиК е подписано на 23.02.2016 г. между Министерството на регионалното развитие и благоустройството и Международната банка за възстановяване и развитие (Световна банка) в рамките на

проект „Подпомагане на ефективността, управлението и институционалния капацитет в отрасъл ВиК“ по Договор за безвъзмездна финансова помощ № Д-34-11 от 16.03.2016 г. и BG16M1OP002-1.003-0001-C01, одобрен за финансиране по приоритетна ос 1 „Води“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ (ОПОС).

Съгласно представена информация от изпълнителя по договор – Световна банка, докладът по разработването на Стратегия за финансиране на ВиК отрасъла има следните цели:

- да изследва и представи възможностите за финансиране на мерките, идентифицирани в Стратегията за развитие и управление на отрасъл ВиК в България за периода 2014-2023 г., свързани с доизграждането на ВиК инфраструктурата в страната за постигане на съответствие с националните и европейски екологични изисквания, както и експлоатацията и поддръжката на ВиК системите и съоръженията;

- да приложи каскадният подход, като проучи възможностите за постепенно увеличаване на вътрешно генерирания паричен поток, на частното и търговското финансиране, като същевременно бъдат сведени до минимум недостигът на финансиране и въздействието върху националния бюджет;

- да представи предизвикателствата, свързани с поносимостта на цените на ВиК услугите в България, предложи мерки за подпомагане на социално уязвимите домакинства и очертае възможностите за промяна в методологията за ценообразуване на ВиК услугите за устойчиво финансиране на отрасъла.

През ноември 2017 г. Световна банка представи Проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК. В Проекта на стратегия е оценен недостигът на финансиране в отрасъл ВиК и са предложени различни възможности за финансиране, както и мерки за увеличаване на паричните потоци на ВиК операторите чрез повишаване на тяхната ефективност, управление и контрол от страна на принципала (МРРБ).

В рамките на проекта са предложени и механизми за субсидиране на социално уязвимите групи, както и премахването на горната граница на цените на ВиК услугите, както и промени в договорите на дружествата с АВиК, с които да се изяснят нормативните и договорни отговорности на ВиК операторите по отношение постигането на съответствие с европейските изисквания. Предложени са и редица мерки за повишаване капацитета и ефективността на държавните ВиК оператори, както и за подобряване на контрола, упражняван от страна на принципала върху тяхната дейност.

На 13.12 2017 г. в рамките на съвместно заседание на Комисията по регионална политика, благоустройство и местно самоуправление и на Комисията по околната среда и водите в Народното събрание бе представен от МРРБ проект на Стратегия за финансиране на ВиК сектора. Протокол №16 от проведеното заседание е публикуван на интернет страницата на Народно събрание (<https://parliament.bg/bg/parliamentarycommittees/members/2589/steno/ID/4887>).

В отговор на запитване от страна на КЕВР за статута на проекта на Стратегия за финансиране на ВиК сектора и предвижданията за изпълнение на включените в документа мерки, МРРБ информира КЕВР с писмо вх. № В-03-06-26 от 26.02.2019 г., че този проект се използва като консултативен документ, няма статут на нормативен документ и неговото изготвяне не е свързано с изпълнение на заложили нормативни или други изисквания. **Същевременно прилагането на мерките предложени в проекта на стратегия биха имали ефект както върху подготовката на нов Закон за**

водоснабдяване и канализация, така и върху подготовката на следващия регулаторен период 2022-2026 г.

4. Ефект от изпълнение на проектите по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ върху следващия регулаторен период 2022-2026 г.

С писмо изх. № В-03-15-15 от 11.10.2019 г. КЕВР изиска информация от МОСВ за проектите, които ще бъдат финансирани по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС 2014-2020) с бенефициенти ВиК оператори – общо 15 дружества, включително „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас; „Водоснабдяване и канализация – Варна“ ООД, гр. Варна; „Водоснабдяване и канализация – Видин“ ЕООД, гр. Видин; „Водоснабдяване и канализация ООД, гр. Враца; „Водоснабдяване и канализация“ АД, гр. Добрич; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Кърджали; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник; „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Пловдив; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Русе; „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Силистра; „Водоснабдяване и канализация – Сливен“ ООД, гр. Сливен; „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД, гр. Шумен; „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Ямбол; „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Смолян.

В отговор с вх. № В-03-15-15 от 06.11.2019 г. МОСВ представя информация за общата стойност на строително-монтажните работи за всеки от обектите, включени в одобрените проекти чийто бенефициенти по ОПОС 2014-2020 са ВиК оператори, като обаче за дружествата „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас, „Водоснабдяване и канализация“ АД, гр. Добрич, „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД, гр. Шумен и „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Смолян не са представени данни.

С ново писмо изх. № В-03-15-15 от 09.12.2019 г. е изискано да се представи информация за стойността на безвъзмездната финансова помощ и стойността на собствено финансиране по години за всеки един от обектите, както и да се представи липсващата информация за горепосочените ВиК оператори.

В отговор с вх. № В-03-15-15 от 17.02.2020 г. МОСВ представя информация за ВиК операторите, с които Управляващият орган на ОПОС 2014-2020 към момента има сключени административни договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, а именно - „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Стара Загора, „ВиК“ ООД, гр. Кърджали, „Водоснабдяване и канализация – Сливен“ ООД, „ВиК – Варна“ ООД, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Ямбол, „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Перник, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Видин, „ВиК“ ООД, гр. Силистра, „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив, „ВиК“ Русе ООД, „Водоснабдяване и канализация“ ООД, гр. Враца, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Смолян. Представените справки съдържат информация за предвижданото изпълнение на проектите и очакваните разходи по години, включително стойността на безвъзмездната финансова помощ и стойността на собствено финансиране, която е предоставена официално от съответните ВиК оператори. В писмото се посочва, че проектните предложения на „Водоснабдяване и канализация“ ЕАД, гр. Бургас, „Водоснабдяване и канализация“ АД, гр. Добрич, „Водоснабдяване и канализация – Шумен“ ООД, гр. Шумен са в процес на оценка, поради което няма възможност да се предостави изисканата информация.

Представените данни за 12-те ВиК оператори – бенефициенти по програмата, показват, че само три дружества планират разходи през 2019 г. Въпреки че профилът на изпълнение на проектите по години е различен за отделните дружества, общите данни

показват сравнително равномерно разпределение на разходите за собствено съфинансиране от бенефициентите през периода 2020-2023 г. **При все това наличната информация все още не позволява на КЕВР да оцени ефекта от изпълнението на проектите по ОПОС 2014-2020 върху следващия регулаторен период.**

5. Прилагане на Механизъм за реинвестиране на част от приходите от ВиК услуги.

Съгласно Тематично предварително условие 6.1. за Европейски структурни и инвестиционни фондове 2014-2020, Действие №7, трябва да бъде въведен механизъм за обособяване на приходите на база пълна амортизация на активите, включително активи, финансирани от безвъзмездна помощ, които да бъдат използвани за реинвестиране във ВиК инфраструктура. Посочено е, че ще бъде изготвен механизъм за реинвестиране на приходите, включително и за активи, финансирани от безвъзмездна помощ, заедно с инструкция към ВиК операторите за реинвестиране на печалбата. Като отговорна институция е посочено МРРБ, която възлага на Световната банка в рамките на Споразумение за консултантски услуги да окаже подкрепа за прилагане на промените.

В раздел 8.9. от проект на Стратегия за финансиране на отрасъл ВиК, изготвен от Световната банка по възлагане на МРРБ, е посочена информация за предложението от Световната банка механизъм за реинвестиране на част от приходите (МРП), както следва: *„Компонентът МРП се определя като част от цената (в лева) за употребеното количество (в м³), така че общата годишна сума, „защитена“ от МРП се равнява на годишното инвестиционно предложение одобрено при ценообразуването. От регулаторна гледна точка, размерът на компонента МРП трябва да съответства на размера на амортизационните отчисления и възвръщаемостта, в зависимост от предложеното финансиране на капиталовата програма от ВиКО, включено в изчислението на цените“*. За реализирането на МРП се откриват специални инвестиционни сметки за всеки ВиК оператор, въвежда се контрол за изразходваните от тези сметки средства за инвестиции, а отчитането на дейностите, свързани с МРП, се извършва на тримесечие и в годишен доклад.

През 2018 г. КЕВР изиска, но не получи от МРРБ информация за годишните доклади за отчитане на дейностите свързани с Механизъм за реинвестиране на част от приходите за ВиК операторите, имащи одобрен бизнес план за регулаторен период 2017-2021 г. през 2017 г.

През 2019 г. КЕВР провери прилагането на предварителното условие за Механизъм за реинвестиране на част от приходите в рамките на програмата за планови проверки на 20 ВиК дружества. Констатирано е следното:

- От проверените дружества към 31.12.2018 г. само един ВиК оператор е открил специална инвестиционна банкова сметка, като всеки месец отчислява част от приходите си и ги прехвърлят в инвестиционната сметка.

- В пет ВиК дружества са открити специални инвестиционни банкови сметки, но по тях няма движение, натрупани обороти и съответно крайното салдо е с нулева стойност. Съответно не се провежда контрол дали средствата, които следва да постъпват в специалната банкова сметка, се изразходват само за инвестиции и дейностите, свързани с механизма не се отчитат на тримесечие и в годишен доклад.

- В четиринадесет ВиК дружества няма открити специални инвестиционни банкови сметки и не отделят от приходите си съответния размер на включените в цената амортизационни отчисления и възвръщаемост, които следва да се изразходват целево за извършването на капиталови разходи.

Комисията информира МРРБ и областните управители и председатели на асоциации по ВиК за направените констатации.

Прилагането на Механизма за реинвестиране на част от приходите за ВиК операторите, имащи одобрен бизнес план ще повиши сигурността по изпълнение на одобрените инвестиционни програми, респективно ще има положителен и дисциплиниращ ефект върху дейността на ВиК дружествата.

ГЛАВА ШЕСТА

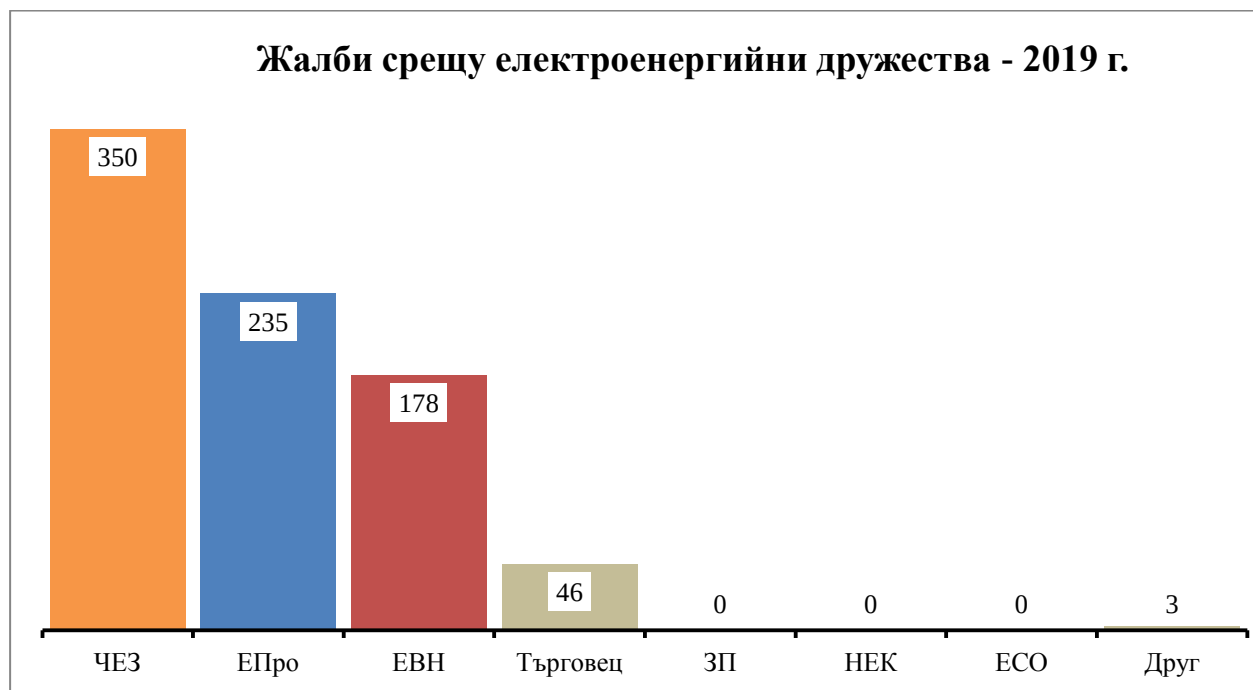
ЖАЛБИ И РАБОТА С ПОТРЕБИТЕЛИ

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

През 2019 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране бяха получени общо 818 броя жалби. За 812 бр. от тях, които са срещу лицензирани дружества от сферата на електроенергетиката, на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ бяха образувани административни производства.

Анализът на административните производства показва, че най-голям е броят на жалбите срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и „ЧЕЗ Електро България“ АД. На второ място са жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, следвани от „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД. Жалбите срещу лицензирани дружества за дейността „търговия с електрическа енергия“ са свързани предимно с промени в договорните отношения между страните. Не са регистрирани оплаквания срещу „Електроразпределение Златни пясъци“ АД, „ЕСП Златни пясъци“ ООД, НЕК ЕАД и ЕСО ЕАД.

Разпределението на общия брой получени в КЕВР жалби срещу електроенергийни дружества е показано на графиката по-долу:

Исканията на жалбоподателите са класифицирани по групи, показани на следната графика:

От графиката по-горе е видно, че на водещо място през 2019 г. са жалбите във връзка с отчитане и фактуриране на електрическата енергия, в т.ч. твърдения за неточно отчитане, липса на реален отчет, неточна работа на тарифните превключватели, грешки при фактурирането на отчетените количества и начисляване на мрежови услуги.

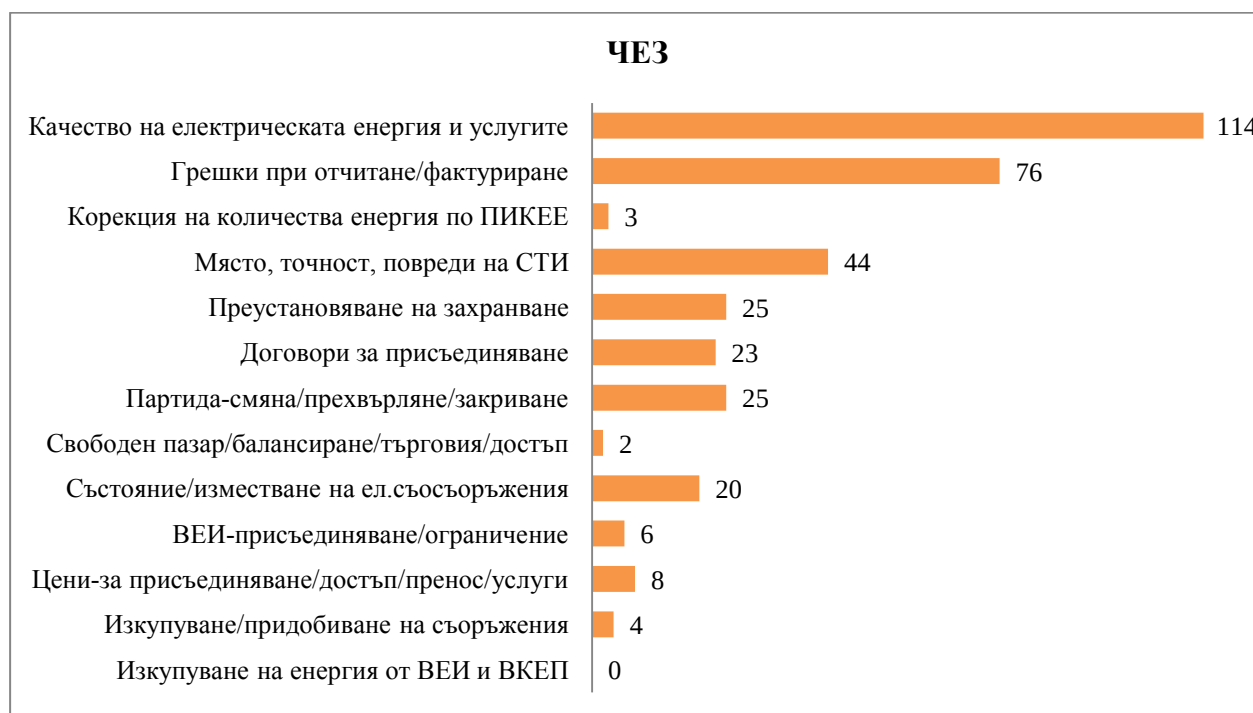
На второ място са жалбите, свързани с качеството на доставяната електрическа енергия – ниско напрежение в точката на присъединяване, чести спирания на електрозахранването, повреди в електрически уреди. Извършените проверки и измервания показаха висок процент на основателност, поради което на дружествата бяха дадени задължителни указания в определени срокове да предвидят и изпълнят мерки за подобряване на качеството.

Останалите причини за оплаквания от потребители се класифицират както следва:

- корекции на количества потребена, но неизмерена и/или неточно измерена електрическа енергия, установени по реда на ПИКЕЕ, но считани от потребителите като неправомерни;
- съмнения за точност на измервателните уреди, недоволство от отдалечено от имота място на монтиране, неуведомяване за планова или периодична подмяна, неуведомяване или липса на свидетели при съставяне на констативни протоколи при подмяната им;
- преустановяване на електрическото захранване без основание и без предварително уведомяване;
- забавяне, включване на некоректни клаузи, неправомерно прекратяване на договори за присъединяване на нови обекти на потребители и производители на електрическа енергия;
- забавяне от страна на електроснабдителните дружества при издаване на документи за смяна на доставчик;
- забавяне и проблеми при сключване на договори за доставка на електрическа енергия;

- лошо техническо състояние, наличие на опасни съоръжения, нарушени сервитути на енергийни обекти;
- проблеми при присъединяване на централи, използващи възобновяеми източници към електроразпределителните мрежи;
- изкупуване и придобиване на съоръжения по § 4 от ЗЕ;
- изкупуване на произведена електрическа енергия от централи, произвеждащи енергия от възобновяеми източници или такива с комбинирано производство.

Разпределението на жалбите срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД и „ЧЕЗ Електро България“ АД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано на графиката по-долу:

Продължава тенденцията най-висок дял от жалбите при дружествата от групата на ЧЕЗ да заемат проблемите с лошо качество на доставяната електрическа енергия. Броят на постъпилите жалби срещу ниско напрежение и чести изключения е в пъти по-голям от този в другите разпределителни дружества. Извършената проверка по изпълнение на задължителните указания, дадени им от КЕВР, показва, че предприеманите от „ЧЕЗ Разпределение България“ АД мерки за подобряване на качеството са недостатъчно ефективни.

Разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите, е показано в следващата графика:

От графиката по-горе е видно, че при „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД най-голям е броят на жалбите, свързани с отчитане на показанията на СТИ, свързаните с това грешки при фактуриране, както и срещу начисляване на корекционни сметки в съответствие с изискванията на ПИКЕЕ. Комисията установи, че по-голямата част от тях са неоснователни и/или недопустими за разглеждане поради заведени съдебни дела.

Графиката по-долу показва разпределението на жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД и „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД, класифицирани по групи според исканията на жалбоподателите:

През 2019 г. многократно се увеличиха жалбите срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД от клиенти, желаещи да присъединят фотоволтаични централи с инсталирана мощност до 30 kWp по реда на чл. 21, т. 1 от ЗЕВИ на територията на дружеството. Голям брой от жалбите са определени от КЕВР като основателни, поради което на електроразпределителното дружество са дадени задължителни указания.

За изясняване на причините и премахване на предпоставките за оплаквания от потребители на енергийни услуги, през 2020 г. КЕВР планира да извърши проверки на електроразпределителните дружества за спазване на условията на издадените им лицензии, както следва:

- на „ЧЕЗ Разпределение България“ АД – за постигнати резултати и изпълнение на задължителни указания, дадени от КЕВР във връзка с жалби за лошо качество на доставяната електрическа енергия;

- на „Електроразпределение Север“ АД – причини и мерки за намаляване на проблемите, свързани с отчитане на потребената електрическа енергия;

- на „Електроразпределение Юг“ ЕАД – проверка на всички жалби, постъпили в дружеството, свързани с присъединяване на фотоволтаични централи с инсталирана мощност до 30 kWp и изпълнение на задължителните указания, дадени от Комисията през 2019 г.

За целите на ценовото регулиране е предвидена проверка на всички електроразпределителни дружества относно реално извършените инвестиции и разходите за амортизации на въведени в експлоатация активи.

Във връзка с водени от и срещу Комисията дела и по разпореждане на различни съдебни състави, през 2019 г. бяха сформирани работни групи и извършени проверки по документи и на място, както следва:

- Проверка по жалба на Р. И. срещу „ЧЕЗ Електро България“ АД във връзка с определение от 2017 г. на АССГ;

- Проверка по жалба на „Янмари“ ЕООД срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД във връзка с Решение от 2017 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2018 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на П. Д. В. срещу „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД във връзка с Решение от 2017 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проучване и анализ на заявление с вх. № ДОИ-17 от 10.11.2016 г. във връзка с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на Н. М. срещу „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на „МИКИ“ ЕООД срещу „ЕВН България Електроразпределение“ ЕАД във връзка с Решение от 2016 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2017 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на „ЕКОБУЛКОС“ ЕООД срещу „ЧЕЗ Електро България“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на В. Ж. срещу „ЧЕЗ Електро България“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на „АЛБЕНА“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на „Косаня“ ЕАД срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на Р. К. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД във връзка с Определение от 2019 г. на АССГ, потвърдено с Определение от 2019 г. на ВАС;

- Проверка по жалба на П. С. срещу „Електроразпределение Север“ АД и „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД във връзка с Решение от 2019 г. на АССГ;

- Проверка по жалба на НЕК ЕАД срещу „ЕНЕРГО-ПРО Продажби“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;
- Проверка по жалба на „Мармика“ ЕООД срещу „Електроразпределение Юг“ ЕАД във връзка с Решение от 2018 г. на АССГ, потвърдено с Решение от 2019 г. на ВАС;
- 3 броя проверки по жалби на Г.А.П., заведени в Комисия за защита от дискриминацията във връзка с определения от 2019 г.;
- Проверка по жалба на С. и К. К. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД във връзка с определение от 2019 г. на АССГ, потвърдено с определение от 2019 г. на ВАС;
- Проверка по жалба на ЕТ „СИМЕТ-С.Тошев“ срещу „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД.

Във връзка с водени от и срещу Комисията дела и по разпореждане на съдебни състави, през отчетната година бяха завършени и 4 броя проверки, разпоредени със заповеди на председателя на Комисията от 2018 г., а именно:

- Проверка по жалба на М. С. срещу „ЕНЕРГО-ПРО Мрежи“ АД във връзка с Решение от 2017 г. на АССГ;
- Проверка по жалба на „Албос-Енерджи“ ЕООД срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД във връзка с Решение от 2018 г. на ВАС;
- Проверка по жалба на „НАТ 2004“ ЕООД срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД във връзка с Решение от 2018 г. на ВАС;
- Проверка по жалба от „Елшица-99“ ЕАД срещу „ЕВН България Електроснабдяване“ ЕАД във връзка с Решение от 2018 г. на ВАС.

През 2019 г. КЕВР разгледа жалби от потребители на електрическа енергия и услуги и се произнесе с 444 броя решения по образуваните административни производства.

119 броя от жалбите бяха определени като основателни и с решения Комисията даде задължителни указания на лицензираните дружества и определи срок за изпълнението им.

По 220 броя жалби КЕВР се произнесе с решения, с които административните производства бяха прекратени, тъй като Комисията прие жалбите за неоснователни.

По 48 броя жалби КЕВР прекрати административните производства поради отпаднал правен интерес на жалбоподателя.

По 11 броя жалби Комисията прекрати административните производства поради оттегляне на жалбата.

По 15 броя жалби КЕВР прекрати административните производства поради недопустимост за разглеждане.

По 27 броя жалби Комисията прие да бъде спряно административното производство поради разглеждането им от съд.

Останалите 4 броя решения на КЕВР са относно назначаване на независим оценител по § 4 от ПЗР на ЗЕ.

Ежедневно експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове в електроенергетиката и топлоенергетиката“ на обявления на интернет страницата на КЕВР телефон, както и при посещения на потребители в Комисията, оказваха съдействие относно нормативната уредба, даваха разяснения и указания за подаване на жалби, за видовете жалби, които Комисията има правомощия да разглежда, за изискванията на които трябва да отговарят, както и по процедурата за тяхното разглеждане.

На основание чл. 144, ал. 2 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, за допълнително изясняване на обстоятелства по подадени в КЕВР жалби, бяха проведени тристранни срещи със заинтересованите страни, както следва:

- по жалба от Д. К., управител на „Термалис 25“ ЕООД, „Термалис 24“ ЕООД и „Солекс 7“ ЕООД срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД;
- по жалба от П. П. срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД;
- по жалба от В. В., управител на „Моник сторидж“ ЕООД срещу „Електроразпределение Север“ АД;
- по жалба от „София парк“ АД срещу „ЧЕЗ Разпределение България“ АД.

В резултат на разговорите и обсъжданията на поставените проблеми бяха постигнати договорености и споразумения, които значително спомогнаха за правилното и навременно разрешаване на споровете между страните.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

През 2019 г. в Комисията бяха получени общо 174 броя жалби от клиенти и потребители на топлинна енергия. От тях, 133 броя бяха препратени към министерство на енергетиката за разглеждане по компетентност, а по 41 броя жалби от компетентността на КЕВР бяха образувани административни производства на основание чл. 22, ал. 1 от ЗЕ.

В сравнение с 2018 г. броят на жалбите, които са от компетентността на КЕВР, се запазва. Констатира се увеличение на оплакванията срещу дружества за дялово разпределение на топлинна енергия, неправилно подадени или препратени от КЗП в КЕВР.

От графиката по-долу е видно, че жалбите и сигналите са насочени основно срещу „Топлофикация София“ ЕАД, следвани от дружества за дялово разпределение и „Топлофикация – Перник“ АД:

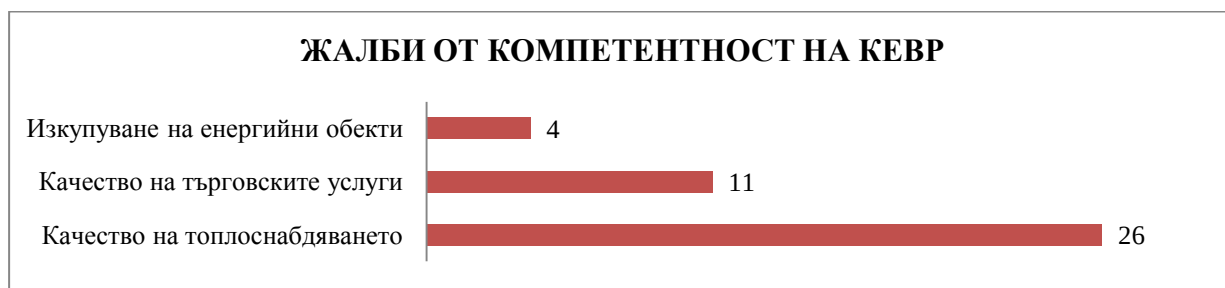
Анализът на жалбите, които са от компетентността на КЕВР, показва следното:

– За проблеми с качеството на доставяната топлинна енергия са сигнализирали 26 потребители. За всеки отделен случай е изискана информация от съответното топлопреносно дружество, анализирани са причините, упражнен е контрол относно срока за отстраняване на повредите;

– Качеството на търговските услуги е причина за 11 броя жалби. Потребителите са уведомени за изисканите и извършени от дружествата проверки на точността на средствата за търговско измерване, състоянието на отоплителните им инсталации, привеждането на настройките и режимите на работа на абонатните станции в съответствие с нормативно установените параметри;

– За проблеми с изкупуване на енергийни обекти са получени 4 броя жалби.

Графично, разпределението е показано по-долу:

Разпределението на жалбите, които са от компетентността на Министерство на енергетиката, е представено на следната графика:

Внесените в Комисията сигнали, възражения, предложения и др., които нямат характер на жалби, са разгледани и анализирани, а на вносителя е предоставена конкретна информация, в рамките на определените в ЗЕ правомощия и контролни функции на КЕВР, приложимите нормативни документи за случая, включително правата и задълженията на страните, определени в общите условия, одобрени от КЕВР. В случаите, когато възражение или жалба са извън правомощията на Комисията, на основание чл. 31, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс същите се изпращат за разглеждане по компетентност от министъра на енергетиката, като лицето е уведомено за това.

През 2019 г. Комисията разгледа жалби от потребители на топлинна енергия и услуги и се произнесе с 41 броя решения, с които образуваните административни производства бяха прекратени, както следва: при 12 от жалбите Комисията прие, че са неоснователни; при 18 жалби КЕВР прие, че са недопустими за разглеждане, а при 11 жалби, че първият интерес на жалбоподателя е отпаднал.

3. ПРИРОДЕН ГАЗ

Жалби, получени в Комисията за енергийно и водно регулиране

Съгласно чл. 22 от ЗЕ Комисията разглежда жалби на ползватели на мрежи и съоръжения срещу оператори на преносни и разпределителни мрежи, добивни предприятия, оператори на съоръжения за съхранение на природен газ и оператори на съоръжения за втечнен природен газ, на клиенти срещу доставчици на енергия и природен газ, включително крайни снабдители, свързани с изпълнението на задълженията им по този закон. КЕВР разглежда жалби и на лицензианти срещу лицензианти, свързани с изпълнението на лицензионната им дейност по ЗЕ. В случаите, когато Комисията приеме жалба за основателна, тя с решението дава задължителни указания по прилагането на закона.

За сектор „Природен газ“ през 2019 г. в КЕВР са подадени общо 25 жалби от клиенти срещу лицензианти, които са от компетентността на Комисията и по които КЕВР се е произнесла с решения. По всяка от жалбите е образувана преписка и същите са разгледани по реда на Глава девета Разглеждане на жалби и уреждане на спорове от НЛДЕ.

Комисията прие, че пет от жалбите са основателни и даде задължителни указания на лицензиантите по прилагането на закона, като определи срок за изпълнението им. Дадените задължителни указания са изпълнени от лицензираните дружества в определения срок.

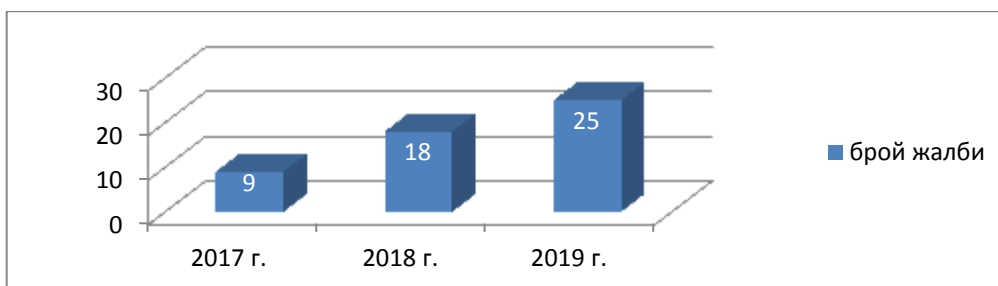
По двадесет жалби КЕВР се произнесе с решения, с които прекрати преписките, както следва:

- по пет от жалбите Комисията прие, че са неоснователни;
- по шест от жалбите производствата са прекратени, поради липса или отпаднал правен интерес;
- по две – поради оттегляне на жалбите от жалбоподателите;
- седем от жалбите не са разгледани по същество и са прекратени на основание чл. 4, ал. 3 от НЛДЕ, поради неотстраняване на нередовности в законоустановения срок.

Подадена е една жалба, която не попада в обхвата на жалбите, подлежащи на разглеждане от Комисията по ЗЕ, тъй като е срещу дружество, което не е лицензирано от КЕВР. Жалбата е препратена до Комисията за защита на потребителите за разглеждане по компетентност, на основание чл. 31, ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс.

Подадени в КЕВР жалби, които не са били разгледани от лицензираните дружества, са препратени на съответното дружество, срещу което е жалбата, за разглеждане, като в резултат на предприетите действия от страна на лицензиантите, жалбоподателите са били удовлетворени.

Брой жалби, подадени в КЕВР, по години:

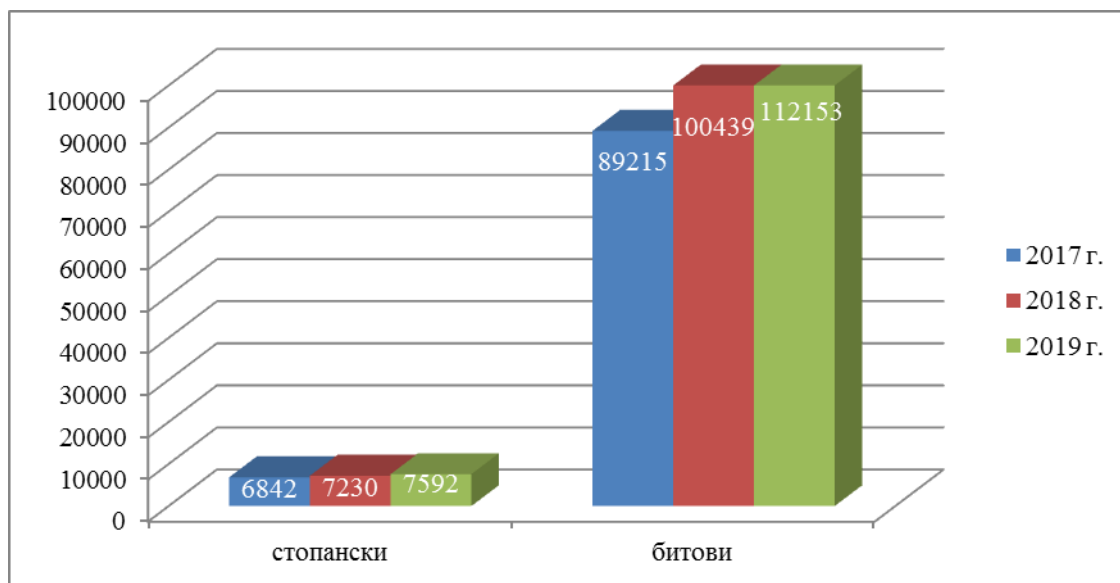

Подадените в КЕВР през 2019 г. жалби, касаещи сектор „Природен газ“, се запазва нисък в сравнение с другите три сектора. От 119 745 клиенти на природен газ жалби са подадени от 0,02% от тези клиенти. Като основна причина за незначителния брой жалби може да се посочи малкият процент газифицирани обекти в страната, съответно малкият брой битови и стопански клиенти на природен газ, което обуславя ниския брой жалби, подавани както в Комисията, така и в дружествата. Тенденцията на запазване на ниско ниво на жалбите в сектора се дължи и на обстоятелството, че дружествата информират клиентите си за регламентираните в Общите условия на договорите и в Правилата за работа с потребители техни права и задължения, включително реда за подаване и разглеждане на жалби, като енергийните предприятия своевременно разглеждат подадените жалби и удовлетворяват основателните.

В изпълнение на правомощието на Комисията да наблюдава прилагането на всички мерки, приети за изпълнение на задълженията за услуги от обществен интерес, включително за защита на ползвателите на енергийни услуги, при извършването на планови проверки на енергийните предприятия по спазване на лицензионните условия, длъжностните лица от КЕВР проверяват изпълнението от страна на лицензиантите на задълженията им, свързани със създаване на специализирано звено за работа с потребителите в структурата на дружеството, в което трябва да е назначен достатъчен на брой и квалифициран персонал; поддържане на достатъчен на брой центрове за работа с клиентите за покриване нуждите на лицензионната територия; предоставяне на услуги на клиентите в съответствие с показателите за качеството на снабдяването с природен газ, приети от Комисията; поддържане на система за управление на качеството на лицензионната дейност, сертифицирана от независима компетентна организация; поддържане на система за приемане и обработка на жалби.

Жалби, подадени в газоразпределителните дружества

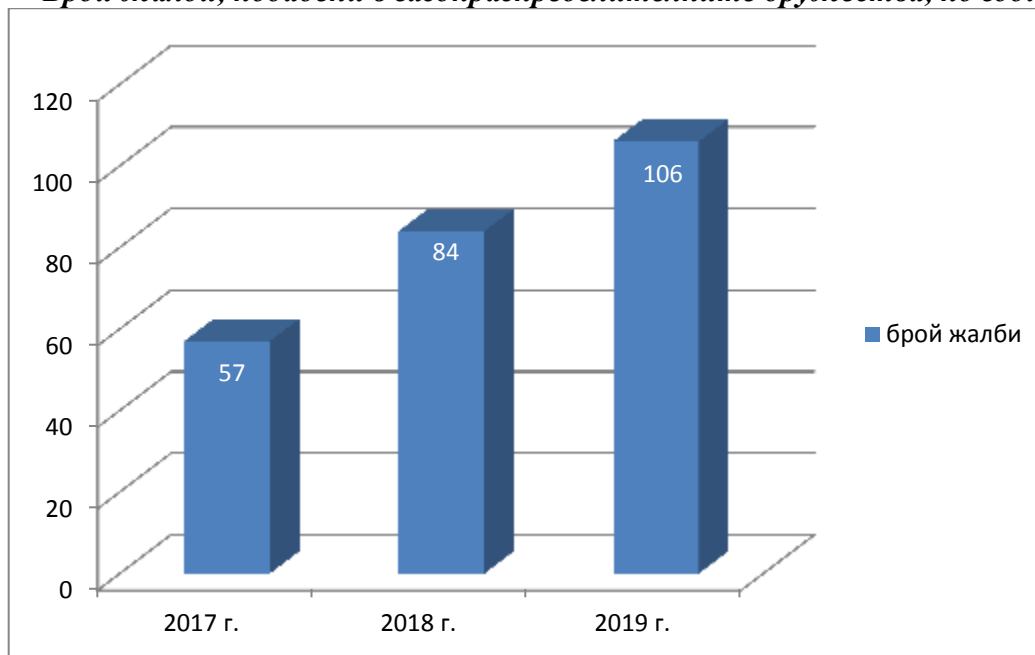
По данни на газоразпределителните дружества от общия брой клиенти през 2019 г. 112 153 (94%) са битови и 7 592 (6%) са стопански. Тенденцията на нарастване броя на стопански и битови клиенти за периода 2017 - 2019 г. е показана на следната графика:

Клиентите, които са подали жалби в газоразпределителните дружества през 2019 г., представляват под 0,09% от всички клиенти на природен газ, като се запазва

тенденцията на нисък брой жалби спрямо броя на битовите клиенти, който през 2018 г. е бил под 0,08%, а през 2017 г. – под 0,06%. От общо 35 лицензирани територии на газоразпределителни дружества в България, жалби са подадени в 15 от тях. Броят на клиентите на природен газ в тези 15 територии (99 641) съставлява 83% от всички клиенти на природен газ в страната. Най-много жалби са подадени в „Овергаз Мрежи” АД за лицензираната територия на Столична община и община Божурище - 35 бр. (0,1% от общия брой клиенти на дружеството). Това представлява 33% от всички жалби в сектора.

Брой жалби, подадени в газоразпределителните дружества, по години:

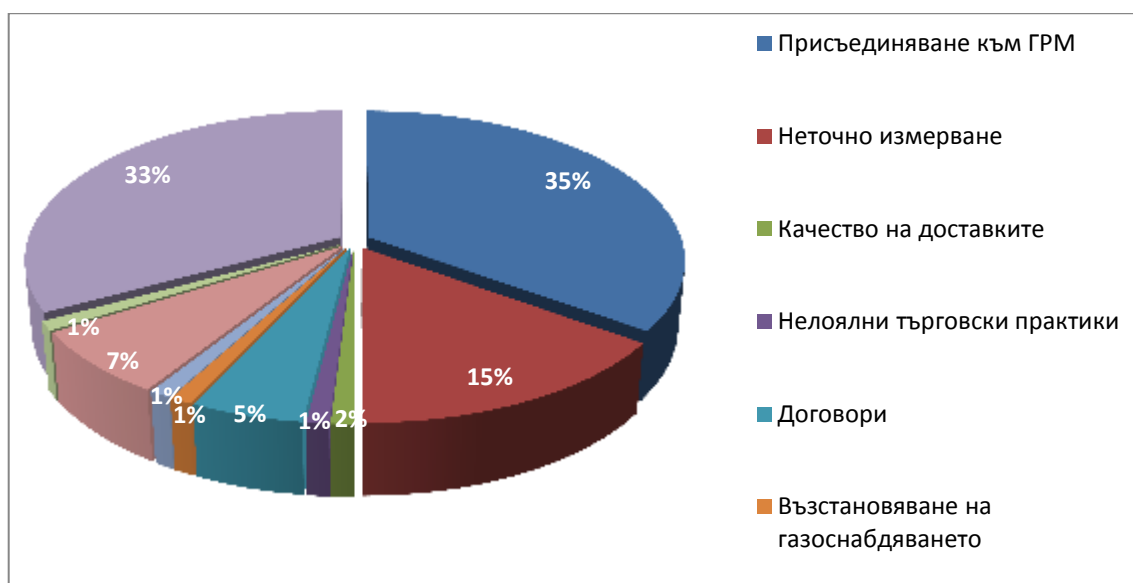

Според предмета им жалбите се разпределят, както следва:

Предмет на жалбите	Брой жалби	Брой удовлетворени жалби
Присъединяване към ГРМ	3 5	25
Неточно измерване на потребеното количество природен газ	1 5	5
Качество на доставките	1	1
Нелоялни търговски практики	1	0
Договори	5	0
Възстановяване на газоснабдяването	1	0
Прекъсване на газоподаването, поради неплащане	1	0
Съдържание на фактурите	7	0
Цена	1	0
Обезщетение	0	0
Смяна на доставчик	0	0

Обслужване на клиенти	6	1
Друго	3	15
Общо жалби:	106	47

От графиката по-долу е видно, че най-голям брой от жалбите са свързани с присъединяване към ГРМ и неточно измерване на потребеното количество природен газ. Останалите жалби се отнасят основно до качество на доставките; нелоялни търговски практики; договори; възстановяване на газоснабдяването; прекъсване на газоподаването, поради неплащане; съдържание на фактурите; цена и други.

От 35 бр. жалби, свързани с присъединяване към ГРМ, десет жалби са основателни и удовлетворени, 25 бр. са неоснователни. От 15 бр. жалби, свързани с неточно измерване на потребеното количество природен газ, 5 бр. са основателни и са удовлетворени. От 7 бр. подадени жалби, свързани със съдържанието на фактурите, всички са неоснователни и съответно неудовлетворени. От 6 подадени жалби, отнасящи се до обслужване на клиенти – една е удовлетворена, а 5 са неоснователни. От подадените 5 жалби във връзка с договори – всички са неоснователни. От 33 бр. други жалби, 15 бр. са основателни и са удовлетворени от дружествата. Неоснователните са свързани с: несъгласие с монтиране на газорегулаторно и измервателно табло (ГРИТ); некачествени строително-монтажни работи, голям разход на газ, искане за изместване на газопровод, несъгласие с газифициране на съсед, неуведомяване за смяна на разходомер, некачествено изпълнение на вътрешна сградна инсталация.

Не са подавани жалби, касаещи обезщетение и смяна на доставчик.

Газоразпределителните дружества са разгледали получените жалби и са приели за основателни и съответно са удовлетворили 32 от тях.

Дружествата работят в посока повишаване удовлетвореността на клиентите, като за целта се извършва отчет и анализ на приетите обаждания и запитвания и най-честите причини за техните оплаквания, въз основа на които се предприемат своевременни коригиращи действия. Извършват се консултации на клиентите по въпроси, свързани с газоснабдяването, като изготвяне на индивидуална оферта за изграждане на газова

инсталация, препоръки за използване на газови уреди и др. Извършват се справки и консултации относно сметки за изразходвани количества природен газ, дава се информация за гаранционно и извънгаранционно обслужване на газови уреди, приемат се и се регистрират молби, запитвания и жалби.

Дружествата от сектор „Природен газ“ използват различни информационни канали:

- национален информационен телефон;
- интернет сайт;
- електронен адрес.

На всеки един от тях клиентите могат да получат съдействие по въпроси, свързани с газоснабдяването, както и да регистрират сигнали, оплаквания и жалби.

Някои дружества имат организирано приемно време и провеждат изследване за оценка на клиентската удовлетвореност.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

4.1. Разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори и решаване на спорове. Нормативно уреждане.

По силата на чл. 22, ал. 1 от Закона за енергетиката (ЗЕ), т.1 и т. 3, *Комисията разглежда жалби на потребители срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги - ЗРВКУ (т.1) и на В и К оператори срещу В и К оператори, свързани с предмета на регулиране по ЗРВКУ (т. 3).* Предметът на регулиране по ЗРВКУ е определен в чл. 1, ал. 1 от същия по следния начин: *„урежда регулирането на цените, достъпността и качеството на водоснабдителните и канализационните услуги, извършвани от експлоатационните предприятия за водоснабдителни и канализационни услуги...“*, т.е. на разглеждане по същество от комисията подлежи жалба, която е свързана с откритите три категории в предмета: регулиране на цените на ВиК услугите, тяхната достъпност и качество. С разглеждането и решаването на жалби по чл. 22, ал.1, т.1 и 3 от ЗЕ е натоварен съгласно чл. 13, ал. 2, т. 2 от ЗЕ специализираният състав „Водоснабдяване и канализация“, който включва председателя, членовете със стаж в областта на водоснабдяването и канализацията, както и членовете, които са юрист и икономист.

Принципите, от които се ръководи Комисията при осъществяване на дейността си по разглеждане и решаване на жалби на потребители срещу ВиК оператори са: осигуряване на условия за предоставяне на всеобщ достъп и социална поносимост на ВиК услугите; предотвратяване на злоупотреба с господстващо положение; защита на интересите на потребителите; отчитане нуждите на потребителите, които поради географски, теренни или други причини се намират в неравнопоставено положение; бързина и процесуална икономия на производствата пред комисията - посочени в чл. 7 от ЗРВКУ.

Макар чрез предмета си на регулиране да определя категориите жалби, подлежащи на разглеждане от КЕВР, Законът за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги не е актът, който предоставя това правомощие на Комисията – в него не се съдържат правила във връзка с разглеждането на жалби. Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 5 от ЗРВКУ, Комисията одобрява общите условия на договорите за предоставяне на ВиК услугите на потребителите, но упражняването на контрол по прилагане и спазване на общите условия от страна на дружествата не ѝ е възложено, нито са въведени правомощия за налагане на административнонаказателни разпоредби

при констатиране на нарушения. Законът за енергетиката в Глава трета „Регулиране на дейностите в енергетиката“, Раздел II „Правомощия на комисията“ и конкретно чл. 22, ал.1 възлага на регулаторния орган разглеждането на жалби на потребители срещу оператори. Редът за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове е предвидено (съгласно чл. 22, ал.7 от ЗЕ) да се уредят с наредба, приемането на която е делегирано на КЕВР: „Чл. 60. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 54 от 2012 г., в сила от 17.07.2012 г., бр. 38 от 2018 г., в сила от 8.05.2018 г.) *Условията и редът за издаване, изменение, допълнение, прекратяване и отнемане на лицензии, за издаване на разрешенията по тази глава, за одобряване на общите условия на договорите по този закон, за одобряване на правила за работа с потребителите на енергийни услуги, за снабдяване на клиентите с електрическа и топлинна енергия и природен газ, за доброволно уреждане на споровете по чл. 22, както и условията и редът за извършване на контрол по изпълнение на Регламент (ЕС) № 1227/2011, се определят с наредба, приета от комисията.*“. Този подзаконов нормативен акт е Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката (Наредба № 3/2013 г.). Правилата на Административнопроцесуалния кодекс (АПК) се прилагат субсидиарно.

Както е видно от текста на чл. 60 от ЗЕ, формулирането на процедурни правила за подаване на жалбите, тяхното разглеждане и процедурата за доброволно уреждане на спорове не изчерпва съдържанието на Наредба № 3/2013 г. На разписването на материята по разглеждането на жалби и уреждане на спорове е отредено специално структурно подразделение - Глава девета със същото наименование и три раздела: Раздел I „Жалби“, Раздел II „Доброволно уреждане на спорове“ и Раздел III „Жалби и спорове във връзка с конкуренцията“. По отношение образуването на административно производство по разглеждане на жалба пред Комисията, преглед за съответствие на регистрирано в КЕВР писмено изявление, изискващо произнасяне с изискванията на ЗЕ и Наредба № 3/2013 г. се прилагат правилата по Глава втора от същата наредба.

Съгласно чл. 142, ал.4 от Наредба № 3/2013 г., комисията разглежда жалба по чл. 22, ал.1, т. 1 или т. 3 от ЗЕ, *ако същата е разгледана от съответното дружество и жалбоподателят не е удовлетворен от отговора по жалбата, както и в случаите, когато не е получил отговор по нея.* Член 143, ал. 1 от наредбата посочва изискванията, на които трябва да отговаря жалбата (да е написана на български език; да са посочени името и адресът на жалбоподателя, както и наименованието на лицето срещу което е жалбата; да е посочено в какво се състои искането; да са изложени обстоятелствата по случая и да са представени доказателства, ако жалбоподателят разполага с такива; и да е подписана от жалбоподателя). Съгласно ал. 2 от същия член, към жалбите по чл. 142, ал. 1, т. 1 и 2 жалбоподателят прилага отговора на дружеството или други доказателства, че жалбата му е разгледана от съответното дружество.

Особено важно процедурно изискване към работата по разглеждане на жалби на потребители срещу ВиК оператори е въведеното с чл. 144, ал.1 от наредбата – да се събират всички необходими доказателства за изясняване на обстоятелствата по жалбата. Експертите, ангажирани с разглеждането на жалби по чл. 22, ал.1, т.1 и т.3 от ЗЕ следват този стандарт, тъй като единствено когато бъдат изяснени всички факти и обстоятелства по определен случай, би могло да се осигури законосъобразно, правилно и обосновано решение на административния орган, което да бъде практическо въплъщение на принципите по чл. 7 от ЗРВКУ. С цел изясняване на фактическото положение се ползва и механизмът, предвиден в ал. 2 на същия член – организира се среща на страните по жалба в седалището на комисията, която се протоколира, както и се съдейства за доброволно уреждане на спора между тях. За съжаление към прилагането на тази нормативно предвидена възможност се пристъпва по-рядко,

доколкото за жалбоподатели от отдалечени от столицата населени места е неудобно и скъпо явяването в седалището на Комисията за участие в среща за доброволно уреждане на спора, в който са страна.

2. Постъпили оплаквания в КЕВР

През изминалата година в КЕВР са постъпили общо **379 жалби** на потребители на ВиК услуги срещу 35 бр. ВиК оператори, като 93% от тях са подадени от физически лица а останалите 7% - от юридически лица. Голяма част от жалбите (85%) са постъпили в деловодството на КЕВР или са подадени на електронния адрес за кореспонденция; 8% са постъпили чрез ВиК операторите на основание чл. 58 от Общите условия за предоставяне на ВиК услуги на потребителите; жалбите, които са препратени до КЕВР от различни институции са 5% от случаите и 2% - самосезиране на КЕВР по информация от средствата за масово осведомяване.

Част от постъпилите жалби в сектор ВиК са директно отправени към КЕВР, а съгласно процедурните правила за разглеждане на жалби по Наредба № 3/2013 г., Комисията разглежда жалби, когато те са разгледани преди това от ВиК оператора, жалбоподателят е уведомен за отговора, но не е удовлетворен от него или пък изобщо не е получил отговор по жалбата си.

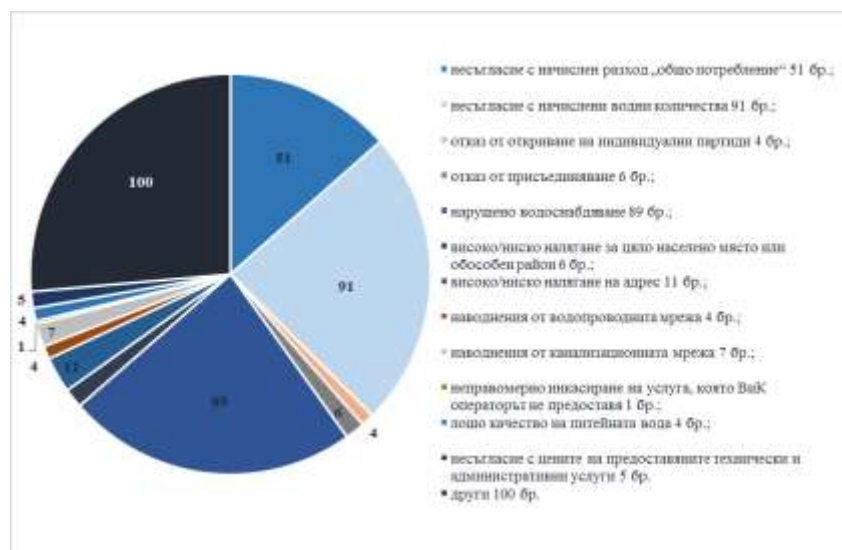
Независимо, че в преобладаващия брой случаи жалбите не са постъпили по установения ред, КЕВР извършва проверки и по тях. Същите се изпращат до ВиК операторите за извършване на проверка, окомплектоване с документи и представяне на становище по случая. Практиката показва, че именно при тази проверка се разрешават най-бързо и най-голям брой проблеми на потребителите.

По своя характер жалбите могат да бъдат систематизирани в следните групи:

- несъгласие с начислен разход „общо потребление“;
- несъгласие с начислени водни количества;
- отказ от откриване на индивидуални партиди;
- отказ от присъединяване към ВиК системите;
- нарушено водоснабдяване;
- високо/ниско налягане за цяло населено място или обособен район;
- високо/ниско налягане на адрес;
- наводнения от водопроводната мрежа;
- наводнения от канализационната мрежа;
- неправомерно инкасиране на услуга, която ВиК операторът не предоставя;
- лошо качество на питейната вода;
- наводняване на имоти от канализационната/водопроводната мрежи;
- несъгласие с цените на предоставяните технически и административни услуги;

- други.

Фигурата по-долу представя броя на оплакванията, постъпили в КЕВР през 2019 г., според характера на жалбите.

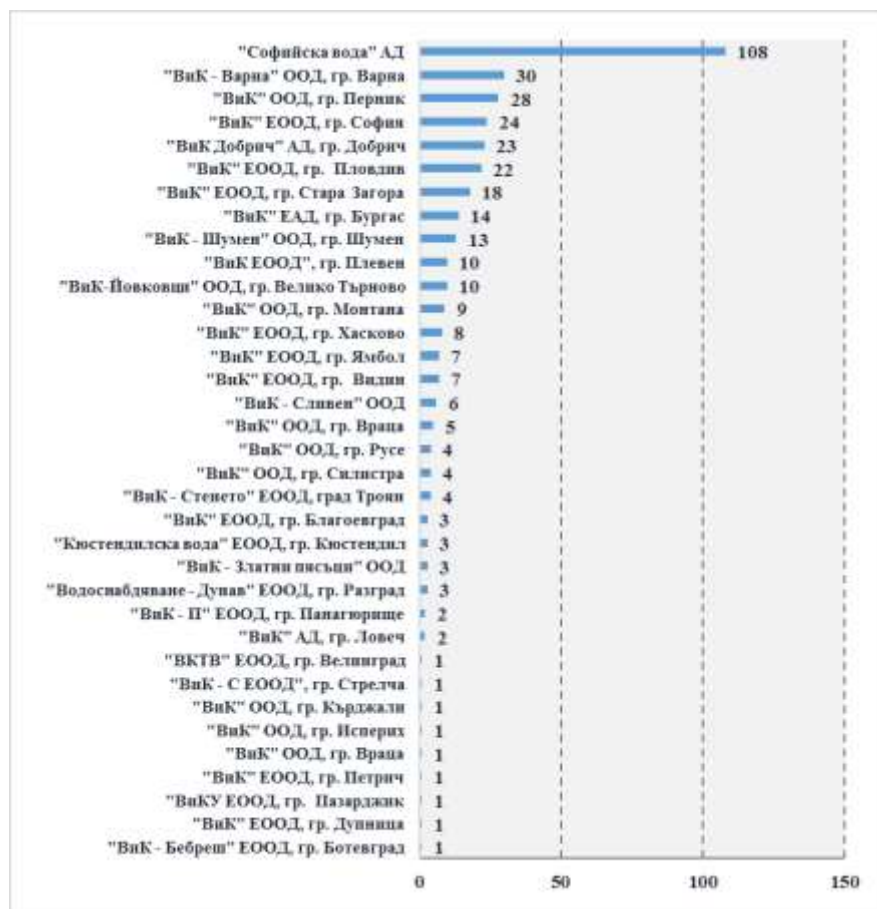
Видно от графиката, най-голям е дялът на жалбите, които не могат да бъдат отнесени към нито една от основните категории, подлежащи на разглеждане по същество по чл. 22, ал. 1 от ЗЕ – 100 бр. или 26%. Към тях се отнасят жалби за неполучаване на фактури, за непредоставяне на информация, несъгласие с предписания на ВиК операторите за проверка на измервателни уреди и технически преустройства, преустановено водоподаване, некоректно обслужване и др.

Висок остава броят на жалбите на потребителите, които не са свързани с достъпността на ВиК услугите и не са сред показателите за качество на ВиК услугите, а представляват възражения срещу формирани задължения или начислени водни количества (24%). Към тази категория се причисляват оплаквания, свързани с голям размер натрупани задължения и отправени претенции за погасяването им поради изтекла погасителна давност; твърдения за погрешно подаден самоотчет или отчетено показание на измервателния уред, в резултат на което формираното задължение е завишено в сравнение с обичайното; неосигурен достъп до имота за извършване на действителен отчет и формиране на задължения въз основа на прогнозни количества питейна вода; натрупани задължения за имот при промяна на собствеността му или на вещното право на ползване и др.

В 23% от случаите се сигнализира за нарушено водоснабдяване, като причините в най-общия случай са две: временно преустановяване на водоподаването поради извършване на текущи ремонти по водопроводната мрежа и проблеми, свързани с липса на вода поради засушаване, амортизирана водопроводна мрежа в цели населени места и части от тях. За разрешаване на първите експертите от отдел „КРС - ВКУ“ в оперативен порядък осъществяват проверки и съдействат за своевременното предприемане на адекватни мерки от страна на ВиК операторите. При вторите - разрешаването на проблема е свързан с подмяна на части от водопроводната мрежа, реконструкция на съоръжения и др., което изисква по-дълъг период от време, големи инвестиции, както и участието на други институции (АВиК, МРРБ, МОСВ и др.).

Броят на жалбите в КЕВР относно несъгласие с разпределение на разход „общо потребление“ е 51 бр. или 13% от общия брой.

В графичен вид е представен броят на регистрираните за 2019 г. жалби, по ВиК оператори:

Видно от графиката, най-голям е делът на оплакванията срещу „Софийска вода“ АД, която има и най-много потребители, следват жалбите срущу „ВиК – Варна“ ООД, гр. Варна; „ВиК“ ООД, гр. Перник; „ВиК“ ООД, гр. София.

През 2019 г. КЕВР се произнесе с 214 бр. решения по 246 бр. жалби, както следва:

- за прекратяване на образуваното административно производство поради липса на компетентност на Комисията да се произнесе по искането на жалбоподателя (на основание чл. 41, ал. 4, т. 1 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация - Правилника) - 34%;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неотстранени нередовности (на основание чл. 41, ал. 4, т. 4 от Правилника, във връзка с чл. 4, ал. 3 от Наредба № 3/2013 г.) - 31%;

- за прекратяване на образуваното административно производство поради неоснователност на жалбата (на основание чл. 147, ал. 1 от Наредба № 3/2013 г.) - 3%;

- с даване на задължителни указания на съответния ВиК оператор поради основателност на жалбата (на основание чл. 147, ал. 2 от Наредба № 3) - 2%;

- за прекратяване на образуваното административно производство по искане на страната, по чиято инициатива то е започнало във връзка с удовлетворяване и разрешаване на проблема (на основание чл. 41, ал. 4, т. 2 от Правилника) - 13%;

- за прекратяване на образуваното административно производство на основание чл. 41, ал. 4, т. 6 Правилника във връзка с чл. 27, ал. 2 от АПК – поради недопустимост

на страна в производството) - 3%

- за прекратяване на образуваното административно производство на основание чл. 14, ал. 3 от Гражданския процесуален кодекс във връзка с чл. 130, ал. 2 от АПК, поради неподведомственост - 1%.

- приключване на административното производство с произнасяне по всяко отправено искане към КЕВР (когато в една жалба оплакванията/исканията са повече от едно) - 12%.

Има случаи, в които по чл. 32 от АПК се осъществява свързано производство - това се прави когато правата и задълженията на страните произтичат от еднакво фактическо състояние и по които е компетентна КЕВР – тогава се започва и провежда едно производство, което засяга повече от една страна. Като пример може да бъде посочен случай, при който в едно производство по чл. 22, ал. 1, т. 1 от ЗЕ бяха обединени 18 бр. жалби и 2 сигнала и Комисията се произнесе с едно решение, диспозитивът по което съдържа указания към оператора, чрез които да се разрешат проблемите на всички подали жалби и сигнали.

Разрешаването на някои от случаите (13% от всички) преминава през активното съдействие от страна на експерта, водещ производството за обсъждане, за постигане на съгласие по спорен въпрос между оператора и жалбоподателя. По инициатива на Комисията страните организират среща и обсъждат проблема, дискутират разрешаването му и постигат съгласие. В такива случаи производството, водено пред административния орган завършва с прекратяване - *по инициатива на страната, която го е започнала*, а зад тази кратка формула (нормативно основание за по чл. 41, ал. 4, т.2 от Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация) стои удовлетворението на жалбоподателите.

Подкрепата за потребителите на водоснабдителни и канализационни услуги от Комисията не се осъществява само чрез разглеждане на жалби и сигнали. Голям е броят на случаите – и затова следва да бъде отбелязан, в които гражданите посещават седалището на Комисията, срещат се с експерти от отдел „Контрол и решаване на спорове“ в Главна дирекция „Водоснабдителни и канализационни услуги“ и представят проблема си, задават въпроси, искат разясняване на нормативната база във връзка с предоставянето на ВиК услуги, търсят съдействие или насочване към компетентен орган, който да разгледа техният проблем (понякога несвързан с предоставянето на ВиК услуги). В тези случаи експертите от отдела изслушват гражданина (той може да не е жалбоподател, т.е. да не е регистрирал в деловодството на Комисията жалба, молба, възражение ли искане, по които да се дължи произнасяне с административен акт), информират го за правата и задълженията му, произтичащи от нормативните актове или общите условия, по които ВиК операторите предоставят ВиК услуги на потребителите; при сигнализиране за остри проблеми като липса на водоподаване, проблеми с налягане, наводняване от водопроводната или канализационна мрежа, високо/ниско налягане и др. провеждат в оперативен порядък разговори по телефона с длъжностни лица на оператора както за изясняване на случая, но също и с цел съдействие за отстраняване или разрешаване на проблема.

В повечето случаи усилията на експертите се увенчават с успешно разрешаване на проблемни ситуации и удовлетворява потребителите, явили се лично в седалището на Комисията, за да потърсят съдействие и помощ.

По същия начин се процедира и с граждани, които по телефона, обявен за връзка с КЕВР, споделят проблем във връзка с ВиК услуги и искат да им се помогне. Успешно разрешените случаи не влизат в статистиката за жалбите, но те съществено допринасят за това Комисията ефективно да защитава интересите на потребителите.

През изминалата 2019 година бяха организирани и проведени 3 срещи за доброволно уреждане на спорове. С постигане на споразумение завършиха две от срещите, а в третата спомогнаха за изясняване на обстоятелства от значение за случая. При постигнато доброволно уреждане на спор, съгласно чл. 150, ал. 2 от Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката, Комисията не се произнася с решение.

4.3. Информация за работата на експлоатационните дружества с потребителите за 2019 г.

С писмо с изх. № В-17-00-1 от 09.01.2020 г. е изисквана информация от 51 бр. ВиК оператори за броя на постъпилите жалби на потребители за периода 01.01.2019 г. - 31.12.2019 г. и анализ на работата по тях.

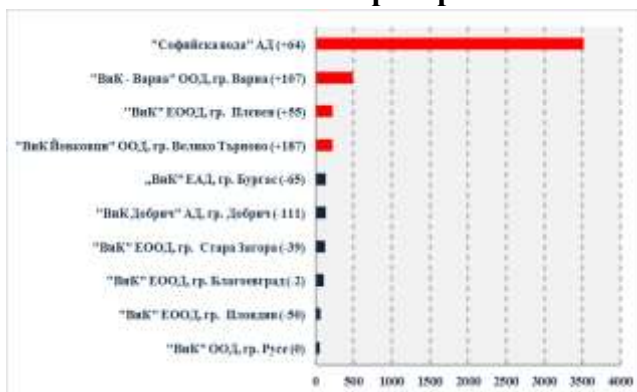
Представените от ВиК операторите данни показват, че през 2019 г. са регистрирани 7 030 бр. жалби, което представлява увеличение с 8% на броя им спрямо предходната 2018 г. година (6 507 бр.).

През 2019 г. шестнадесет ВиК оператори отчитат намаляване на броя на жалбите спрямо 2018 г., при 25 се констатира увеличаване на постъпилите жалби, а при 6 - няма регистрирани жалби. Броят на подадените в КЕВР жалби през годината - 379 бр., отнесен към общия брой на подадените жалби в страната при ВиК операторите (7 031 бр.) показва, че значителен брой от проблемите се решават на място от операторите, без да се налага намесата на Комисията или други институции.

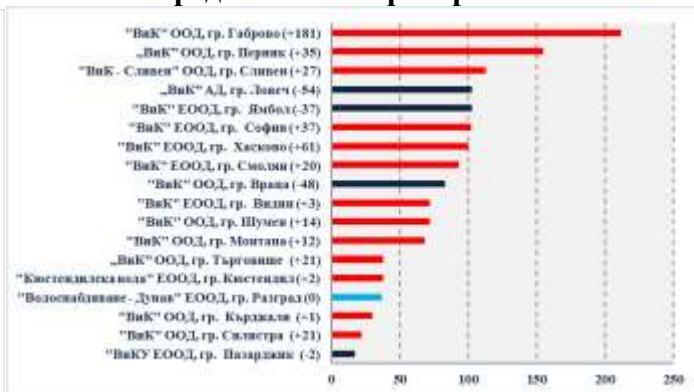
В зависимост от специфичните условия на дейността на ВиК операторите по отношение на броя на обслужваното население, приходите от предоставяните ВиК услуги, количество подадена вода на вход водоснабдителна система, дружествата се разделят на четири групи (големи, средни, малки и микро).

В графиките по-долу е представен броят на регистрираните жалби при ВиК операторите през 2019 г., по групи.

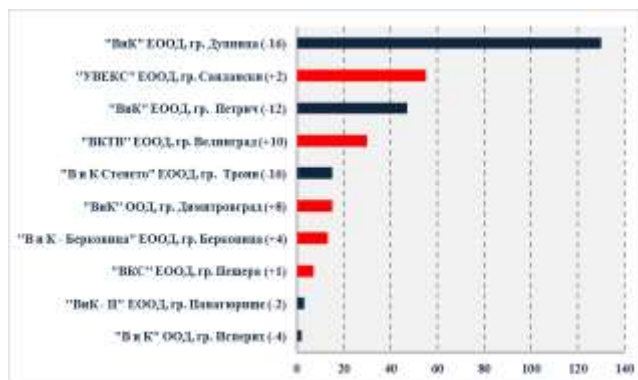
Големи ВиК оператори

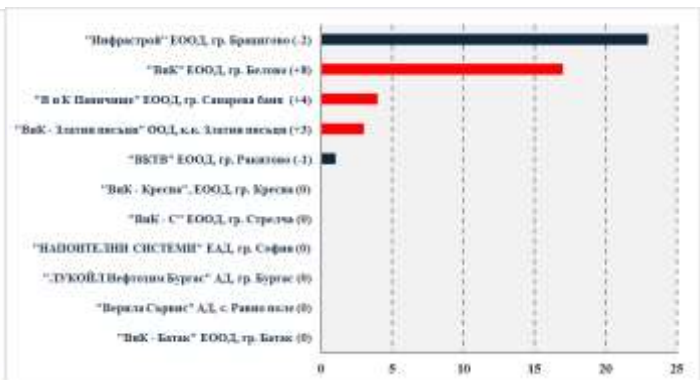
Средни ВиК оператори

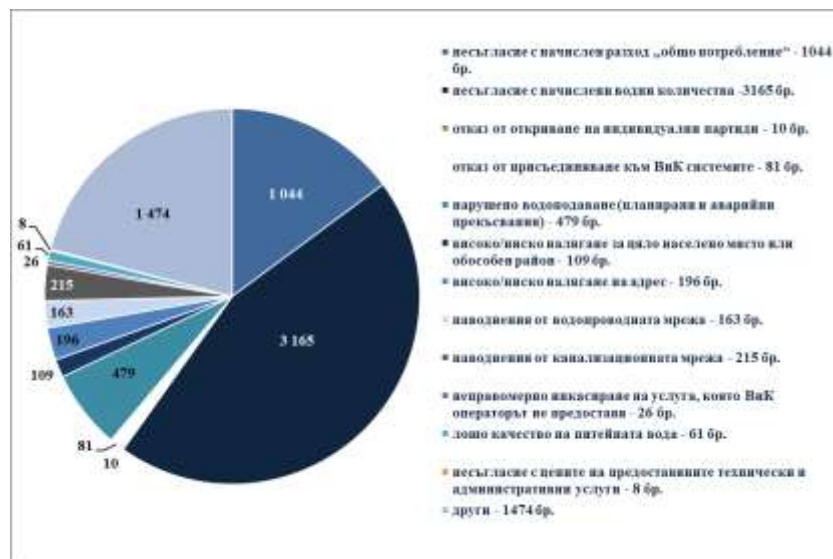
Малки ВиК оператори

Микро ВиК оператори

Намаляващият брой жалби при ВиК операторите показва тенденция към подобряване на работата им с потребители, а увеличаването на броя на жалбите е индикатор за обратното.

Графиката дава нагледна представа за относителния дял на жалбите през 2019 г. според вида на оплакването. Видно е, че най- голям относителен дял заемат жалбите с изразено несъгласие с начислени водни количества.

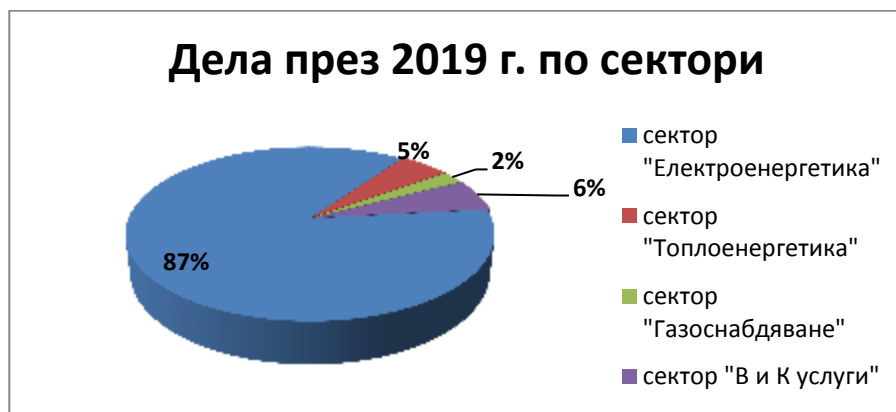
ГЛАВА СЕДМА

ПРОЦЕСУАЛНО ПРЕДСТАВИТЕЛСТВО

През 2019 г. по жалби срещу актове на Комисията и на нейния председател, експерти от дирекция „Правна“ осъществиха процесуално представителство в 802 съдебни заседания съдилищата на територията на цялата страна.

В графиката по-долу са представени делата през 2019 г., разпределени по сектори.

Най-многобройни са делата в сектор „Електроенергетика“ – 87 % от всички дела. Основен дял в този сектор са делата, образувани по Закона за отговорност на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ) и срещу решения за определяне на нетно специфично производство на ВЕИ производители.

Големият брой на делата с предмет обезщетения за причинени вреди, съгласно ЗОДОВ, произтича от отменени с окончателни съдебни актове наказателни постановления, издадени от председателя на Комисията в периода 2014 г. – 2015 г.

Конкретните данни за съдебните производства са представени по-долу по сектори:

1. ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Електроенергетика“ за 2019 г. е **906 бр.**, в т. ч.:
- спечелени: 49 бр.;

- прекратени: 313 бр.;
- загубени: 73 бр.;
- висящи производства: 471 бр.

Образуване, приключили и висящи през 2019 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за определяне на нетно специфично производство на ВЕИ производители – 178 бр., от които 11 бр. загубени, 119 бр. прекратени и 48 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията, постановени по жалби, включително мълчалив отказ – 182 бр., от които 25 бр. спечелени, 21 бр. загубени, 13 бр. прекратени, и 123 бр. висящи;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени на електрическа енергия, както и отказ по такива заявления – 34 бр., от които 5 бр. спечелени, 4 бр. загубени, 1 бр. прекратени и 24 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби по Закона за достъп до обществената информация – 28 бр., 24 бр. загубени и 4 бр. висящи;
- дела, образувани по жалби срещу наредби, методики, указания на Комисията, Общи условия и правила – 14 бр., от които 4 бр. спечелени, 5 бр. прекратено и 5 бр. висящи;
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 426 бр., от които 8 бр. спечелени, 3 бр. загубени, 170 бр. прекратени и 245 бр. висящи производства;
- дела, образувани по жалби срещу издадени от Председателя на КЕВР наказателни постановления – 26 бр., от които 3 бр. спечелени, 4 бр. загубени и 19 бр. висящи;
- Преписки пред Комисия за защита от дискриминация, по които КЕВР е страна – 18 бр., от които 4 бр. спечелени, 6 бр. загубени, 5 бр. прекратени и 3 бр. висящи.

2. ТОПЛОЕНЕРГЕТИКА

Общият брой дела в сектор „Топлоенергетика” за 2019 г. е **54 бр.**, в т.ч.:

- спечелени: 5 бр.;
- загубени: 11 бр.;
- прекратени: 9 бр.;
- висящи производства: 29 бр.

Образуване, приключили и висящи през 2019 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени и мълчалив отказ по заявления за цени – 36 бр., от които 3 бр. спечелени, 8 бр. загубени, 1 бр. прекратени и 24 бр. висящи;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за издаване на сертификати за произход на електрическа енергия и отказ за издаването им – 1 бр. загубено;
- дела, образувани по жалби срещу наредби, протоколни решения, лицензии, методики, указания на Комисията, Общи условия и правила- 7 бр., от които 2 бр. спечелени и 1 бр. висящо и 4 бр. прекратени;
- дела по жалби и други – 10 бр., от които 2 бр. загубени, 4 бр. прекратени и 4 бр. висящи.

3. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

Общият брой дела в сектор „Газоснабдяване” за 2019 г. е 22 бр., в т.ч.:

- спечелени: 5 бр.;
- прекратени: 2 бр.;
- висящи производства: 15 бр.

Образуване, приключили и висящи през 2019 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени и мълчалив отказ по заявления за цени – 8 бр., от които 3 бр. спечелени, 1 бр. прекратени и 4 бр. висящи;

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за енергийно и водно регулиране, включително мълчаливи откази – 14 бр., от които 2 бр. спечелени, 1 бр. прекратени и 11 бр. висящи.

4. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Общият брой дела в сектор „ВиК услуги” за 2019 г. е **60 бр.**, в това число:

- спечелени: 16 бр.;
- загубени: 6 бр.;
- прекратени: 12 бр.;
- висящи производства: 26 бр.

Образувани, приключили и висящи през 2019 г. съдебни дела в сектора:

- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията за утвърждаване/определяне на цени и мълчалив отказ по заявления за цени – 32 бр., от които 12 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 6 бр. прекратени и 12 бр. висящи;
- дела, образувани по жалби срещу решения на Комисията по жалби, вкл. срещу мълчаливи откази: 24 бр., от които 4 бр. спечелени, 2 бр. загубени, 6 бр. прекратени, и 12 бр. висящи;
- административно-наказателни дела срещу наказателни постановления, издадени за нарушение на Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационни услуги: 2 бр., от които 1 бр. спечелено и 1 бр. загубено производства.
- дела, образувани по Закона за отговорността на държавата и общините за вреди – 2 бр., от които 1 бр. спечелено и 1 бр. загубено производства.

5. ДРУГИ ДЕЛА

Общият брой дела с друг предмет за 2019 г. е **20 бр.**, в т. ч.:

- спечелени: 4 бр.;
- загубени: 6 бр.;
- висящи производства: 4 бр.;
- прекратени: 6 бр.

ГЛАВА ОСМА

ДОСТЪП ДО ОБЩЕСТВЕНА ИНФОРМАЦИЯ

През 2019 г. в Комисията за енергийно и водно регулиране са постъпили 30 заявления по Закона за достъп до обществена информация.

1. Постъпили през 2019 г. заявления за достъп до обществена информация (ДОИ) по субекти:

Субекти на правото на ДОИ	Брой постъпили заявления	Брой заявления, оставени без разглеждане
Граждани на Република България	20	
Журналисти	1	
Юридически лица	3	
Неправителствени организации	6	
Общ брой	30	0

2. Постъпили през 2019 г. заявления за ДОИ по начин на поискване:

Начин на поискване на ДОИ	Брой
Писмени заявления	21
Електронни заявления	8
Платформа за достъп до обществена информация	1
Общ брой	30

3. Постъпили заявления за ДОИ през 2019 г. по теми на исканата информация:

Теми, по които е искана обществена информация	Брой
Упражняване на права или законни интереси	5
Отчетност на институцията	4
Процес на вземане на решения	15

Контролна дейност на администрацията	4
Други (в т.ч. относно цени на електрическа енергия, на топлинна енергия, на ВиК услуги и др.)	2
Общ брой	30

4. Разглеждане на заявления и предоставяне на достъп до обществена информация:

Решения за:	Брой
Предоставяне на свободен ДОО	15
Предоставяне на частичен ДОО	2
Уведомление на заявителя за липса на исканата обществена информация	3
Препращане на заявлението, когато органът не разполага с исканата информация, но знае за нейното местонахождение	2
Отказ за предоставяне на ДОО	8
Общ брой	30

5. Основания за отказ за предоставяне на достъп до обществена информация през 2019 г.:

Основания за отказ за предоставяне на ДОО	Брой
Исканата информация е класифицирана информация, представляваща служебна или държавна тайна	0
Исканата информация е търговска тайна и нейното предоставяне или разпространение би довело до нелоялна конкуренция	0
Исканата информация е предоставена на заявителя през предходните 6 месеца	0
Достъпът засяга интересите на трето лице и няма негово изрично писмено съгласие за предоставяне на исканата обществена информация	0
Други основания	8
Общ брой	8

6. През 2019 г. няма подадени жалби срещу решения и откази за предоставяне на ДОО.

ГЛАВА ДЕВЕТА

МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ

1. ЕНЕРГЕТИКА

Членство в международни организации

В сектор „Енергетика“ КЕВР членува и взаимодейства със следните европейски и международни организации:

- Агенция за сътрудничество на енергийните регулатори (АСЕР);
- Съвет на европейските енергийни регулатори (СЕЕР);
- Постоянно действащ консултативен форум на страните от Балканския полуостров;
- Регионалната асоциация на енергийните регулаторни органи (ERRA);
- Енергийната Общност на Югоизточна Европа (ECRB);
- Мрежа на енергийните регулатори – франкофони (RegulaE.Fr).

Агенцията за сътрудничество между енергийните регулатори (АСЕР) е агенция на Европейския съюз, създадена по силата на законодателството на Третия енергиен пакет и КЕВР участва в нейната дейност като съответна институция от държава-членка на ЕС. Основната дейност на АСЕР се осъществява в шест основни работни групи:

- електроенергия;
- природен газ;
- интегритет и прозрачност на пазара;
- прилагане, мониторинг и докладване;
- регионалната инициатива за електроенергия (ERI) и
- регионалната инициатива за природен газ (GRI).

Тези основни работни групи са подразделени на множество подгрупи и групи за действие, като цялостната дейност се координира от Съвет на регулаторите. Участието на КЕВР в дейността на тези групи се осъществява основно чрез подаване на данни, попълване на въпросници и участие в изготвянето на методики за пазара.

Някои от групите организират срещи ежесечно, други по веднъж на няколко месеца. КЕВР се старее да участва активно в дейността на работните групи, доколкото позволява експертния капацитет. При невъзможност за физическо присъствие, КЕВР участва в някои от срещите на работните групи чрез аудио или видео конферентна връзка.

През 2019 г. КЕВР участва основно в срещите на работните групи за природен газ, интегритет и прозрачност на пазара и комитета за мониторинг на пазара.

Дейностите, свързани със съвместната работа със **Съвета на европейските енергийни регулатори (СЕЕР)** и Агенцията за сътрудничество на енергийните регулатори в областта на електроенергийния и газовия пазар, включват:

- събиране, анализ и предоставяне на данни за Мониторинговия доклад на АСЕР и СЕЕР за развитието на пазарите;
- предоставяне на допълнителна информация за проектите от общ интерес за България от представителите в групите по Европейския инфраструктурен пакет;

- попълване в базата данни на АСЕР на стойностите и характеристиките на обмените на електроенергия, осъществени от преносния оператор, за годишния доклад на Агенцията по Електроенергийната регионална инициатива (ERI);
- актуализиране на информацията за редовните шестмесечен и годишен доклад на АСЕР за напредъка по Електроенергийната регионална инициатива;
- изготвяне на годишен доклад до Европейската комисия и АСЕР за състоянието на пазарите на електроенергия и газ, включително попълване на базата данни от показатели към годишния доклад;
- участие на КЕВР в процедурите за електронно гласуване от Съвета на регулаторите на АСЕР на препоръки и становища на Агенцията относно изпълнението на мрежовите кодекси;
- планирани дейности съгласно Регламент (ЕС) № 1227/2011 (REMIT).

Представители и експерти от КЕВР са регистрирани в работните групи на АСЕР и СЕЕР и за изминалата 2019 г. са участвали в 17 срещи, проведени в Брюксел и Любляна, както и участия чрез видео и аудио конферентни връзки. В рамките на СЕЕР експерти на КЕВР са участвали в три обучения относно прилагането на REMIT.

Прилагане на Европейското законодателство в сектор Енергетика

В сектор „Енергетика“ през изминалата година бяха извършени множество дейности свързани с въвеждането на мрежовите кодекси, определящи правилата на единния европейски енергиен пазар. Мрежовите кодекси и свързаните с тях насоки са разработени, за да се реализират трите цели на европейската енергийна политика – да се гарантира сигурността на доставките, да се създаде конкурентен вътрешен пазар на електрическа енергия и природен газ и намаляване на въглеродните емисии в електроенергийния сектор.

Постоянно действащ консултативен форум на страните от Балканския полуостров

През 2019 г. продължи дейността на Балканския консултативен форум под председателството на КЕВР, като бяха проведени три срещи през м. март, м.юли и м.октомври, на които КЕВР беше домакин.

В рамките на Форума работиха две работни групи:

- работна група за либерализация на регионалния пазар на природен газ и
- работна група за мониторинг на регионалните електроенергийни пазари на едро.

Според работните програми на двете групи експертите от отделните национални регулаторни органи изготвиха анализи на националните пазари на природен газ и електроенергия и на приложимите национални нормативни документи, нивото на изпълнение на европейските мрежовите кодекси и идентифициране на проблеми в двата сектора. Предложени бяха и мерки и начини за преодоляване на различията и проблемите.

На срещата през м.юли регулаторният орган за енергия на Република Албания се присъедини към членовете на Форума, а на срещата на съвета на регулаторите през м.октомври националните регулаторни органи за енергия на Босна и Херцеговина (SERC, FERK и DERK) също станаха членове. Така броят на членовете на Балканския консултативен форум стана девет.

Двустранни партньорства по силата на Споразумения за сътрудничество

В рамките на Споразумението за сътрудничество между КЕВР и националния регулаторен орган на Румъния (ANRE) бяха проведени срещи в края на 2019 г. Обсъжданите теми бяха прилагането на Регламент (ЕС) № 1227/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно интегритета и прозрачността на пазара за търговия на едро с енергия (REMIT) и предприемане на конкретни стъпки за осъществяване на пазарно обединение на пазарите за електроенергия във връзка с разпоредбите на Регламент (ЕС) 2015/1222 от 24 юли 2015 година на Комисията за установяване на насоки относно разпределянето на преносната способност и управлението на претоварването (CACM), който определя стъпките относно създаването на единно свързване на пазарите „ден напред“ и „в рамките на деня“.

Енергийната Общност е съюз между осем страни от Югоизточна Европа и Черноморския регион и Европейския съюз. ЕС е представен от Европейската комисия, действа чрез вицепрезидент и се подпомага от АСЕР. Дейността на Съвет на регулаторите от енергийната общност (ECRB) също е организирана в работни групи за електроенергия, природен газ и защита на потребителите.

През 2019 г. представители на КЕВР участваха в срещи на работната група за природен газ във връзка с въвеждането на мрежовите кодекси, във Форума за природен газ и в обученията в сектор „Енергетика“.

Регионална асоциация на енергийните регулатори (ERRA)

Представители на КЕВР взеха участие в Общото събрание на ERRA през м. април 2019 г. в гр. Скопие, Северна Македония и в годишната Регулаторна и инвестиционна конференция на ERRA, проведена през м. септември 2019 г., КЕВР взима активно участие и в обученията, предоставяни от организацията: обучение за новоизбрани комисари, лятното училище за въвеждане в регулирането на електроенергията и курс за обучение за природен газ.

Мрежа на енергийните регулатори – франкофони

Франкофонската мрежа на енергийните регулатори (RegulaE.Fr) е учредена през 2017 г. и разработва теми свързани с независимостта на националните регулаторни органи и повишаването на капацитета на администрациите им.

Представители на КЕВР участваха и в други прояви и конференции в България и чужбина, организирани от ЕК и институциите на ЕС, свързани с пазарите на енергия, проектите от общ интерес и междусистемните връзки. Във връзка с реализацията на проект за газова междусистемна връзка Гърция – България (IGB), експерт от дирекция „Природен газ“ взе участие в работна среща, проведена в гр. Атина, Гърция, по инициатива на „Ай Си Джи Би“ АД с участието на представители на дружеството и Гръцкия регулаторен орган (РАЕ). Експерт от същата дирекция участва в организираната от Европейската комисия работна среща по проекта за газова междусистемна връзка България – Сърбия (IBS) и в пленарното заседание на газовата група по инициативата за междусистемна свързаност на страните от Централна и Югоизточна Европа (CESEC) в гр. Брюксел, Белгия.

В периода 24 – 25 септември 2019 г. експерт от дирекция „Природен газ“ взе участие в 14-я Газов форум, председателстван от Европейската комисия, в гр. Любляна, Словения, с презентация в панелна дискусия по въпроси относно алтернативните доставки на природен газ, при намаляване/промяна на традиционните източници и маршрути на доставка. На форума беше представен проекта „Разширение и модернизация на газопреносната инфраструктура на „Булгартрансгаз“ ЕАД“.

Представители на КЕВР участваха в среща-семинар с представители на австрийския регулаторен орган (E-Control), оператора на платформа за търговия и виртуална търговска точка в Австрия (Централноевропейски газов хъб – CEGH), „Булгартрансгаз“ ЕАД и „Газов Хъб Балкан“ ЕАД, която се проведе на 29 май 2019 г., в сградата на „Булгартрансгаз“ ЕАД.

Международни проекти

Проект № BG05SFOP001-2.012-0001 „Повишаване на аналитичния капацитет на Комисията за енергийно и водно регулиране“

Проектът се осъществява по процедура BG05SFOP001-2.012 с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление”, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд. Изпълнител на проекта е Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР), с която беше сключено Споразумение за предоставяне на подкрепа за проекти в областта на регулаторната дейност. Проектът е с продължителност 18 месеца и бюджет 1 300 000 лв., от които 1 105 000 лв. европейско и 195 000 лв. национално съфинансиране.

Основната цел на проекта е подобряване на аналитичния и техническия капацитет на регулатора и подобряване регулирането на цените и на ефективността на електроенергийния пазар, в частност ефективността на електроенергийните мрежови предприятия и качеството на предоставяните от тях мрежови услуги.

Проектът включва следните шест дейности:

- Разработване на наредби, методики, инструкции и правила, свързани с мониторинга на пазара;
- Разработване на вътрешни правила за разследващия експерт на КЕВР;
- Разработване на правила за водене на единна регулаторна отчетност за електроразпределителните оператори;
- Разработване на методика за оценка стойността на капиталовите и оперативните разходи на електроразпределителните предприятия;
- Разработване на методика за обвързване на регулираните приходи на мрежовите предприятия с показателите за ефективност и качество на услугите;
- Провеждане на обучения за експертите от КЕВР за изпълнение на правомощията по Регламент (ЕС) № 1227/2011.

Общо по проекта са предвидени минимум 50 човекообучения.

Изпълнението на дейностите по проекта стартира на 5 и 6 ноември 2019 г. с въстъпителната работна среща на участниците, на която работната група от КЕВР се срещна с екипа на консултантите и представители на ЕБВР. На срещата бяха представени целите, управленската структура, планираните дейности и очакваните резултати от проекта.

В изпълнение на дейност 1 от проекта, в края на м. декември консултантът представи проект на доклад, съдържащ правен и регулаторен преглед и анализ на българското законодателство и преглед на практиките на регулаторни органи в ЕС с правомощия, подобни на тези на Комисията по отношение на Регламент № 1227/2011.

Проект „KEP (Know-how Exchange Programme) Програма за обмен CEI – Централноевропейска инициатива за подкрепа на енергийните регулаторни органи в Западните Балкани“ – фаза III

КЕВР участва в този проект заедно с националния регулаторен орган на Италия (ARERA) в качеството си на страна, предоставяща ноу-хау във връзка с осъществяването на пазарно обединение на Балканите, с крайна цел да се насърчи интеграцията на пазарите на тези държави с държавите – членки на ЕС. Бенефициенти на проекта са регулаторните органи на Северна Македония, Албания, Сърбия и Черна гора. В проекта участват и преносните и пазарни оператори от участващите страни. В рамките на проекта България като страна ще предаде своя опит при пазарното свързване на пазарните зони на България и Северна Македония. Официалното стартиране на третата фаза на проекта KEP беше открита през м.ноември 2019 г. и ще се осъществи през 2020 г.

Работна група 14 „Енергетика“

В рамките на работната група се съгласуват становища, материали и документи от компетенциите на КЕВР за целите на Работна група 14 „Енергетика“ към Съвета по европейски въпроси и се предоставя необходимата информация относно различни аспекти от дейността на КЕВР.

2. ВОДОСНАБДИТЕЛНИ И КАНАЛИЗАЦИОННИ УСЛУГИ

Международната дейност на регулатора с ресор ВиК сектор обхваща следните направления:

Мрежа на водните регулатори в Европа (WAREG)

По инициатива на Италианския и Португалския регулатори от 2013 г. и съгласно протоколни решения на КЕВР № 26/17.02.2014 и 54/8.04.2014 г. през април 2014 г. бе създадена Мрежата на водните регулатори. Това е платформа за сътрудничество между регулаторите на водния сектор в Европа, възникнала по подобие на аналогична успешна практика в енергийния сектор за създаването на Съвета на европейските енергийни регулатори (CEER) и Асоциацията на средиземноморските регулатори в областта на електроенергията и природния газ (MEDREG). През декември 2017 г. бе сменен и статутът на Мрежата – WAREG бе учредена като неперсонифицирана асоциация съгласно италианското законодателство. Към декември 2019 г. Мрежата включва 27 членове и 4 наблюдатели.

През 2019 г. WAREG проведе 4 срещи, както следва:

17 среща на Общото събрание, проведена на 12-13 февруари 2019 г. в гр. Дъблин, Ирландия, на която бе обсъден 3-годишният план на WAREG за периода 2020-2022 г., като бяха представени финансовите нужди, които да обезпечат изпълнение на планираните дейности. На срещата бе взето решение за създаване на нова работна група за извършване на проучване и изготвяне на доклад на тема принципи на ценообразуване сред регулаторите членки на WAREG, която да се ръководи от КЕВР.

18 среща на Общото събрание, проведена на 21-22 май 2019 г. в гр. Вилнюс, Литва, на която взеха участие представители на 22 от членовете на мрежата. На срещата са обсъдени предстоящите международни събития, в които мрежата ще вземе участие; взети са решения за одобряване на методологията за определяне размера на

паричните вноски от членовете на мрежата и одобряване на 3-годишния план на WAREG за периода 2020-2022 г.

19 среща на Общото събрание, проведена на 5-6 септември 2019 г. в гр. Будапеща, Унгария, на която взеха участие представители на 16 от членовете на мрежата, както и представители от наблюдатели в КЕБР, Световна банка и ОИСР. На срещата бе приет доклад за дейността на мрежата 2014-2019 г., бяха обсъдени административни въпроси и участие в международни дейности, резултати от проведени електронни гласувания, както и напредъкът в работата на работните групи по различни проучвания. Представител на КЕБР представи работен доклад за принципите на ценообразуване сред регулаторите членки на WAREG, изготвен след проведено проучване през периода февруари – август 2019 г. Докладът предизвика положителни реакции и похвали от всички присъстващи членове на мрежата. Предстои окончателната версия на доклада да бъде разгледана и приета от участниците преди края на 2019 г.

20 среща на Общото събрание, проведена на 2 декември 2019 г. в гр. Рим, Италия. На срещата бе представен от представител на КЕБР окончателният доклад за принципите на ценообразуване сред регулаторите членки на WAREG - „Tariff Regulatory Frameworks in WAREG Member Countries” както и бяха представени резултати от другото изследване, провеждано от Мрежата - WAREG TF Governance. Бяха обсъдени възможните връзки между WAREG и Европейската комисия и бяха представени окончателни данни за размера на членския внос, който всеки член на мрежата ще заплаща през 2020 г.

1-ви Форум за регулиране на ВиК услуги (1st EFWRS), организиран от Italian Regulatory Authority for Energy, Networks and Environment (ARERA) и проведен на 3 декември 2019 г. в гр. Рим, Италия. В рамките на форума бяха организирани и проведени 4 паралелни сесии на тема: Водно управление (Water Governance), Моделиране на оценка на разходите и насърчаване на ефективността на ВиК операторите (Cost Assessment Modelling and Promoting the Efficiency of Water Utilities), Регулиране на ВиК сектора за постигане на иновации и устойчивост на околната среда (Water Regulation for Innovation and Environmental Sustainability), Устойчиви тарифи на ВиК услуги (Sustainable water tariffs). В рамките на форума взеха участие представители на регулатори, институции на ЕС, международни организации, академични общности, индустрия, финансови институции и други. Представители на КЕБР взеха участие като модератор и презентатор.

Проведено през 2019 г. проучване на принципите на ценообразуване сред регулаторите членки на WAREG - „Tariff Regulatory Frameworks in WAREG Member Countries”. През 2019 г. бе сформирана работна група в WAREG ръководена от КЕБР, която извърши детайлно и оперативно проучване на методите на ценообразуване на ВиК услугите. То обхваща 23 членове на мрежата, и покрива всички аспекти на ценообразуването – регулаторни правомощия и период, методи на ценообразуване, фиксирани и променливи цени и блок тарифи, третиране на оперативните разходи, разпределение на общите разходи и подходи за оптимизация, разходи за амортизация, третиране и отчитане на инвестициите, подходи при определянето на регулаторната база на активите и норма на възвръщаемост на капитала, както и прогнозиране на потреблението. Изводите и заключенията в доклада обобщават значителните разлики в подходите на страните в Европа. Резултатите от проучването бяха представени в рамките на 1-вия Европейски форум за регулация на ВиК услуги, а докладът Tariff Frameworks in WAREG Member Countries е публикуван на интернет страницата на Мрежата на Европейските водни регулатори WAREG: <http://www.wareg.org/documents.php?q=view&id=2>.

В рамките на проведените на 2 и 3 декември среща на Общото събрание на WAREG и 1-ви Форум за регулиране на ВиК услуги, д-р Ивайло Касчиев, директор на главна дирекция „Водоснабдителни и канализационни услуги“ в Комисията за енергийно и водно регулиране беше отличен с благодарствен плакет от Президента на Мрежата на Европейските водни регулатори WAREG г-н Андреа Гуерини, за личния му принос при планирането и осъществяването на мащабното изследване на подходите при регулиране на цените на водоснабдителните и канализационни услуги сред членовете на Мрежата, и изготвянето на доклад на тема Tariff Frameworks in WAREG Member Countries.

Участие на КЕВР в международни събития, семинари и двустранни срещи в България

Представител на КЕВР взе участие в регионални конференции организирани и финансирани от Световна банка - Регионална конференция за европейските и централноазиатските правителства, посветена на изграждането на ефективни, прозрачни и приобщаващи институции, проведена в гр. Анкара, Турция, на 11 и 12 юни 2019 г. и Регионална конференция за водоснабдяването и канализацията в Централна Азия, проведена в гр. Ташкент, Узбекистан на 13-14 ноември 2019 г., както и в Управленски семинар по водно регулиране, организиран от Center on Regulation in Europe (CERRE) и проведен в гр. Брюксел, Белгия, на 11.07.2019 г.

Представител на КЕВР взе участие в събития организирани от Българска асоциация по водите (БАВ) в България и изнесе презентация на тема „Енергийна ефективност и постигнати резултати във ВиК сектора през 2017 г.“, представена на 11-та конференция Булаква „Вода и Енергия“, проведена в гр. София на 06.03.2019 г.; както и презентация на тема „Текущ регулаторен период 2017-2021 г.: прогнози и отчетени резултати. Предизвикателства пред следващия регулаторен период 2022-2026 г.“, представена на Национален семинар „Инвестиции във водния сектор – източници и неотложност“, проведен в с. Старосел на 26.09.2019 г.

ГЛАВА ДЕСЕТА

АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

1. ОСИГУРЯВАНЕ НА РАБОТАТА НА КОМИСИЯТА ЗА ЕНЕРГИЙНО И ВОДНО РЕГУЛИРАНЕ

През 2019 г. КЕВР е провела 239 заседания, от които 160 закрити и 79 открити заседания, както и 39 обществени обсъждания и 1 публична консултация.

На всички заседания, обществени обсъждания и на публичната дискусия са направени аудио записи и са изготвени протоколи, които са публикувани на интернет страницата на КЕВР. Материалите за заседанията и за обществените обсъждания, протоколите и документите към тях се съхраняват в архив.

Провеждането на откритите заседания, обществените обсъждания, както и публичната дискусия е излъчено на живо на интернет страницата на Комисията.

През 2019 г. Комисията на свои заседания е приела:

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 2 от 19.03.2013 г. за регулиране на цените на природния газ; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 3 от 21.03.2013 г. за лицензиране на дейностите в енергетиката; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 4 от 5 ноември 2013 г. за присъединяване към газопреносните и газоразпределителните мрежи; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 6 от 24.02.2014 г. за присъединяване на производители и клиенти на електрическа енергия към преносната или към разпределителните електрически мрежи; Методика за определяне на дневна такса за дисбаланс и такса за неутралност при балансиране; Правила за изменение и допълнение на Правила за търговия с природен газ; Правила за изменение и допълнение на Правила за балансиране на пазара на природен газ; Правилата за измерване на количеството електрическа енергия, 9 решения за бизнес планове и цени (БП-Ц) на ВиК дружества, 37 решения за цени в сектор „Енергетика“, 15 решения за бизнес планове в сектор „Енергетика“, 3 решения за общи условия в сектор „Енергетика“, 720 решения по жалби на потребители, 23 решения за сертификати, 6 решения за принудителни административни мерки, 71 решения за установяване на публично държавно вземане, 3

решения за прекратяване на преписки, 3 решения относно инвестиционно искане, 1 решение за одобряване на актуализиран списък с важни точки от газопреносната система на „Булгартрансгаз“ ЕАД, 4 решения за определяне на независим лицензиран оценител, 2 решения за одобряване на Десетгодишен план за развитие на мрежи, 26 решения за разрешения, 9 решения за издаване на лицензии, 10 решения за прекратяване на лицензи, 23 решения за изменение на лицензии.

За приетите от Комисията решения за издаване, изменение и допълнение на лицензии са изготвени приемо-предавателни протоколи, като самите решения и изготвените лицензии са връчени на съответните дружества.

Оригиналите на приетите актове и документите към тях са изготвени съгласно Правилника за дейността на КЕВР и на нейната администрация.

На основание чл. 61, ал. 3 от Административнопроцесуалния кодекс са изготвени 102 съобщения и констативни протоколи във връзка с издадени административни актове на КЕВР, за които заинтересованите лица са уведомени, но не са намерени на посочения от тях адрес. Съобщенията са поставени на таблото за обявления в сградата на КЕВР и публикувани на интернет страницата на Комисията.

Съгласно чл. 25, ал. 1, т. 1 и т.5 от Закона за енергетиката на интернет страницата на Комисията се водят и актуализират регистърът на издадените лицензии и регистърът на издадените разрешения.

През 2019 г. в деловодството на КЕВР са обработени следните документи:

Входящи писма – 10 405 бр.;

Изходящи писма – 5 720 бр.;

Вътрешни преписки – 3 298 бр.;

Сканирани и размножени документи – 18 746 бр.;

Изпратени писма по пощата – 7 433 бр.;

2. ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ

Организационната структура и числеността на администрацията са регламентирани в Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация, (последно изм. и доп., ДВ бр. 19 от 11.03.2016 г., в сила от 11.03.2016 г.).

От 01.01.2019 г. дейността на администрацията се осъществява от лица, работещи по трудови правоотношения, в изпълнение на измененията на Закона за енергетиката, в сила от посочената дата. Трудовите правоотношения на служителите на Комисията са уредени съгласно разпоредбите на Кодекса на труда.

Числеността на персонала е 166 щатни бройки, в която се включват: председател, осем членове на Комисията и 157 служители, разпределени в обща и специализирана администрация.

Реално заетите щатни бройки към 31.12.2019 г. са 130 бр. От тях по трудово правоотношение са 121 щ. бр. и приравнени към него правоотношения – 9 щ. бр.

През отчетния период бяха прекратени трудовите правоотношения с 8 служители, от тях:

прекратяване на трудовия договор по взаимно съгласие на страните - 3 служители;

прекратяване на трудовия договор от работника или служителя с предизвестие - 2 служители;

прекратяване на трудовия договор от работодателя с предизвестие (чл. 328 от КТ) при придобито право на пенсия – 2 служители;

прекратяване на срочен трудовия договор, поради изтичане на срока – 1 служител.

Назначени са 13 служители по трудово правоотношение при спазване на изискванията на Кодекса на труда, Закона за енергетиката и Правилника за вътрешния трудов ред в Комисията за енергийно и водно регулиране.

Реално заетите към 31.12.2019 година бройки по длъжности и възрастов признак са, както следва:

Длъжности/Възраст	До 29 г	От 30 г до 59 г	над 60 г
Ръководни длъжности	0	21	5
Експертни длъжности с аналитични и контролни функции	6	64	25
Експертни длъжности със спомагателни функции	0	6	2
Технически длъжности	0	0	1
Общо:	6	91	33

Структура на заетите към 31.12.2019 г. служители по основно щатно разписание по най-висока образователна степен са, както следва:

Образование	Висше			Средно	Основно
	Доктор	Магистър	Бакалавър		
Правоотношение					
по ТПО	2	112	3	3	1
Приравнени на ТПО по чл. 19а от ЗА	1	8	0	0	0
Общо:	3	120	3	3	1

В изпълнение на задълженията по осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, за работещите в КЕВР е осигурено обслужване от служба по трудова медицина. Организиран са и са проведени ежегодни медицински прегледи на работещите.

След преминаването от служебни на трудови правоотношения, през м. февруари 2019 г. беше проведено общо събрание на работещите в КЕВР, на което бяха избрани

представители на работниците и служителите за информиране и консултиране по чл.7 и чл.7а от Кодекса на труда.

Обучение на кадрите и участие в семинари

През отчетния период служители от отдел „Финансово-стопанска дейност“ взеха участие в обучение за запознаване с годишното счетоводно приключване в бюджетните организации за 2019 г. и актуални въпроси от финансово-счетоводната дейност на бюджетните организации.

Служители от дирекция „Обща администрация“ взеха участие в обучения на тема, свързана с промените в Закона за обществените поръчки (ЗОП) и Правилника за прилагане на ЗОП, в сила от 01 ноември 2019 г. Експертите, занимаващи се с информационни технологии, взеха участие в обучение във връзка с Наредбата за минималните изисквания за мрежова и информационна сигурност.

Главният вътрешен одитор присъства на национална конференция на тема „Вътрешният одит - палитра от предизвикателства“ и на професионална среща на вътрешните одитори на тема, свързана с борбата с измамите и корупцията, организирани от Института на вътрешните одитори в България.

През месец ноември 74 служители на КЕВР взеха участие в семинар на теми, свързани с промените в правната уредба за защита на личните данни и защитата от дискриминация в контекста на енергийното и водно регулиране.

3. ИНФОРМАЦИОННО ОСИГУРЯВАНЕ

Основни дейности

Служителите, свързани с информационното обслужване на Комисията, редовно са извършвали актуализация на информацията на официалната интернет страница на КЕВР, включително осигуряване на излъчването в реално време на заседания и срещи на Комисията, обновяване и поддръжка на правно-информационните системи; периодична настройка и софтуерен „ъпгрейд“ на сървъри и персонални компютри – операционни системи и приложения; архивиране на критични данни.

Поддържа се активното мрежово оборудване – конфигуриране, наблюдение, контрол, както и поддръжка на непрекъсваеми електрозахранващи устройства и охлаждащи климатични инсталации в комуникационните помещения.

Във връзка с информационното осигуряване е оказвано постоянно съдействие при поддръжката на Единния портал за предоставяне на информация и услуги от Комисията за енергийно и водно регулиране – осигуряване на достъп, настройване и поддържане на хардуер и базов софтуер на платформата.

Прието е и е извършен монтаж и инсталация на ново оборудване в сървърното помещение, както и настройване на техниката за изграждане на виртуална сървърна среда, състояща се от два броя сървъри и два броя дискови масиви. Извършена е първоначална софтуерна инсталация и конфигурация, както и миграция на продукционните виртуални машини към изградената нова виртуална инфраструктура, без прекъсване на нормалната работа на организацията. Проведени са изпитания и валидиране на функционалността, след извършената миграция.

Служителите, осигуряващи информационното обслужване, участват в различни работни групи - за изготвяне на документация за възлагане на обществена с предмет „Доставка на компютърна техника за нуждите на КЕВР“, Комисия за отваряне и разглеждане на документи на участници в обществена поръчка за доставка на компютърна техника за нуждите на КЕВР, както и за избор на доставчик на услуга

„Осигуряване на достъп до Интернет“. Извършени са всички необходими мрежови настройки при преминаването към новия доставчик на услугата, без прекъсване на нормалната работа на организацията.

Служителите са участвали и в изготвянето на технически спецификации и в комисии за разглеждане на постъпили оферти за изпълнение на обществена поръчка за поддръжка и обновяване на защитни софтуерни продукти, ползвани от КЕВР без прекъсване на нормалната работа на организацията.

Редовно е въвеждана информация в следните информационни портали на държавната администрация:

Портал за отворени данни;

Портал за обществени консултации;

Портал за инвентаризация на информационно-комуникационната инфраструктура за нуждите на електронното управление.

Допълнително, служителите, осигуряващи информационното обслужване, участват в работна група за разработване на Процедури за сигурност на автоматизирана информационна система (АИС) "КЕВР", включително разработване на Специфични изисквания за сигурност на АИС "КЕВР", и всички свързани с това документи, необходими за акредитиране на АИС "КЕВР", в съответствие с изискванията на Наредбата за задължителните общи условия за сигурност на автоматизираните информационни системи или мрежи, в които се създава, обработва, съхранява и пренася класифицирана информация и на органа по акредитиране Специализирана дирекция "Информационна сигурност" на Държавна агенция "Национална сигурност".

Други дейности

Оказвана е методическа и техническа помощ на служителите при работата с компютърна и офис техника и програмни продукти, ползвани в КЕВР.

ГЛАВА ЕДИНАДЕСЕТА

ФИНАНСОВО-СТОПАНСКА ДЕЙНОСТ

Съгласно Закона за държавния бюджет на Република България за 2019 г., утвърденият бюджет на Комисията, е както следва:

- Приходи	12 000,0 хил.лв.;
- Разходи	8 132,3 хил.лв.;
- Бюджетно взаимоотношение с ЦБ	(-140,0) хил.лв.;
- Бюджетно салдо (излишък)	(-3 727,7) хил.лв.

За периода 01.01.2019 - 31.12.2019 г. по бюджета на КЕВР са извършени вътрешно-компенсирани промени по показател персонал, издръжка и капиталови разходи.

Бюджетът на КЕВР и отчетът към 31.12.2019 г. в обобщен вид е, както следва:

Показатели	План (хил. лв.)	Отчет (хил. лв.)
Приходи, в т.ч.:	12 000,0	10 552,6
държавни такси	11 801,0	10 620,7
глоби, санкции и наказателни лихви	190,0	73,3
приходи от наеми	9,0	9,1
други приходи		-150,5
Разходи, в т.ч.:	8 132,3	7 541,1
персонал	6 250,4	6 240,8
текуща издръжка	1 271,2	1 151,2
капиталови разходи	610,7	149,1

ПРИХОДИ

В изпълнение на регулаторните си правомощия по Закона за енергетиката (ЗЕ) и по Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ) Комисията събира такси за разглеждане на заявления, за издаване на сертификати, лицензионни такси, такси за регистрация на експерти и други.

Размерът на таксите, редът и сроковете за заплащането им са определени с тарифи, приети с ПМС № 266 от 2004 г. и ПМС № 49 от 2006 г.

По приходен параграф 25-00 „Държавни такси“ при план в размер на **11 801,0 хил. лв.** събраните приходи от държавни такси възлизат на **10 620,7 хил. лв.** За сравнение, събраните държавни такси през 2018 г. са 10 765,3 хил. лв., а през 2017 г. – 10 704,7 хил. лв.

Размерът на приходите от държавни такси се влияе от:

- финансовото състояние на енергийните дружества през предходната година (таксата се изчислява като процент от годишните приходи на съответното дружество за осъществяваната лицензионна дейност съгласно годишния му финансов отчет към 31.12.2018 г.);

- от общите приходи за предходната година, съгласно годишните им финансови отчети, както и от обема на фактурираното количество питейна вода през предходната година (за В и К операторите);

- размера на подаваните и заплатени такси за заявления, за сертификати, както и за новоиздадените през годината лицензии, изменените, с продължен срок и прекратени лицензии в течение на годината.

По приходен параграф 28-00 „Глоби, санкции и наказателни лихви“ към 31.12.2019 г. са отчетени средства в размер на **73,3 хил. лв.**, от които:

- събрани лихви за просрочие, начислени върху незаплатени в срок държавни такси, съгласно двете тарифи за таксите по ЗЕ и ЗРВКУ;

- събрани суми по наложени административни наказания „глоба“ и „имуществена санкция по издадени и влезли в сила наказателни постановления.

Във връзка с планирането и отчитането на средствата по приходен параграф 28-00 „Глоби, санкции и наказателни лихви“ следва да се има предвид следното: сумите от наложените административни наказания през периода 2013 - 2015 г. са събирани основно през периода 2015 г. - 2016 г. и една малка част през 2017 г. Разпределени по години са, както следва: 2015 г. – 5 033,0 хил. лв.; 2016 г. – 6 548,4 хил. лв.; 2017 г. – 258,5 хил. лв.; 2018 г. – 115 хил. лв.; 2019 г. – 42 хил. лв., от които: 2 хил. лв. са събрани от ТД на НАП и разпределени в полза на КЕВР и 40 хил. лв. са заплатени от дружествата и постъпили по банковата сметка на КЕВР.

Към 31.12.2019 г. просрочените вземания на КЕВР са в размер на общо **2 660,6 хил. лв.** и намират счетоводно отражение по сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции“ и сметка 4303 „Разчети за лихви върху вземания от данъци, вноски, такси и административни глоби и санкции“.

Разпределени по сектори просрочените вземания са, както следва:

- от топлофикационни дружества	-	352,2 хил. лв.;
- от газови дружества	-	115,5 хил. лв.;
- от електро дружества	-	1 607,0 хил. лв.;
- от В и К оператори	-	561,8 хил. лв.;
- други	-	24,1 хил. лв.

Просрочените вземания основно се дължат на следните обстоятелства:

- незаплатени държавни такси и лихви за просрочие от предходния период;
- незаплащане в срок на третата променлива част от такса „В и К регулиране“ за 2019 г., съгласно Тарифата по ЗРВКУ, и на втората вноска от годишната лицензионна такса за 2019 г., съгласно Тарифата по ЗЕ, чийто падеж бе на 25 ноември и на 30 ноември 2019 г.

Енергийните дружества и В и К операторите своевременно са уведомявани по факс, електронна поща и/или с писма за дължимите от тях суми и са приканвани доброволно да погасят задълженията си. Някои от тях се издължиха, а за неплатилите се прилага утвърдената процедура в КЕВР по установяване на публично държавно вземане и принудителното им събиране чрез ТД на НАП.

От общата сума на просрочените вземания, вземанията с предприети действия за установяване на публично държавно вземане към 31.12.2019 г. възлизат на **2 561,9 хил. лв.**, от които вече предадени за принудително събиране от ТД на НАП вземания в размер на **2 254,8 хил. лв.**

От друга страна събраните и разпределени суми от ТД на НАП в полза на КЕВР са в размер на **178,3 хил. лв.**

РАЗХОДИ

Към 31.12.2019 г. при утвърден план на разходите от **8 132,3 хил. лв.** са разходвани средства в размер на **7 541,1 хил. лв.** или 92,73 % от бюджета.

По показател **„Персонал“** при годишен план **6 250,4 хил. лв.** са разходвани средства в размер на **6 240,8 хил. лв.**, което представлява 99,85 % от бюджета по този показател.

По показател **„Издръжка“, в т. ч. данъци такси и административни санкции и разходи за членски внос** при годишен план **1 271,2 хил. лв.** са изразходени средства в размер на **1 151,2 хил. лв.**, което представлява 90,56 % от бюджета по този показател.

По показател **„Капиталови разходи“** при годишен план **610,7 хил. лв.** са разходени средства в размер на **149,1 хил. лв.**, което представлява 24,41 % от бюджета по този показател.

Комисията за енергийно и водно регулиране е бенефициент по проект BG05SFOP001-2.012 „Развитие на аналитичния капацитет на Комисия за енергийно и водно регулиране“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд“. За изпълнение на проекта е сключен договор № BG05SFOP001-2.012-0001-C01 от 01.03.2019 г. за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Добро управление“ между Министерския съвет и Комисия за енергийно и водно регулиране (КЕВР) и е подписано споразумение между КЕВР и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) от 30.01.2019 г., което влиза в сила от 11.10.2019 г. Към 31.12.2019 г. по Проекта са отчетени разходи в размер на **224 хил. лв.** в отчетна група „Сметки за средства от Европейския съюз“ - СЕС-КСФ.

ИЗВЪРШЕНИ ОДИТИ

През 2019 г. бе извършен финансов одит от Сметна палата за заверка на Годишния финансов отчет на КЕВР за 2018 г., заверен без резерви. Същият е публикуван на интернет страницата на КЕВР.

Докладът е приет от КЕВР на основание чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация с решение по Протокол № 74 от 26.03.2020 г., т. 1.

ДОЦ. Д-Р ИВАН ИВАНОВ

Председател на Комисията
за енергийно и водно регулиране